

IRJA BLOMQVIST
RIITTA KOSKINEN
HELENA NIEMI
MATTI SIMPANEN

Aikuiskoulutustutkimus 1995

AIKUISOPISKELU

Suomessa

KOULUTUS 1997/4

IRJA BLOMQVIST
RIITA KOSKINEN
HELENA NIEMI
MATTI SIMPÄNEN

Tilastokeskus
Tilastoarkisto

Aikuiskoulutustutkimus 1995

AIKUISOPISKELU

Suomessa

Kansikuva: Fennopress

Kannen suunnittelu: Irene Matis

© 1997 Tilastokeskus

Tietoja lainattaessa lähteenä on mainittava Tilastokeskus.

*ISSN 1236-4746
ISBN 951-727-362-2*

Yliopistopaino

Helsinki 1997

Esipuhe

Aikuiskoulutustutkimus 1995 on kolmas Tilastokeskuksen aikuiskoulutukseen osallistumista kartoittava tutkimus, joka kattaa koko Suomessa asuvan 18–64-vuotiaan väestön. Ensimmäisen osallistumistutkimuksen tiedonkeruu tehtiin vuonna 1980 ja toisen vuonna 1990. Tutkimukset on toteutettu yhteishankkeina opetusministeriön kanssa. Myös työministeriö osallistui vuoden 1995 tutkimuksen aineiston keruun rahoittamiseen.

Tutkimuksen perusjoukkona ovat 18–64-vuotiaat Suomessa pysyvästi asuvat henkilöt. Heitä oli Suomessa vuonna 1995 kaikkiaan runsas 3,2 miljoonaa. Otokseen poimittiin tasvälisellä otannalla yhteensä 5 005 henkilöä. Haastatteluja saatiin 4 107. Aineisto kerättiin vuoden 1995 syys–joulukuun aikana käyntihaastatteluina.

Aikuiskoulutustutkimus 1995:n aineistosta julkaistiin keväällä 1996 Koulutus-sarjassa ennakkollisia tuloksia sisältävä tiedote. Tiedotteessa julkistettiin yleisellä tasolla olevia tietoja aikuiskoulutukseen osallistumisen määristä vuonna 1995 ja muutoksista vuosiin 1980 ja 1990 verrattuna. Tiedotetta on saatavissa suomen ja englannin kielellä ja se löytyy myös Tilastokeskuksen [www-sivuilta](http://www.stat.fi) (www.stat.fi).

Tutkimusaineiston analysoinnista on vastannut tutkijaryhmä: Irja Blomqvist, Riitta Koskinen, Helena Niemi ja Matti Simpanen, jotka ovat myös kirjoittaneet tämän raportin. Tämä raportti sisältää tarkempia tietoja aikuisten koulutukseen osallistumisesta ja opiskelusta, koulutushalukkuudesta ja -tarpeesta. Julkaisussa on tietoa koulutuksen järjestäjistä, sisällöstä, laajuudesta, vaikutuksista, itseopiskelusta sekä työn ja oppimisen ja osaamisen sekä koulutuksen yhteyksistä. Merkittävän osan julkaisusta muodostaa loppuun koottu taulukkopaketti. Raporttiin on liitetty myös Matti Simpasen kirjoittama Aikuiskoulutustutkimus 1995:n laatuseloste, jossa kuvataan otannan ja kadon keskeiset piirteet.

Toivon, että julkaisu tarjoaa aineksia koulutusta koskevaan suunnitteluun, tutkimukseen, päätöksentekoon sekä julkiseen keskusteluun ja antaa virikkeitä lisätutkimukselle.

Tutkimusaineistoa luovutetaan myös Tilastokeskuksen ulkopuolella toimivien tutkijoiden käyttöön. Aineiston voi saada tutkimustarkoitukseen eri anomuksesta.

Helsingissä elokuussa 1997

Riitta Harala
Tilastojohtaja

Sisältö

Esipuhe.....	3
Tiivistelmä.....	6
1 Aikuiskoulutukseen osallistuminen.....	9
Aikuisopiskelijoita 1,6 miljoonaa.....	9
Naiset miehiä useammin aikuiskoulutuksessa.....	9
Koulutetut usein myös aikuiskoulutuksessa.....	9
Työttömien määrä kasvoi – työssä käyvistä yhä useampi työhön liittyvässä koulutuksessa.....	10
Toimihenkilöiden koulutus ennallaan – työntekijöiden kouluttautuminen lisääntynyt.....	10
Henkilöstökoulutus kasvanut edelleen.....	11
100 000 palkansaajaa ammatillisessa aikuiskoulutuksessa omalla ajalla ja kustannuksella.....	12
Puoli miljoonaa aikuista vapaa-aikaan tai harrastuksiin liittyvässä koulutuksessa.....	12
Yli 60 000 henkeä opiskeli vuonna 1995 ulkomailla.....	12
2 Aikuisopintojen kesto, sisältö ja vaikutukset.....	13
Työpaikat ja koulutusyritykset kouluttivat lähes miljoona henkeä.....	13
Aikuiskoulutusta yhdestä päivästä kokopäiväiseen opiskeluun.....	14
Työttömät käyttivät eniten aikaa, vaikka osallistuivat vähiten.....	14
Palkansaajilta viikko vuodessa henkilöstökoulutukseen.....	15
Yhdeksän päivää vuodessa työhön liittyviin opintoihin omalla ajalla ja kustannuksella.....	15
Runsas viikko vapaa-aikaan liittyvään aikuiskoulutukseen vuosittain.....	16
Työpaikan toimiala määrittää henkilöstökoulutuksen sisältöä.....	16
Tietotekniikkaa ja yhteiskuntatietoa.....	17
Taideaineita ja ruumiin kulttuuria vapaa-aikana.....	18
Henkilöstökoulutuksessa halutaan kehittää ammattitaitoa ja itseään.....	19
Henkilöstökoulutus helpottaa työstä selviytymistä ja lisää työmotivaatiota.....	20
3 Itseopiskelu.....	22
Viidennes aikuisista hankkii tietoja ja taitoja itsekseen.....	22
Tietotekniikkaa opiskellaan aktiivisesti myös ominpäin.....	22
4 Koulutus ja oppiminen työssä.....	24
Neljä viidestä ollut joskus työhön liittyvässä koulutuksessa.....	24
Koulutus edistänyt uraa.....	24
Työssä käytetään paljon opittuja tietoja ja taitoja.....	25
Työ myös kehittää kykyjä ja ammattitaitoa.....	26
Työ opettaa uusia asioita.....	26
Joka kolmannen palkansaajan työn oppiminen kestää vähintään vuoden.....	27
Neljännes palkansaajista saanut työtehtäviin perehdyttämiskoulutusta.....	27
Työ ja peruskoulutus vastaavat toisiaan puolella työllisistä.....	28
Työkokemus tärkein työtaitojen oppimisessa.....	28
Viidesosa edellyttää lisäkoulutusta selvittääkseen töistään.....	29
Joka kolmannen palkansaajan mahdollisuudet työpaikkakoulutukseen heikot.....	29
Kolme neljästä kokenut työtaitonsa puutteellisiksi.....	31
Työtoverit ja asiantuntijat auttavat ongelmatilanteissa.....	31
Ammattijulkaisuja seuraa 82 prosenttia palkansaajista.....	31

5	Kielitaito	33
	Kolme neljästä osaa vierasta kieltä	33
	Englantia osataan eniten ja parhaiten	33
	Nuoret osaavat englantia hyvin	34
	Yli puolet aikuisista osaa ruotsia ainakin jonkin verran	35
	Saksaa ja ranskaa osaavat pitkälle koulutetut	36
6	Koulutushalukkuus	37
	Kaksi kolmesta kiinnostunut menemään työhön liittyvään lisäkoulutukseen	37
	Ammattitaidon kehittäminen ja työttömyyden uhka tärkeimmät lisäkoulutussyyt	37
	Halu kehittää itseään ja ammattitaitoaan yleisin syy lisäkoulutukseen	38
	Työttömiä kiinnostaa lisäkoulutus työn saamiseksi	39
	Ikä määrittää koulutushalukkuuden syitä	39
	Kouluttautumissyöt kumpuavat myös omasta työasemasta	39
	Työttömyystilanteessa neljä viidestä valmis koulutusta vastaamattomaan työhön	40
	Lähes puolet työllisistä voisi tinkiä tuloistaan opiskelun vuoksi	41
7	Työhön liittyvä koulutustarve	43
	Aikuisista 47 prosenttia tarvitsee kielikoulutusta työn vuoksi	43
	Noin puolet työvoimaan kuuluvista tarvitsee myös muuta koulutusta	45
	Yli puolet ei usko työvälineidensä ja -tapojensa muuttuvan lähivuosina	45
8	Vapaa-aikaan ja harrastuksiin liittyvä koulutustarve	46
	Aikuisista 59 prosenttia haluaa opiskella kieliä muista kuin työsyistä	46
	Joka neljäs tarvitsee myös muuta kuin kielikoulutusta	46
9	Aikomukset osallistua koulutukseen	48
	Yli puolet aikuisista aikoo opiskella vuoden aikana	48
	Joka kymmenes työvoimaan kuuluva aikoo pitkäkestoiseen koulutukseen	49
10	Koulutusesteet ja -vaikeudet	50
	Joka viides saanut aikuisten opiskelumahdollisuuksista vain vähän tietoa	50
	Omalla ajalla ja kustannuksella kouluttautumista estävät eniten taloudelliset syyt	50
	Työpaikan kiireet vaikeuttavat henkilöstökoulutukseen osallistumista	52
	Käsitteet ja luokitukset	55
	Aineiston laatu	61
	Otanta	62
	Kato	64
	Haastateltujen ja perusjoukon vertailu	68
	Vastaaarakenne verrattuna vuosiin 1980 ja 1990	70
	Taulukko- ja kuvioluettelo	73
	Liitetaulukot	79
	Taulukoluettelo	80
	Taulukot	84
	Haastattelulomake	129

Tiivistelmä

Aikuiskoulutukseen osallistuminen

Aikuiskoulutustutkimus 1995 toteutettiin opetusministeriön ja Tilastokeskuksen yhteishankkeena. Myös työministeriö osallistui tutkimuksen aineiston keruun rahoittamiseen. Perusjoukkona tutkimuksessa ovat 18–64-vuotiaat Suomessa pysyvästi asuvat henkilöt. Otokseen poimittiin systemaattisella otannalla 5 005 henkilöä. Hyväksyttäviä haastatte-
luja saatiin 4 107, joten vastausprosentti oli 82.

Lähes puolet aikuisista osallistuu vuosittain aikuiskoulutukseen. Aikuiskoulutukseen eli erityisesti aikuisia varten järjestettyyn ja organisoituun koulutukseen osallistui vuonna 1995 1,6 miljoonaa 18–64-vuotiaasta. Jos lasketaan mukaan myös ne aikuiset, jotka olivat olleet etupäässä nuoria varten suunnitellussa koulutuksessa, määrä nousee 1,8 miljoonaan 18–64-vuotiaaseen, mikä on 56 prosenttia tämännikäisistä. Kun mukaan lasketaan vielä itseopiskelua harjoittaneet aikuiset, saadaan koulutuksessa olleiden tai opiskelleiden aikuisten luvuksi kaksi miljoonaa eli 63 prosenttia 18–64-vuotiaista.

Aikuiskoulutukseen oli osallistuttu sitä todennäköisemmin, mitä korkeampi oli pohjakoulutus ja mitä paremmassa työasemassa toimi. Naisista oli ollut koulutuksessa useampi kuin miehistä.

Suurin osa aikuiskoulutuksesta on luonteeltaan ammatillista eli siihen osallistutaan työhön tai ammattiin liittyvistä syistä. Tällaiseen koulutukseen osallistui vuonna 1995 työvoimasta eli työssä käyvistä ja työttömistä yhteensä 43 prosenttia. Koulutuksessa olleiden osuus on saman suuruinen kuin vuonna 1990 koko työvoiman osalta. Työttömien mahdollisuudet ja osallistuminen työhön ja ammattiin liittyvään koulutukseen ovat kuitenkin selvästi työllisiä heikommät. Sen vuoksi koko työvoimaa kuvaavaan osallistumisosuuteen heijastuu voimakkaasti

työttömien määrän kasvu vuoden 1990 jälkeen. Työllisten koulutukseen osallistumista kuvaava prosenttiosuus on sen sijaan noussut. Heistä oli vuonna 1990 ollut työhön tai ammattiin liittyvässä koulutuksessa 45 prosenttia, viisi vuotta myöhemmin 50 prosenttia.

Työhön tai ammattiin liittyvästä koulutuksesta on suurin osa työnantajan tuella tapahtuvaa henkilöstökoulutusta. Palkansaajista yli puolet (52 %) eli yli 800 000 henkeä osallistui vuonna 1995 tällaiseen koulutukseen. Vuonna 1990 osuus oli vajaa puolet (47 %). Työhön tai ammattiin liittyviin opintoihin osallistui omalla kustannuksella ja omalla ajalla palkansaajista kuutisen prosenttia.

Vapaa-ajan toimintoihin tai harrastuksiin tai luottamustehtäviin liittyviä tai yleissivistäviä tms. opintoja harjoitti aikuisista 18 prosenttia. Pari prosenttia oli vuoden aikana opiskellut ulkomailla. Koko elämänsä aikana ulkomailla opiskelleita oli 15 prosenttia väestöstä.

Aikuiskoulutukseen osallistumisen kesto ja sisältö

Eniten aikuiskoulutusta järjestettiin työpäikällä tai erityisissä täydennyskoulutusta antavissa yrityksissä. Kun mukaan lasketaan myös konferenssit ja seminaarit, osallistui vuonna 1995 näin järjestettyyn koulutukseen aikuisista lähes kolmasosa (vajaa 1 miljoonaa henkeä). Seuraavaksi yleisintä oli opiskelu kansalaisopistoissa.

Aikuisopintoja harjoitettiin keskimäärin 8 päivää

Työnantajan tukemassa henkilöstökoulutuksessa oli oltu keskimäärin viisi päivää, 57 prosenttia koulutuksessa olleista oli ollut koulutuksessa korkeintaan viikon, kolmasosa viikosta neljään viikkoon ja 9 prosenttia yli

20 päivää. Eniten työnantajan tuella opiskeltiin tietotekniikan alan opintoja. Runsas neljäsosa henkilöstökoulutukseen osallistuneista eli yli 200 000 palkansaajaa oli ollut tietotekniikan alan opissa. Seuraavaksi eniten oli osallistuttu oikeus-, yhteiskunta- ja käyttäytymistieteiden alan opintoihin. Vieraita kieliä oli työnantajan tuella koulutuksessa olleista opiskellut seitsemän prosenttia.

Omalla ajalla ja omalla kustannuksella tapahtuvaan työhön tai ammattiin liittyvään koulutukseen osallistuneet käyttivät opiskeluun aikaa hieman enemmän. Tällaiseen omaehtoiseen opintoihin osallistuneista oli 30 prosenttia käyttänyt niihin enemmän kuin 20 päivää.

Vapaa-ajan viettoon, harrastuksiin tai luotamustehtäviin liittyviin tai yleissivistyksen vuoksi harjoitettuihin opintoihin käytettiin aikaa keskimäärin 7 päivää. Opiskelleista 16 prosenttia oli ollut koulutuksessa yli 20 päivää. Sisällöltään nämä opinnot suuntautuivat useimmiten taide- ja taitoaineisiin, liikuntaan ja urheiluvallmennukseen sekä vieraisiin kieliin.

Koulutus ja oppiminen työssä

Työelämässä toimineista ilmoitti 77 prosenttia osallistuneensa joskus työhön tai ammattiin liittyvään koulutukseen. Lähes puolet heistä koki hyötynensä koulutuksesta saamalla sen vuoksi uusia työtehtäviä. Reilu kolmannes katsoi siirtyneensä koulutuksen seurauksena vaativampiin työtehtäviin ja noin kolmasosa pystyneensä säilyttämään työpaikkansa.

Kaksi kolmesta työssä käyvästä katsoi toimivansa työtehtävissä, joiden vaatimustaso vastaa hänen tämänhetkisiä valmiuksiaan. Puolet työllisistä piti työtehtäviensä vaatimustasoa peruskoulutustaan vastaavana. Mitä pidemmän peruskoulutuksen henkilö oli hankkinut, sitä useammin hän ilmoitti toimivansa työtehtävissä, joissa vaaditaan enemmän kuin peruskoulutus edellyttäisi ja sitä useammin koettiin tarvittavan koulutusta lisää työtehtävissä pärjäämiseksi.

Työllisistä puolet arveli, että omatoiminen opiskelu oli vaikuttanut erittäin tai melko paljon työssä tarvittavien tietojen ja taitojen saamisessa. Peruskoulutuksen ja ammatillisen lisäkoulutuksen merkitystä pidettiin hieman vähäisempänä. Suurin merkitys työssä tarvittavien tietojen ja taitojen saamisessa ja ylläpitämisessä uskottiin olevan työkokemuksella.

Kielitaito ja kielikoulutustarve

Suomalaisista 72 prosenttia sanoo osaavansa vähintään yhtä vierasta kieltä ainakin jonkin verran. Englantia osataan eniten ja parhaiten; vähintään hyvin käytännön kielenkäyttötilanteissa ilmoitti pärjäävänsä väestöstä kolmasosa. Nuoret ja hyvin koulutetut osaavat kieliä eniten. Naisista osaa vieraita kieliä useampi kuin miehistä.

Melkein puolet aikuisista (pl. eläkeläiset) ilmoitti tarvitsevänsä koulutusta vieraisissa kielissä työelämän vuoksi. Työn vuoksi tarvittiin eniten englannin koulutusta. Muuten kuin työelämän vuoksi koki tarvitsevänsä kielikoulutusta 59 prosenttia aikuisista. Myös vapaa-aikaan liittyen halutaan opiskella useimmin englantia.

Muu koulutustarve

Noin puolet työvoimaan kuuluvista katsoo tarvitsevänsä työelämän vuoksi muuta kuin kieliä koskevaa koulutusta. Koulutustarvetta koettiin sitä useammin, mitä korkeammin koulutettu ja mitä paremmassa työasemassa henkilö oli. Lisäoppia haluttiin eniten tietotekniikassa.

Koulutustarpeen kokemuksiin liittyy myös, että alle puolet (42 prosenttia) palkansaajista ilmoitti olevan hyvin tai melko todennäköistä, että nykyinen työ muuttuu ratkaisevasti esimerkiksi työtavoiltaan ja välineiltään tutkimushetkeä seuraavien viiden vuoden aikana. Erittäin epätodennäköisenä työnsä muuttamista piti 26 prosenttia palkansaajista.

Koulutushalukkuus ja opiskeluaikomukset

Työvoimaan kuuluvista 63 prosenttia oli kiinnostunut menemään lähivuosina ammatin tai työhön liittyvään lisäkoulutukseen. Eniten koulutuskiinnostusta herättivät ammattitaidon ylläpitämiseen ja kehittämiseen liittyvät syyt. Aikaisemmista vuosista poiketen työttömyyden uhka oli noussut yhdeksi tärkeimmistä lisäkoulutuksen syistä.

Lähes puolet työssä käyvistä voisi jopa tinkiä tuloistaan opiskelun vuoksi. Joka viides sen sijaan ilmoitti, ettei päätoiminen opiskelu kiinnosta ollenkaan, eikä ryhtyisi opiskelemaan, vaikka opiskeluun saatava tuki olisi nettopalkan suuruinen.

Kaikista 18–64-vuotiaista yli puolet eli 56 prosenttia ilmoitti aikovansa osallistua seuraavan vuoden aikana johonkin koulutukseen. Väestöön suhteutettuna tämä vastaa noin 1,8 miljoonaa henkeä.

Koulutusaikomukset jakaantuvat siten, että 23 prosenttia eli yli 750 000 aikoi opiskella työnantajan järjestämässä koulutuksessa, täydennyskoulutusta antavassa yrityksessä tai osallistua erillisiin konferensseihin ja seminaareihin. Kansalaisopistoihin aikoi lähes 500 000 aikuista.

Vähintään vuoden kestävään tutkintoon johdettavaan koulutukseen ilmoitti lähivuosina aikovansa työvoimasta 9 prosenttia. Lisäksi 10 prosenttia kertoi, että saattaa mahdollisesti mennä tällaiseen koulutukseen.

Koulutuksen esteet ja vaikeudet

Työajalla työnantajan kustantamaan koulutukseen osallistumista haittaavat eniten työkiireet. Palkansaajista 59 prosenttia ilmoitti kiireiden estävän opiskelua paljon tai jonkin verran. Suurimpana esteenä sitä piti lähes kolmasosa. Työkiireiden lisäksi koulutukseen meno haittasivat mm. koulutuksen tavoitettavuuteen liittyvät esteet ja se, että työnantaja ei järjestä koulutusta. Joka kolmas palkansaaja ilmoitti mahdollisuutensa työpaikkakoulutukseen olevan heikot.

Omalla vapaa-ajalla ja omalla kustannuksella tapahtuvaan koulutukseen osallistumista estivät usein taloudelliset syyt; kaikista 18–64-vuotiaista 45 prosenttia ilmoitti niiden estävän koulutukseen hakeutumista paljon tai jonkin verran. Myös koulutusmahdollisuuksien sijainnin, väsymyksen, kiinnostuksen puutteen sekä hankalien työaikojen koettiin vaikeuttavan opintoihin osallistumista.

Mitä koulutus ja aikuiskoulutus tarkoittavat?

Koulutukseksi katsotaan aikuiskoulutustutkimuksessa kaikki sellainen opiskelu, joka on kestänyt yhteensä vähintään 6 tuntia. Myös kesken jätetty opiskelu lasketaan mukaan, jos koulutukseen on osallistuttu vähintään 6 tunnin ajan. Koulutukseksi katsotaan toiminta, joka on erikseen organisoitu ja järjestetty ja jonka tavoitteena on saada aikaan oppimista. Tälle toiminnalle on ominaista ennalta laadittu opetussuunnitelma tai opetusohjelma ja järjestelyistä vastaa koulutuksen tuottaja tai organisoija. Informaatio-, mainos- ja myyntitilaisuuksia tai kokouksia ei katsota koulutukseksi.

Aikuiskoulutuksella tarkoitetaan ohjattujen oppimistilaisuuksien järjestämistä aikuisille, jotka aikaisemmin päätyneen tai keskeytyneen koulujärjestelmäkoulutuksen jälkeen tavallisesti toimivat tai ovat toimineet työelämässä. Tunnusomaista on, että koulutus on erityisesti aikuisia ajatellen järjestettyä ja organisoitua. Erona koulujärjestelmäkoulutukseen voivat olla esim. opetuksen ajankohta ja opetustavat. Aikuiskoulutustutkimuksessa aikuiskoulutus on rajattu koulutusta antavan organisaation (oppilaitoksen, koulutusyrityksen tms. koulutuksen järjestäjän) perusteella, ks. tarkemmin kappaleesta Käsitteet ja luokitukset.

1 Aikuiskoulutukseen osallistuminen

Aikuisopiskelijoita 1,6 miljoonaa

Aikuiskoulutukseen eli erityisesti aikuisia varten järjestettyyn ja organisoituun koulutukseen osallistui vuonna 1995 1,6 miljoonaa henkeä, mikä on 48 prosenttia 18–64-vuotiaista.

Yleensä koulutuksessa jossakin oppilaitoksessa tai koulutusorganisaatiossa opiskeli vuoden aikana 1,8 miljoonaa henkilöä eli 56 prosenttia aikuisväestöstä.

Kun mukaan lasketaan myös vapaamuotoinen itseopiskelu, nousee vuonna 1995 opiskelien aikuisten määrä kahteen miljoonaan, mikä on 63 prosenttia 18–64-vuotiaasta väestöstä. Viisi vuotta aiemmin luku oli 59 prosenttia, joten aikuisiässä opiskelleiden osuus on kasvanut neljällä prosenttiyksiköllä vuodesta 1990.

Naiset miehiä useammin aikuiskoulutuksessa

Naiset olivat miehiä innokkaampia aikuisopiskelijoita. Naisista osallistui aikuisille järjestettyyn koulutukseen 53 prosenttia ja miehistä 43 prosenttia. Naisten ja miesten välinen osallistumisero on pysynyt viimeiset viisi vuotta samansuuruisena.

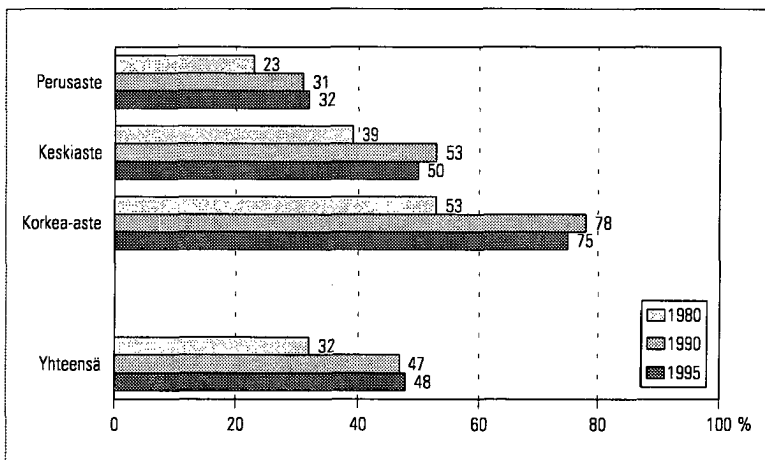
Eniten aikuiskoulutukseen osallistuivat 30–54-vuotiaat. Yli 54-vuotiaat ovat kuitenkin lisänneet osallistumistaan eniten 1990-luvulla. (Liitetaulukot 1–3.)

Koulutetut usein myös aikuiskoulutuksessa

Pitkän pohjakoulutuksen saaneet osallistuivat aikuiskoulutukseen eniten. Perus-, kansa-

Taulukko 1.1
Aikuiskoulutukseen osallistuminen 1980, 1990 ja 1995 sukupuolen mukaan (18–64-vuotias väestö)

	Osallistuneita väestöstä					
	1980		1990		1995	
	N	%	N	%	N	%
Miehistä	400 000	27	698 000	43	706 000	43
Naisista	541 000	37	829 000	52	850 000	53
Kaikki	941 000	32	1 527 000	47	1 556 000	48

Kuvio 1.1
Aikuiskoulutukseen osallistuminen vuosina 1980, 1990 ja 1995 pohjakoulutuksen mukaan (18–64-vuotias väestö)

tai keskkoulun suorittaneista 32 prosenttia otti osaa aikuiskoulutukseen. Korkea-asteen koulutuksen saaneista aikuiskoulutukseen osallistui jo kolme neljäsosaa. Lyhyen ja pitkän pohjakoulutuksen saaneiden väliset osallistumiserot kasvoivat vuosien 1980 ja 1990 välillä, mutta vuoden 1990 jälkeen erot ovat vähän tasoittuneet.

Työttömien määrä kasvoi – työssä käyvistä yhä useampi työhön liittyvässä koulutuksessa

Suurin osa aikuiskoulutuksesta on ammatilista eli koulutukseen on osallistuttu työhön tai ammattiin liittyvistä syistä. Työhön tai ammattiin liittyvässä aikuiskoulutuksessa oli vuonna 1995 noin miljoona aikuisikäistä. (Liitetaulukko 4.) Tämä oli 43 prosenttia työvoimasta (työssäkäyvistä ja työttömistä).

Työttömien suuri määrä heijastuu varsin voimakkaasti lukuihin, jotka kuvaavat koko työvoiman osallistumista työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen. Suurin osa työhön tai ammattiin liittyvässä koulutuksessa olleista on osallistunut työnantajan tukemaan koulutukseen, josta työttömät eivät pääse osallisiksi. Vuonna 1995 oli työttömistä osallistunut työhön tai ammattiin liittyvään koulutukseen 13 prosenttia. Keski-ikäiset, pitkän

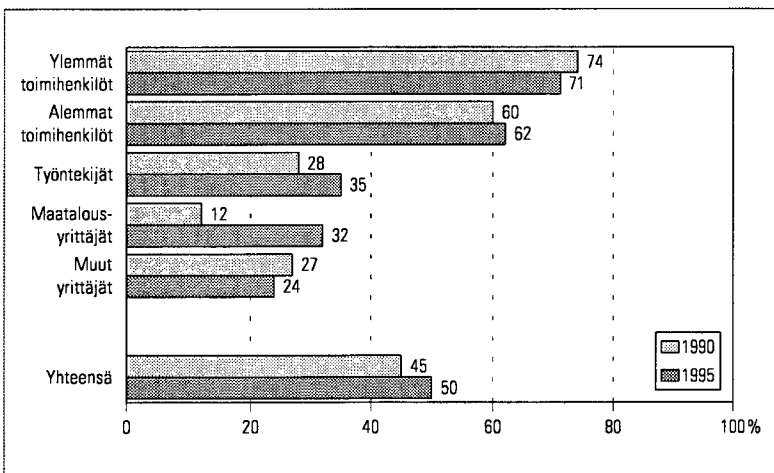
pohjakoulutuksen suorittaneet ja hyvässä asemassa työskennelleet työttömät osallistui-
vat eniten. Työssäkäyvien osallistuminen työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen on vuodesta 1990 lisääntynyt, vuonna 1990 heistä oli koulutuksessa 45 prosenttia, vuonna 1995 oli osuus 50 prosenttia (Liitetaulukot 4 ja 5.)

Naiset osallistuivat myös työhön tai ammattiin liittyvään koulutukseen aktiivisemmin kuin miehet. Naisista 46 prosentilla oli tämän-tyyppisiä opintoja, kun miehistä niitä harjoitti 39 prosenttia.

Eniten työhön tai ammattiin liittyvään koulutukseen osallistuiivat 45–54-vuotiaat. Heidän samoin kuin heitä vanhempien työvoimaan kuuluvien henkilöiden koulutus on lisääntynyt myös vuoden 1990 jälkeen. Sen sijaan työvoimaan kuuluvan nuorimman ikäryhmän osalta on koulutukseen osallistuminen vuodesta 1990 pudonnut, mikä on seurausta nuorten korkeasta työttömyydestä.

Toimihenkilöiden koulutus ennallaan – työntekijöiden kouluttautuminen lisääntynyt

Eniten koulutukseen osallistuivat hyvässä asemassa työskentelevät. Työssä käyvät toimi-

Kuvio 1.2
Työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen vuosina 1990 ja 1995 sosioekonomisen aseman mukaan (18–64-vuotiaat työlliset)

henkilöt osallistuivat koulutukseen enemmän kuin työntekijät ja toimihenkilöistä ylempät toimihenkilöt enemmän kuin alemmat toimihenkilöt.

Vuoden 1990 jälkeen koulutukseen osallistumistaan ovat työllisistä eniten kasvattaneet maatalousyrittäjät ja työntekijät, sen sijaan muiden yrittäjien ja ylempien toimihenkilöiden osallistuminen on vähentynyt. Maatalousyrittäjien vuonna 1995 saama koulutus oli suurimmaksi osaksi ns. EU-koulutusta.

Henkilöstökoulutus kasvanut edelleen

Suurin osa työhön tai ammattiin liittyvästä koulutuksesta oli työnantajan tuella tapahtuvaa koulutusta eli henkilöstökoulutusta. Työnantaja oli tukenut koulutukseen osallistumista rahoittamalla koulutuksesta aiheutuvat kustannukset kokonaan tai osittain tai antamalla mahdollisuuden osallistua koulutukseen työajalla.

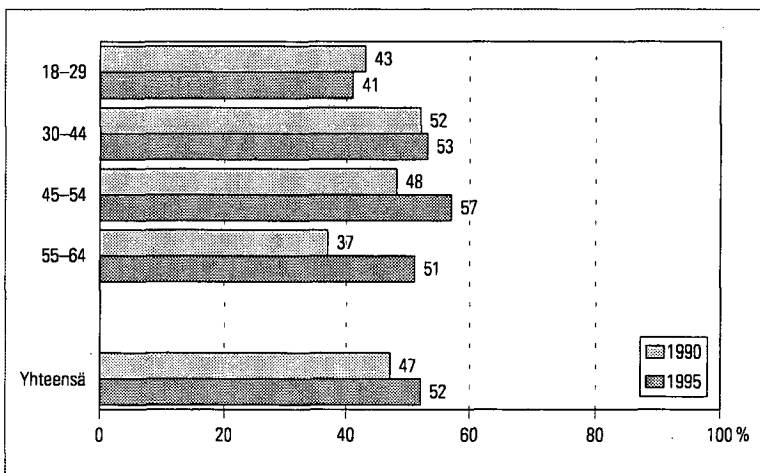
Henkilöstökoulutukseen osallistuneiden määrän vertailussa on syytä ottaa huomioon muutokset palkansaajarakenteessa. Palkansaajien määrä on vähentynyt ja he ovat entistä koulutetumpia. Vuonna 1990 kaikista 18–64-vuotiaista palkansaajista 69 prosenttia oli suorittanut jonkin tutkinnon kansa-, perus-

tai keskikoulun jälkeen. Viisi vuotta myöhemmin tällaisia tutkinnon suorittaneita oli palkansaajista 76 prosenttia.

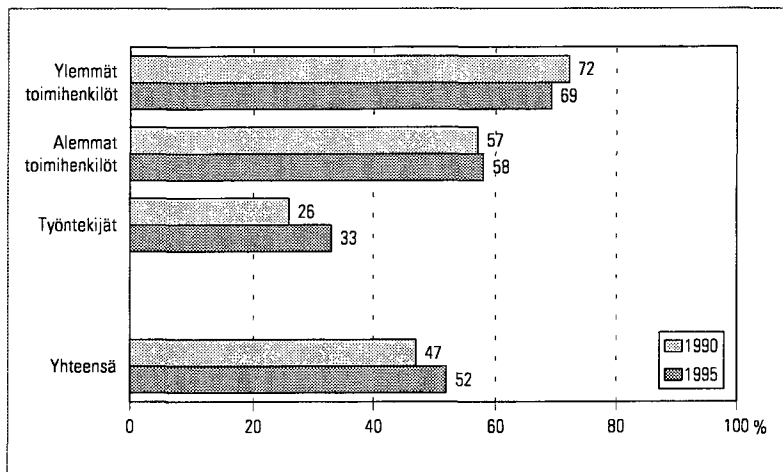
Yli puolet työssä käyvistä palkansaajista, yhteensä noin 830 000 henkeä, sai vuonna 1995 henkilöstökoulutusta eli osallistui koulutukseen työnantajansa tuella. Naiset osallistuivat myös henkilöstökoulutukseen miehiä enemmän. Naispalkansaajista oli henkilöstökoulutuksessa ollut 55 prosenttia ja miespalkansaajista 49 prosenttia. (Liitetaulukot 6 ja 7.)

Eniten työnantajan tukemaa koulutusta olivat saaneet 45–54-vuotiaat palkansaajat, joista 57 prosenttia oli ollut koulutuksessa. Myös 30–44-vuotiaista ja 55–64-vuotiaista palkansaajista yli puolet osallistui koulutukseen. Vuoden 1990 jälkeen kouluttautumistaan ovat eniten lisänneet yli 44-vuotiaat palkansaajat, kun sen sijaan alle 30-vuotiaiden osallistuminen koulutukseen on vähentynyt.

Eniten henkilöstökoulutusta saivat toimihenkilöammateissa työskentelevät. Ylempistä toimihenkilöistä oli henkilöstökoulutusta vuonna 1995 saanut 69 prosenttia, alemmista toimihenkilöistä 58 prosenttia ja työntekijöistä 33 prosenttia. Ylempistä toimihenkilöistä osallistuivat naiset miehiä enemmän, työntekijöistä miehet naisia enemmän.

Kuvio 1.3
Työnantajan tuella tapahtuvaan aikuiskoulutukseen osallistuminen vuosina 1990 ja 1995 iän mukaan (18–64-vuotiaat palkansaajat)

Kuvio 1.4
Työnantajan tuella tapahtuvaan aikuiskoulutukseen osallistuminen vuosina 1990 ja 1995 sosioekonomisen aseman mukaan (18–64-vuotiaat palkansaajat)

Eri asemissa toimivien osallistumiserot ovat vuoden 1990 jälkeen tasoittuneet. Ylempien toimihenkilöiden koulutukseen osallistuminen on vuoteen 1990 verrattuna hieman vähentynyt ja työntekijöiden selvästi lisääntynyt.

100 000 palkansaajaa ammatillisessa aikuiskoulutuksessa omalla ajalla ja kustannuksella

Vajaa 100 000 henkeä eli kuutisen prosenttia 18–64-vuotiaista palkansaajista oli vuonna 1995 työhön tai ammattiin liittyvässä aikuis-koulutuksessa siten, ettei käyttänyt koulutukseen työaikaa eikä työnantaja tai ammattiliitto tukenut koulutuksesta aiheutuissa kustannuksissa. (Liitetaulukot 8 ja 9.)

Tällä tavoin omaehtoisesti ammatillisia aikuisopintoja harjoittavista palkansaajista oli suurin osa (71 prosenttia) naisia. Palkansaajanaisista näin opiskeli 8 prosenttia, miehistä kolmisen prosenttia. Vuoteen 1990 verrattuna on osallistumisosuus suurin piirtein samalla tasolla.

Puoli miljoonaa aikuista vapaa-aikaan tai harrastuksiin liittyvässä koulutuksessa

Kaikista 18–64-vuotiaista osallistui vuonna 1995 yleissivistävään, harrastustavoitteiseen tai muuhun aikuiskoulutukseen 18 prosenttia eli 500 000 henkeä. Näistä aikuisopiskelijoista oli naisia peräti 70 prosenttia. Osallistumisosuuksissa ei ole juurikaan tapahtunut muutoksia vuodesta 1990. (Liitetaulukot 10 ja 11.)

Yli 60 000 henkeä opiskeli vuonna 1995 ulkomailla

Kaksi prosenttia 18–64-vuotiaista eli yli 60 000 henkeä opiskeli vuonna 1995 ulkomailla. (Luvussa ovat mukana myös erityisesti nuorille tarkoitettussa koulutuksessa olleet.) Joskus elämänsä aikana oli ulkomailla opiskellut 15 prosenttia.

2 Aikuisopintojen kesto, sisältö ja vaikutukset

Työpaikat ja koulutusyritykset kouluttivat lähes miljoona henkeä

Opiskelu työpaikalla tai erityisissä täydennyskoulutusta antavissa yrityksissä oli yleisin aikuiskoulutuksen muoto. Tähän ryhmään laskettiin kuuluvaksi myös osallistuminen konferensseihin ja seminaareihin. Kaikista 18–64-vuotiaista vastaajista lähes kolmasosa osallistui tällaiseen aikuiskoulutukseen vuonna 1995. Vastaavanikäiseen väestöön suhteutettuna määrä vastaa vajaata miljoonaa henkilöä. Palkansaajista tämäntyyppistä opiskelua harjoitti puolet.

Lukuja ei voi laskea yhteen, koska sama henkilö on voinut osallistua yhteen tai useampaan koulutukseen. Aikuiskoulutukseen osallistuneita oli vuonna 1995 yhteensä 1 556 000 henkeä.

Työpaikkakoulutus suuntautuu korkeasti koulutetuille, ylemmille toimihenkilöille. Kaikista 18–64-vuotiaista ylemmistä toimihenkilöistä kaksi kolmasosaa sai vuonna 1995 koulutusta työpaikallaan tai koulutusyrityksessä (liitetaulukko 12). Työllisistä

ylemmistä toimihenkilöistä osuus oli tätäkin suurempi (70 %).

Seuraavaksi yleisintä oli opiskelu kansalaisopistossa. Kaikista 18–64-vuotiaista vastaajista 13 prosenttia opiskeli vuonna 1995 kansalaisopistossa yhtä tai useampaa ainetta. Määränä tämä oli runsas 400 000 henkeä.

Kansalaisopistoissa opiskelu on selvästi naisvaltaista. Naisista viidennes oli opiskellut kansalaisopistossa vuonna 1995, kun miehistä osallistui vain 7 prosenttia. Kaikista kansalaisopintojen aikuisopiskelijoista kolme neljäsosaa oli naisia.

Järjestöjen, liittojen tai yhdistysten koulutuskeskuksessa tai muissa tiloissa järjestettyyn opintotoimintaan osallistui noin 300 000 kansalaista eli kymmenen prosenttia 18–64-vuotiaista. Maatalousyrittäjistä peräti 23 prosenttia oli vuoden 1995 aikana osallistunut tällaiseen aikuiskoulutukseen. Osuus selittyy Suomen EU-jäsenyydellä, sillä suuri osa maatalousyrittäjille järjestetystä koulutuksesta oli juuri EU-koulutusta.

Taulukko 2.1

Koulutukseen osallistuminen koulutuksen järjestäjän mukaan vuonna 1995 (18–64-vuotias väestö)

Koulutuksen järjestäjä	Osallistujia suhteutettuna koko 18–64-vuotiaaseen väestöön	
	N	%
Aikuiskoulutus:		
Koulutus työpaikalla tai täydennyskoulutusta antavissa yrityksissä (ml. konferenssit)	952 000	30 ¹⁾
Kansalaisopistot	428 000	13
Koulutus järjestöissä yms.	308 000	10
Ammatillisten oppilaitosten aikuiskoulutus	302 000	9
Aikuiskoulutus korkeakouluissa ja kesäyliopistoissa	120 000	4
Muu aikuiskoulutus ²⁾	205 000	6
Nuorisosaasteen koulutus	380 000	12

1) Osuus palkansaajista 51 %.

2) Pl. opiskelu autokoulussa sekä radion ja television opetusohjelmien seuraaminen. Jos nämä lasketaan mukaan, muuhun aikuiskoulutukseen osallistui yhteensä 365 000 henkeä (11 %), vrt. taulukko 9.2.

Taulukossa esiintyviä käsitteitä on selvitetty mm. luvussa "Käsitteet ja luokitukset" (s. 55) sekä liitetaulukossa 12.

Lukuja ei voi laskea yhteen, koska sama henkilö on voinut osallistua yhteen tai useampaan koulutukseen.

Ammatillisissa oppilaitoksissa (mukaan lukien oppisopimuskoulutus ja työvoimapolitiittinen koulutus) aikuiskoulutusta sai niin ikään noin 300 000 henkeä (9 prosenttia vastaajista). Korkeakouluissa järjestettyihin avoimiin yliopisto-opintoihin sekä täydennyskoulutukseen ja kesäyliopisto-opiskeluun osallistui nelisen prosenttia kaikista 18–64-vuotiaista. Muihin yksittäisiin aikuiskoulutuksiin osallistuvia oli kuusi prosenttia.

Aikuiskoulutusta yhdestä päivästä kokopäiväiseen opiskeluun

Aikuiskoulutukseen vuonna 1995 osallistuneet käyttivät opintoihinsa keskimäärin 8 päivää (mukana kaikki mahdollinen aikuiskoulutus). Opintoihin käytetty aika vaihtelee yhdestä päivästä lähes koko vuoden kestävään opiskeluun. Kaikista 18–64-vuotiaista aikuisopin-
toihin osallistuneista 41 prosenttia kulutti opiskeluun aikaa keskimäärin korkeintaan viikon, viikosta neljään viikkoon opiskeli 35 prosenttia vastaajista. Loppuneljännes käytti aikuisopiskeluun aikaa tätäkin enemmän. (Ks. myös liitetaulukko 13.)

Nuoret olivat muita useammin aikuisopin-
tojen parissa. Koulutukseen osallistuneilta alle 25-vuotialta opiskeluun kului aikaa keskimäärin 12 päivää.

Työttömät käyttivät eniten aikaa, vaikka osallistuivat vähiten

Työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulu-
tukseen vuonna 1995 osallistuneet työvoi-
maan kuuluvat opiskelivat keskimäärin vii-
kon (ks. myös liitetaulukko 43). Ammattiin
liittyvään koulutukseen osallistujista yli puo-
let käytti opintoihinsa aikaa korkeintaan vii-
kon ja 16 prosenttia yli 20 päivää.

Työttömille suunnattu koulutus on pitkä-
kestoisempaa ja koulutusjaksoja on useita,

mikä näkyy siten, että työhön tai ammattiin
liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuneet
työttömät käyttivät opiskeluun aikaan yhe-
teensä keskimäärin peräti 41 päivää. On kui-
tenkin syytä muistaa, että kaikista 18–64-
vuotiaista työttömistä vain 13 prosenttia
osallistui vuonna 1995 työhön tai ammattiin
liittyvään aikuiskoulutukseen, kun työllisistä
osallistui tällaiseen koulutukseen puolet.

Taulukko 2.2
Aikuiskoulutukseen osallistumispäiviä yhteensä
vuonna 1995 iän mukaan
(aikuiskoulutukseen osallistunut 18–64-vuotias väestö)

Osallistumispäiviä yhteensä	18–29- vuotiaat %	30–44- vuotiaat %	45–64- vuotiaat %	Kaikki osallistuneet %
1 päivä	11	10	10	10
2–5 päivää	25	30	34	31
6–10 päivää	16	18	20	18
11–20 päivää	15	18	18	17
Yli 20 päivää	33	24	18	24
Yhteensä %	100	100	100	100
Vastaajista osallistuneita (n)	438	764	669	1 871
Osallistumispäiviä osallistujaa kohden (mediaani)	10	8	7	8

Taulukko 2.3
Työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistumispäiviä yhteensä vuonna 1995 pääasiallisen toiminnan mukaan
(ko. koulutukseen osallistunut 18–64-vuotias työvoima)

Osallistumispäiviä yhteensä	Työlliset %	Työttömät %	Kaikki osallistuneet %
1 päivä	14	8	14
2–5 päivää	41	13	39
6–10 päivää	18	7	17
11–20 päivää	14	11	14
Yli 20 päivää	13	61	16
Yhteensä %	100	100	100
Vastaajista osallistuneita (n)	1 237	80	1 317
Osallistumispäiviä osallistujaa kohden (mediaani)	5	41	5

Palkansaajilta viikko vuodessa henkilöstökoulutukseen

Suurin osa työhön tai ammattiin liittyvästä aikuiskoulutuksesta on työnantajien tukemaa eli ns. henkilöstökoulutusta. Kaikista 18–64-vuotiaista palkansaajista yli puolet oli osallistunut työnantajan tukemaan aikuiskoulutukseen vuonna 1995.

Henkilöstökoulutukseen vuonna 1995 osallistuneet palkansaajat käyttivät opiskeluun yhteensä keskimäärin yhden viikon eli viisi päivää. Vastaajista 57 prosenttia käytti tällaiseen koulutukseen aikaa vuoden aikana yhteensä korkeintaan viikon, kolmasosa viikosta neljään viikkoon ja 9 prosenttia yli 20 päivää. (Ks. myös liitetaulukko 43.)

Työnantajan tukema koulutus näyttää suuntautuvan korkeasti koulutetuille ja hyvässä työasemassa oleville kuten ammattiin liittyvä aikuiskoulutus yleensäkin. Kun henkilöstökoulutuksessa olleet työntekijät käyttivät koulutukseen aikaa yhteensä keskimäärin kolme päivää, niin ylemmät toimihenkilöt käyttivät aikaa seitsemän päivää. Työntekijöistä kolmasosa oli osallistunut tämän tyyppiseen koulutukseen vuonna 1995, kun ylemmistä toimihenkilöistä vastaavasti osallistui 69 prosenttia. (Liitetaulukko 6.)

Yhdeksän päivää vuodessa työhön liittyviin opintoihin omalla ajalla ja kustannuksella

Kaikista 18–64-vuotiaista palkansaajista kuusi prosenttia käytti aikaa myös opiskellakseen omalla kustannuksella ja omalla ajalla. Tällaisiin opintoihin käytettiin enemmän aikaa kuin esimerkiksi henkilöstökoulutukseen, keskimäärin 9 päivää vuonna 1995. Osallistujista 38 prosenttia käytti aikaa yhteensä korkeintaan viikon verran ja vajaalla kolmasosalla aikaa kului enemmän kuin 20 päivää.

Naiset osallistuvat tällaiseen koulutukseen useammin kuin miehet ja käyttävät siihen myös enemmän aikaa: yhteensä keskimäärin 10 päivää, kun miehillä osallistumispäiviä oli viisi.

Taulukko 2.4
Työnantajan tukemaan aikuiskoulutukseen osallistumispäiviä yhteensä vuonna 1995 sosioekonomisen aseman mukaan
(ko. koulutukseen osallistuneet 18–64-vuotiaat palkansaajat)

Osallistumispäiviä yhteensä	Ylemmät toimihenkilöt	Alemmat toimihenkilöt	Työntekijät	Kaikki osallistuneet
	%	%	%	%
1 päivä	5	15	30	15
2–5 päivää	38	44	43	42
6–10 päivää	23	22	10	19
11–20 päivää	22	12	9	15
Yli 20 päivää	12	7	8	9
Yhteensä %	100	100	100	100
Vastaajista osallistuneita (n)	347	466	247	1 060
Osallistumispäiviä osallistujaa kohden (mediaani)	7	4	3	5

Taulukko 2.5
Omaehtoiseen työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistumispäiviä yhteensä vuonna 1995
(ko. koulutukseen osallistuneet 18–64-vuotiaat palkansaajat)

Osallistumispäiviä yhteensä	Kaikki osallistuneet %
1 päivä	11
2–5 päivää	27
6–10 päivää	19
11–20 päivää	13
Yli 20 päivää	30
Yhteensä %	100
Vastaajista osallistuneita (n)	116
Osallistumispäiviä osallistujaa kohden (mediaani)	9

Runsas viikko vapaa-aikaan liittyvään aikuiskoulutukseen vuosittain

Vajaa viidesosa aikuisista osallistui muuhun kuin työhön liittyvään aikuiskoulutukseen vuonna 1995. Näihin opintoihin käytettiin yhteensä keskimäärin 7 päivää osallistujaa kohden. 43 prosenttia käytti aikaa yhteensä korkeintaan viikon. Yhtä suurella joukolla

kertyi osallistumispäiviä yhteensä viikosta neljään viikkoon ja 16 prosentilla osallistumispäiviä oli yli 20 päivää.

Muita enemmän tämäntyyppisiin opintoihin käyttivät aikaa nuoret ja työttömät (liitetaulukko 13). Esimerkiksi työttömistä noin puolet käytti opiskeluun aikaa yli kaksi arkiviikkoa, kun työssäkäyvistä näin paljon aikaa tällaisiin opintoihin käytti noin kolmasosa.

Taulukko 2.6

Muuhun kuin työhön tai ammatin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistumispäiviä yhteensä vuonna 1995 pääasiallisen toiminnan mukaan (ko. koulutukseen osallistunut 18–64-vuotias väestö, pl. opiskelijat ja varusmiehet)

Osallistumispäiviä yhteensä	Työlliset	Työttömät	Työvoiman ulkopuoliset	Kaikki osallistuneet
	%	%	%	%
1 päivä	13	13	7	12
2–5 päivää	33	19	34	31
6–10 päivää	23	19	21	22
11–20 päivää	18	20	25	19
Yli 20 päivää	13	29	13	16
Yhteensä %	100	100	100	100
Vastaajista osallistuneita (n)	450	98	114	662
Osallistumispäiviä osallistujaa kohden (mediaani)	7	10	7	7

Työpaikan toimiala määrittää henkilöstökoulutuksen sisältöä

Kaikista 18–64-vuotiaista palkansaajista yli puolet oli osallistunut henkilöstökoulutukseen vuonna 1995. Heistä runsas neljäsosa eli yli 200 000 palkansaajaa oli opiskellut tietotekniikan hyväksikäyttöön liittyviä aineita. Tämä tarkoittaa sitä, että 13 prosenttia kaikista 18–64-vuotiaista palkansaajista sai tietotekniikkakoulutusta.

Atk-koulutus suuntautui toimihenkilöille, alemmille toimihenkilöille useammin kuin ylemmille. Ikäryhmittäin koulutus jakautui melko tasaisesti, ainoastaan nuorimmat ja vanhimmat osallistuivat tällaiseen koulutukseen muita harvemmin. (Liitetaulukko 14.)

Taulukko 2.7

Työnantajan tukeman aikuiskoulutuksen koulutussisältö vuonna 1995 sosioekonomisen aseman mukaan (ko. koulutukseen osallistuneet 18–64-vuotiaat palkansaajat)

Koulutussisältö	Ylemmät toimihenkilöt	Alemmat toimihenkilöt	Työntekijät	Kaikki osallistuneet
	%	%	%	%
Tietotekniikan hyväksikäyttö	28	31	14	26
Oikeus-, yhteiskunta- ja käyttäytymistieteet/ Johtaminen, esimiestaidot	36	23	10	24
Liiketalous, markkinointi, toimistoala	20	25	6	19
Hoitoalojen koulutus	12	23	8	16
Tekniikan ja luonnontieteiden koulutus	10	9	34	15
Palvelutyö/Työsuojelu, vartiointi, palo-, pelastus- ja sotilastyö	5	12	29	13
Opettajankoulutus	21	3	0	8
Vieraat kielet	11	6	2	7
Muut aineet yhteensä	6	5	15	7
Vastaajista osallistuneita (n)	347	466	247	1 060
Osallistujia suhteutettuna kaikkiin 18–64-vuotiaisiin palkansaajiin (N)	272 000	366 000	193 000	831 000

Lukuja ei voi laskea yhteen, koska sama henkilö on voinut osallistua yhteen tai useampaan koulutukseen. Työnantajan tukemaan aikuiskoulutukseen osallistuneita oli vuonna 1995 yhteensä 831 000 henkeä eli 52 % 18–64-vuotiaista palkansaajista.

Lähes yhtä suuri joukko oli osallistunut **oikeus-, yhteiskunta- ja käyttäytymistieteiden** alaan tai johtamiseen liittyvään aikuiskoulutukseen, miehet hieman naisia useammin. Saatu koulutus oli usein erilaisia työyhteisöön ja sen kehittämiseen liittyviä kursseja sekä ammattiyhdistyskoulutusta.

Tämän alan opiskelu kiinnosti erityisesti vanhimpia palkansaajia. Henkilöstökoulutuksessa vuonna 1995 olleista yli 54-vuotiaista kolmasosa oli opiskellut tämän alan opintoja. Yhteiskuntatieteiden opiskelu painottui ylempiin toimihenkilöihin sekä valtiokeskuksella ja järjestöissä työssä oleviin.

Liiketalouden, markkinoinnin tai toimistoalan aikuisopintoihin osallistui 18–64-vuotiaista henkilöstökoulutukseen vuonna 1995 osallistuneista palkansaajista noin viidennes, mikä vastasi vajaata 160 000 palkansaajaa.

Liikealan aikuiskoulutukseen osallistumisessa näkyi kaupan alan henkilöstörakenne jo selvästi. Alemmat toimihenkilöt ja yksityisellä sektorilla toimivat ottivat muita useammin osaa kaupan alan aikuiskoulutukseen. Niin ikään naiset osallistuivat miehiä useammin.

Hoitoalojen aikuiskoulutukseen osallistumisessa sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstörakenne näkyi vielä selvemmin kuin liikealan aikuiskoulutuksessa. Yli neljä viidestä tämän alan aikuiskoulutukseen osallistuneesta oli naisia. Alempien toimihenkilöiden ja kuntasektorilla työskentelevien henkilöstökoulutuksessa hoitoala painottuu selvästi muita enemmän.

Kaikista henkilöstökoulutukseen vuonna 1995 osallistuneista palkansaajista 16 prosenttia oli saanut hoitoalojen koulutusta.

Vastaavasti **tekniikan ja luonnontieteiden** henkilöstökoulutus on miesvaltaista; neljä viidestä palkansaajaosallistujasta oli miehiä. Kaikista henkilöstökoulutukseen osallistuneista 15 prosenttia sai tekniikan tai luonnontieteiden aikuiskoulutusta.

Henkilöstökoulutukseen vuonna 1995 osallistuneista työntekijäasemassa olleista kolmasosa sai tekniikan alan koulutusta. Koulutuksessa olleista ylemmistä toimihenkilöistä vain 10 prosenttia osallistui tekniikan opintoihin. Nuoret alle 30-vuotiaat osallistuivat muita henkilöstökoulutuksessa olleita useammin tällaiseen koulutukseen.

Palvelutyön sekä työsuojelun, vartiointin, palo-, pelastus- ja sotilastyön koulutusta sai 13 prosenttia kaikista vuonna 1995 työnantajan tukemassa aikuiskoulutuksessa olleista 18–64-vuotiaista palkansaajista. **Opettajankoulutukseen** osallistui kahdeksan prosenttia ja **vieraiden kielten** opiskeluun seitsemän prosenttia henkilöstökoulutuksessa olleista palkansaajista.

Tietotekniikkaa ja yhteiskuntatietoa

Työhön ja ammattiin liittyvä aikuiskoulutus on suurimmaksi osaksi työnantajan tukemaa henkilöstökoulutusta. Niinpä työhön liittyvän aikuiskoulutuksen sisältö on samantyyppistä kuin henkilöstökoulutuksenkin.

Taulukko 2.8
Työhön tai ammattiin liittyvän aikuiskoulutuksen koulutussisältö vuonna 1995
(ko. koulutukseen osallistunut 18–64-vuotias työvoima)

Koulutussisältö	Kaikki osallistuneet
	%
Tietotekniikan hyväksikäyttö	24
Oikeus-, yhteiskunta- ja käyttäytymistieteet/ Johtaminen, esimiestaidot	22
Liiketalous, markkinointi, toimistoala	19
Tekniikan ja luonnontieteiden koulutus	15
Hoitoalojen koulutus	15
Palvelutyö/Työsuojelu, vartiointi, palo-, pelastus- ja sotilastyö	13
Vieraat kielet	9
Opettajankoulutus	8
Maa- ja metsätalouden koulutus	5
Muut aineet yhteensä	7
Vastaajista osallistuneita (n)	1 317
Osallistujia suhteutettuna koko 18–64-vuotiaaseen työvoimaan (N)	1 032 000

Lukuja ei voi laskea yhteen, koska sama henkilö on voinut osallistua yhteen tai useampaan koulutukseen. Ammattiin tai työhön liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuneita oli vuonna 1995 yhteensä 1 032 000 henkeä eli 43 % 18–64-vuotiaasta työvoimasta.

Kaikista työhön liittyviin aikuisopintoihin vuonna 1995 osallistuneista työssäkävivistä ja työttömistä neljäsosa sai **tietotekniikan hyväksikäyttöön** liittyvää aikuiskoulutusta. (Ks. myös liitetaulukko 15.)

Oikeus-, yhteiskunta- ja käyttäytymistieteiden (ml. johtaminen ja esimiestaidot) aikuiskoulutusta sai 22 prosenttia ja **liiketalouden** aikuiskoulutusta 19 prosenttia koulutukseen osallistuneista.

Työhön liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuneista maatalousyrittäjistä noin neljäsosa otti osaa liiketalouden, markkinoinnin ja toimistoalan aikuiskoulutukseen. Maatalousyrittäjille suunnattu maa- ja metsätalouden aikuiskoulutus oli vuonna 1995 paljolti ns. maatalouden EU-koulutusta. Maa- ja metsätalouden koulutukseen otti osaa 82 prosenttia työhön liittyvässä aikuiskoulutuksessa olleista maatalousyrittäjistä.

Muut yrittäjät puolestaan ottivat keskimääräistä useammin osaa **palvelutyön (ml. työsuojelun, vartiointin, palo-, pelastus- ja sotilastyön)** koulutukseen. Työhön liittyviin aikuisopintoihin osallistuneista yrittäjistä (pl.

maatalous) neljäsosalla oli tämän alan opin-
toja vuonna 1995.

Aikuiskoulutuksessa olleet yrittäjät opiskelivat jonkin verran myös liiketaloutta, markkinointia ja toimistoalaa sekä **tekniikan alaa**.

Taideaineita ja ruumiin kulttuuria vapaa-aikana

Muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyviin aikuisopintoihin osallistui noin viidesosa 18–64-vuotiaista. Heistä noin kolmasosa (31 %) oli opiskellut **taide- ja taitoaineita**. Koko aikuisväestöön suhteutettuna määrä vastaa noin 160 000 henkeä. **Liikuntaan ja urheiluvalmennukseen** liittyviä asioita opiskeli 28 prosenttia tällaiseen koulutukseen osallistuneista. Lähes yhtä suuri joukko opiskeli **vieraita kieliä**. (Ks. myös liitetaulukko 16.)

Naiset opiskelivat taide- ja taitoaineita, liikuntaan liittyviä aineita sekä vieraita kieliä useammin kuin miehet. Esimerkiksi liikunnan osalta naisten osallistuminen erilaisille liikunta-, aerobic- ja tanssikursseille on selvästi yleisempää kuin miehillä.

Taulukko 2.9

Muuhun¹⁾ kuin työhön tai ammattiin liittyvän aikuiskoulutuksen sisältö vuonna 1995 sukupuolen mukaan
(ko. koulutukseen osallistunut 18–64-vuotias väestö, pl. opiskelijat ja varusmiehet)

Koulutussisältö	Miehet	Naiset	Kaikki osallistuneet
	%	%	%
Taide- ja taitoaineet	25	34	31
Liikunta, terveys, urheiluvalmennus	14	33	28
Vieraat kielet	21	28	26
Oikeus-, yhteiskunta- ja käyttäytymistieteet/ Johtaminen, esimiestaidot	20	10	13
Humanistiset aineet/Yleissivistävä koulutus	6	6	6
Liiketalous, markkinointi, toimistoala/Tietotekniikan hyväksikäyttö	7	5	6
Hoitoalojen koulutus	4	5	4
Muut aineet yhteensä	21	9	13
Vastaaajista osallistuneita (n)	197	465	662
Osallistujia suhteutettuna koko 18–64-vuotiaaseen väestöön (N)	154 000	365 000	519 000

¹⁾ Muu aikuiskoulutus = muihin opintoihin, luottamustehtäviin tai harrastuksiin liittyvä aikuiskoulutus sekä peruskoulu-, lukio- tai muut yleissivistävät aineet.

Lukuja ei voi laskea yhteen, koska sama henkilö on voinut osallistua yhteen tai useampaan koulutukseen. Yleissivistävään yms. aikuiskoulutukseen osallistuneita oli vuonna 1995 yhteensä 519 000 henkeä eli 18 % 18–64-vuotiaista (pl. opiskelijat ja varusmiehet).

Muuhun kuin ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuneita miehiä kiinnostivat puolestaan **oikeus-, yhteiskunta- ja käyttäytymistieteet** (mm. ammattiyhdistys- ja muu järjestökoulutus) useammin kuin naisia. Kaikista muuhun aikuiskoulutukseen vuonna 1995 osallistuneista 13 prosenttia opiskeli näitä aineita.

Humanistisia ja esteettisiä (kuten mm. historiatieteitä, kulttuuria, kirjallisuutta, uskontotieteitä ja filosofiaa) **tai yleissivistäviä aineita** opiskeli kuutisen prosenttia vapaa-aikaan tai harrastuksiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuneista. Yhtä suuri joukko opiskeli **liiketaloutta, markkinointia ja toimistoalaa**, (mukaan lukien **tietotekniikan hyväksikäyttö**) muuten kuin ensisijaisesti työhön tai ammattiin liittyen. **Hoitoalan** tietoja ja taitoja hankki nelisen prosenttia kaikista vapaa-aikaan, harrastuksiin tai luottamustehtäviin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuneista.

Henkilöstökoulutuksessa halutaan kehittää ammattitaitoa ja itseään

Työnantajan tukemaan aikuiskoulutukseen eli ns. henkilöstökoulutukseen osallistui vuonna 1995 palkansaajista yli puolet. Heistä

53 prosenttia eli lähes 450 000 palkansaajaa ilmoitti osallistuneensa koulutukseen oppiakseen uusia asioita sekä kehittääkseen itseään ja ammattitaitoaan. Työnantajan velvoittamana jollekin tai joillekin kursseille ilmoitti menneensä puolet 18–64-vuotiaista henkilöstökoulutukseen osallistuneista palkansaajista. (Liitetaulukko 17.)

Neljäsosa henkilöstökoulutukseen osallistuneista palkansaajista oli ottanut osaa mainitsemaansa koulutukseen pääasiassa siksi, että työtehtävien kehittyminen pakotti hankkimaan lisäoppia.

Koulutukseen on menty useimmin työnantajan aloitteesta (70 prosenttia henkilöstökoulutukseen osallistuneista palkansaajista) kuin omasta aloitteesta (53 %).

Keski-ikäiset palkansaajat pitivät muita useammin itsensä ja ammattitaitonsa kehittämistä mainittuun koulutukseen hakeutumisen tärkeimpänä syynä. Kaikista 30–44-vuotiaista henkilöstökoulutukseen osallistuneista palkansaajista 60 prosenttia piti tätä ensisijaisena syynään. He ovat muita useammin tehneet itse aloitteen koulutukseen hakeutumisensa. (Liitetaulukko 18.)

Taulukko 2.10

Työnantajan tukemaan työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistumisen syyt ja aloite vuonna 1995 sosioekonomisen aseman mukaan (ko. koulutukseen osallistuneet 18–64-vuotiaat palkansaajat)

	Ylemmät toimihenkilöt	Alemmat toimihenkilöt	Työntekijät	Kaikki osallistuneet palkansaajat
	%	%	%	%
Syyt:				
Halusi oppia uusia asioita sekä kehittää itseään ja ammattitaitoaan	63	57	35	53
Työnantaja velvoitti osallistumaan	44	46	62	49
Kehittyvät työtehtävät pakottivat osallistumaan	34	24	15	25
Muut syyt yhteensä	7	5	7	6
Aloite:				
Työnantajan aloitteesta	63	70	81	70
Omasta aloitteesta	71	52	29	53
Muut aloitteet yhteensä	3	3	1	2
Vastaaajia osallistuneista (n)	347	466	247	1 060

Lukuja ei voi laskea yhteen, koska sama henkilö on voinut osallistua yhteen tai useampaan koulutukseen. Työnantajan tukemaan aikuiskoulutukseen osallistuneita oli vuonna 1995 yhteensä 831 000 henkeä eli 52 % 18–64-vuotiaista palkansaajista.

Alle 30-vuotiailla koulutukseen menoon vaikutti muita useammin työnantajan velvoite. Tämä näkyi siinä, että koulutusaloitteen teki tavallista useammin työnantaja. Yli 45-vuotiailla puolestaan työtehtävien kehittyminen pakotti hakeutumaan koulutukseen.

Henkilöstökoulutukseen osallistuneista palkansaajanaيسista jopa 60 prosenttia mainitsi itsensä ja ammattitaidon kehittämisen pääasialliseksi syyksi ko. koulutukseen menolleen. He myös olivat miehiä aktiivisemmin hakeutumassa koulutukseen ensisijaisesti omasta aloitteestaan.

Miehillä puolestaan työnantajan velvoite näkyi mainittuun koulutukseen hakeutumisen tärkeimpänä syynä useammin kuin naisilla; palkansaajamiehistä näin ilmoitti 52 prosenttia, kun naisista 46 prosenttia piti tätä ensisijaisena syynä koulutukseen menolleen. Henkilöstökoulutukseen osallistuneista miehistä kolme neljäsosaa mainitsi, että aloite koulutukseen menolle oli tullut työnantajalta.

Toimihenkilöt, ja erityisesti ylemmät toimihenkilöt ilmoittivat tavanomaista useammin mainittuun koulutukseen hakeutumisen pääasialliseksi syyksi uusien asioiden oppimisen sekä itsensä ja ammattitaitonsa kehittämisen. Ylemmät toimihenkilöt myös hakeutuivat

muita useammin koulutukseen omasta aloitteestaan.

Työtehtävien kehittyminen pakotti toimihenkilöitä hakeutumaan lisäoppiin useammin kuin työntekijöitä. Työntekijöillä työnantajan velvoite näkyi toimihenkilöitä useammin koulutuksen ensisijaisena syynä. Heillä koulutukseen menon aloite tuli useimmin työnantajalta.

Henkilöstökoulutus helpottaa työstä selviytymistä ja lisää työmotivaatiota

Selvästi suurin osa aikuiskoulutukseen osallistuneista koki kysytystä kurssista olleen hyötyä. Esimerkiksi lähes kaikki 18–64-vuotiaat työnantajan tukemaan aikuiskoulutukseen osallistuneet palkansaajat (jotka ilmoittivat koulutuksen liittyvän työhön tai ammattiin) olivat sitä mieltä, että kyseinen kurssi tai koulutus antoi paljon tai jonkin verran uutta käyttökelpoista tietoa.

Niin ikään lähes kaikki (90 %) uskoivat, että saatu koulutus auttoi selviytymään työstä tai ammatista entistä paremmin. Koulutuksen uskottiin myös parantaneen työmotivaatiota (86 %) ja kohentaneen itseluottamusta (81 %).

Taulukko 2.11

Työnantajan tukeman aikuiskoulutuksen/kurssin koetut vaikutukset vuonna 1995 sosioekonomisen aseman mukaan.

Vaikutti paljon tai jonkin verran -vastausten osuus

(18–64-vuotiaat henkilöstökoulutukseen osallistuneet palkansaajat)

Vaikutukset	Ylemmät toimihenkilöt	Alemmat toimihenkilöt	Työntekijät	Kaikki osallistuneet palkansaajat
	%	%	%	%
Koulutus...				
antoi uutta käyttökelpoista tietoa	99	98	95	98
auttoi selviytymään työstä	94	92	79	90
paransi työmotivaatiota	91	87	75	86
kohensi itseluottamusta	83	84	73	81
innosti lisätietojen hankintaan	85	78	61	77
antoi taitoja uusiin tehtäviin	72	73	64	71
Koulutuksen muut vaikutukset	98	95	96	96
Vastaajista osallistuneita (n)	347	466	247	1 060

Lukuja ei voi laskea yhteen, koska sama henkilö on voinut osallistua yhteen tai useampaan koulutukseen. Työnantajan tukemaan aikuiskoulutukseen osallistuneita oli vuonna 1995 yhteensä 831 000 henkeä eli 52 % 18–64-vuotiaista palkansaajista.

Yksittäinen koulutus tai kurssi on innostanut osallistujia myös lisätietojen hankintaan. Näin ilmoitti 77 prosenttia henkilöstökoulutukseen osallistuneista 18–64-vuotiaista palkansaajista. Koulutuksella uskottiin olevan vaikutusta myös urakehitykseen; 71 prosentin mielestä mainittu koulutus antoi taitoja uusiin työtehtäviin.

Naiset kokivat miehiä useammin, että kursilla tai koulutuksella oli myönteisiä vaikutuksia. Iältään 30–44-vuotiaat palkansaajat kokivat muita useammin koulutuksella olleen positiivisia vaikutuksia. Alle 30-vuotiaat korostivat kuitenkin muita useammin ko-

koulutuksen tai kurssin antaneen taitoja uusiin työtehtäviin. Yli 45-vuotiaille koulutus on nuorempia useammin merkinnyt myös itsetunnon kohottamista (Liitetaulukko 19.)

Vaikka tyytyväisyys saatuun koulutukseen tai kurssiin olikin suurta kaikissa sosioekonomisissa ryhmissä, oli se ylempien toimihenkilöiden kohdalla suurin. Esimerkiksi urakehityksen kannalta ylemmät toimihenkilöt kokivat koulutuksella olleen myönteisiä vaikutuksia selvästi useammin kuin työntekijät kokivat. (Ks. myös liitetaulukot 20–22.)

--
--
--

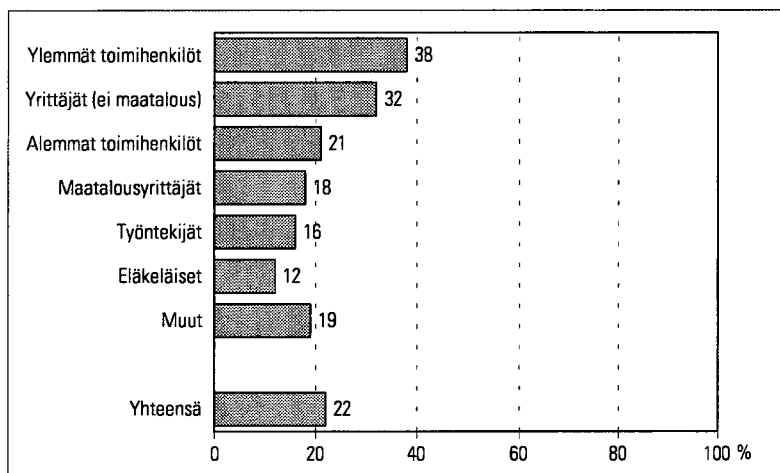
3 Itseopiskelu

Viidennes aikuisista hankkii tietoja ja taitoja itseksseen

Kaikista 18–64-vuotiaista viidesosa hankki lisätietoja opiskelemalla ominpäin tai tuttavien tai työtovereiden kanssa ilman, että koulutus oli erikseen organisoitua. Koko väestöön suhteutettuna se merkitsi sitä, että yli 600 000 aikuista opiskeli tällä tavoin. Opiskeluksi laskettiin yhteensä vähintään 20 tunnin opiskelu.

Kaikista itseksseen opiskelleista 68 prosenttia opiskeli pelkästään vapaa-aikana ja kahdeksan prosenttia vain työaikana, 24 prosenttia käytti itseopiskeluun sekä työ- että vapaa-aikaa. Kaikista työssäkäyvistä (yrittäjästä ja palkansaajista) 10 prosenttia opiskeli tällä tavoin itseksseen työaikana ja vapaa-aikana 22 prosenttia.

Eniten opiskelivat itseksseen ylemmät toimihenkilöt; heistä 38 prosenttia oli hankkinut tällä tavoin tietoja kuluneen vuoden aikana. Tämäntyyppinen opiskelu kiinnosti myös yrittäjiä (poislukien maatalousyrittäjät), joista kolmasosa oli kartuttanut tietojaan ja taitojaan ominpäin.

Tietotekniikkaa opiskellaan aktiivisesti myös ominpäin

Tietotekniikka ja vieraat kielet innostivat eniten itseopiskelun pariin vapaa-ajalla. Kaikista 18–64-vuotiaista vapaa-ajallaan ominpäin tai tuttavien kanssa tietojaan tai taitojaan kartuttaneista viidesosa opiskeli tietotekniikan hyväksikäyttöön liittyviä asioita. Lähes yhtä suuri joukko opiskeli tällä tavoin vieraita kieliä.

Taulukko 3.1
Vapaa-ajan itseopiskelun sisältö
(vapaa-aikana itseksseen opiskelleet 18–64-vuotiaat)

Koulutussisältö	%
Tietotekniikan hyväksikäyttö	20
Kielet	18
Tekniikan ja luonnontieteiden koulutus	14
Taide- ja taitoaineet	13
Liiketalous, markkinointi, toimistoala	9
Oikeus-, yhteiskunta- ja käyttäytymistieteet/ Johtaminen, esimiestaidot	9
Hoitoalojen koulutus	7
Muut aineet yhteensä	24
Vapaa-ajalla itseopiskelleita vastanneita (n)	739

Kuvio 3.1
Itseopiskeluun osallistuneet vuonna 1995 sosioekonomisen aseman mukaan (18–64-vuotias väestö, pl. opiskelijat)

Tekniikan ja luonnontieteiden alaan kuuluvia aiheita opiskeli 14 prosenttia vapaa-ajan itseopiskelijoista, taide- ja taitoaineita 13 ja liiketalouteen, markkinointiin ja toimistoalaan liittyviä asioita noin kymmenkunta prosenttia. Saman verran löytyi oikeus-, yhteiskunta- ja käyttäytymistieteitä opiskelleita (ml. johtaminen ja esimiestaidot). Lähes yhtä moni hankki ominpäin hoitoalaan liittyviä tietoja.

Työajalla tapahtuva ominpäin tai työtovereiden kanssa tapahtuva opiskelu suuntautuu selvästi tietoteknisten taitojen kohentamiseen. Kaikista työajalla itsekseen opiskelleista noin kolmasosa opiskeli tietotekniikan hyväksikäyttöön liittyviä aiheita.

Taulukko 3.2
Työajan itseopiskelun sisältö
 (työajalla itsekseen opiskelleet 18–64-vuotiaat)

Koulutussisältö	%
Tietotekniikan hyväksikäyttö	34
Tekniikan ja luonnontieteiden koulutus	21
Liiketalous, markkinointi, toimistoala	15
Muut aineet yhteensä	35
Työajalla itseopiskelleita vastanneita (n)	259

Seuraavaksi eniten kiinnostivat tekniikan ja luonnontieteiden alan sekä liiketalouden, markkinoinnin ja toimistoalan tietojen ja taitojen hankinta.

4 Koulutus ja oppiminen työssä

Neljä viidestä ollut joskus työhön liittyvässä koulutuksessa

Neljä viidesosaa (77 prosenttia) kaikista joskus työssä olleista 18–64-vuotiaista oli ollut työhön tai ammattiin liittyvässä koulutuksessa elämänsä aikana. Joka kolmas työssä ollut ilmoitti osallistuneensa työhön liittyvään koulutukseen yli 10 kertaa. 4–10 kertaa oli koulutuksessa ollut viidennes. Toisaalta kokonaan vaille työhön liittyvää lisäkoulutusta oli jäänyt myös viidennes työssä olleista.

Innokkaimmin olivat työhönsä tai ammatin liittyvään koulutukseen osallistuneet 45–54-vuotiaat. Heistä noin puolet oli ollut koulutuksessa yli kymmenen kertaa. Nuorimmat ikäryhmät olivat ehtineet työuransa lyhyiden vuoksi osallistua koulutukseen selvästi harvemmin. (Liitetaulukko 23.)

Koulutuskertojen määrä oli yhteydessä vastaajan pohjakoulutukseen ja työasemaan siten, että kertoja oli sitä enemmän mitä pitempi pohjakoulutus ja korkeampi työasema henkilöllä oli. Ylemmistä toimihenkilöistä oli 65 prosenttia osallistunut työhönsä tai ammatin liittyvään koulutukseen yli kymmenen kertaa.

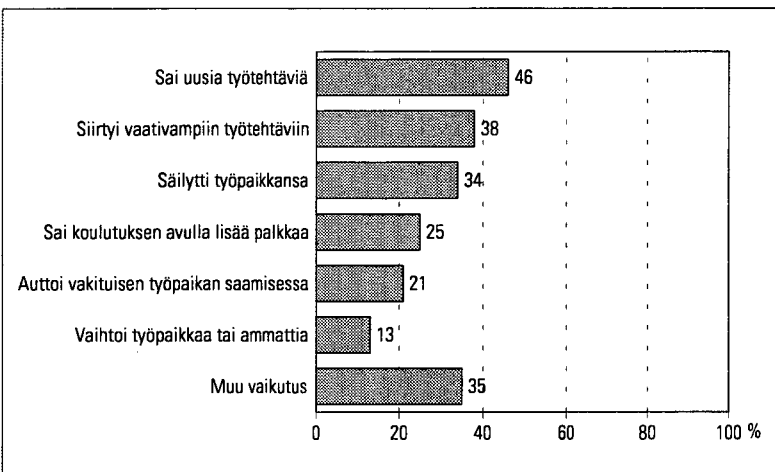
Koulutus edistänyt uraa

Työhön liittyvä koulutus oli vaikuttanut erityisesti uralla etenemiseen. Uusia työtehtäviä koki saaneensa sen avulla lähes puolet koulutuksessa olleista. Reilu kolmannes koulutustuneista oli siirtynyt vaativampiin työtehtäviin ja noin kolmasosa ilmoitti koulutuksen merkinneen työpaikan säilyttämistä. Neljäsosa ilmoitti saaneensa lisää palkkaa koulutuksen ansiosta.

Miehet ja vanhemmat ikäryhmät kokivat muita ryhmiä useammin koulutuksella olleen myönteisiä vaikutuksia. (Liitetaulukko 24.)

Taulukko 4.1
Työhön tai ammattiin liittyvään koulutukseen osallistuminen elämän aikana (18–64-vuotiaat, joilla työkokemusta)

Osallistumiskertoja yhteensä	%
Kerran	9
2–3 kertaa	13
4–10 kertaa	21
Yli 10 kertaa	34
Ei kertaakaan	22
Ei osaa sanoa	1
Yhteensä %	100
Vastanneita, joilla työkokemusta (n)	3 762

Kuvio 4.1
"Millä tavoin käymänne koulutukset ovat yleisesti ottaen auttaneet tai vaikuttaneet työhönne? Oletteko koulutuksen ansiosta: ...?"
Kyllä-vastausten osuus (18–64-vuotiaat, joilla työkokemusta)

Miehet kokivat naisia enemmän saaneensa koulutuksen avulla lisää palkkaa ja siirtyneensä vaativampiin tehtäviin. Erot olivat jopa kymmenen prosenttiyksikön luokkaa. Vakituisen työpaikan saamisessa ja työpaikan tai ammatin vaihtamisessa erot olivat sukupuolten välillä pienemmät.

Melkein puolet (46 %) yli 44-vuotiaista ilmoitti saaneensa työhön liittyvän koulutuksen ansiosta uusia työtehtäviä ja 42 prosenttia ilmoitti siirtyneensä vaativampiin tehtäviin. 38 prosenttia tämän ikäisistä koki saaneensa koulutuksen avulla säilytettyä työpaikkansa.

Yrittäjät kokivat hyötynensä koulutuksesta muita ryhmiä enemmän jokaisen vaihtoehtoisen vaihtoehdon kohdalla. Esimerkiksi koulutuksen avulla lisää palkkaa koki saaneensa maatalousyrittäjistä 38 prosenttia, muista yrittäjistä reilu neljännes (28 %), työntekijöistä neljännes ja muista ryhmistä noin viidennes. (Liitetaulukko 25.)

Ylemmät toimihenkilöt kokivat koulutuksen vaikuttaneen urakehitykseen useammin kuin alemmat toimihenkilöt ja työntekijät. Ylemmistä toimihenkilöistä 41 prosenttia ilmoitti siirtyneensä vaativampiin tehtäviin koulutuksen ansiosta, kun työntekijöistä näin ilmoitti noin kolmasosa. Vastaavasti reilu kolmannes (36 %) työntekijöistä ilmoitti säilyttäneensä työpaikan koulutuksen avulla, kun ylem-

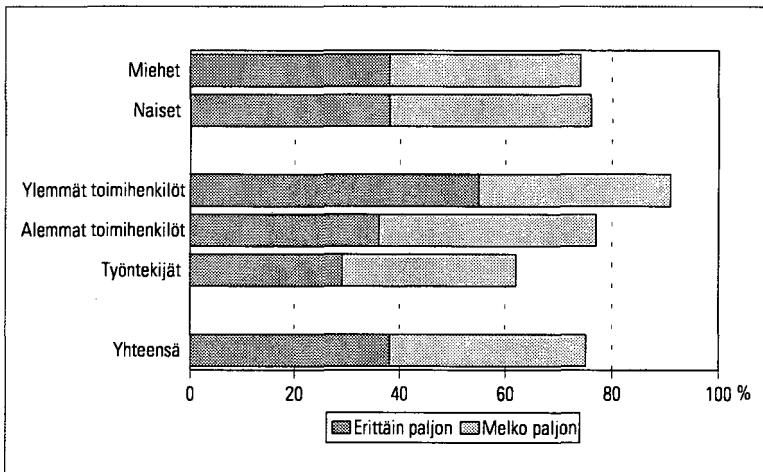
mistä toimihenkilöistä 26 prosenttia koki näin. (Ks. myös liitetaulukot 26 ja 27.)

Työssä käytetään paljon opittuja tietoja ja taitoja

Kaksi kolmesta palkansaajasta katsoi, että hänellä on työssään paljon mahdollisuuksia käyttää aikaisemmin oppimiaan tietoja ja taitoja. Jonkin verran mahdollisuuksia käyttää aiemmin opittua ilmoitti viidennes palkansaajista. Viisi prosenttia palkansaajista totesi, ettei heillä ollut lainkaan mahdollisuuksia käyttää aiemmin oppimiaan tietoja ja taitoja. (Liitetaulukko 28.)

Mahdollisuuksia käyttää aiemmin opittuja tietoja ja taitoja oli sitä enemmän mitä paremmassa työasemassa toimi. Toimihenkilöistä yli 90 prosenttia oli sitä mieltä, että heillä oli tällaisia mahdollisuuksia paljon. Työntekijöistä 63 prosenttia arvioi samoin. Sen sijaan yhdeksän prosenttia työntekijäasemassa toimivista koki, ettei heillä ollut työssään lainkaan mahdollisuuksia käyttää aiemmin opittuja tietoja.

Nais- ja miespalkansaajien näkemykset mahdollisuuksistaan eivät suuresti eronneet. Nuoret sen sijaan ilmoittivat vanhempiaan useammin mahdollisuuksia olevan vähemmän.

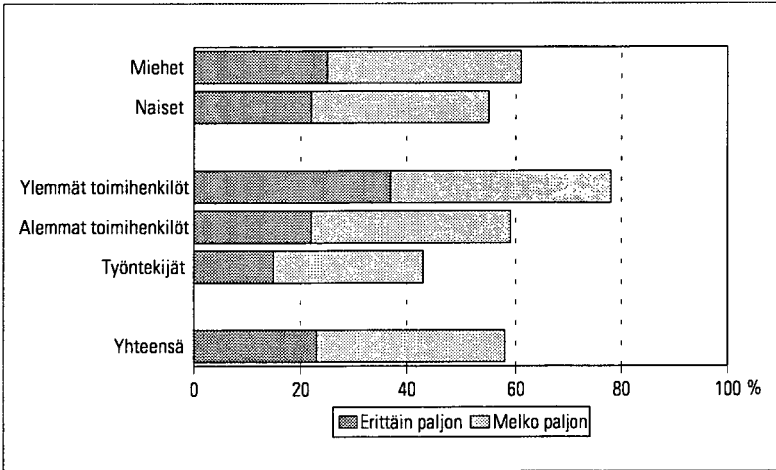
Kuvio 4.2

"Missä määrin nykyinen työ tarjoaa teille mahdollisuuksia käyttää aikaisemmin oppimianne tietoja ja taitoja?"
Erittäin tai melko paljon -vastausten osuus (18-64-vuotiaat palkansaajat sukupuolen ja sosioekonomisen aseman mukaan)

Työ myös kehittää kykyjä ja ammattitaitoa

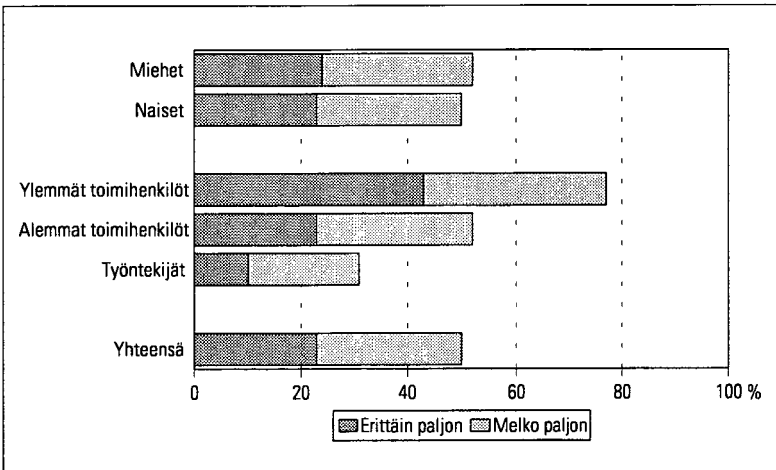
Palkansaajat katsovat, että työ tarjoaa heille myös mahdollisuuksia kehittää kykyjään ja ammattitaitoaan. Palkansaajista 58 prosenttia ilmoitti tällaisia mahdollisuuksia olevan nykyisessä työssä erittäin tai melko paljon. Miehet näkivät työssään enemmän mahdollisuuksia ammattitaidon kehittämiseen kuin naiset.

Työn tarjoamat itsensä kehittämismahdollisuudet ovat ylempillä toimihenkilöillä parhaat. Yli kaksi kolmasosaa ylempistä toimihenkilöistä katsoi, että heillä oli työssään paljon mahdollisuuksia kehittää kykyjään ja ammattitaitoaan. Alemmista toimihenkilöistä 59 prosenttia ja työntekijöistä 43 prosenttia ilmoitti näin. (Ks. myös liitetaulukot 28–32.)

Kuvio 4.3

"Missä määrin teillä on nykyisessä työssänne mahdollista kehittää kykyjänne ja ammattitaitoanne?"
Erittäin tai melko paljon -vastausten osuus (18–64-vuotiaat palkansaajat sukupuolen ja sosioekonomisen aseman mukaan)

Kuvio 4.4

"Missä määrin nykyinen työnne tarjoaa teille mahdollisuuksia oppia uusia asioita?"
Erittäin tai melko paljon -vastausten osuus (18–64-vuotiaat palkansaajat sukupuolen ja sosioekonomisen aseman mukaan)

Joka kolmannen palkansaajan työn oppiminen kestää vähintään vuoden

Palkansaajien työtehtävien vaatimustasoa mitattiin mm. kysymällä, kuinka kauan heidän työtehtäviensä oppiminen veisi aikaa uudelta työntekijältä, jolla oli tarvittava pohjakoulutus. Palkansaajista 23 prosenttia katsoi, että työtehtävien oppimiseen kuluisi 1–2 vuotta ja 12 prosenttia, että oppimiseen menisi yli 2 vuotta.

Mitä korkeammassa asemassa henkilö työelämässä toimi, sitä kauemmin hän arvioi työtehtäviensä oppimiseen kuluvan aikaa. Ylemmistä toimihenkilöistä 55 prosenttia katsoi, että tehtävien oppiminen vie uudelta henkilöltä vähintään vuoden. Alemmista toimihenkilöistä omien tehtäviensä oppimisen osalta näin arvioi 31 prosenttia ja työntekijöistä 27 prosenttia.

Lähes puolet työntekijäasemassa toimivista katsoi, että työtehtävien oppimiseen menee aikaa korkeintaan joitakin viikkoja ja joka viides, että oppimiseen menisi korkeintaan joitakin päiviä.

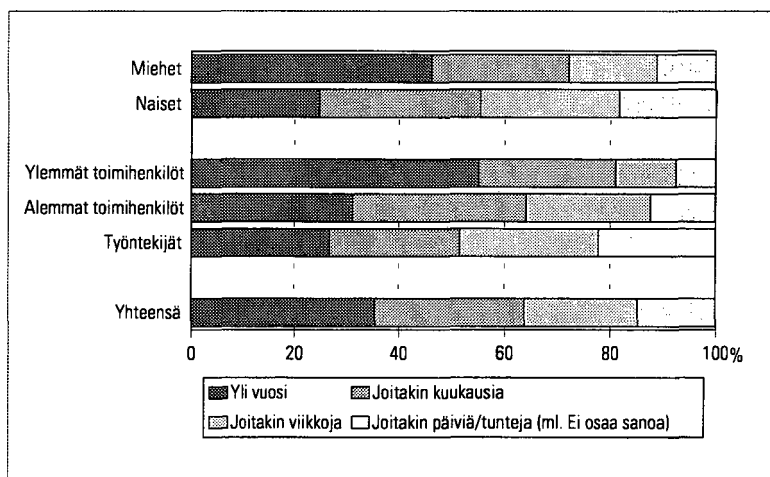
Miesten ja naisten työn oppimisen aikaa koskevissa arvioinneissa on hyvin suuret erot. Erot ovat suuret kaikissa sosioekonomisen aseman ryhmissä siten, että miehet arvioivat työnsä oppimiseen kuluvan selvästi kauem-

min kuin naiset arvioivat omien tehtäviensä kohdalla. Arviot poikkeavat eniten työntekijäasemassa toimivilla. Työntekijämiehistä 35 prosenttia arvioi työtehtäviensä oppimiseen kuluvan aikaa yli vuosi, kun yhtä paljon aikaa kuluva arvioi työntekijänaisista vain 7 prosenttia. Ylempiin toimihenkilöihin kuuluvista miehistä 61 prosenttia ja naisista 47 prosenttia arvioi työtehtävien oppimiseen kuluvan uudelta työntekijältä aikaa vähintään vuosi.

Neljännes palkansaajista saanut työtehtäviin perehdyttämiskoulutusta

Neljäsosa palkansaajista oli saanut nykyisiin työtehtäviinsä perehdyttämiskoulutusta. Koulutusta oli alemmista toimihenkilöistä saanut 28 prosenttia, työntekijöistä 24 ja ylemmistä toimihenkilöistä 22 prosenttia.

Palkansaajista 83 prosenttia ilmoitti, että nykyisiin työtehtäviin perehtymisessä olivat työtoverit auttaneet tarvittaessa ja lähimmän esimiehen opettajakseen mainitsi 62 prosenttia. Työntekijäasemassa toimivat mainitsivat hie- man muita useammin työtoverit opettajikseen, kun taas lähimmät esimiehet olivat opettaneet useimmin alempia toimihenkilöitä. Ylemmät toimihenkilöt mainitsivat muita ryhmiä useammin opetelleensa työtehtävät itse.

Kuvio 4.5
"Kuinka kauan työtehtävienne oppiminen veisi aikaa uudelta työntekijältä, jolla on tarvittava pohjakoulutus?"
(18–64-vuotiaat palkansaajat sukupuolen ja sosioekonomisen aseman mukaan)

Työ ja peruskoulutus vastaavat toisiaan puolella työllisistä

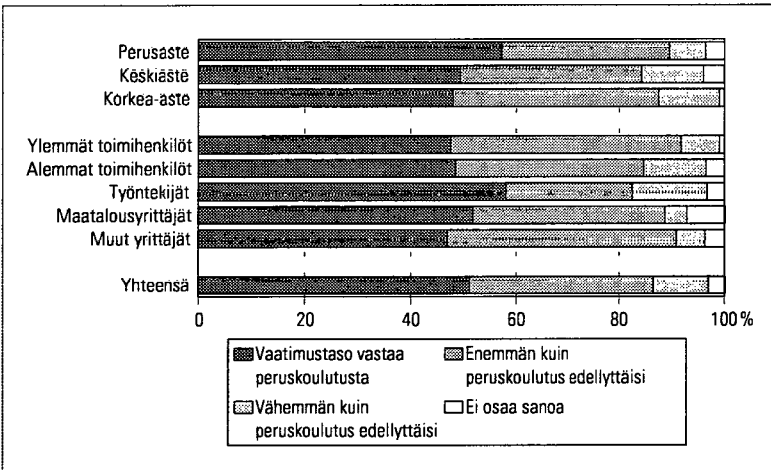
Puolet työssä käyvistä pitää työtehtäviensä vaatimustasoa peruskoulutustaan vastaavana. Yli kolmasosa työllisistä katsoi, että työtehtävissä vaaditaan enemmän kuin peruskoulutus edellyttäisi ja 11 prosenttia ilmoitti, että työtehtävissä vaaditaan vähemmän kuin mihin heidän peruskoulutuksensa antaisi valmiudet. Peruskoulutuksella tarkoitettiin sekä yleisivistävää että ammatillista peruskoulutusta.

Työtehtävien vaatimustasoa suhteessa saamaansa peruskoulutukseen pitivät sopivimpana työntekijät, joista 58 prosenttia ilmoitti, että vaatimustaso vastaa peruskoulutusta. Heissä oli myös eniten niitä, jotka sanoivat, että työtehtävissä vaaditaan vähemmän kuin

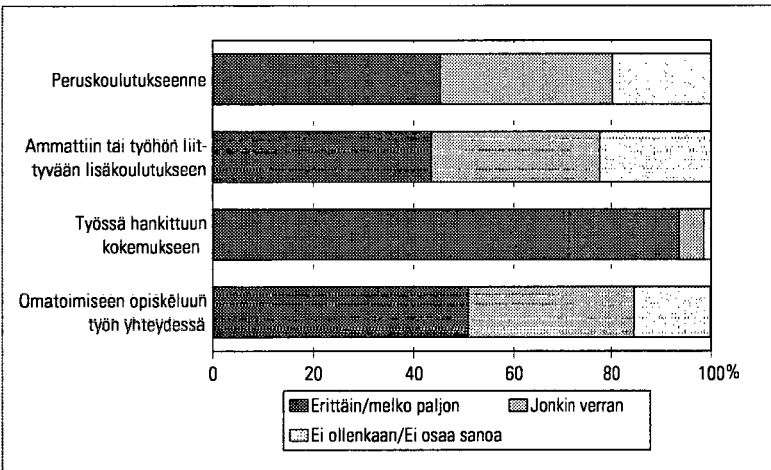
peruskoulutus edellyttäisi. Sen sijaan 44 prosenttia ylemmistä toimihenkilöistä ja 44 prosenttia muista yrittäjistä kuin maatalousyrittäjistä katsoi, että työtehtävissä vaaditaan enemmän kuin peruskoulutus edellyttäisi. (Ks. myös liitetaulukko 33.)

Työkokemus tärkein työtaitojen oppimisessa

Suurimman arvon työssä tarvittavien tietojen ja taitojen saamisessa työlliset antoivat työkokemukselle. 94 prosenttia työssä käyvistä katsoi, että nykyisessä työssä tarvittavat tiedot ja taidot pohjautuvat erittäin tai melko paljon työssä hankittuun kokemukseen. Eniten työkokemusta arvostivat yrittäjät ja ylemmät toimihenkilöt. (Liitetaulukko 34.)

Kuvio 4.6
"Vaaditaanko työtehtävissänne mielestänne: ...?"
(18–64-vuotiaat palkansaajat ja yrittäjät koulutusasteen ja sosioekonomisen aseman mukaan)

Kuvio 4.7
"Kuinka paljon ne tiedot ja taidot, joita tarvitsette nykyisessä työssä, pohjautuvat: ...?"
(18–64-vuotiaat palkansaajat ja yrittäjät)

Viidesosa työllisistä katsoo, että nykyisessä työssä tarvittavat tiedot ja taidot eivät pohjau-
du lainkaan peruskoulutukseen eivätkä ammat-
tiin tai työhön liittyvään lisäkoulutukseen. Oma-
toimiselle työn yhteydessä tapahtuneelle opis-
kelulle annetaan vähän suurempi merkitys.

Peruskoulutusta ja ammatillista lisäkoulutus-
ta pitävät työtaitojen kannalta tärkeimpänä
toimihenkilöt. Omatoiminen opiskelu on työ-
taitojen hankinnan kannalta ollut tärkeää sen
sijaan yrittäjille. Muulla toimialalla kuin
maaloudessa toimivista yrittäjistä 63 prosen-
tia ilmoitti, että työssä tarvittavat taidot
perustuvat paljon työn yhteydessä tapahtu-
neeseen omatoimiseen opiskeluun. Maatalousyrittäjistä näin arvioi 49 prosenttia ja
ylemmistä toimihenkilöistä 57 prosenttia.

Viidesosa edellyttää lisäkoulutusta selvitäkseen töistään

Kaksi kolmasosaa työssä käyvistä katsoo toi-
mivansa tämänhetkisiä valmiuksiaan vastaa-
vissa työtehtävissä. 18 prosenttia työllisistä
katsoi, että selvitäkseen hyvin työtehtävis-
tään he tarvitsevat lisäkoulutusta. Liian yk-
sinkertaisina työtehtäviään verrattuna omiin
valmiuksiinsa piti 15 prosenttia työllisistä.

Eniten lisäkoulutusta katsoivat tarvitsevana
pitkän pohjakoulutuksen suorittaneet ja ylempinä
toimihenkilöinä tai yrittäjinä toimivat.

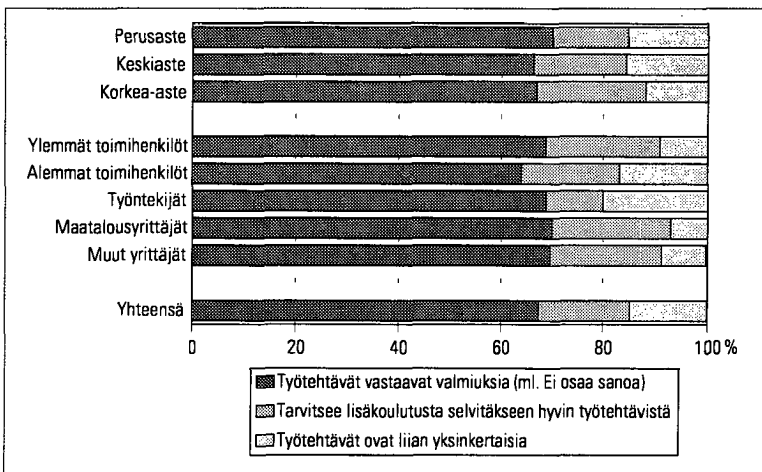
Yrittäjissä ja ylempissä toimihenkilöissä oli
myös vähiten niitä, jotka pitivät työtehtäviään
valmiuksiinsa nähden liian yksinkertaisina.

Tulokset osoittavat, että mitä pidemmän per-
uskoulutuksen on hankkinut, sitä useammin
toimii työtehtävissä, joissa vaaditaan enem-
män kuin peruskoulutus edellyttäisi ja sitä
useammin koetaan lisäkoulutus välttämättö-
mäksi työtehtävissä pärjäämiseksi. (Ks.
myös liitetaulukko 35.)

Joka kolmannen palkansaajan mahdollisuudet työpaikkakoulutukseen heikot

Neljäsosa palkansaajista piti koulutusmah-
dollisuuksiaan työpaikalla hyvinä, 38 prosen-
tia kohtalaisina ja 35 prosenttia heikkoina.
Miehet kokivat naisia useammin mahdol-
lisuudet saada työpaikalla ammittaitoa ke-
hittävää tai uraa edistävää koulutusta hyvinä.

Ikäryhmittäinen tarkastelu paljastaa, että
viidesosa alle 25-vuotiaista palkansaajista
piti koulutusmahdollisuuksiaan työpaikalla
hyvinä. Kolmasosa heistä piti työpaikan kou-
lutusmahdollisuuksia kohtalaisina ja loput eli
reilu kolmasosa (38 %) heikkoina. Vastaa-
vasti neljäsosa sekä 30–34-vuotiaista että
45–55-vuotiaista piti koulutusmahdollisuuk-
siaan työpaikalla hyvinä ja yli 55-vuotiaista
27 prosenttia. (Liitetaulukko 36.)

Kuvio 4.8

**"Mikä kuvaa parhaiten
valmiuksianne
työssänne: ...?"**

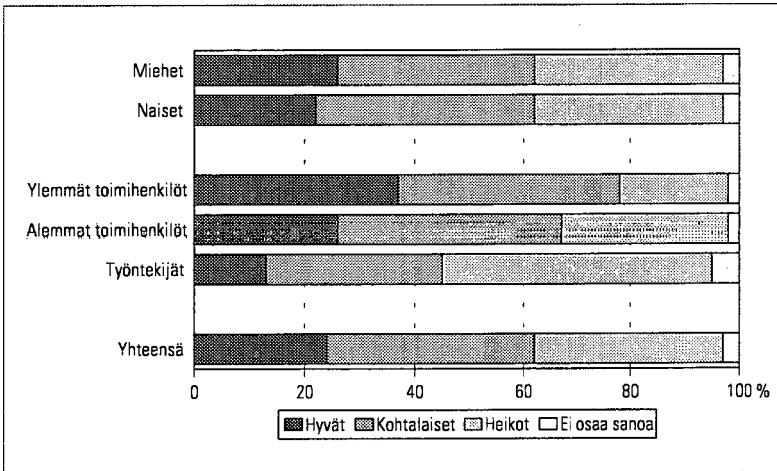
(18–64-vuotiaat palkansaajat
ja yrittäjät koulutusasteen ja
sosioekonomisen aseman
mukaan)

Palkansaajista ylemmät toimihenkilöt ja valtiosektorilla toimivat ilmoittivat muita useammin, että heillä on hyvät mahdollisuudet saada työpaikalla ammattitaitoa tai uraa edistävää koulutusta. Ylemmistä toimihenkilöistä 37 prosenttia ja alemmista toimihenkilöistä hieman yli neljäsosa koki mahdollisuutensa hyväksi. Huonoina koulutusmahdollisuuksiaan pitivät muita useammin työntekijät. Puolet heistä koki mahdollisuutensa heikkoina ja 13 prosenttia hyvinä.

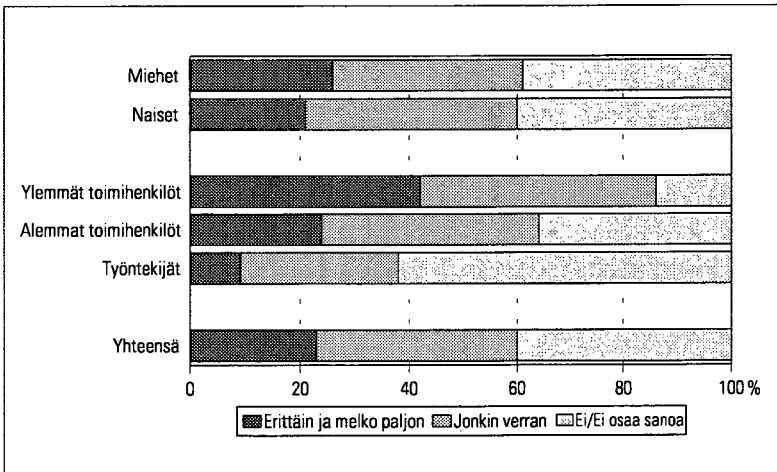
Valtiosektorilla työskentelevistä yli kolmasosa koki mahdollisuudet saada ammattitaitoa kehittävä ja uraa edistävää koulutusta hyvinä. Kunta- ja yksityissektorilla työskentelevistä näin koki reilu viidennes. Yksityis-

sektorilla työskentelevistä piti koulutusmahdollisuuksiaan heikkoina 38 prosenttia.

Hyvässä työasemassa toimivilla ja korkean koulutuksen saaneilla on paljon myös mahdollisuuksia vaikuttaa työpaikalla annettavaan koulutukseen. Ylemmistä toimihenkilöistä 42 prosenttia ilmoitti, että heillä on erittäin tai melko paljon mahdollisuuksia vaikuttaa siihen, minkälaista koulutusta työpaikalla annetaan. Työntekijöistä joka kymmenes arvioi vaikutusmahdollisuuksia olevan paljon. Sen sijaan 60 prosenttia heistä totesi, ettei heillä ollut lainkaan mahdollisuuksia vaikuttaa työpaikkakoulutukseen. (Ks. myös liitetaulukko 29.)

Kuvio 4.9
Mahdollisuudet saada työpaikalla ammattitaitoa kehittävä tai uraa edistävää koulutusta
 (18–64-vuotiaat palkansaajat sukupuolen ja sosioekonomisen aseman mukaan)

Kuvio 4.10
"Missä määrin teillä on nykyisessä työssänne mahdollisuuksia vaikuttaa siihen, millaista koulutusta työpaikallanne annetaan?"
 (18–64-vuotiaat palkansaajat sukupuolen ja sosioekonomisen aseman mukaan)

Kolme neljästä kokenut työtaitonsa puutteelliseksi

Työelämän muuttuminen saattaa tuoda eteen tilanteita, joissa työntekijä kokee tietonsa ja taitonsa puutteelliseksi. 72 prosenttia työvoimaan kuuluvista ilmoitti joutuneensa tällaiseen tilanteeseen vähintään joskus. Usein oli tällaiseen tilanteeseen joutunut heistä kuusi prosenttia ja melko usein 11 prosenttia. 55 prosenttia työvoimaan kuuluvista mainitsi kokeneensa joskus edelläkuvatun tilanteen. 28 prosenttia työvoimaan kuuluvista henkilöistä ei ollut kokenut tietojaan ja taitojaan puutteelliseksi juuri koskaan. (Liitetaulukko 37.)

Korkeissa työasemissa toimivissa oli eniten niitä, jotka ilmoittivat kokeneensa tietonsa ja taitonsa puutteelliseksi usein. Ylemmistä toimihenkilöistä näin ilmoitti lähes kolmasosa, alemmista toimihenkilöistä 16 prosenttia ja työntekijöistä 11 prosenttia. Vastaavasti vain joskus tietonsa ja taitonsa puutteelliseksi oli kokenut 63 prosenttia alemmista toimihenkilöistä ja reilu puolet ylemmistä toimihenkilöistä sekä työntekijöistä.

Viidesosa 30–44-vuotiaista oli kokenut tietonsa ja taitonsa usein tai melko usein puutteelliseksi työelämän muuttumisen vuoksi. Alle 30-vuotiaista näin oli kokenut 15 prosenttia ja yli 45-vuotiaista 16 prosenttia. 18–24-vuotiaista 37 prosenttia ilmoitti, että he eivät olleet juuri koskaan kokeneet tietojaan ja taitojaan puutteelliseksi.

Työtoverit ja asiantuntijat auttavat ongelmatilanteissa

Työelämän ongelmatilanteissa eniten apua haettiin työtovereilta ja työpaikan asiantuntijoilta. 85 prosenttia ongelmia kohdanneista oli saanut apua työtovereilta ja työpaikan asiantuntijoilta. Naiset olivat ongelmissaan käyttäneet näitä tahoja avukseen useammin kuin miehet. (Liitetaulukko 38.)

25–29-vuotiaat saivat muita useammin apua työtovereilta ja työpaikan asiantuntijoilta. 45–64-vuotiaat käyttivät muita useammin erilaisia ongelmanratkaisukeinoja. He olivat saaneet apua koulutuksesta, ulkopuolisilta asiantuntijoilta sekä kirjallisuudesta ja ammattilehdistöstä.

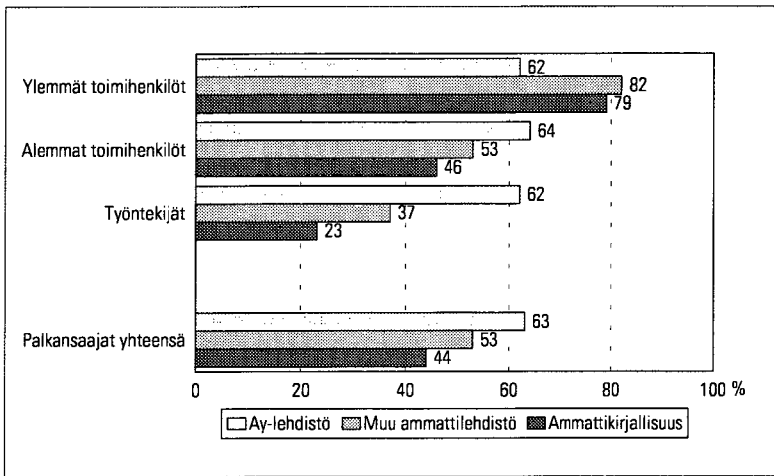
Ulkopuolisilta asiantuntijoilta ilmoitti hakeneensa apua pulmatilanteita kohdanneista vastaajista 52 prosenttia. Näiden asiantuntijoiden apuun turvautuivat naiset miehiä harvemmin. Yrittäjät turvautuivat muita useammin ulkopuolisiin asiantuntijoihin. Maatalousyrittäjistä 83 prosenttia ja muista yrittäjistä 80 prosenttia oli käyttänyt ulkopuolisia asiantuntijoita. (Liitetaulukko 39.)

Koulutuksesta koki saaneensa apua työelämän ongelmatilanteita kohdanneista 55 prosenttia. Vanhemmat ikäluokat kokivat saaneensa koulutuksesta apua muita useammin. Yli 45-vuotiaista näin ilmoitti 59 prosenttia ja alle 25-vuotiaista 29 prosenttia.

Kirjallisuutta ja ammattilehdistöä käyttävät ongelmatilanteissa hyväkseen vanhemmat ikäluokat muita useammin. 45–64-vuotiaista näin ilmoitti 67 prosenttia. Ylivoimaisesti eniten kirjallisuutta ja ammattilehdistöä ilmoittivat käyttävänsä maatalousyrittäjät (91 %). Yrittäjistä ja ylemmistä toimihenkilöistä oli vastaavista lähteistä saanut apua 80 prosenttia, alemmista toimihenkilöistä 65 prosenttia ja työntekijöistä 42 prosenttia. (Ks. myös liitetaulukko 40.)

Ammattijulkaisuja seuraa 82 prosenttia palkansaajista

Palkansaajista 82 prosenttia ilmoitti seuraavansa säännöllisesti jotakin ammattijulkaisua. Kokonaan ilman ammattijulkaisuja oli pärjännyt joka viides palkansaaja. Ammattijulkaisuihin luettiin ay-lehdistö, muu ammattilehdistö ja erityinen ammattikirjallisuus.

Kuvio 4.11
"Maassamme ilmestyy paljon erilaisia ammattijulkaisuja. Seuraatteko säännöllisesti: ...?"
 (18–64-vuotiaat palkansaajat sosioekonomisen aseman mukaan)

Palkansaajista seurasi ay-lehdistöä 63 prosenttia, muuta ammattilehdistöä yli puolet ja erityistä ammattikirjallisuutta 44 prosenttia.

Naiset lukevat ay-lehtiä enemmän kuin miehet. Ay-lehtiä seurasi naisista 67 prosenttia ja miehistä 59 prosenttia. Myös erityistä ammattikirjallisuutta seurasivat naiset enemmän kuin miehet. Miehet sen sijaan lukevat muita ammattilehtiä kuin ay-lehtiä enemmän kuin naiset.

Työntekijät ja alemmat toimihenkilöt seuraavat ay-lehtiä muita julkaisuja ahkerammin. Ylempistä toimihenkilöistäkin 62 prosenttia lukee ay-lehtiä, mutta muita ammattijulkaisuja vieläkin useammin.

Erityisen ammattikirjallisuuden seuraaminen on selvästi yhteydessä työasemaan. Ylempistä toimihenkilöistä 79 prosenttia ilmoitti seuraavansa säännöllisesti ammattikirjallisuutta. Alemmista toimihenkilöistä ammattikirjallisuutta seurasi 46 prosenttia ja työntekijöistä 23 prosenttia.

5 Kielitaito

Kolme neljästä osaa vierasta kieltä

Suomalaisista 72 prosenttia sanoo osaavansa vähintään yhtä vierasta kieltä ainakin jonkin verran. Englantia osataan eniten ja parhaiten.

Aikuiskoulutustutkimukseen haastatellut arvioivat itse kielitaitonsa tason heille annetusta valmiista luokituksesta. Osaamisen alin taso tarkoittaa selviytymistä tutuista rutiinitilanteista, ylin taso selviytymistä melkein kuin syntyperäinen. Luokituksen laadinnassa lähdettiin liikkeelle kansainvälisestä kielitaitoluokituksesta, jota muokattiin haastattelukäytäntöön soveltuvaksi. Testausten jälkeen päädyttiin mittariin, joka esitellään "Käsitteet ja luokitukset" -luvussa.

Nuoret osaavat vieraita kieliä selvästi paremmin kuin vanhemmat. Alle 35-vuotiaista 93 prosenttia ilmoitti osaavansa ainakin jonkin verran vähintään yhtä vierasta kieltä, yli 54-vuotiaista 42 prosenttia.

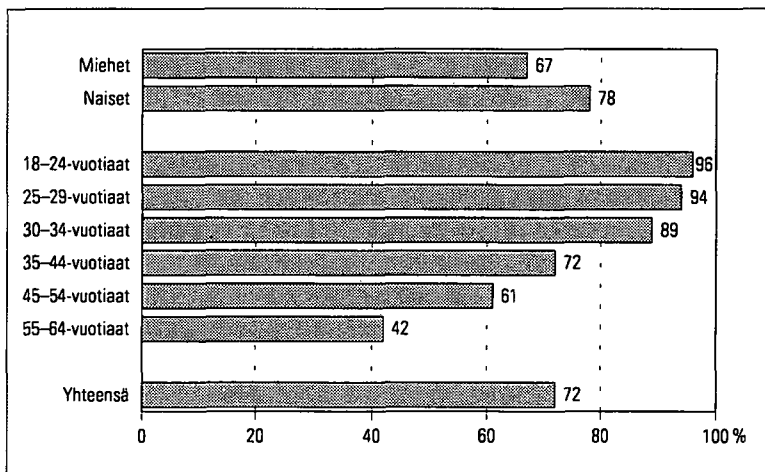
Naiset ovat kielitaitoisempia kuin miehet. Naisista 78 prosenttia ja miehistä 67 prosenttia arvioi osaavansa ainakin jonkin verran vähintään yhtä vierasta kieltä.

Mitä pidemmän pohjakoulutuksen henkilö on saanut, sitä todennäköisemmin hän osaa vieraita kieliä. Korkea-asteen tutkinnon suorittaneista lähes kaikki (98 prosenttia) ilmoittivat osaavansa ainakin jonkin verran vähintään yhtä kieltä. Keskiasteen tutkinnon suorittaneilla osuus oli 78 prosenttia. Pelkän perusasteen koulutuksen saaneistakin puolet (50 prosenttia) arvioi osaavansa vieraita kieliä. Erot eri pituisen pohjakoulutuksen saaneiden välillä kasvavat, kun tarkastellaan, kuinka hyvin kieltä osataan.

Englantia osataan eniten ja parhaiten

Ainakin jonkin verran englantia ilmoitti osaavansa 66 prosenttia suomalaisista. Ruotsia vieraana kielenä arvioi osaavansa 55 prosenttia, saksaa 29, ranskaa 8 ja venäjää 5 prosenttia aikuisista. (Taulukko 5.1.)

Englantia suomalaiset osaavat vieraista kielistä myös parhaiten. Vastaajista 13 prosenttia katsoi pärjäävänsä englannin kielellä julkisissa tilanteissa esimerkiksi työpaikkansa edustajana. Tällä tasolla ruotsia ilmoitti osaavansa viisi prosenttia väestöstä.

Kuvio 5.1
Vähintään yhtä vierasta kieltä ainakin jonkin verran osaavat sukupuolen ja iän mukaan (18-64-vuotias väestö)

Taulukko 5.1
Yleisimpiä vieraita kieliä osaavien osuudet osaamistason mukaan
(18–64-vuotias väestö)

Osaamistaso	Englanti	Ruotsi	Saksa	Ranska	Venäjä
	%	%	%	%	%
Selviytyy melkein kuin syntyperäinen	2	2	0	0	0
Selviytyy vaivattomasti julkisissa kielenkäyttötilanteissa	11	3	1	0	0
Selviytyy hyvin käytännön kielenkäyttötilanteissa	19	12	3	1	0
Selviytyy kohtalaisesti arkielämän puhetilanteissa	20	21	9	2	1
Selviytyy tutuissa rutiinitilanteissa	14	17	16	5	3
Ei osaa kieltä lainkaan	34	45	71	92	95
Yhteensä %	100	100	100	100	100

Vieras kieli = muu kuin äidinkieli
0 = alle 0,5

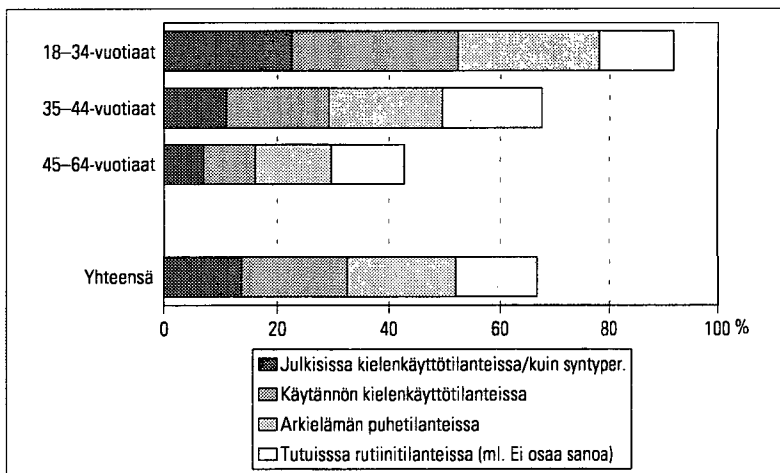
Kun mukaan lasketaan myös ne, jotka ilmoittivat selviytyvänsä hyvin käytännön kielenkäyttötilanteissa, nousee englantia vähintään näin hyvin taitavien osuus kolmasosaan 18–64-vuotiaista, mikä vastaa noin miljoonaa henkeä. Ruotsin kielen vastaava osuus on 17 prosenttia.

Nuoret osaavat englantia hyvin

Nimenomaan nuoret osaavat englantia. Yli puolet alle 35-vuotiaista ilmoitti pärjäävänsä

englannin kielellä vähintään käytännön kielenkäyttötilanteissa tai jopa julkisissa edustustilaisuuksissa, esimerkiksi kansainvälisissä kokouksissa. Vain 8 prosenttia alle 35-vuotiaista arvioi, ettei osaa lainkaan englantia.

Yli 44-vuotiaista 57 prosenttia vastasi, ettei osaa englantia lainkaan. Tämän ikäisistä 7 prosenttia ilmoitti osaavansa englantia siten, että selviytyy vaivattomasti julkisissa kielenkäyttötilanteissa. Kun tähän osuuteen lisätään hyvin käytännön kielenkäyttötilanteissa pärjäävät, nousee yhteisosuus 16 prosenttiin.

Kuvio 5.2
Englannin kieltä osaavat eri kielitaitotasolla iän mukaan
(18–64-vuotias väestö)

Vaikka naisten ja miesten välinen ero englannin kielen osaamisessa on pienempi kuin muissa kielissä, niin myös englantia naiset osaavat useammin kuin miehet. Naisista 73 prosenttia ilmoitti osaavansa englantia, kun miehistä englantia sanoi osaavansa 61 prosenttia.

Korkea-asteen koulutuksen saaneet tulevat hyvin toimeen englannin kielellä. Kolmasosa heistä (33 prosenttia) ilmoitti selviytyvänsä vaivattomasti englannilla julkisissa kielenkäyttötilanteissa. Kun mukaan lasketaan hyvin käytännön kielenkäyttötilanteissa selviytyvät, osaa korkea-asteen koulutuksen saaneista näin hyvin englantia yhteensä jo lähes kaksi kolmasosaa (64 prosenttia). Vain nelisen prosenttia heistä oli sitä mieltä, että ei osaa englantia lainkaan.

Yli puolet aikuisista osaa ruotsia ainakin jonkin verran

Suomalaiset osaavat ruotsia (vieraana kielenä) seuraavaksi eniten englannin jälkeen. 55 prosenttia aikuisista, 48 prosenttia miehistä ja 63 prosenttia naisista ilmoitti osaavansa ruotsia ainakin jonkin verran.

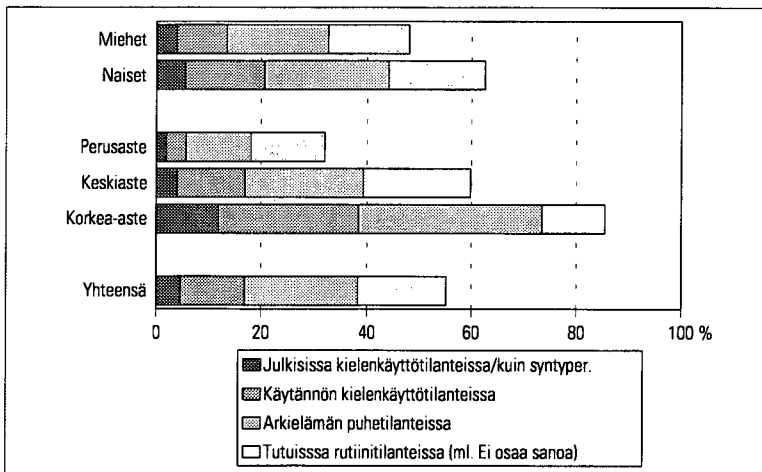
Ruotsin kieltä osaavien taitotaso on heikompi kuin englannin kieltä osaavien. Naisten ilmoittama osaamistaso on jonkin verran kor-

keampi kuin miesten. Kun naisista viidesosa (21 prosenttia) ilmoitti osaavansa ruotsia vähintään siten, että pärjää hyvin käytännön kielenkäyttötilanteissa (tai osaa tätä paremmin), niin miehistä näin hyvin ruotsia ilmoitti osaavansa 13 prosenttia.

Myös ruotsia osaavat nuoret useammin kuin vanhemmat, vaikka ero ei ole niin selvä kuin englannin kielessä. Myöskään ruotsin kielen osaamisen tasossa eivät eri ikäiset eronneet toisistaan yhtä paljon kuin englannin kielen osaamisessa.

Pohjakoulutus heijastuu myös ruotsin kielen osaamiseen. Pelkän perusasteen koulutuksen saaneista kaksi kolmasosaa (68 prosenttia) ilmoitti, ettei osannut lainkaan ruotsia. Korkea-asteen tutkinnon suorittaneista näin ilmoitti 14 prosenttia.

Suurimmalla osalla sekä perusasteen että keskiasteen koulutuksen saaneista osaaminen keskittyy joko suppeaan rutiiniosaamiseen tai korkeintaan kohtalaiseen selviytymiseen tavallisissa arkielämän puhetilanteissa. Korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osaamistaso on sen sijaan parempi. Heistä 12 prosenttia uskoi pystyvänsä esiintymään julkisissa tilaisuuksissa esimerkiksi työpaikkansa edustajana. Kaikista vastaajista näin hyvin arvioi selviytyvänsä viitisen prosenttia.

Kuvio 5.3
Ruotsin kieltä osaavat eri kielitaitotasoilla sukupuolen ja pohjakoulutuksen mukaan (18–64-vuotias väestö) (Vieras kieli = muu kuin äidinkieli)

Saksaa ja ranskaa osaavat pitkälle koulutetut

Saksan ja ranskan kielen taitajia on selvästi vähemmän kuin englannin ja ruotsin osaajia. Saksaa ilmoitti osaavansa 29 prosenttia ja ranskaa 8 prosenttia vastaajista.

Saksaa osaavia on eniten korkea-asteen koulutuksen saaneissa: 67 prosenttia heistä ilmoitti osaavansa saksaa. Keskiasteen tutkinnon suorittaneista on saksaa osaavia 28 prosenttia ja pelkän perusasteen suorittaneista 10 prosenttia. Korkea-asteen koulutuksen saaneista 15 prosenttia uskoi pärjäävänsä

saksalla vähintään hyvin käytännön kielenkäyttötilanteissa.

Myös ranskan kielen osaajat ovat etupäässä korkea-asteen tutkinnon suorittaneita, joista joka viides ilmoitti osaavansa ranskaa. Suurin osa heistä katsoi taitotasonsa olevan lähinnä pelkistä tutuista rutiinitilanteista selviytymistä.

Naiset osaavat hieman miehiä useammin sekä saksaa että ranskaa. Vaikka nuoret osaavat näitäkin kieliä hieman vanhempia useammin, ovat taitotasojen erot pienemmät kuin englannin ja ruotsin kielissä.

Taulukko 5.2
Saksan kieltä eri kielitaitotasoilla osaavat pohjakoulutuksen mukaan (18–64-vuotias väestö)

Osaamistaso	Koulutustaso			Kaikki
	Perusaste	Keskiaste	Korkea-aste	
	%	%	%	%
Selviytyy vaivattomasti julkisissa kielenk. tilanteissa/melkein kuin syntyperäinen	0	1	4	1
Selviytyy hyvin käytännön kielenkäyttötilanteissa	1	3	11	3
Selviytyy kohtalaisesti arkielämän puhe-tilanteissa	3	8	19	9
Selviytyy tutuissa rutiinitilanteissa / Ei osaa sanoa	6	16	33	16
Ei osaa kieltä	90	72	33	71
Yhteensä %	100	100	100	100

6 Koulutushalukkuus

Kaksi kolmesta kiinnostunut menemään työhön liittyvään lisäkoulutukseen

Kaikista työvoimaan kuuluvista 18–64-vuotiaista 63 prosenttia oli kiinnostunut menemään lähivuosina työhön tai ammattiin liittyvään lisäkoulutukseen. Luku tarkoittaa noin 1,5 miljoonaa työvoimaan kuuluvaa henkeä. Kiinnostuneimpia olivat nuoremmat ikäluokat. 33 prosenttia vastaajista ei ollut lainkaan kiinnostunut menemään lähivuosina ammattiin tai työhön liittyvään lisäkoulutukseen.

Ylemmät toimihenkilöt olivat selvästi muita kiinnostuneempia menemään ammattiin tai työhön liittyvään lisäkoulutukseen. Heistä 76 prosenttia ilmoitti olevansa kiinnostuneita. Lisäkoulutuksesta kiinnostuneita oli alemmista toimihenkilöistä 68 prosenttia ja työntekijöistä 56 prosenttia. Yrittäjiä lisäkoulutus kiinnosti vielä vähemmän.

Koulutushalukkuuden selvittämiseksi kysyttiin myös, missä määrin vastaajille erikseen lueteltavat syyt herättävät kiinnostusta tai aiheuttavat tarvetta ryhtyä opiskelemaan lähivuosina. Samat kysymykset esitettiin kaikille

työvoimaan kuuluville vastaajille. Niille, jotka olivat ilmoittaneet, etteivät ole kiinnostuneita opiskelusta lähivuosina, esitettiin kysymys ehdollisena. Lisäksi kaikkien vastaajien tuli valita tärkein koulutustarvetta aiheuttava syy (tai syy, joka voisi herättää koulutuskiinnostusta). (Ks. liitetaulukot 41–44.)

Ammattitaidon kehittäminen ja työttömyyden uhka tärkeimmät lisäkoulutussyyt

Neljäsosa työvoimaan kuuluvista pitää ammattitaidon ylläpitämistä tai kehittämistä tärkeimpänä koulutuskiinnostusta aiheuttavana tekijänä.

Taulukko 6.1
"Oletteko kiinnostunut menemään lähivuosina työhön tai ammattiin liittyvään lisäkoulutukseen?" (18–64-vuotias työvoima iän mukaan)

Ikä	Kyllä	Ei	Ei osaa sanoa
	%	%	%
18–29-vuotiaat	77	20	3
30–44-vuotiaat	70	25	5
45–65-vuotiaat	47	49	4
Kaikki	63	33	4

Taulukko 6.2
"Kuinka paljon seuraavat syyt aiheuttavat kiinnostusta mennä lähivuosina työhön tai ammattiin liittyvään lisäkoulutukseen?" Tärkein syy (18–64-vuotias työvoima)

Tärkein syy	Koulutuksesta		Koko työvoima
	kiinnostuneet	ei-kiinnostuneet	
	%	%	%
Ammattitaidon ylläpitäminen ja kehittäminen	30	11	23
Työttömyys tai sen uhka	16	29	21
Itsensä kehittäminen	14	13	13
Halu saada paremmat ansiot	8	8	8
Vakituisen työpaikan saaminen	8	7	8
Halu vaativampiin työtehtäviin	8	2	6
Halu vaihtaa ammattia	5	5	5
Muut syyt yhteensä	10	8	10
Ei mikään / Ei osaa sanoa	1	17	6
Yhteensä %	100	100	100
Vastaajien määrä (n)	1 941	1 016	3 089 ¹⁾

¹⁾ Sisältää myös "ei osaa sanoa"-vastaukset (132).

Yhtä tärkeänä kouluttautumissyynä pidettiin työttömyyttä tai uhkaa työttömyydestä. Vuoden 1990 aikuiskoulutustutkimuksessa työttömyyden tai sen uhan ilmoitti tärkeimmäksi syyksi viisi prosenttia vastaajista.

Työttömyyden ja sen uhan tärkeydestä lisäkoulutukseen hakeutumisen motiivina kertoo se, että yli puolet kaikista työvoimaan kuuluvista vastaajista ilmoitti sen herättävän kiinnostusta paljon tai jonkin verran. Tämä oli ainoa syy, jonka ne, jotka eivät olleet kiinnostuneita menemään koulutukseen, mainitsivat kiinnostuneita useammin koulutushalukkuutta paljon tai jonkin verran herättäväksi tekijäksi.

Seuraavassa tarkastellaan, millä tavoin lisäkoulutuksesta kiinnostuneiksi ilmoittautuneiden vastaukset jakautuvat paljon tai jonkin verran opiskelukiinnostusta aiheuttaviin syihin.

Halu kehittää itseään ja ammattitaitoaan yleisin syy lisäkoulutukseen

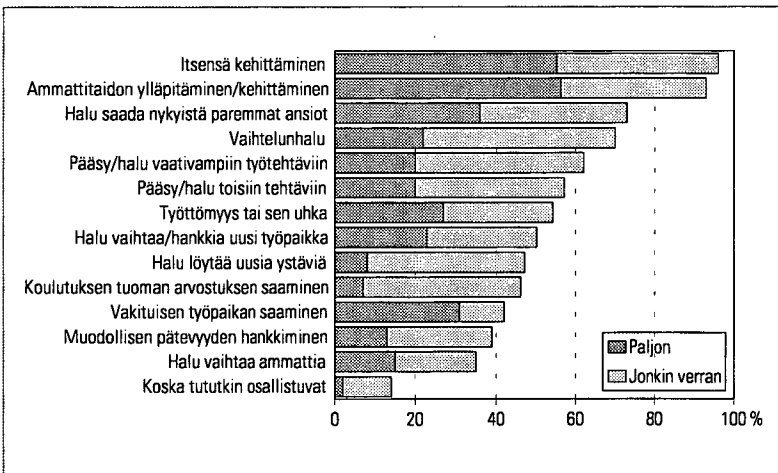
Lähes kaikki työhön tai ammattiin liittyvästä lisäkoulutuksesta kiinnostuneet arvioivat tarpeen kehittää itseään ainakin jonkin verran koulutustarvetta aiheuttavaksi tekijäksi. Heistä 55 prosenttia arvioi tämän herättävän opiskelukiinnostusta paljon ja 41 prosenttia

jonkin verran. Myös ammattitaidon ylläpitäminen ja kehittäminen aiheuttivat lähes yhtä paljon opiskelukiinnostusta.

Kiinnostusta lisäopiskeluihin herättivät myös halu saada nykyistä parempaa palkkaa ja vaihtelunhalu. Lähes kolme neljästä lisäkoulutuksesta kiinnostuneista piti näitä opiskeluhaluja herättävinä tekijöinä.

Kun tarkastellaan opiskelusyitä pelkästään sen mukaan, kuinka suuri osuus on niitä, jotka ovat katsooneet syyn aiheuttavan opiskelukiinnostusta paljon, löytyy joitakin eroja tärkeysjärjestyksessä. Esimerkiksi vakituisen työpaikan saaminen opiskeluhalukkuutta lisäävänä tekijänä saa suuremman merkityksen. Vajaa kolmasosa koulutuksesta kiinnostuneista katsoi sen aiheuttavan koulutustarvetta paljon. Samoin työttömyys ja sen uhka koettiin varsin usein paljon opiskeluhaluja lisääväksi tekijäksi.

Koulutuksesta kiinnostuneiden miesten ja naisten vastaukset olivat varsin samansuuntaisia. Naisilla korostuivat miehiä useammin itsensä kehittämiseen ja vaihtelunhaluun liittyvät tekijät. Näiden tekijöiden kohdalla naiset myös useammin totesivat, että syy aiheutti opiskelutarvetta paljon. (Liitetaulukko 41.)

Kuvio 6.1
"Kuinka paljon seuraavat syyt aiheuttavat kiinnostusta mennä lähivuosiin työhön tai ammattiin liittyvään lisäkoulutukseen: ...?"
 (18–64-vuotiaat työvoimaan kuuluvat lisäkoulutuksesta kiinnostuneet)

Työttömiä kiinnostaa lisäkoulutus työn saamiseksi

Työhön tai ammattiin liittyvästä lisäkoulutuksesta kiinnostuneet työttömät ilmoittivat lähes kaikkien lueteltujen opiskelusyiden herättävän kiinnostusta enemmän kuin mitä ilmoittivat työlliset vastaajat. Ainoan poikkeuksen tekivät "itsensä kehittäminen" ja "ammattitaidon ylläpitäminen tai kehittäminen", joiden työlliset katsoivat useammin herättävän kiinnostusta paljon tai jonkin verran. Työttömien esittämissä syissä painottuivat konkreettiset, työuran vakiinnuttamiseen liittyvät tekijät.

Ikä määrittää koulutushalukkuuden syitä

Koulutuksesta kiinnostuneiden koulutushalukkuuden syyt vaihtelivat suuresti iän mukaan. Nuoremmat pitivät lähes kaikkia tekijöitä enemmän koulutustarvetta aiheuttavina kuin vanhemmat. Yli 44-vuotiaille selvästi tärkeimpiä kouluttautumissyitä olivat itsensä ja ammattitaidon kehittäminen. Kaikkein nuorimmilla painottuivat sen sijaan työuran vakiinnuttamiseen liittyvät syyt, joilla ei ollut vanhemmille ikäryhmille samanlaista merkitystä. Yli 44-vuotiaille eivät myöskään urakehitykseen liittyvät tekijät enää merkinneet yhtä paljon kuin heitä nuoremmille. (Liitetaulukko 41.)

Huomattava osa, 81 prosenttia, 18–24-vuotiaista ilmoitti vakituisen työpaikan saamisen herättävän paljon tai jonkin verran kiinnostusta. Vielä 25–30-vuotiaistakin yli puolet ilmoitti saman syyn.

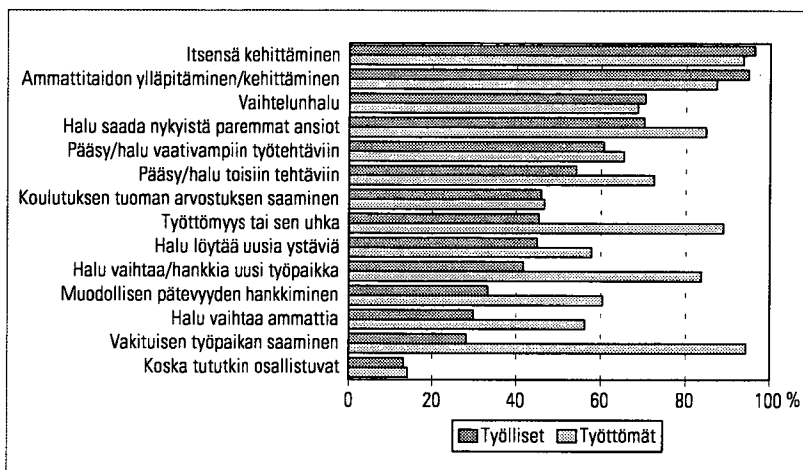
72 prosenttia 18–24-vuotiaista ilmoitti muodollisen pätevyyden hankkimisen aiheuttavan paljon tai jonkin verran kiinnostusta lisäkoulutukseen.

Myös halu vaihtaa tai hankkia uusi työpaikka korostuu nuoremmissa ikäluokissa. Yli 60 prosenttia lisäkoulutuksesta kiinnostuneista alle 30-vuotiaista ilmoitti tämän syyn. 30–44-vuotiaista yli puolet ilmoitti tämän syyn paljon tai jonkin verran opiskelukiinnostusta herättäväksi. Yli 45-vuotiaista näin ilmoitti kolmasosa.

Alle 30-vuotiailla painottuu vanhempia enemmän opiskelusyynä halu päästä toisiin tai vaativampiin työtehtäviin.

Kouluttautumissyyt kumpuavat myös omasta työasemasta

Lisäkoulutuksesta kiinnostuneilla ylempillä toimihenkilöillä korostuivat muita ryhmiä enemmän ammattitaidon ylläpitoon ja kehittämiseen sekä itsensä kehittämiseen liittyvät syyt. Alemmat toimihenkilöt nostivat muita ryhmiä useammin kiinnostusta herättäviksi

Kuvio 6.2
"Kuinka paljon seuraavat syyt aiheuttavat kiinnostusta mennä lähivuotina työhön tai ammattiin liittyvään lisäkoulutukseen: ...?"
Paljon tai jonkin verran -vastausten osuus (18–64-vuotiaat työvoimaan kuuluvat lisäkoulutuksesta kiinnostuneet työllisyyden mukaan)

syiksi vaihtelunhalun ja koulutuksen mukanaan tuoman arvostuksen saamisen. He painottivat keskimääräistä enemmän myös halua saada parempaa palkkaa, kuten tekivät myös maatalousyrittäjät ja työntekijät. (Liite-
taulukko 42.)

Työntekijöille merkitsee työttömyys tai työttömyyden uhka enemmän kuin muille sosioekonomisen aseman ryhmille. Samoin he mainitsivat selvästi keskimääräistä useammin kouluttautumissyiksi halun vaihtaa ammattia, vakituisen työpaikan saamisen, muodollisen pätevyyden hankkimisen ja halun saada uusi työpaikka.

Heillä painottuivat keskimääräistä enemmän yhdessä maatalousyrittäjien kanssa myös sosiaaliset opiskelusyyt, "koska tututkin osallistuvat" ja "halu löytää uusia ystäviä".

Työttömyystilanteessa neljä viidestä valmis koulutusta vastaamattomaan työhön

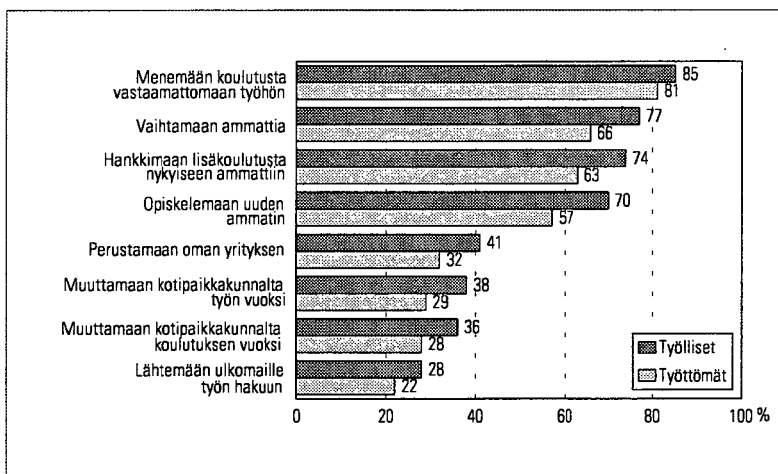
Työvoimasta 85 prosenttia, työssäolevista 85 prosenttia ja työttömistä 81 prosenttia, on valmis työttömyystilanteessa menemään koulutustaan tai ammattitaitoaan vastaamattomaan työhön. Ammattia olisi valmis vaih-

tamaan työllisistä 77 prosenttia ja työttömistä 66 prosenttia. Nämä luvut saatiin, kun työllisiltä kysyttiin, mihin luetelluista toimista he olisivat valmiita, jos jäisivät sillä hetkellä työttömiksi. Työttömiltä kysyttiin, mihin toimiin he ovat sillä hetkellä valmiita.

Työlliset arvioivat itsensä useammin valmiiksi eri toimintoihin kuin tekivät työttömät. Näin oli kaikkien ehdotettujen toimien osalta.

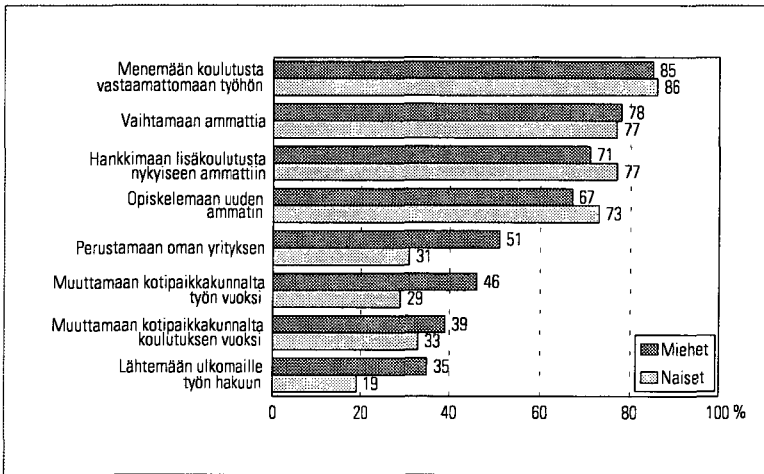
Lisäkoulutusta nykyiseen ammattiin arvioi olevansa valmis työttömyystilanteessa hankkimaan 74 prosenttia työllisistä ja 63 prosenttia työttömistä. Uuden ammatin opiskeluun ilmoittautui valmiiksi 70 prosenttia työllisistä ja 57 prosenttia työttömistä.

Miehet olivat naisia valmiimpia muuttamaan sekä kotimaassa että ulkomaille, mikäli työ tai koulutus niin vaatii. Miehet olivat myös naisia valmiimpia perustamaan oman yrityksen. Työllisistä miehistä 51 prosenttia ja työttömistä miehistä 40 prosenttia ilmoitti olevansa valmis perustamaan oman yrityksen. Työllisistä naisista näin ilmoitti 31 prosenttia ja työttömistä naisista 24 prosenttia. Naiset ilmoittivat miehiä useammin vaihtoehtoina lisäkoulutuksen ja uuden ammatin opiskelemisen. (Kuvio 6.4.)

Kuvio 6.3
"Jos tällä hetkellä jäisitte työttömäksi (Koska olette tällä hetkellä työttömänä), olisitteko valmis: ... ?" Kyllä-vastausten osuus (18-64-vuotias työvoima työllisyyden mukaan)

Kuvio 6.4
"Jos tällä hetkellä jäisitte työttömäksi, olisitteko valmis: ...?" Kyllä-vastausten osuus
 (18–64-vuotiaat työlliset sukupuolen mukaan)

Nuoret olivat vanhempiaan valmiimpia muuttamaan kotipaikkakunnaltaan koulutuksen tai työn vuoksi, mikäli työttömyys uhkasi. He olivat myös valmiimpia ammattia vastaamattomaan työhön ja uuden ammatin opiskeluun. Näin oli sekä työllisten että työttömien nuorten osalta.

Työvoimaan kuuluvista maatalousyrittäjistä 43 prosenttia ja muista yrittäjistä 72 prosenttia ilmoitti olevansa valmis perustamaan oman yrityksen työttömyystilanteessa. Ylemmistä toimihenkilöistä 49 prosenttia ilmoitti olevansa valmis perustamaan yrityksen, muista sosioekonomisen aseman ryhmistä harvempi.

Ylemmät toimihenkilöt olivat muita valmiimpia useisiin ehdotettuihin toimiin. He olivat työvoimaan kuuluvista kaikkein valmiimpia hankkimaan lisäkoulutusta nykyiseen ammattiinsa, muuttamaan kotipaikkakunnaltaan joko työn tai opiskelun vuoksi ja lähtemään ulkomaille työn hakuun.

Alemmat toimihenkilöt olivat muita valmiimpia menemään koulutustaan vastaamattomaan työhön, vaihtamaan ammattia, hankkimaan lisäkoulutusta nykyiseen ammattiin ja opiskelemaan uuden ammatin. Kotipaikkakunnalta muuttaminen oli heille kuten myös työntekijäasemassa toimiville selvästi

vieraampi ajatus kuin ylemmille toimihenkilöille.

Lähes puolet työllisistä voisi tinkiä tuloistaan opiskelun vuoksi.

Koulutukseen hakeutumisen ehtoja selvitetiin myös kysymyksellä, jossa työvoimaan kuuluvia pyydettiin arvioimaan opiskelun ehtona olevan opintotuen suuruutta. Haastateltavilta kysyttiin, kuinka suuri tulisi opintoihin saatavan ilmaisen tuen olla, jotta he voisivat ryhtyä opiskelemaan.

Joka viides (22 prosenttia) työllisistä ilmoitti, ettei päätoiminen opiskelu kiinnosta. He eivät ryhtyisi opiskelemaan päätoimisesti, vaikka opiskeluun saatava ilmaistuki olisi nettopalkan suuruinen. Miehiä näissä kielteisesti suhtautuvissa oli naisia enemmän. Myös iällä, sosioekonomisella asemalla ja tuloilla oli selvä yhteys opiskelukiinnostukseen. Yli puolet 55-vuotta täyttäneistä ilmoitti, ettei opiskelu kiinnosta heitä millään ilmaistuen määrällä. Myöskään yrittäjiä ei päätoiminen opiskelu kiinnostanut samassa määrin kuin muita ryhmiä. Hyvät kuu-kausiansiot omaavilla oli muita ryhmiä vähemmän kiinnostusta opiskeluun. Yli 18 000 markkaa kuussa ansaitsevista joka kolmas ilmoitti, ettei päätoiminen opiskelu kiinnosta. (Liitetaulukko 45.)

Työttömät ovat työllisiä valmiimpia ryhtymään päätoimisiksi opiskelijoiksi. Heistä vain 12 prosenttia totesi, ettei ryhtyisi opiskelemaan minkäänlaisella tuella.

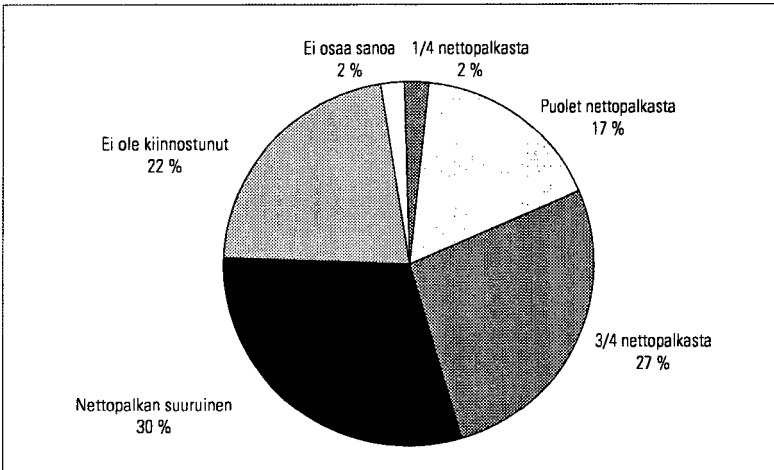
Sen lisäksi, että työtä tekevissä nuorissa oli vähiten niitä, jotka olivat kokonaan opiskelun aloittamista vastaan, he olivat myös valmiimpia tinkimään suhteellisesti enemmän toimeentulostaan ja opiskelemaan pienemällä tuella kuin iäkkäämmät.

Työllisistä 46 prosenttia ryhtyisi opiskelemaan, vaikka joutuisikin tinkimään toimeentulostaan. Pari prosenttia ryhtyisi päätoimiseen opiskeluun neljäsosalla nettopalkastaan, 17 prosenttia tyytyisi puoleen nettopalkastaan ja 27 prosenttia työllisistä edellytti net-

topalkasta kolme neljäsosaa. Vajaa kolmannes (30 %) työllisistä ilmoitti voitavansa ryhtyä päätoimiseksi opiskelijaksi nettotulojaan vastaavalla ilmaistuella.

Naiset olivat valmiimpia kuin miehet tinkimään toimeentulostaan opiskelun vuoksi. Samoin toimihenkilöt olivat muita sosioekonomisen aseman ryhmiä valmiimpia tinkimään tuloistaan.

Alimpiin tuloluokkiin kuuluvat eivät luonnollisestikaan voi enää tinkiä toimeentulostaan edes opiskelun vuoksi. Sen vuoksi on selvää, että näissä ryhmissä toivottiin opiskelutuen olevan suurempi suhteessa nykyisiin tuloihin.

Kuvio 6.5

"Kysyn sellaisesta opintotuesta, jota ei tarvitse maksaa takaisin. Kuinka suuri tällaisen tuen pitäisi yhteensä olla, jotta voisitte ryhtyä päätoimisesti opiskelemaan? Pitäisikö käteen jäävän tuen olla: ...?"
(18–64-vuotiaat työlliset)

7 Työhön liittyvä koulutustarve

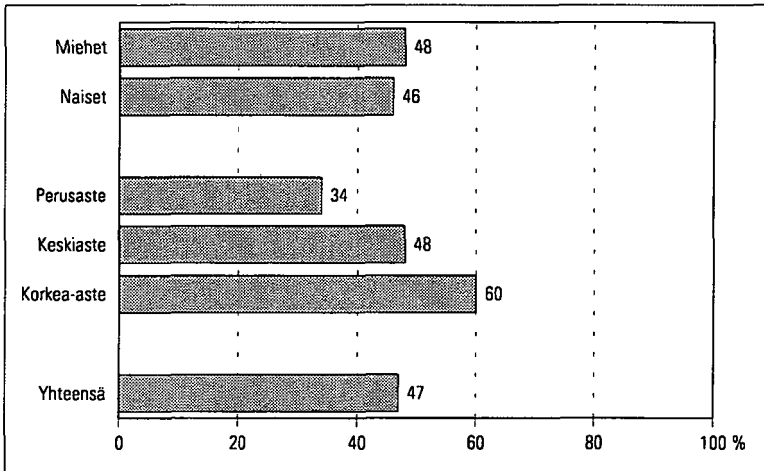
Aikuiskoulutustutkimus 1995:ssä koulutustarvetta selvitettiin henkilöiden (vastaajien) itsensä kokeman koulutustarpeen pohjalta. Vastaajia pyydettiin arvioimaan koulutustarvettaan erikseen työelämän ja vapaa-ajan toimintojen ja harrastusten osalta. Erityinen paino vuoden 1995 aikuiskoulutustutkimuksessa haluttiin antaa kielikoulutustarpeen selvittämiselle ja siitä tehtiin aivan omat kysymykset.

Aikuisista 47 prosenttia tarvitsee kielikoulutusta työn vuoksi

Lähes puolet (47 prosenttia) vastaajista ilmoitti tarvitsevansa koulutusta vieraisissa kielissä työelämän vuoksi (eläkeläiset eivät ole tässä tarkastelussa mukana). Pitkän pohja-

koulutuksen suorittaneet ilmoittivat eniten koulutustarvetta. Muutenkin koulutustarvetta koettiin eniten suurin piirtein samoissa ryhmissä, joissa myös kielitaito oli paras. Poikkeuksena oli, että miehet ilmoittivat työhön liittyvää kielikoulutustarvetta enemmän kuin naiset, kun taas naiset ilmoittivat useammin osaavansa vähintään yhtä vierasta kieltä. (Ks. myös liitetaulukko 46.)

Työelämän vuoksi koettiin eniten tarvetta englannin kielen koulutukseen, jota sanoi tarvitsevansa 31 prosenttia vastaajista. Ruotsin kielen koulutusta ilmoitti tarvitsevansa 16 prosenttia ja saksan 12 prosenttia. Työhön liittyvää venäjän kielen koulutusta katsoi tarvitsevansa 5 prosenttia ja ranskan 4 prosenttia vastaajista.

Kuvio 7.1
Työelämän vuoksi koettu kielikoulutustarve sukupuolen ja pohjakoulutuksen mukaan (18–64-vuotias väestö pl. eläkeläiset)

Taulukko 7.1
Työhön liittyvä kielikoulutustarve kielen, sukupuolen ja iän mukaan (18–64-vuotias väestö pl. eläkeläiset)

	Englanti %	Ruotsi %	Saksa %	Venäjä %	Ranska %
Sukupuoli					
Miehet	33	13	14	6	4
Naiset	30	19	11	4	4
Ikä					
18–34-vuotiaat	33	23	17	5	6
35–44-vuotiaat	35	14	10	5	3
45–64-vuotiaat	27	10	8	5	3
Kaikki	31	16	12	5	4

Englannin kielen koulutusta tarvitsevat opiskelijat ja yrittäjät

Miehet arvioivat tarvitsevansa englannin kielen koulutusta hieman useammin kuin naiset ja alle 45-vuotiaat useammin kuin heitä vanhemmat. Eniten koulutustarvetta ilmaisivat korkeasti koulutetut.

Lähes puolet (45 prosenttia) opiskelijoista ilmoitti tarvitsevansa englannin kielen koulutusta työelämän vuoksi. Työssä käyvistä katsoivat toimihenkilöt ja muut kuin maatalousyrittäjät tarvitsevansa englannin kielen koulutusta useammin kuin mitä kokivat muut ryhmät. Yrittäjistä 36 ja toimihenkilöistä 37 prosenttia ilmoitti koulutustarpeesta.

Ruotsin kielen koulutusta haluavat alemmat toimihenkilöt ja naiset

16 prosenttia aikuisista ilmoitti haluavansa opiskella ruotsia työelämän vuoksi.

Kun miehet ilmoittivat koulutustarvetta englannin, saksan ja venäjän kielissä useammin kuin naiset, niin naiset puolestaan halusivat miehiä useammin opiskella ruotsia. Viidesosa naisista arvioi tarvitsevansa ruotsin kielen koulutusta työelämän vuoksi, kun miehistä näin arvioi 13 prosenttia. Nuoret kokivat ruotsin kielen koulutustarvetta enemmän kuin vanhemmat.

Opiskelijoista kolmasosa oli sitä mieltä, että he tarvitsisivat ruotsin kielen koulutusta.

Työssäkäyvistä ruotsin kielen koulutustarvetta oli 14 prosentilla. Alemmat toimihenkilöt ilmoittivat ruotsin kielen koulutustarvetta useammin kuin muut työssäkäyvien ryhmät.

Saksaa ja venäjää haluavat opiskella yrittäjät, ranskaa nuoret ja korkeasti koulutetut

12 prosenttia aikuisista ilmoitti haluavansa työelämän vuoksi koulutusta saksan kielessä. Venäjän kielessä koulutusta halusi 5 prosenttia ja ranskan kielessä 4 prosenttia.

Saksan kielen koulutustarvetta oli miehillä enemmän kuin naisilla ja alle 35-vuotiailla enemmän kuin heitä vanhemmilla. Pitkän pohjakoulutuksen saaneet ilmoittivat saksan koulutustarvetta eniten.

Opiskelijat olivat selvästi suurin ryhmä, joka arveli tulevaisuudessa tarvitsevansa työelämässä saksaa. Heistä koulutustarvetta ilmoitti vajaa kolmasosa. Myös yrittäjät (ei maatalousyrittäjät) ja ylemmät toimihenkilöt ilmoittivat muita työssäkäyviä useammin tarvitsevansa saksan kielen koulutusta.

Venäjän kielen koulutustarvetta on yrittäjillä enemmän kuin muilla sosioekonomisen aseman ryhmillä. Vaikka opiskelijat ilmoittivatkin keskimääräistä useammin tarvitsevansa myös venäjän kielen koulutusta, oli venäjän koulutustarve heidän kohdallaan kuitenkin selvästi vähäisempi kuin muiden kielten koulutustarve.

Taulukko 7.2
Työelämään liittyvä kielikoulutustarve kielen, pohjakoulutuksen ja sosioekonomisen aseman mukaan
(18–64-vuotias väestö pl. eläkeläiset)

	Englanti %	Ruotsi %	Saksa %	Venäjä %	Ranska %
Koulutusaste					
Perusaste	25	11	7	3	2
Keskiaaste	34	18	14	5	5
Korkea-aste	37	20	8	7	7
Sosioekonominen asema					
Ylemmät toimihenkilöt	40	17	17	5	8
Alemmat toimihenkilöt	35	20	9	6	2
Opiskelijat	45	32	29	8	12
Yrittäjät (ei maatalous)	36	13	16	8	3
Työntekijät	22	8	7	3	1
Maatalousyrittäjät	11	2	4	–	–
Muut	25	17	12	2	5
Kaikki	31	16	12	5	4

Ranskan kielen koulutustarvetta oli eniten korkeimmin koulutetuilla. Pohjakoulutuksen vaikutus heijastui myös siten, että opiskelijat ja nuoret ilmoittivat tarvetta selvästi muita ryhmiä useammin. Työllisistä kolme prosenttia ja ylemmistä toimihenkilöistä 8 prosenttia ilmoitti ranskan kielen koulutustarpeesta.

Noin puolet työvoimaan kuuluvista tarvitsee myös muuta koulutusta

Vajaa puolet (47 %) työvoimaan kuuluvista eli 1,1 miljoonaa 18–64-vuotiaista tarvitsee oman ilmoituksensa mukaan lisää ammattitaitoa kehittävää ja uraa edistävää koulutusta jollain muulla alalla kuin kielissä.

Eniten ammattitaitoa kehittävää tai uraa edistävää koulutusta tarvitsevat 30–34-vuotiaat. Heistä 58 prosenttia koki koulutustarvetta. Vanhemmissa ikäryhmissä esiintyi tarvetta vähemmän. 45–54-vuotiaista 43 prosenttia katsoi tarvitsevansa ammattitaitoa kehittävää koulutusta, yli 54-vuotiaista vain 14 prosenttia. (Liitetaulukko 46.)

Koulutustarpeen kokeminen on selvästi riippuvaista henkilön koulutustaustasta ja sosioekonomisesta asemasta samalla tavoin kuin koulutukseen osallistuminenkin. Korkea-asteen koulutuksen saaneista koulutustarvetta ilmoitti 61 prosenttia, keskiasteen koulutuksen suorittaneista 49 prosenttia ja perusasteen koulutuksen varassa olevista 33 prosenttia.

Selvästi eniten koulutustarvetta kokivat ylemmät toimihenkilöt. Heistä lisäkoulutusta koki tarvitsevansa 61 prosenttia. Myös alemmista toimihenkilöistä ja muulla kuin maatalouden alalla toimivista yrittäjistä yli puolet koki tarvitsevansa lisää työhön liittyvää koulutusta.

Eniten tarvitaan tietotekniikan hyväksikäytön liittyvää koulutusta. Atk-alan koulutusta ilmoitti tarvitsevansa viidennes vastaajista. Seuraavaksi eniten tarvitaan kaupan, markkinoinnin ja liiketalouden alan koulutusta. Näiden alojen koulutustarvetta ilmoittivat miehet ja naiset yhtä paljon. Muuten miesten

ja naisten koulutustarpeissa on eroja. Erot selittyvät suurelta osin sillä, että miehet ja naiset toimivat eri toimialoilla. Esimerkiksi miehistä 13 prosentilla on tekniikan alan koulutustarvetta (naisista 2 prosentilla) ja naisista 13 prosentilla sosiaali- ja terveydenhuoltoalaan liittyvää koulutustarvetta (miehistä 2 prosentilla).

Tietotekniikan koulutusta työn vuoksi arvioi ylemmistä toimihenkilöistä tarvitsevansa joka kolmas. Alemmista toimihenkilöistä atk-koulutusta arvioi tarvitsevansa 23 ja muista yrittäjistä kuin maatalousyrittäjistä 22 prosenttia.

Yli puolet ei usko työvälineidensä ja -tapojensa muuttuvan lähivuosina

Työn muuttuminen saattaa osaltaan lisätä koulutustarvetta. Kuitenkin kaikista 18–64-vuotiaista palkansaaajista 56 prosenttia vastasi, ettei usko työnsä muuttuvan työtavoiltaan tai -välineiltään tutkimushetkeä seuraavien viiden vuoden aikana. Vastaaajista 42 prosenttia piti muutosta todennäköisenä (liitetaulukko 47). Vuoteen 1990 verrattuna suhtautumisessa ei ollut eroa.

Muutosta pitivät todennäköisimpinä ylemmät toimihenkilöt ja valtiosektorilla toimivat. Valtiosektorin palkansaaajista 54 prosenttia katsoi, että työ tulee lähitulevaisuudessa muuttumaan.

Suurin osa niistä, jotka uskoivat, että työ tulee muuttumaan, koki muutoksen haastavana (78 %). Silti vuoteen 1990 verrattuna yhä suurempi osa koki tilanteen epävarmuutta aiheuttavana. Kun vuonna 1990 vastaajista 13 prosenttia piti mahdollista muutosta epävarmuutta aiheuttavana, niin vuonna 1995 näin vastasi 17 prosenttia.

Epävarmuutta aiheuttavana muutosta pitivät muita useammin vanhimmat ikäryhmät, vähiten koulutetut, työntekijät sekä kuntasektorilla toimivat.

8 Vapaa-aikaan ja harrastuksiin liittyvä koulutustarve

Aikuisista 59 prosenttia haluaa opiskella kieliä muista kuin työsyistä

Vastaajista 59 prosenttia koki tarvitsevansa kielikoulutusta muuten kuin työelämän vuoksi. Eniten tällaista vapaa-ajan käyttöön liittyvää kielikoulutustarvetta ilmoittivat pitkän pohjakoulutuksen saaneet ja opiskelijat sekä työssäkäyvistä ylemmät toimihenkilöt. Nämä ryhmät olivat eniten koulutustarvetta ilmoittaneita kaikkien kielten kohdalla.

25–44-vuotiaat ilmoittivat koulutustarvetta kaikkein eniten. Naiset halusivat kartuttaa kielitaitoaan vapaa-aikaan liittyen useammin kuin miehet. (Liitetaulukko 48.)

Myös vapaa-aikaan liittyen halutaan eniten opiskella englantia. Melkein kolmasosa vastaajista, 29 prosenttia miehistä ja 31 prosenttia naisista ilmoitti haluavansa opiskella englantia. Seuraavaksi eniten halutaan opiskella saksaa (13 prosenttia vastaajista) ja ranskaa (12 prosenttia). Muiden kielten osuus jää jo selvästi vähäisemmäksi: esimerkiksi ruotsia ja espanjaa haluaisi opiskella 8 prosenttia vastaajista ja venäjää ja italiaa 6 prosenttia.

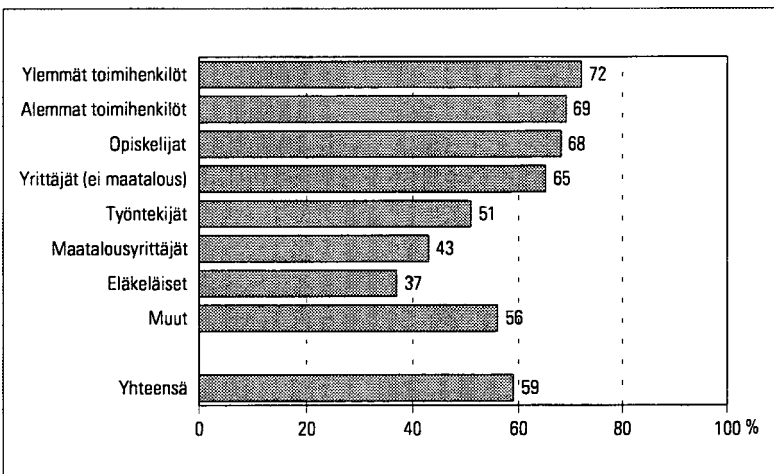
Joka neljäs haluaa myös muuta kuin kielikoulutusta

Kaikista 18–64-vuotiaista 23 prosenttia ilmoitti haluavansa jotain muuta kuin kielikoulutusta vapaa-ajan käyttöön tai harrastuksiin liittyen. Määränä tämä on reilu 700 000 henkilöä. (Liitetaulukko 48.)

Naiset halusivat vapaa-ajan koulutusta useammin kuin miehet. Eniten vapaa-ajan käyttöön tai harrastuksiin liittyvää koulutusta

Taulukko 8.1
Muuhun kuin työhön liittyvää kielikoulutustarvetta ilmoittaneet kielen ja sukupuolen mukaan (18–64-vuotias väestö)

	Miehet %	Naiset %	Kaikki %
Englanti	29	31	30
Saksa	11	15	13
Ranska	8	16	12
Ruotsi	7	9	8
Espanja	6	10	8
Venäjä	6	6	6
Italia	3	9	6

Kuvio 8.1
Muuten kuin työelämän vuoksi vieraiden kielten opiskeluhalua ilmoittaneet sosioekonomisen aseman mukaan (18–64-vuotias väestö)

ilmoittivat tarvitsevansa pitkän pohjakoulutuksen saaneet ja hyvässä työasemassa olevat ja 30–34-vuotiaat. 30–34-vuotiaista vapaaajan koulutushaluja ilmoitti lähes kolmasosa.

Ylemmät toimihenkilöt ilmoittivat muita sosioekonomisen aseman ryhmiä useammin

vapaa-aikaan tai harrastuksiin liittyvää koulutustarvetta. Ylemmistä toimihenkilöistä koulutustarvetta ilmoitti joka kolmas, alemmista toimihenkilöistä joka neljäs ja opiskelijoista, eläkeläisistä ja yrittäjistä joka viides.

9 Aikomukset osallistua koulutukseen

Yli puolet aikuisista aikoo opiskella vuoden aikana

Kaikista 18–64-vuotiaista yli puolet eli 56 prosenttia ilmoitti aikovansa osallistua seuraavan vuoden aikana johonkin koulutukseen. Kun tämä luku suhteutetaan koko väestöön, tarkoittaa se, että noin 1,8 miljoonaa henkeä aikoo opiskella seuraavan vuoden aikana. Mukaan aikomuksiin on laskettu kaikki koulutus riippumatta koulutuksen järjestäjästä tai siitä, voidaanko sitä luokitella erityisesti aikuisille tarkoitetuksi.

Nuoret, alle 25-vuotiaat, olivat innokkaimpia osallistumaan koulutukseen. Heistä 77 prosenttia ilmoitti koulutusaikastaan. Tähän ikäryhmään kuuluvissa on paljon opiskelijoita, joista 95 prosenttia ilmoitti opiskelevansa myös seuraavan vuoden aikana. Yli 55-vuotiaista koulutusaikomuksia ilmoitti joka kolmas.

Työvoimaan kuuluvista olivat toimihenkilöt muita useammin aikeissa osallistua koulutukseen. Ylemmistä toimihenkilöistä 80 prosenttia ja alemmista toimihenkilöistä 65 prosenttia ilmoitti kouluttautumisaikasta. Matalousyrittäjistä aikeissa oli 38 prosenttia. (Liitetaulukko 49.)

Haastateltavilta kysyttiin, minkälaisiin oppilaitoksiin, koulutusyksiköihin tai vastaaviin he ovat menossa opiskelemaan. Seuraavassa käytetään näistä nimitystä koulutusmuoto. Suurin osa (59 %) opiskelemaan aikovista ilmoitti ryhtyvänsä opiskelemaan yhdessä koulutusmuodossa. Vajaa neljäsosa opiskelemaan aikovista oli aloittamassa opiskelun kahdessa, 11 prosenttia kolmessa ja 7 prosenttia neljässä tai useammassa koulutusmuodossa.

23 prosenttia eli yli 750 000 aikoi opiskella työnantajan järjestämässä koulutuksessa, täydennyskoulutusta antavassa yrityksessä tai osallistua erillisiin konferensseihin ja seminaareihin. Kansalaisopistoissa tapahtuva opiskelu kiinnosti lähes 500 000 aikuista. Naiset ilmoittivat miehiä useammin opiskeluaikomuksistaan kansalaisopistoissa sekä korkeakoulujen järjestämässä aikuiskoulutuksessa. Muu aikuiskoulutus sisältää muun muassa iltakoulut, kirjeopistot ja opiskelun ulkomailla.

Ulkomailla tapahtuvaan koulutukseen aikoi vastaajista pari prosenttia. Opiskelemaan lähtevät olivat pääosin nuoria.

Taulukko 9.1
Aikomukset osallistua koulutukseen tutkimushetkeä seuraavien 12 kuukauden aikana
(18–64-vuotias väestö iän mukaan)

	Aikoo osallistua koulutukseen	Ei aio osallistua koulutukseen	Ei osaa sanoa	Yhteensä	Koko väestö
	%	%	%	%	N
Ikä					
18–24-vuotiaat	77	21	2	100	438 000
25–29-vuotiaat	66	31	3	100	352 000
30–34-vuotiaat	64	35	1	100	375 000
35–44-vuotiaat	59	37	4	100	789 000
45–54-vuotiaat	50	47	3	100	756 000
55–64-vuotiaat	33	66	1	100	509 000
Kaikki	56	41	3	100	3 218 543

Taulukko 9.2

Aikomukset osallistua koulutukseen tutkimushetkeä seuraavien 12 kuukauden aikana koulutuksen järjestäjän mukaan (18–64-vuotias väestö)

Koulutuksen järjestäjä	Koulutukseen aikovia suhteutettuna koko 18–64-vuotiaaseen väestöön	
	N	%
Aikuiskoulutus:		
Koulutus työpaikalla tai täydennyskoulutusta antavissa yrityksissä (ml. konferenssit)	753 000	23 ¹⁾
Kansalaisopistot	478 000	15
Ammatillisten oppilaitosten aikuiskoulutus	316 000	10
Koulutus järjestöissä yms.	217 000	7
Aikuiskoulutus korkeakouluissa ja kesäyliopistoissa	187 000	6
Muu aikuiskoulutus ²⁾	316 000	10
Nuorisosaasteen koulutus	395 000	12

¹⁾ Osuus palkansaajista 40 %.

²⁾ Pl. opiskelu autokoulussa sekä radion ja television opetusohjelmien seuraaminen. Jos nämä lasketaan mukaan, muuhun aikuiskoulutukseen aikovia oli yhteensä 388 000 henkeä (12 %), vrt. taulukko 2.1.

Taulukossa esiintyviä käsitteitä on selvitetty mm. luvussa "Käsitteet ja luokitukset" (s. 55) sekä liitetaulukossa 12.

Lukuja ei voi laskea yhteen, koska sama henkilö on voinut ilmoittaa aikovansa osallistua yhteen tai useampaan koulutukseen.

Joka kymmenes työvoimaan kuuluva aikoo pitkäkestoiseen koulutukseen

Aikomuksia osallistua lähivuosina vähintään vuoden kestävään tutkintoon johtavaan koulutukseen oli työvoimasta 9 prosentilla mikä vastaa noin 210 000 henkilöä. Joka kymmenes ilmoitti lisäksi, että hän "ehkä" osallistuu pitkäkestoiseen tutkintoon johtavaan koulutukseen. (Liitetaulukko 49.)

Ylivoimaisesti eniten tutkintoon johtavaan koulutukseen aikoivat alle 25-vuotiaat. Heistä useampi kuin joka neljäs ilmoitti osallistuvansa tällaiseen koulutukseen seuraavien kahden vuoden aikana.

Naiset ilmoittivat tällaisia opiskeluaikaita miehiä enemmän. Naisista joka kymmenes aikoi pitkäkestoiseen koulutukseen. Lisäksi 11 prosenttia naisista ilmoitti ehkä osallistuvansa tällaiseen koulutukseen. Miehistä 7 prosenttia ilmoitti osallistuvansa ja 9 prosenttia ehkä osallistuvansa.

Myös työasema oli yhteydessä kouluttautumisajatuksiin. Ylemmistä ja alemmista toimihenkilöistä 12 prosenttia ilmoitti osallistuvansa tutkintoon johtavaan koulutukseen. Työntekijöistä näin ilmoitti kuusi prosenttia.

10 Koulutusesteet ja -vaikeudet

Joka viides saanut aikuisten opiskelumahdollisuuksista vain vähän tietoa

Kaikista 18–64-vuotiaista vastaajista 70 prosenttia katsoi saaneensa aikuisille tarkoitettua koulutusmahdollisuuksista riittävästi tietoa. Vähän tietoa arvioi saaneensa 21 prosenttia ja 8 prosenttia ilmoitti, ettei ollut lainkaan tarvinnut tietoa. (Liitetaulukko 50.)

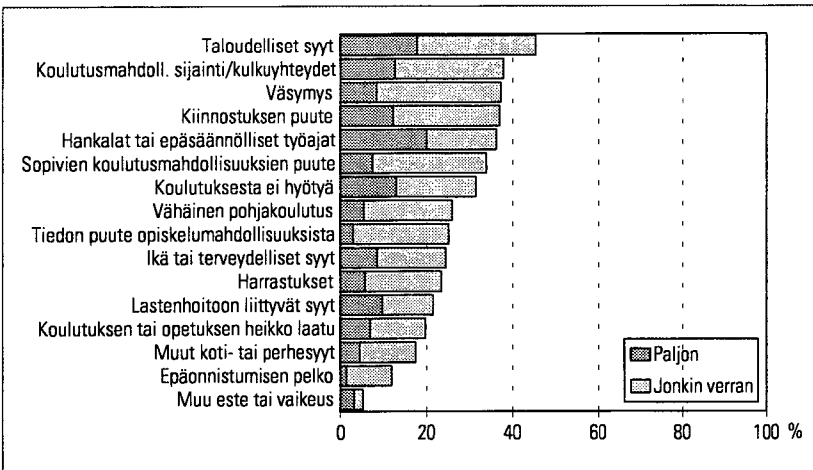
Ylemmät toimihenkilöt ja julkisen sektorin työntekijät ilmoittivat muita useammin saaneensa riittävästi tietoa aikuiskoulutusmahdollisuuksista. Vastaavasti vähän tietoa ilmoittivat saaneensa muita useammin työntekijät ja yksityissektorilla työskentelevät.

Opiskelijat ja eläkeläiset ilmoittivat tavallista useammin, etteivät he ole tarvinneet tietoa aikuiskoulutusmahdollisuuksista. Tämä näkyi myös tarkasteltaessa eri ikäisten näkemyksiä saamiensa tietojen määrästä.

Omalla ajalla ja kustannuksella kouluttautumista estävät eniten taloudelliset syyt

Omalla vapaa-ajalla ja omalla kustannuksella tapahtuvaan koulutukseen osallistumista estävät eniten taloudelliset syyt. Aikuiskoulutustutkimukseen vastanneista ilmoitti 45 prosenttia näin, kun otetaan huomioon paljon tai jonkin verran esteitä aiheuttavat tekijät. Seuraavaksi suurimpina esteinä tai vaikeuksina reilu kolmannes vastaajista piti koulutusmahdollisuuksien sijaintia tai kulkuyhteyksiä, väsymystä ja kiinnostuksen puutetta sekä hankalia työaikoja.

Miehet ja naiset painottivat koulutukseen osallistumisen esteitä varsin eri tavoin. Kun tarkastellaan, missä estekokemuksissa sukupuolten väliset erot ovat suurimmat, niin erityisesti naisten esteitä olivat epäonnistumisen pelko, lastenhoito ja muut koti- ja perhesyyt, väsymys ja koulutusmahdollisuuksien sijainti. Enemmän miesten esteitä olivat

Kuvio 10.1
Syyt, jotka estävät/hankaloittavat paljon tai jonkin verran osallistumista vapaa-ajalla ja omalla kustannuksella koulutukseen (18–64-vuotias väestö¹⁾)

¹⁾ poislukien opiskelijat ja varusmiehet

muut harrastukset ja hankalat työajat. Miesten ja naisten välillä ei ollut eroa niissä este-
kokemuksissa, jotka koskivat sopivan koulu-
tuksen puutetta, tiedon puutetta koulutus-
mahdollisuuksista, opetuksen heikkoa laatua
ja vähäistä pohjakoulutusta. (Liitetaulukko 51.)

Alle 30-vuotiailla painottuivat eniten selkeät
olosuhde-esteet. Tällaisia esteitä olivat ta-
loudelliset syyt ja sopivan koulutuksen puute
sekä hankaliin tai epäsäännöllisiin työaikoi-
hin ja koulutusmahdollisuuksien sijaintiin
liittyvät syyt. Yllättävää oli, että 25–29-vuo-
tiaat mainitsivat muita ikäryhmiä useammin
väsymyksen estävän tai vaikeuttavan koulu-
tukseen osallistumista. 45. ikävuodesta lähtien
esteinä nähtiin muita useammin ikään ja
terveyteen, vähäiseen pohjakoulutukseen
sekä kiinnostuksen puutteeseen liittyvät syyt.

Yrittäjillä oli vaikeuksia mennä koulutuk-
seen hankalien tai epäsäännöllisten työaiko-
jensa vuoksi. Maatalousyrittäjiä vaivasivat
lisäksi selvästi muita ryhmiä enemmän kou-
lutusmahdollisuuksien sijainti tai kulkuyh-
teydet. Tämän esteen mainitsi 61 prosenttia

maatalousyrittäjistä, naiset selvästi miehiä
useammin. (Liitetaulukko 52.)

Toimihenkilöt ilmoittivat koulutukseen osal-
listumisen esteenä keskimääräistä useammin
väsymyksen, 40 prosenttia ilmoitti tämän
vaikeuttavan heidän osallistumistaan paljon
tai jonkin verran. Väsymys oli erityisesti
naistoimihenkilöiden kokema este. Toimi-
henkilöitä estivät myös koulutuksen tai ope-
tuksen heikko laatu ja erityisesti toimihenkilö-
miehiä muut harrastukset. Ylempiin toimi-
henkilöihin lukeutuvat miehet ja naiset ko-
kivat keskimääräistä enemmän lastenhoito-
ongelmien ja muiden koti- ja perhesyiden
vaikeuttavan tai estävän vapaa-ajalla tapah-
tuvaa koulutusta. Työntekijät taas mainitsi-
vat keskimääräistä useammin esteeksi vähäi-
sen pohjakoulutuksen, kiinnostuksen puut-
teen ja taloudelliset syyt.

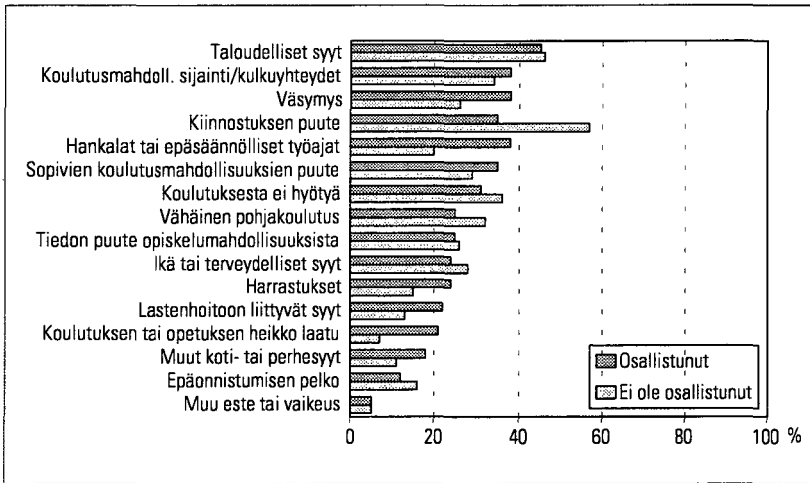
Eläkeläisille tyypillisiä vaikeuksia olivat ikä
tai terveydelliset syyt, tunne koulutuksen
hyödyttömyydestä, epäonnistumisen pelko
sekä kiinnostuksen puute.

Taulukko 10.1

Vapaa-ajalla ja omalla kustannuksella tapahtuvaan koulutuksen osallistumisen suurin este sukupuolen mukaan (18–64-vuotias väestö¹⁾)

Vapaa-ajalla ja omalla kustannuksella koulutukseen osallistumisen suurin este	Mies %	Nainen %	Kaikki %
Hankalat tai epäsäännölliset työajat	20	15	17
Taloudelliset syyt	12	14	13
Kiinnostuksen puute	14	9	11
Terveyteen tai ikään liittyvät syyt	9	10	10
Lastenhoitoon liittyvät syyt	3	12	8
Koulutusmahdollisuuksien sijainti tai kulkuyhteydet	5	9	7
Sopivien koulutusmahdollisuuksien puute	5	4	4
Koulutuksesta ei ole hyötyä	6	2	4
Harrastukset	5	2	4
Väsymys	2	5	3
Vähäinen pohjakoulutus	3	3	3
Muut koti- ja perhesyyt	2	3	3
Tiedon puute opiskelumahdollisuuksista	2	2	2
Koulutuksen tai opetuksen heikko laatu	1	1	1
Epäonnistumisen pelko	0	1	0
Muu este tai vaikeus	4	3	4
Ei mitään esteitä/Ei osaa sanoa	6	5	6
Yhteensä %	100	100	100
Vastanneita (n)	1 867	1 817	3 684

¹⁾ poislukien opiskelijat ja varusmiehet

Kuvio 10.2
Vapaa-ajalla ja omalla kustannuksella koulutukseen osallistumisen esteet ja vaikeudet. Esti paljon tai jonkin verran -vastausten osuus (18–64-vuotias väestö¹⁾ aikuiskoulutukseen osallistumisen mukaan)

¹⁾ poislukien opiskelijat ja varusmiehet

Muiden työelämän ulkopuolella olevien kuin opiskelijoiden ja eläkeläisten kokemia esteitä olivat erityisesti taloudelliset esteet, lastenhoito-ongelmat, sopivien koulutusmahdollisuuksien puute, koulutusmahdollisuuksien hankala sijainti tai kulkuyhteydet. Lisäksi tiedon puute koulutusmahdollisuuksista sekä kiinnostuksen puute vaikuttivat koulutukseen osallistumiseen. Näistä esteistä lastenhoito-ongelmat korostuivat enemmän naisilla ja kiinnostuksen puute opiskelua kohtaan miehillä. (Ks. myös liitetaulukko 53.)

Jos tarkastellaan pelkästään suurimmaksi esteeksi mainittuja syitä, nousee pahimmaksi esteeksi hankalat tai epäsäännölliset työajat. 17 prosenttia vastaajista mainitsi sen suurimmaksi esteeksi. Järjestyksessä seuraavaksi suurimmat esteet olivat taloudelliset syyt, kiinnostuksen puute sekä ikään ja terveyteen liittyvät syyt. (Taulukko 10.1.)

Aikuiskoulutuskokemukset eli joskus elämänsä aikana koulutukseen osallistuminen erottelee vastaajien käsityksiä koulutukseen osallistumisen esteistä. Suurin ero osallistuneiden ja osallistumattomien välillä on siinä, missä määrin kiinnostuksen puute koetaan esteenä. Osallistumattomista 57 prosenttia koki kiinnostuksen puute aiheuttavan hankaluuksia, osallistuneista 35 prosenttia. Seuraavaksi suurin ero on hankalien tai epäsäännöllisten työaikojen kohdalla, jossa koulu-

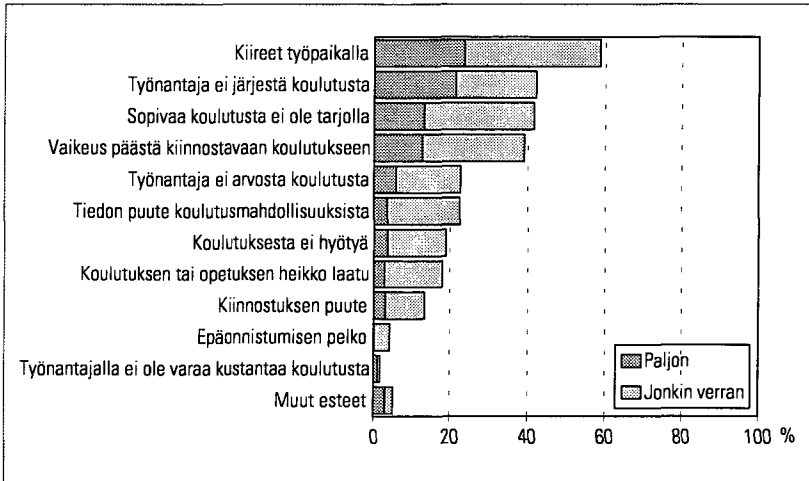
tukseen osallistuneista 39 prosenttia ja osallistumattomista 20 prosenttia koki tämän esteeksi. Myös koulutuksen tai opetuksen heikko laatu sekä väsymys estävät osallistumattomia useammin kuin osallistuneita.

Työpaikan kiireet vaikeuttavat henkilöstökoulutukseen osallistumista

Vastaajia pyydettiin erittelemään myös työnantajan kustantamaan, työajalla tapahtuvaan koulutukseen osallistumisen esteitä ja vaikeuksia. Tällainen koulutus on aikuiskoulutustutkimuksessa tulkittu henkilöstökoulutukseksi.

Eniten henkilöstökoulutukseen osallistumista olivat vaikeuttaneet työpaikan kiireet. Joka neljäs palkansaaja totesi kiireiden estävän kouluttautumista paljon ja joka kolmas katsoi kiireiden haittaavan koulutukseen osallistumista ainakin jonkin verran. Kiireiden lisäksi koulutukseen menoa haittasivat usein koulutuksen tavoitettavuuteen liittyvät esteet. 42 prosenttia palkansaajista katsoi, että koulutukseen osallistumista oli vaikeuttanut paljon tai jonkin verran se, että työnantaja ei järjestä koulutusta eikä sopivaa koulutusta ole tarjolla. 39 prosenttia ilmoitti, että osallistumista hankaloitti vaikeus päästä kiinnostavaan koulutukseen. Joka neljäs valitti, ettei opiskelumahdollisuuksista ollut saanut tietoa

Kuvio 10.3
**Syyt, jotka estivät/
hankaloittivat paljon
tai jonkin verran
osallistumista työajalla
työnantajan kustantamaan
koulutukseen**
(18–64-vuotiaat palkansaajat)

ja että työnantaja ei arvostanut koulutusta riittävästi. 14 prosenttia palkansaajista totesi, että koulutukseen osallistumista esti kiinnostuksen puute.

Naisilla oli koulutuksen estekokemuksia enemmän kuin miehillä. Naisilla korostuivat esteinä miehiin verrattuna eniten vaikeus päästä kiinnostavaan koulutukseen, työpaikan kiireet, sopivan koulutuksen puute ja että työnantaja ei järjestä koulutusta. Vaikeus päästä kiinnostavaan koulutukseen esti naisia osallistumasta koulutukseen selvästi useammin kuin miehiä. 44 prosenttia heistä totesi sen estävän koulutukseen osallistumista paljon tai jonkin verran, miehistä tämän näki osallistumisen esteenä 34 prosenttia. Vaikka työpaikan kiireet nousivat naisilla enemmän koulutusta estäväksi tekijäksi, niin kaikkein eniten työpaikan kiireet kuitenkin haittasivat ylempiin toimihenkilöihin kuuluvia miehiä. Epäonnistumisen pelko oli naisilla esteenä useammin kuin miehillä. Tosin tätä estettä mainittiin hyvin harvoin, ja eniten epäonnistumisen pelkoa esteenä ilmoittivat työntekijänaiset. (Liitetaulukko 54.)

Yli 44-vuotiailla oli työajalla tapahtuvan koulutuksen esteitä vähemmän kuin muilla ikäryhmillä. Muita enemmän esteenä he kokivat ainoastaan kiinnostuksen puutteen.

Nuorimmat palkansaajat, 18–24-vuotiaat, pitivät muita useammin esteinä sopivan koulutuksen puutetta ja tiedon puutetta koulutusmahdollisuuksista. Kaikkein eniten esteitä kokivat 25–29-vuotiaat, joilla painottuivat muita enemmän työpaikan kiireet, koulutuksen hyödyttömyys ja vaikeus päästä kiinnostavaan koulutukseen. Tässä ikäryhmässä myös epäonnistumisen pelko koettiin suurempana esteenä kuin muissa ikäryhmissä.

Kiireet työpaikalla estivät toimihenkilöitä osallistumista koulutukseen enemmän kuin työntekijöitä. Ylempiin toimihenkilöihin kuuluvista miehistä 74 prosenttia ja naisista 70 prosenttia mainitsi tämän vaikeuden. Alemmista toimihenkilöistä kiireen osallistumisen esteenä tai vaikeutena näki miehistä 56 prosenttia ja naisista 64 prosenttia. Työntekijänaisista 44 prosenttia ja työntekijämiehistä puolet katsoi työpaikan kiireiden haittaavan koulutukseen osallistumista. (Liitetaulukko 55.)

Kiireiden lisäksi ylemmillä toimihenkilöillä esiintyivät muita enemmän esteet, jotka osoittavat vaativuutta ja kriittisyyttä koulutusta kohtaan. He pitivät koulutuksen tai opetuksen heikkoa laatua koulutukseen osallistumisen esteenä selvästi useammin kuin alemmat toimihenkilöt tai työntekijät.

Taulukko 10.2

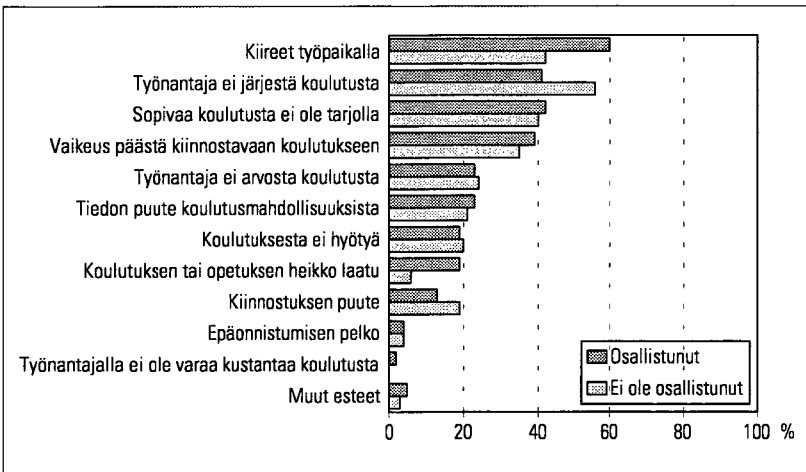
Työajalla työnantajan kustantamaan koulutukseen osallistumisen suurin este sukupuolen mukaan (18–64-vuotiaat palkansaajat)

Työajan opintojen suurin este	Mies	Nainen	Kaikki
	%	%	%
Kiireet työpaikalla	31	30	31
Työnantaja ei järjestä koulutusta	20	20	20
Sopivaa koulutusta ei ole tarjolla	10	10	10
Vaikeus päästä kiinnostavaan koulutukseen	6	8	7
Kiinnostuksen puute	3	4	3
Koulutuksesta ei ole hyötyä	4	3	3
Tiedon puute koulutusmahdollisuuksista	3	3	3
Työnantaja ei arvosta koulutusta	2	2	2
Koulutuksen tai opetuksen heikko laatu	1	1	1
Epäonnistumisen pelko	0	1	1
Muu este tai vaikeus	3	5	4
Ei mitään esteitä/Ei osaa sanoa	17	13	15
Yhteensä %	100	100	100
Vastanneita (n)	1 031	1 023	2 054

Työntekijöillä sitä vastoin esteinä painottuivat keskimääräistä enemmän sopivan koulutuksen puute, tiedon puute koulutusmahdollisuuksista, työnantajan osoittama koulutuksen arvostuksen puute sekä oman kiinnostuksen puute. (Ks. myös liitetaulukot 56–58.)

Kun tarkastellaan pelkästään tekijöitä, jotka mainittiin suurimmiksi esteiksi osallistua koulutukseen, syyksi ilmoitettiin useimmiten kiireet työpaikalla. Vastaajista 31 prosenttia piti sitä suurimpana esteenä. Muiden tekijöiden osuus jää selvästi vähäisemmäksi; viidennes piti suurimpana esteenä että työnantaja ei järjestä koulutusta, 10 prosenttia ilmoitti, että sopivaa koulutusta ei ole tarjolla.

Suurin ero joskus elämänsä aikana aikuis-koulutukseen osallistuneiden ja osallistumattomien välillä on siinä, missä määrin kiireet työpaikalla koetaan koulutukseen osallistumisen esteenä. Osallistuneista 60 prosenttia ilmoitti kiireet työpaikalla esteeksi, osallistumattomista 42 prosenttia. Seuraavaksi suurimman eron aiheutti se, että työnantaja ei järjestä koulutusta. Näin vastasi 41 prosenttia osallistuneista ja 56 prosenttia osallistumattomista. Muiden esteiden tai haittojen osalta ei aikuiskoulutukseen osallistumisella ollut suurtakaan merkitystä.

Kuvio 10.4

Työajalla työnantajan kustantamaan koulutukseen osallistumisen esteet ja vaikeudet. Esti paljon tai jonkin verran -vastausten osuus (18–64-vuotiaat palkansaajat aikuiskoulutukseen osallistumisen mukaan)

Käsitteet ja luokitukset

Aikuiskoulutustutkimuksen keskeisiä koulutukseen ja osaamiseen liittyviä käsitteitä

Koulutukseen osallistuminen

Tutkimuksessa selvitetään osallistumista koulutukseen yleensä, ei pelkästään aikuis-koulutukseen osallistumista. Koulutukseen osallistumista selvitetään vastaajan koko elämänajalta yleisellä tasolla; minkälaisia tutkimintoja hän on suorittanut ja missä määrin hän on osallistunut työhön ja ammattiin liittyvään ja ulkomailla tapahtuneeseen koulutukseen. Tarkemmin selvitetään, minkälaiseen aikuiskoulutukseen henkilö on osallistunut viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana.

Koulutukseksi on katsottu kaikki sellainen opiskelu, joka on kestänyt yhteensä vähintään 6 tuntia. Myös kesken jätetty opiskelu lasketaan mukaan, jos koulutukseen on osallistuttu vähintään 6 tunnin ajan. Koulutukseksi katsotaan toiminta, joka on erikseen organisoitu ja järjestetty ja jonka tavoitteena on saada aikaan oppimista. Tälle toiminnalle on ominaista ennalta laadittu opetussuunnitelma tai opetusohjelma ja järjestelyistä vastaa koulutuksen tuottaja tai organisoija. Informaatio-, mainos- ja myyntitilaisuuksia tai kokouksia ei katsota koulutukseksi.

Aikuiskoulutus

Aikuiskoulutus on rajattu koulutusorganisaation pohjalta. Koska tiedonkeruulomakkeella on otettu huomioon osallistuminen eri oppilaitostyyppisiin ja koulutusorganisaatioihin, on aikuiskoulutuksen määrittelyä mahdollista tehdä erilaisista näkökulmista.

Tässä laskettiin aikuiskoulutukseksi seuraavat koulutukset: iltalukioiden ja lukion iltalinjojen koulutus, oppisopimuskoulutus, työvoimapolitiittinen aikuiskoulutus, ammatillisten oppilaitosten aikuiskoulutus, kansanopis-

tojen tai kansankorkeakoulujen muu kuin ammatillisen kelpoisuuden tuottava koulutus, musiikkioppilaitosten musiikkikouluasteeseen sisältyvän aikuisosaston koulutukset, urheiluopistojen muu kuin ammatillisen kelpoisuuden tuottava koulutus, korkeakoulujen ammatilliset täydennyskoulutuskurssit, korkeakoulujen erilliset arvosanat ja avoin korkeakouluopetus, kesäyliopistojen koulutustoiminta, kansalaisopistojen antama koulutus, kielikoulujen ja -opistojen koulutus, kirjeopistojen kurssit, tanssikoulujen ja -opistojen koulutus, tekstinkäsittelykoulujen toiminta, opintokeskusten opintokerhot ja kurssit, järjestöjen, liittojen ja yhdistysten järjestämä koulutus, työnantajan työpaikalla, omassa koulutusyksikössä tai muissa koulutustiloissa järjestämä koulutus, erillisissä täydennyskoulutusyksiköissä annettu koulutus, konferenssit, seminaarit ja vastaavat koulutustilaisuudet sekä muu aikuiskoulutukseksi laskettava koulutus (ml. opiskelu ulkomailla). Auto-koulujen opiskelua sekä radion ja television opetusohjelmien seuraamista tarkasteltiin varsinaisesta aikuiskoulutuksesta erillään.

Liitetaulukoissa käytetyt ryhmittelyt on selitetty erikseen asianomaisen taulukon yhteydessä.

Koulujärjestelmäkoulutus

Koulujärjestelmäkoulutukseksi katsottiin pääsääntöisesti nuorille suunniteltu koulutus lukioissa, ammatillisissa oppilaitoksissa ja korkeakouluissa. Myös kansanopistojen, musiikkioppilaitosten ja urheiluopistojen tutkimukseen johtavat ammatillisen kelpoisuuden tuottavat koulutukset laskettiin tähän mukaan. Korkeakoulujen jatkokoulutus (tutkijakoulutus) katsottiin koulujärjestelmäkoulutukseen kuuluvaksi.

Itseohjattu opiskelu (itseopiskelu)

Itseohjatuksi tai itseohjautuvaksi opiskeluksi laskettiin erikseen järjestetyn, muodollisen koulutuksen ulkopuolella tapahtuva opiskelu. Tällainen opiskelu voi olla varsin vapaamuotoista ja yksikseen tai työtovereiden tai tuttavien kanssa tapahtuvaa. Oleellista on uuden asian (tiedon tai taidon) opiskelu muutoin kuin muodollisessa koulutuksessa.

Itseohjatun opiskelun sijasta käytetään usein käsitettä itseopiskelu.

Työhön tai ammattiin liittyvä eli ammatillinen aikuiskoulutus

Työhön ja ammattiin liittyvä eli ammatillinen aikuiskoulutus ja yleissivistävä tai harastustavoitteinen aikuiskoulutus erotetaan toisistaan yksilön näkökulmasta. Haastateltava on itse ilmoittanut opintojen tarkoituksen.

Työnantajan tukema aikuiskoulutus eli henkilöstökoulutus

Henkilöstökoulutukseksi on katsottu työnantajan joko osittain tai kokonaan kustantama koulutus sen sisällöstä riippumatta. Koulutus voi olla kokonaan työnantajan kustantamaa, jolloin siihen osallistumiseen ei ole käytetty lainkaan omaa vapaa- tai loma-aikaa ja jonka kustannukset työnantaja on rahoittanut kokonaan.

Osittain työnantajan tukemaksi koulutukseksi on laskettu kaikki sellainen koulutus, jonka kustannuksiin työnantaja oli osallistunut tai koulutus tai sen osa oli tapahtunut työajalla, mutta sen lisäksi koulutukseen on käytetty myös omaa vapaa-/loma-aikaa tai opintovapaata ja/tai palkansaaja on itse osallistunut opintojensa kustannuksiin.

Henkilöstökoulutukseksi on mittausteknisiä syistä voitu lukea vain aikuiskoulutusorganisaatioiden tms. antama työhön tai ammattiin liittyvä koulutus. Vain aikuiskoulutusorganisaatioissa saadusta työhön ja ammattiin

liittyvästä koulutuksesta on tehty kustannuksia ja ajankäyttöä koskevat kysymykset.

Täysin omaehtoinen ammatillinen aikuiskoulutus

Täysin omaehtoisella ammatillisella aikuiskoulutuksella tarkoitetaan kaikkea sellaista työhön tai ammattiin liittyvää aikuiskoulutusta, jonka kustannuksiin ei työnantaja eikä ammattiliitto ole osallistunut eikä siihen ole käytetty työaikaa.

Osallistumispäivä

Osallistumispäivillä tarkoitetaan niitä päiviä, jotka henkilö on ollut koulutuksessa. Tässä ei siis tarkoiteta koulutuksen tai kurssin kokonaisuudesta. Koska opiskelu on voinut tapahtua lyhyemmissä kuin päivän jaksoissa, on yhden koulutuksen osallistumispäivän keskeksi määritelty vähintään 6 tunnin opiskelu.

Koulutussisältö

Koulutusten sisällön luokittaminen tapahtui aikuiskoulutusten luokitukseen tarkoitettua Tilastokeskuksen koulutuksen sisältöluokitusta apuna käyttäen. Luokitusta muokattiin hieman paremmin haastattelutilanteeseen sopivaksi. Tutkimuksessa käytetty koulutuksen sisältöluokitus on tämän luvun lopussa.

Kielitaito

Haastatellut arvioivat itse oman kielitaitonsa käyttäen luokitusta, joka kehitettiin aikuiskoulutustutkimusta varten. Kielen osaamisen alimmaksi tasoksi valittiin taso, joka tarkoittaa selviytymistä tutuista rutiinitilanteista (esittäytyminen, ruuan tilaaminen, ymmärtää tutusta asiasta ainakin aihepiirin) ja ylin taso tarkoittaa lähes syntyperäisen kielen hallintaa. Luokitusta testattiin ja se pyrittiin laatimaan mahdollisimman hyvin haastattelutilanteessa toimivaksi. Tutkimuksen kielitaitomittari on tämän luvun lopussa.

Aikuiskoulutustutkimuksessa käytetyn kielitaitomittarin kehittämisen pohjana oli Suomessa käytetty yleisten kielitutkintojen taitotasosteikko. Yleisten kielitutkintojen selkärangana on 9-portainen taitotasosteikko, jonka tasot 1–3 vastaavat perustasoa, tasot 3–5 keskitasoa ja tasot 5–8 ylintä tasoa. Taitotasoa 9 ei arvioida, koska sen katsotaan edustavan niin poikkeuksellisen hyvää kieli-

taitoa, ettei sitä voida mitata tarpeeksi luotettavasti yleisen kielitaidon testillä. Jokaisen tason testiin kuuluu viisi osakoetta: puhuminen, puheen ymmärtäminen, kirjoittaminen, tekstin ymmärtäminen sekä rakenteet ja sanasto. Lisätietoja saa mm. kirjasta "Yleiset kielitutkinnot ja kielenopetus." (Toim. Huhta A., Määttä, A., Takala, S. ja Tarnanen, M. Opetushallitus 1997).

Tässä julkaisussa käytettyjä muita käsitteitä

Työvoima on työlliset ja työttömät yhteensä.

Työlliset ja työttömät jaetaan ammatiasemaltaan palkansaajiin, yrittäjiin ja itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja yrittäjäperheenjäseniin.

Työvoiman ulkopuolinen väestö muodostuu henkilöistä, jotka eivät ole työllisiä tai työttömiä. Työvoimaan kuulumattomiin luokitellaan opiskelijat, asevelvollisuutta suorittavat, omaa kotitalouttaan hoitavat, vanhuuseläkkeellä olevat, työkyvyttömät, korko- ja pääomatuloilla elävät sekä eräät muut edellisiin luokkiin kuulumattomat.

Palkansaajat jaetaan edelleen työntekijöihin ja toimihenkilöihin ammatin perusteella.

Sosioekonominen asema määräytyy ammatin perusteella. Tässä on käytetty seuraavia luokkia:

- maatalousyrittäjät
- muut yrittäjät
- ylemmät toimihenkilöt
- alemmat toimihenkilöt
- työntekijät
- opiskelijat
- eläkeläiset ja muut.

(Tilastokeskuksen Sosioekonomisen aseman luokitus, Käsikirjoja 17.)

Työlliset jaetaan **työnantajan** mukaan julkiseen ja yksityiseen sektoriin sekä ryhmään muu sektori (mm. järjestö, yhdistys, säätiö).

Julkinen sektori jakautuu edelleen valtioon ja kuntiin.

Ikä 31.12.1995.

Koulutusaste

Tutkintorekisteristä (1995) haettiin vastaajan suorittaman korkeimman tutkinnon koodi (5-merkkinen), jonka ensimmäisen numeron pohjalta koulutusaste määräytyy. Mitä pitemmästä koulutuksesta on kyse, sitä korkeampi on koulutusaste. Koulutusasteet jaoteltiin seuraavasti: perusaste, alempi keskiaste, ylempi keskiaste ja korkea-aste.

Lääni

Vuonna 1995 Suomessa oli 11 lääniä ja Ahvenanmaan maakunta. Ne olivat:

- Uudenmaan lääni
- Turun ja Porin lääni
- Hämeen lääni
- Kymen lääni
- Mikkelin lääni
- Pohjois-Karjalan lääni
- Kuopion lääni
- Keski-Suomen lääni
- Vaasan lääni
- Oulun lääni
- Lapin lääni ja
- Ahvenanmaan maakunta.

Tietojen vähäisyyden vuoksi Ahvenanmaan maakuntaa koskevat tiedot on aikuiskoulutustutkimuksessa sisällytetty Turun ja Porin lääniin.

Maakunta

Vuonna 1995 Suomessa oli 19 maakuntaa.

Ne olivat:

Uusimaa
Varsinais-Suomi
Satakunta
Häme
Pirkanmaa
Päijät-Häme
Kymenlaakso
Etelä-Karjala
Etelä-Savo
Pohjois-Savo
Pohjois-Karjala
Keski-Suomi
Etelä-Pohjanmaa
Vaasan rannikkoseutu
Keski-Pohjanmaa
Pohjois-Pohjanmaa
Kainuu
Lappi ja
Ahvenanmaa.

Tietojen vähäisyyden vuoksi Ahvenanmaan maakuntaa koskevat tiedot on aikuiskoulutustutkimuksessa sisällytetty Varsinais-Suomen maakuntaan.

Maakuntajako vastaa Euroopan unionin alue-
luokitusta NUTS3. (NUTS = Nomenclature
des Unites Territoriales Statisques).

Suuralue

Vuonna 1995 Suomessa oli 6 suuraluetta. Ne olivat:

Uusimaa
Etelä-Suomi
Itä-Suomi
Väli-Suomi
Pohjois-Suomi ja
Ahvenanmaa.

Tietojen vähäisyyden vuoksi Ahvenanmaan maakuntaa koskevat tiedot on aikuiskoulutustutkimuksessa sisällytetty Etelä-Suomen suur-
alueeseen.

Suuraluejako vastaa Euroopan unionin alue-
luokitusta NUTS2.

Kuntaryhmä

Kunnat ryhmitellään taajamaväestön osuuden ja suurimman taajaman väkiluvun perusteella kolmeen luokkaan:

kaupunkimaiset kunnat
taajaan asutut kunnat ja
maaseutumaiset kunnat.

Kaupunkimaisia kuntia ovat kunnat, joiden väestöstä vähintään 90 prosenttia asuu taajamissa tai suurimman taajaman väkiluku on vähintään 15 000.

Taajaan asuttuja kuntia ovat kunnat, joiden väestöstä vähintään 60 prosenttia, mutta alle 90 prosenttia asuu taajamissa ja suurimman taajaman väkiluku on vähintään 4 000, mutta alle 15 000.

Maaseutumaisia kuntia ovat kunnat, joiden väestöstä alle 60 prosenttia asuu taajamissa ja suurimman taajaman väkiluku on alle 15 000, sekä kunnat, joiden väestöstä vähintään 60 prosenttia, mutta alle 90 prosenttia asuu taajamissa ja suurimman taajaman väkiluku on alle 4 000.

Aikuiskoulutustutkimus 1995:ssä käytetty koulutuksen sisältöluokitus

10 Peruskoulu- ja lukiokoulutus

11 Taide- ja taitoaineet

- musiikki, kuvataiteet,
- muotoilu, käden taidot,
- näyttämötaiteet, teatteri,
- sanataide, esittävä tanssi,
- muut taide- ja taitoaineet

12 Suomi

13 Ruotsi

14 Englanti

15 Saksa

16 Ranska

17 Venäjä

18 Espanja

19 Italia

20 Muut kielet

21 Humanistiset ja esteettiset aineet

- historia, arkeologia, sukututkimus,
- kulttuuri, kirjallisuus,
- teologia, uskonto, filosofia,
- muut human. ja esteett. aineet

22 Opettaja- ja ohjaajakoulutus

- opettajan ja ohjaajan työhön
liittyvä koulutus (ei kasvatustiede)

23 Kauppa- ja taloustieteet, markkinointi, toimistoala

- kauppa- ja taloustieteet,
- laskentatoimi, rahoitus,
- kaupallinen työ, toimistotyö, sihteerityö,
- markkinointi, mainonta

24 Oikeus-, yhteiskunta- ja käyttäytymis- tieteelliset aineet

- oikeustieteet, valtiotieteet,
- yhteiskunta- ja hallintotieteet,
- sosiaalitieteet, kasvatustieteet ja
psykologia (ml. ihmissuhteet),
- viestintä, tiedotusoppi, kirjastotiede,
informatiikka

25 Johtaminen, esimiestäidot

- esim. henkilöstöhallinto, organisaatio-
koulutus,
- muu johtamiskoulutus

26 Tietotekniikka

- tietojenkäsittelyoppi,
- tietotekniikan hyväksikäyttö,
ohjelmointi, suunnittelu,
- tietoverkot, tietoliikenne,
- muu tietotekniikka

27 Matematiikka, luonnontieteet

- matematiikka, fysiikka, tähtitiede,
meteorologia, geologia,
- maantiede, kemia, biologia, eläintiede,
kasvitiede,
- mikrobiologia, ympäristötiede jne.

28 Tekniikka ja sen tutkimus ja tuote- kehitys, tuotanto, rakentaminen,

- tuotanto, kone- ja sähkötekniikka,
- prosessitekniikka (puunjalostus, kemia,
vuoriteollisuus),
- rakennus- ja maanmittausala,
arkkitehtuuri

29 Kuljetus, liikenne, huolinta

- maa-, vesi- ja lentoliikenne, ilmailu ja
huolinta

30 Sosiaali- ja terveydenhuolto (hoitoalat)

- lääke- ja hammaslääketiede,
- terveydenhuolto, työterveyshuolto
(mm. ensiapukurssit),
- farmasia,
- sairaankuljetus, hieronta jne.,
- sosiaalityö, lastenhoito,
lasten päivähoito

31 Maa-, metsä- ja puutarhatalous

- kalatalous, kotieläinten hoito, luontais-
talous, metsästys,
- eläinlääketiede

32 Palveluala

- majoitus- ja ravitsemisala,
- kotitalous- ja elintarvikeopinnot
- puhtaanapito, siivous,
- kauneudenhoito, kosmetologia jne.

33 Vartiointi, palo-, pelastus- ja sotilasala

- palo- ja poliisiala, pelastus- ja vartiointi,
- sotilasala,
- muu suojeleminen, esim. työsuojelu, jota ei
voi sijoittaa aiheen mukaan

34 Liikunta, urheiluvalmennus

35 Muu koulutus (esim. monialaiset sisällöt)

Aikuiskoulutustutkimus 1995:ssä käytetty kielitaitotasoluokitus

1 Selviydyn tutuissa rutiinitilanteissa kuten esittäytyminen, ruuan tilaaminen yms. asiat

Ymmärrän tuttua asiaa käsittelevästä viestistä tai keskustelusta jotakin, ainakin aihepiirin. Saan ainakin sanakirjan avulla selvän yksinkertaisista viesteistä. Uusissa tilanteissa minulle tulee usein ymmärtämishämmästyksiä ja väärinkäsityksiä. Pystyn kirjoittamaan lyhyitä, yksinkertaisia viestejä arkisista asioista.

2 Selviydyn kohtalaisesti arkielämän tavallisissa puhetilanteissa ja pystyn kirjoittamaan lyhyitä tekstejä.

Puhun kieltä ymmärrettävästi, vaikka puheeni saattaa olla hitaanlaista. Ymmärrän hitaanpuoleista selkeää puhetta, normaalitempoisestakin joitakin pääasioita. Pystyn kirjoittamaan lyhyitä asialistoja ja henkilökohtaisia kirjeitä. Saan selvän arkisia asioita käsittelevän tekstin pääasioista. Uudet tilanteet aiheuttavat minulle vielä vaikeuksia.

3 Selviydyn hyvin käytännön kielenkäyttötilanteissa, pystyn kirjoittamaan yksityisiä ja puolivirallisia kirjeitä.

Tulen hyvin toimeen normaaleissa kielenkäyttötilanteissa, melko hyvin jopa odottamattomissakin tilanteissa ja rutiininomaisissa työtilanteissa. Ymmärrän selkeää puhetta hyvin ja pystyn kirjoittamaan ymmärrettäviä puolivirallisia ja yksityisiä tekstejä. Ymmärrän tavallisia tekstejä, kuten lehtiartikkeleita. Hallitsen kielen perussanaston hyvin.

4 Selviydyn vaivattomasti julkisissa kielenkäyttötilanteissa, kuten esimerkiksi kokouksissa, hallitsen kielen rakenteet.

Puhun selkeästi ja sujuvasti, voin esiintyä tätä kieltä käyttäen, vaikka työpaikkani edustajana. Ymmärrän normaalitempoista puhetta. Pystyn kirjoittamaan selostuksia ja kuvauksia. Ymmärrän vaivatta yleisiä aihepiirejä ja omaa erikoisalaani käsitteleviä tekstejä.

5 Kielenhallintani on melkein kuin syntyperäisellä.

Puhun sujuvasti, osaan käyttää idiomeja. Puheen ja tekstin ymmärtämisessä minulla ei ole vaikeuksia, kielitaitoni vastaa enimmäkseen syntyperäisen kielitaitoa. Vain tiettyjen murteiden ja kulttuurisidonnaisten sanontojen ymmärtämisessä saattaa minulla joskus olla vaikeuksia. Sanavarastoni on laaja ja hallitsen kieliopin rakenteet.

Matti Simpanen

Aikuiskoulutustutkimus 1995

Aineiston laatu

Otanta

Perusjoukko ja otantakehikko

Aikuiskoulutustutkimuksen perusjoukkona on Suomessa henkikirjoilla oleva 18–64-vuotias väestö. Otantakehikkona, josta otos poimittiin, oli väestön keskusrekisterin kotipaikatunnuksen mukaisesti lajiteltu aineisto. Poimintamenetelmänä käytettiin systemaattista otantaa. Otosta poimittaessa mukaan otettiin kohdehenkilön lisäksi kaksi muuta samassa taloudessa asuvaa viitehenkilöä, jotta kohteen tavoittaminen olisi helpompaa. Näin poimitussa otoksessa oli mukana yhteensä vähän yli 12 000 henkilöä.

Otantavaiheessa havaittu ylipeitto (esim. rekisterin viimeisen päivityksen jälkeen kuolleita, ulkomaille muuttaneita ja laitosväestöä) poistettiin otoksesta. Alipeittoon kuuluvat mm. ne, jotka ovat muuttaneet Suomeen rekisterin päivittämisen jälkeen. Kun otoksen poiminnan ja tutkimusajankohdan välinen aika oli noin nelisen kuukautta, ei mainittavaa alipeittoa otannan suhteen ilmennyt, koska muuttoliike oli tänä aikana hyvin vähäistä.

Aikuiskoulutustutkimuksen brutto-otokseksi muodostui 5 084 Suomessa henkikirjoilla olevaa 18–64-vuotiasta henkilöä. Kun brutto-otoksesta vähennettiin perusjoukkoon kuulumattomat, jäi otokseksi 5 005 henkeä. Hyväksyttävää haastatteluja saatiin 4 107. Vastausprosentti oli näin ollen 82 eli yhtä suuri kuin vuoden 1990 aikuiskoulutustutkimuksessa (vrt. myös Byckling ja Väisänen 1993¹).

Tiedonkeruumenetelmänä oli tietokoneavusteinen käyntihaastattelu (CAPI = Computer Assisted Personal Interviewing). Haastattelut tehtiin vuonna 1995 syys-joulukuun välisenä aikana.

Painokertoimet

Hyväksytyjen haastattelujen osalta aineistoon laskettiin ns. painokertoimet. Painokertoimien laskemiseksi aineisto ositettiin läänittäin ikäryhmän ja sukupuolen mukaan. Ahvenanmaan maakunnan vastaajamäärät näin ositettuna jäivät tietyissä ryhmissä niin vähäisiksi, että katsottiin parhaimmaksi sijoittaa Ahvenanmaan tiedot yhteen Turun ja Porin läänin tietojen kanssa. Pääkaupunkiseutu erotettiin omaksi ositteekseen muusta Uudenmaan läänistä.

Näin saatiin yhteensä 120 ositetta (sukupuoli: 2, ikäryhmät: 5, läänit: 12), joille laskettiin painokertoimet käyttämällä hyväksi näiden ositteiden tilastollista väestöosuutta (31.12.1995 tilanteen mukaan).

Painokerroin = väestömäärä ositteessa i / vastanneiden määrä ositteessa i

Lukujen luotettavuus

Otantatutkimuksissa muuttujalla on oma satunnaisvaihtelunsa. Tätä satunnaisvaihtelua voidaan arvioida keskivirheellä. Keskivirhe ilmaisee sen, kuinka tiiviisti havainnot ovat keskittyneet otoskeskiarvon ympärille. Otoskoko ja muuttujien arvojen vaihtelu vaikuttavat keskivirheen suuruuteen. Keskivirheen avulla muuttujan estimaatille voidaan laskea luottamusväli, joka ilmaisee muuttujan arvon sijoittumisen tietyllä todennäköisyydellä tälle välille.

$(1-\alpha)*100$ %:n luottamusvälillä tarkoitetaan suljettua väliä, jolla parametrin oikea arvo on $(1-\alpha)*100$ %:n todennäköisyydellä eli

$$Pr\{p \in (p - t_{\alpha d}(p), p + t_{\alpha d}(p))\} = 1 - \alpha$$

1 Aikuiskoulutustutkimuksen laatuseloste. Liite1, julkaisussa Matti Simpanen: Aikuiskoulutustutkimus 1990. Aikuiskoulutus ja työelämä. Tilastokeskuksen Tutkimuksia 201, Helsinki 1993

Taulukko 1
Prosenttilukujen keskivirhe havaintojen lukumäärän mukaan

Havaintojen lukumäärä	Estimoitu suhteellinen osuus p									
	5 95	10 90	15 85	20 80	25 75	30 70	35 65	40 60	45 55	50 50
30	4,0	5,5	6,5	7,3	7,9	8,4	8,7	8,9	9,1	9,1
50	3,1	4,2	5,0	5,7	6,1	6,5	6,7	6,9	7,0	7,1
75	2,5	3,5	4,1	4,6	5,0	5,3	5,5	5,7	5,7	5,8
100	2,2	3,0	3,6	4,0	4,3	4,6	4,8	4,9	5,0	5,0
150	1,8	2,4	2,9	3,3	3,5	3,7	3,9	4,0	4,1	4,1
200	1,5	2,1	2,5	2,8	3,1	3,2	3,4	3,5	3,5	3,5
250	1,4	1,9	2,3	2,5	2,7	2,9	3,0	3,1	3,1	3,2
300	1,3	1,7	2,1	2,3	2,5	2,6	2,8	2,8	2,9	2,9
350	1,2	1,6	1,9	2,1	2,3	2,4	2,5	2,6	2,7	2,7
400	1,1	1,5	1,8	2,0	2,2	2,3	2,4	2,4	2,5	2,5
450	1,0	1,4	1,7	1,9	2,0	2,2	2,2	2,3	2,3	2,4
500	1,0	1,3	1,6	1,8	1,9	2,0	2,1	2,2	2,2	2,2
600	0,9	1,2	1,5	1,6	1,8	1,9	1,9	2,0	2,0	2,0
700	0,8	1,1	1,3	1,5	1,6	1,7	1,8	1,9	1,9	1,9
800	0,8	1,1	1,3	1,4	1,5	1,6	1,7	1,7	1,8	1,8
900	0,7	1,0	1,2	1,3	1,4	1,5	1,6	1,6	1,7	1,7
1000	0,7	0,9	1,1	1,3	1,4	1,4	1,5	1,5	1,6	1,6
1250	0,6	0,8	1,0	1,1	1,2	1,3	1,3	1,4	1,4	1,4
1500	0,6	0,8	0,9	1,0	1,1	1,2	1,2	1,3	1,3	1,3
1750	0,5	0,7	0,9	1,0	1,0	1,1	1,1	1,2	1,2	1,2
2000	0,5	0,7	0,8	0,9	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1	1,1
2500	0,4	0,6	0,7	0,8	0,9	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0
3000	0,4	0,5	0,7	0,7	0,8	0,8	0,9	0,9	0,9	0,9
3500	0,4	0,5	0,6	0,7	0,7	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
4000	0,3	0,5	0,6	0,6	0,7	0,7	0,8	0,8	0,8	0,8

95 prosentin luottamusväliä vastaava t_{α} arvo on 1,96 (99 %:n luottamusväliä vastaava t_{α} arvo on 2,58 ja 90 %:n luottamusväliä vastaava t_{α} arvo on 1,65).

Keskivirheen laskemisessa käytettiin yksinkertaistetun satunnaisotannan keskivirheen kaavaa ja oletusta, että vastauskato oli harmitonta:

$$d(p) = \sqrt{(100-p)p/n}$$

Estimoiduille p -arvoille on laskettu arviot tällä lausekkeella (taulukko 1).

Seuraavassa esimerkki luottamusvälin laskemisesta keskivirhetaulukon avulla:

Aikuiskoulutustutkimukseen vastanneista 48,3 prosenttia oli osallistunut aikuiskoulutukseen vuonna 1995. Lasketaan 95 prosentin luottamusväli sille, kuinka suuri osuus vastaajista osallistui aikuiskoulutukseen.

$$p = 48,3$$

$$t_{\alpha} = 1,96$$

$$n = 4\,107$$

Estimoitua suhteellista osuutta (p) lähinnä taulukossa on arvo 50. Havaintoja (n) oli noin 4 000. Keskivirheen arvo löytyy n:n ja p:n yhtymäkohdasta eli se on 0,8. Kun 95 prosentin luottamusväliä vastaava t:n arvo on 1,96, niin luottamusvälin puolikasta vastaava arvo on $1,96 \cdot 0,8 = 1,6$.

95 prosentin todennäköisyydellä aikuiskoulutukseen vuonna 1995 osallistuneiden osuus oli välillä 46,7–49,9 prosenttia (48,3 % $\pm$ 1,6 %).

Kato

Kato voidaan jakaa yksikkö- ja erä- eli ositaiskatoon. Yksikkökadossa otokseen valitulta henkilöltä ei saada mitään tietoja lähinnä joko kieltäytymisen takia tai sen vuoksi, ettei häntä tavoiteta. Eräkadossa

puolestaan on kysymys siitä, että osaan kysymyksistä ei saada vastausta esimerkiksi haastattelun keskeytymisen, vastaajan vastushaluttomuuden tai lomakkeen merkintävirheen takia.

Taulukko 2

Aikuiskoulutustutkimusten 1995:n ja 1990:n hyväksytyt haastattelut ja kato tiettyjen taustamuuttujien mukaan (18–64-vuotiaat)

	Aikuiskoulutustutkimus 1995:					Aikuiskoulutustutkimus 1990:				
	Hyväksytyt haastattelut	Kato: Kiertäytyneet	Ei tavoitettu	Yhteensä	Otos (n)	Hyväksytyt haastattelut	Kato: Kiertäytyneet	Ei tavoitettu	Yhteensä	Otos (n)
	%	%	%	%		%	%	%	%	
Ikä										
18–24-vuotiaat	87,3	8,3	4,4	100,0	684	84,7	9,9	5,4	100,0	629
25–29-vuotiaat	84,6	10,6	4,8	100,0	566	82,2	10,7	7,1	100,0	507
30–34-vuotiaat	84,2	11,8	4,0	100,0	604	80,7	16,2	3,1	100,0	519
35–44-vuotiaat	80,3	16,2	3,5	100,0	1 231	80,5	14,9	4,6	100,0	1 163
45–54-vuotiaat	80,1	15,9	4,0	100,0	1 138	79,6	17,4	3,0	100,0	864
55–64-vuotiaat	79,5	18,7	1,8	100,0	782	83,0	14,8	2,2	100,0	735
Sukupuoli										
Mies	81,7	13,7	4,6	100,0	2 513	81,6	13,3	5,1	100,0	2 220
Nainen	82,5	14,8	2,7	100,0	2 492	81,7	15,3	3,0	100,0	2 197
Koulutusaste										
Perusaste	76,1	19,8	4,1	100,0	1 693	78,8	16,7	4,5	100,0	1 879
Alempi keskiaste	83,4	13,8	2,8	100,0	1 340	82,3	13,3	4,4	100,0	1 297
Ylempi keskiaste	85,3	10,4	4,3	100,0	1 207	85,7	11,0	3,3	100,0	788
Korkea-aste	87,8	8,9	3,3	100,0	765	83,9	13,0	3,1	100,0	453
Verotettava tulo 1994 (markkaa)										
Alle 10 000	83,1	10,7	6,2	100,0	337	83,2	12,5	4,3	100,0	281
10 000–29 999	79,8	12,6	7,6	100,0	499	83,4	12,8	3,8	100,0	531
30 000–49 999	82,4	13,4	4,2	100,0	695	83,5	12,0	4,5	100,0	626
50 000–79 999	82,3	14,5	3,2	100,0	948	80,3	15,0	4,7	100,0	1 210
80 000–99 999	81,6	15,7	2,7	100,0	693	81,4	15,2	3,4	100,0	729
100 000–149 999	81,6	15,9	2,5	100,0	1 138	79,9	15,9	4,2	100,0	737
Vähintään 150 000	83,6	13,8	2,6	100,0	689	82,5	14,9	2,6	100,0	303
Ei tietoa	100,0	–	–	100,0	6	–	–	–	–	–
Lääni										
Pääkaupunkiseutu	77,8	16,6	5,6	100,0	923	70,3	22,1	7,6	100,0	680
Muu Uudenmaan lääni	75,4	18,1	6,5	100,0	414	82,5	15,0	2,5	100,0	326
Turun ja Porin lääni	81,6	15,2	3,2	100,0	696	80,2	14,6	5,2	100,0	635
Hämeen lääni	81,2	15,3	3,5	100,0	712	82,4	13,0	4,6	100,0	568
Kymen lääni	84,0	12,8	3,2	100,0	312	82,8	11,5	5,7	100,0	296
Mikkelin lääni	87,7	9,8	2,5	100,0	204	84,2	11,0	4,8	100,0	227
Pohjois-Karjalan lääni	81,1	16,5	2,4	100,0	170	87,0	12,0	1,0	100,0	209
Kuopion lääni	91,7	6,3	2,0	100,0	253	86,8	11,3	1,9	100,0	257
Keski-Suomen lääni	90,5	8,3	1,2	100,0	254	87,0	10,6	2,4	100,0	254
Vaasan lääni	81,5	15,9	2,6	100,0	427	83,4	14,8	1,8	100,0	338
Oulun lääni	85,5	11,7	2,8	100,0	428	83,2	15,0	1,8	100,0	340
Lapin lääni	83,9	12,5	3,6	100,0	192	89,6	8,1	2,3	100,0	258
Ahvenanmaan maakunta	75,0	20,0	5,0	100,0	20	75,9	13,8	10,3	–	29
Kuntaryhmä										
Kaupunkimainen	79,5	15,9	4,6	100,0	3 055	78,2	16,5	5,3	100,0	2 579
Taajaan asuttu	84,6	12,3	3,1	100,0	835	82,4	14,8	2,8	100,0	681
Maaseutumainen	87,4	11,1	1,4	100,0	1 115	88,6	9,2	2,2	100,0	1 157
Yhteensä	82,0	14,3	3,7	100,0	5 005	81,6	14,3	4,1	100,0	4 417

Yksikkökato

Vastausosuudet voivat poiketa toisistaan erilaisten taustatekijöiden suhteen, esimerkiksi sukupuolen, iän ja asuinalueen mukaan. Mikäli yksikkökato on satunnainen, eroja voidaan korjata painottamalla vastaukset suhteessa koko väestön jakautumiseen haluttujen taustamuuttujien mukaan. Tilastollisesta satunnaisuudesta johtuvaa vaihtelua voidaan arvioida mm. keskivirheen avulla. Jos kato sen sijaan on systemaattista, voidaan aineistoa korjata mm. käyttämällä kadon korjauskertoimia.

Kadon systemaattisuutta voidaan arvioida mm. tarkastelemalla kadon jakautumia eri taustamuuttujien suhteen. Aineiston jakautumista voidaan myös verrata vastaavanikäisestä väestöstä saatuihin tilastoihin.

Aikuiskoulutustutkimus 1995-aineiston edustavuutta tarkastellaan ensin kadon rakennetta tutkimalla. Sen jälkeen vastaajarakennetta verrataan perusjoukkoon.

Aikuiskoulutustutkimus 1995:n yksikkökadoksi muodostui 18 prosenttia, mikä oli yhtä suuri kuin vuoden 1990 tutkimuksessa (18–64-vuotiaat). Myös kadon jakauma kieltäytyneisiin (14 %) ja tavoittamatta jääneisiin (4 %) oli vastaava kuin vuonna 1990. (Taulukko 2.)

Mitä nuorempi henkilö oli, sitä todennäköisemmin häneltä saatiin hyväksyttävä haastattelu: alle 25-vuotiaista 87 prosentilta saatiin haastattelu. Kadon osuus oli suurin yli 54-vuotiaiden ikäryhmässä.

Vuonna 1990 erot eri ikäryhmien välillä olivat tasaisemmat. Sen sijaan kadon jakauma kieltäytyneiden ja tavoittamattomien osalta oli paljolti samanlainen: vanhemmat ikäryhmät kieltäytyivät nuoria useammin, kun taas nuoria oli vaikeampi tavoittaa.

Koko aineistossa sukupuolen osalta ei ollut eroja kadon jakautumisessa, mutta alueittain

joitain eroja löytyi, esim. Uudellamaalla naiset kieltäytyivät haastattelusta useammin kuin miehet, kun taas miehiä oli vaikeampi tavoittaa. Niin ikään Pohjois-Karjalassa naisten kieltäytymisprosentti oli melkein 10 prosenttiyksikköä korkeampi kuin miesten. Lappissa puolestaan naiset vastasivat selvästi miehiä useammin.

Korkea-asteen tutkinnon suorittaneet vastasivat muita useammin. Heikoimmoin osallistui pelkän perusasteen koulutuksen saaneet. Heistä neljäsosalta ei saatu haastattelua.

Vuoteen 1990 verrattuna pelkän perusasteen suorittaneiden kato kasvoi hieman. Huomattava on, että tässä ryhmässä kieltäytyneitä oli 3 prosenttiyksikköä enemmän kuin vuonna 1990.

Alueellisesti kato oli suurin Uudenmaan läänissä ja Ahvenanmaalla. Merkittävää oli kuitenkin se, että pääkaupunkiseudun vastausosuus nousi vuoden 1990 Aikuiskoulutustutkimukseen (18–64-vuotiaat) verrattuna 8 prosenttiyksikköä. Vuoden 1995 tutkimuksessa pääkaupunkiseudun kato oli 22 prosenttia. Negatiivisena muutoksena vuoteen 1990 verrattuna voidaan pitää muun Uudenmaan kadon selvää kasvua 17 prosentista 25 prosenttiin. Pienimmillään kato oli Kuopion (8 %) ja Keski-Suomen (9 %) lääneissä.

Tulotaso ei näytä oleellisesti vaikuttavan kadon jakautumiseen.

Aineiston analysoinnissa käytettiin painoker-toimia (ks. s. 62). Painokertoimia laskettaessa muuttujina käytettiin ikää, sukupuolta ja lääniiä. Jos kato on satunnainen, painokerroin korjaa ikäryhmittäisen ja alueellisen kadon. Seuraavassa kadon jakautumista on tarkasteltu tapauksissa, joissa kato oli suurinta (ikäryhmä 55–64-vuotiaat, pelkän perusasteen koulutuksen saaneet sekä pääkaupunkiseudulla ja muualla Uudenmaan läänissä asuvat).

Yksikkökadon jakautuminen

Ikäryhmässä 55–64-vuotiaat kato ei ole kovin paljon vinoutunut verrattuna koko otoksen katoon. Ainoastaan tuloryhmässä 50 000 – 79 999 markkaa katotapauksia on enemmän kuin koko otoksessa keskimäärin. (Taulukko 3.)

Pelkän perusasteen koulutuksen saaneista kieltäytyneistä ja tavoittamattomista (katotapauksista) 29 prosenttia kuului ikäryhmään yli 54-vuotiaat. Koko aineiston kadon jakautumassa yli 54-vuotiaita oli 18 prosenttia. (Taulukko 4.)

Vastaavasti 25–29-vuotiaat ovat pelkän perusasteen koulutuksen saaneiden ryhmässä

Taulukko 3
Kadon jakautuminen ikäryhmässä 55–64-vuotiaat verrattuna koko otoksen katoon

	Kadon jakautuminen:	
	Ikäryhmässä 55–64-vuotiaat %	Koko otoksessa (18–64-vuotiaat) %
Sukupuoli		
Mies	49,4	51,3
Nainen	50,6	48,7
Verotettava tulo 1994 (markkaa)		
Alle 10 000	3,8	6,3
10 000–29 999	7,5	11,2
30 000–49 999	14,4	13,6
50 000–79 999	34,3	18,6
80 000–99 999	10,0	14,3
100 000–149 999	18,7	23,4
Vähintään 150 000	11,3	12,6
Lääni		
Pääkaupunkiseutu	21,8	22,7
Muu Uudenmaan lääni	9,4	11,4
Turun- ja Porin lääni	13,8	14,3
Hämeen lääni	16,8	14,8
Kymen lääni	6,9	5,6
Mikkelin lääni	1,9	2,8
Pohjois-Karjalan lääni	2,5	3,6
Kuopion lääni	3,1	2,3
Keski-Suomen lääni	2,5	2,7
Vaasan lääni	7,5	8,8
Oulun lääni	10,0	6,9
Lapin lääni	3,8	3,5
Ahvenanmaan maakunta	–	0,6
Kuntaryhmä		
Kaupunkimainen	71,3	70,0
Taajaan asuttu	13,1	14,4
Maaseutumainen	15,6	15,6
Yhteensä %	100,0	100,0
n	160	898

vastanneissa lievästi yliedustettuina (kadon osuus on pienempi kuin koko otoksen kadossa).

Yli 54-vuotiaiden muita suurempi kato ja 25–29-vuotiaiden muita pienempi kato on syytä ottaa huomioon pelkän perusasteen koulutuksen saaneiden ryhmässä. Muissa ikäryhmissä kadon jakautumat perusasteen

Taulukko 4
Kadon jakautuminen pelkän perusasteen koulutuksen saaneilla verrattuna koko otoksen katoon (18–64-vuotiaat)

	Kadon jakautuminen:	
	Perusasteen koulutuksen saaneilla %	Koko otoksessa %
Ikä		
18–24-vuotiaat	8,1	9,7
25–29-vuotiaat	4,7	9,7
30–34-vuotiaat	6,4	10,6
35–44-vuotiaat	23,2	26,9
45–54-vuotiaat	28,8	25,3
55–64-vuotiaat	28,8	17,8
Sukupuoli		
Mies	53,9	51,3
Nainen	46,1	48,7
Verotettava tulo 1994 (markkaa)		
Alle 10 000	6,7	6,3
10 000–29 999	12,1	11,2
30 000–49 999	17,7	13,6
50 000–79 999	20,4	18,6
80 000–99 999	13,8	14,3
100 000–149 999	22,9	23,4
Vähintään 150 000	6,4	12,6
Lääni		
Pääkaupunkiseutu	20,3	22,7
Muu Uudenmaan lääni	13,3	11,4
Turun- ja Porin lääni	14,0	14,3
Hämeen lääni	17,5	14,8
Kymen lääni	5,7	5,6
Mikkelin lääni	2,0	2,8
Pohjois-Karjalan lääni	2,2	3,6
Kuopion lääni	2,7	2,3
Keski-Suomen lääni	2,5	2,7
Vaasan lääni	9,4	8,8
Oulun lääni	6,7	6,9
Lapin lääni	2,7	3,5
Ahvenanmaan maakunta	1,0	0,6
Kuntaryhmä		
Kaupunkimainen	66,6	70,0
Taajaan asuttu	16,7	14,4
Maaseutumainen	16,7	15,6
Yhteensä %	100,0	100,0
n	406	898

Taulukko 5

Kadon jakautuminen pääkaupunkiseudulla ja muualla Uudenmaan läänissä verrattuna koko otoksen katoon (18–64-vuotiaat)

	Kadon jakautuminen:		Koko otoksessa %
	Pääkaupunkiseudulla %	Muualla Uudenmaan läänissä %	
Ikä			
18–24-vuotiaat	11,7	9,8	9,7
25–29-vuotiaat	8,3	7,8	9,7
30–34-vuotiaat	12,2	12,7	10,6
35–44-vuotiaat	26,8	21,6	26,9
45–54-vuotiaat	23,9	33,4	25,3
55–64-vuotiaat	17,1	14,7	17,8
Sukupuoli			
Mies	50,2	51,0	51,3
Nainen	49,8	49,0	48,7
Verotettava tulo 1994 (markkaa)			
Alle 10 000	9,8	3,9	6,3
10 000–29 999	12,2	10,8	11,2
30 000–49 999	13,2	10,8	13,6
50 000–79 999	14,6	16,7	18,6
80 000–99 999	13,7	17,6	14,3
100 000–149 999	21,4	25,5	23,4
Vähintään 150 000	15,1	14,7	12,6
Yhteensä	100,0	100,0	100,0
n	205	102	898

koulutuksen saaneiden ja koko otoksen kesken mahtuvat 96 prosentin luottamusväleihin.

Pelkän perusasteen koulutuksen saaneiden jakamista kovin pieniin ryhmiin tulee välttää. Perusasteen koulutuksen saaneita oli koko otoksessa kolmasosa.

Pääkaupunkiseudun kato ei ole erityisesti painottunut verrattuna koko otoksen katoon. Myöskään muualla Uudenmaan läänissä kato ei ole merkittävästi painottunut. Mm. ikäryhmän 45–54-vuotiaat ero suhteessa koko otoksen kadon jakautumiseen mahtuu lasketuun 96 prosentin luottamusväliin. (Taulukko 5.)

Kuten jo edellä on mainittu, painokertoimet tasoittavat ikäryhmittäisen ja alueellisen kadon. Pelkän perusasteen koulutuksen saaneiden tuloksia analysoidessa on muita suurempi kato otettava huomioon.

Eräkat

Eräkat kuvastaa haastattelulomakkeen toimivuutta ja laatua. Perinteisellä paperilomakkeella eräkadon kasvaminen haastattelulomakkeen loppupuolella ilmentää sitä, että lomake on liian pitkä tai vaikeaselkoinen. Jos katoa on tietyissä kysymyksissä tai kysymysjoukoissa, on usein kyse näiden kysymysten vaikeudesta tai lomakkeen virheellisestä hyppyrakenteesta.

Tietokoneavusteinen lomake tekee mahdolliseksi kysyä usealta erilaiselta ryhmältä useita toisistaan poikkeavia kysymyksiä sekä sallii paperilomaketta vaikeampia hyppyrakenteita.

Sähköinen haastattelulomake muuttaa eräkadon analysointia. Perinteisen paperilomakkeen mielessä ei tällaisia puuttuvia tietoja pääse syntymään, jos lomake on oikein rakennettu. Haastattelijan on merkittävä lomakkeelle jokaiseen vadiittavaan kohtaan jokin vastauskoodi.

Toisaalta haastattelu saattaa keskeytyä, jolloin se esim. tässä tutkimuksessa tuli useimmiten koodattua yksikkökadoksi. Samoin haastattelijat on saattanut merkitä vastaajan ilmoittamatta jääneet tiedot "Ei osaa sanoa"-vastauksiksi (EOS). Tämä heikentää perinteisen paperilomakkeen EOS-vastausten vertailua CAPI-lomakkeen EOS-vastauksiin. Tässä mielessä aineistossa on kahdentyyppisiä EOS-vastauksia: niitä, joihin vastaaja ei todellakaan osaa antaa vastausta sekä niitä, joihin vastaushaluttomuuden vuoksi on merkitty EOS-koodi.

Yleisesti ottaen Aikuiskoulutustutkimuksen aineistossa EOS-vastausten osuus on pieni, vain noin parissakymmenessä kysymyksessä EOS-vastauksen antaneiden osuus on yli 3 prosenttia, yli 5 prosentin osuuksia oli enää vain parissa kysymyksessä.

Suhteellisesti eniten EOS-vastauksia oli kysymyksen 57 kohdassa d (omaehtoisen koulutukseen osallistumisesta tai vaikeus: "Kuinka paljon koulutuksen tai opetuksen heikko laatu esti tai hankaloitti osallistumis-

tanne koulutukseen"; ks. haastattelulomake, s. 139). Kaikista, joiden tuli vastata kysymykseen, 10 prosenttia ei osannut antaa siihen mitään muuta vastausta kuin EOS-vastauksen. Kysymys lienee vaikeahko, minkä vuoksi haastatellut eivät ole siihen kyenneet vastaamaan. Vastaava ilmiö oli havaittavissa jo Aikuiskoulutustutkimus 1990:ssä, jossa ko. kysymykseen EOS-vastauksen antoi 12 prosenttia haastatelluista.

Työvoimaan kuuluvilta myös sen yrityksen, jossa työskenteli, henkilöstömäärä oli vaikea arvioitava - oman toimipaikan koko olikin jo helpompi tietää (kysymys 21; s. 132). Koko yrityksen henkilöstömäärän tietäminen voi olla useista eri syistä vaikeaa, mm. jos yrityksellä on useita toimipaikkoja. Lisäksi jo yrityksen määrittely voi tuottaa vaikeuksia (mitkä toimipaikat muodostavat yrityksen, yrityskonsernit yms. tekijät). Ei osaa sanoa -vastausten (EOS) osuus oli tässä kysymyksessä 9 prosenttia. EOS-vastaus tässä tapauksessa tarkoitti sitä, että vastaaja ei todellakaan tiennyt koko yrityksen henkilöstömäärää.

Niin ikään omien etenemismahdollisuuksien arviointi aiheutti muutamalle vastaajalle ongelmia (kysymys 92; s. 145). Tosin EOS-vastausten osuus oli tämän kysymyksen osalta enää viisi prosenttia. Tässä kysymyksessä

vastaukset kuvastavat sitä, että vastaaja ei osaa arvioida etenemismahdollisuuksiaan.

Molempien kysymysten, 21 ja 92, osalta kyse lienee "aidosta" EOS-vastauksesta (haastateltava ei tiedä asiaa tai ei pysty sitä arvioimaan).

Pääsääntöisesti Ei osaa sanoa -vastaukset olivat "aitoja" Ei osaa sanoa -vastauksia. Yleensä arviointikysymyksissä EOS-vastausten määrä hieman kasvoi. Tulevan tilanteen arviointiin ei aina haluttu ryhtyä, näin esimerkiksi kun opiskelijoita pyydettiin arvioimaan tilannettaan seitsemän vuoden kuluttua valmistumisesta.

Usein myös tuloja kysyttäessä vastaushaluttomuus lisääntyy tai haastateltava ei osaa arvioida tulojaan. EOS-vastausten osuus on suurin yrittäjillä (sekä maatalous- että muilla yrittäjillä). Näin tässäkin tutkimuksessa. Kuitenkin kysymykseen yleensä vastattiin kiitettävästi, vain kolme prosenttia ilmoitti, ettei osaa arvioida kuukausiansioidensa määrää ja alle kaksi prosenttia sanoi, ettei halua ilmoittaa tulojaan. Vuoteen 1990 verrattuna tulos oli parempi, vuoden 1990 tutkimuksessa EOS-vastausten osuus oli kuusi prosenttia ja kolme prosenttia ei halunnut ilmoittaa tulojaan.

Haastateltujen ja perusjoukon vertailu

Aineiston laatua voidaan selvittää myös vertailemalla haastateltuja perusjoukkoon. Seuraavassa on lyhyt katsaus tärkeimpien taustamuuttujien edustavuudesta.

Suurimmillaan ero perusjoukon ja haastateltujen painottamattoman luvun kohdalla on nuorten alle 25-vuotiaiden miesten ikäryhmässä. Haastatelluissa he ovat 1,5 prosenttiyksikköä yliedustettuina. Tuon suuruinen poikkeama ei vaikuta tuloksiin. (Taulukko 6.)

Ikäryhmät olivat yksi painokerroin-muuttujan tekijä, mikä tasoittaa ikäryhmittäiset vastausosuudet. Kato ei ikäryhmittäin ollut systemaattista, joten vastaajajoukkoa voidaan pitää hyvin perusjoukkoa edustavana ikäryhmän ja sukupuolen mukaan.

Haastateltujen vertaaminen perusjoukkoon pohjakoulutuksen osalta osoittaa, että erityisesti pelkän perusasteen koulutuksen saaneet naiset ovat tutkimuksessa hieman aliedustettuina perusjoukkoon nähden (4 prosenttiyksikköä pienempi kuin vastaava väestöosuus

edellyttäisi). Siitä huolimatta suurin selittäjä aliedustukselle on muita suurempi kato.

Verotettavien tulojen osalta ei ole havaittavissa merkittäviä eroja haastateltujen tai otoksen ja perusjoukon välillä.

Pääkaupunkiseudulla asuvilta miehiltä saatiin haastattelu hieman keskimääräistä har-

vemmin. Heitä on aineistossa pari prosenttiyksikköä vähemmän kuin heidän väestöosuutensa edellyttäisi. Tämä selittyy pääosin kadolla, vaikka otoksessakin he ovat lievästi aliedustettuina. Pääkaupunkiseudun naiset ovat vastaavasti aavistuksen yliedustettuina. Tilastollisesti erot eivät kuitenkaan aiheuta ongelmia.

Taulukko 6
Haastatellut ja otos verrattuna tilastojen mukaiseen perusjoukkoon
(painottamattomat osuudet) (18–64-vuotiaat)

	Miehet			Naiset			Molemmat sukupuolet		
	Haastatellut	Otos	Tilasto 31.12.1995	Haastatellut	Otos	Tilasto 31.12.1995	Haastatellut	Otos	Tilasto 31.12.1995
Ikä									
18–24-vuotiaat	15,3	13,9	13,8	13,8	13,4	13,4	14,5	13,7	13,6
25–29-vuotiaat	12,0	11,3	10,9	11,3	11,4	10,7	11,7	11,3	10,8
30–34-vuotiaat	11,8	11,8	11,9	12,9	12,3	11,7	12,4	12,1	11,8
35–44-vuotiaat	23,8	24,9	24,7	24,4	24,4	24,3	24,1	24,6	24,5
45–54-vuotiaat	22,7	23,2	23,6	21,7	22,2	23,4	22,2	22,7	23,5
55–64-vuotiaat	14,4	14,9	15,1	15,9	16,3	16,5	15,1	15,6	15,8
Koulutusaste									
Perusaste	34,3	36,7	35,2	28,5	31,0	32,9	31,3	33,8	34,0
Alempi keskiaste	29,3	29,2	29,6	25,1	24,3	24,9	27,2	26,8	27,3
Ylempi keskiaste	21,6	20,3	21,4	28,5	27,9	26,9	25,1	24,1	24,1
Korkea-aste	14,8	13,8	13,8	17,9	16,8	15,3	16,4	15,3	14,6
Verotettava tulo 1994 (markkaa)									
Alle 10 000	6,6	6,6	5,7	7,1	6,9	6,1	6,8	6,7	5,9
10 000–29 999	9,3	9,6	9,5	10,1	10,3	10,0	9,7	10,0	9,7
30 000–49 999	12,4	12,7	12,2	15,5	15,0	16,3	14,0	13,9	14,2
50 000–79 999	15,4	15,6	16,5	22,6	22,4	21,7	19,0	18,9	19,1
80 000–99 999	12,1	11,7	11,1	15,4	16,0	17,0	13,8	13,8	14,0
100 000–149 999	23,3	23,3	24,9	21,9	22,2	21,6	22,6	22,8	23,4
Vähintään 150 000	20,7	20,3	19,8	7,3	7,1	7,1	14,0	13,8	13,5
Ei tietoa	0,2	0,2	0,3	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,2
Lääni									
Pääkaupunkiseutu	15,8	16,9	17,9	19,2	19,8	19,6	17,5	18,4	18,6
Muu Uudenmaan lääni	7,9	8,6	8,6	7,3	8,0	8,5	7,6	8,3	8,5
Turun ja Porin lääni	14,8	14,5	13,6	12,9	13,2	13,6	13,8	13,9	13,6
Hämeen lääni	14,4	14,3	14,2	13,7	14,1	14,3	14,0	14,2	14,3
Kymen lääni	6,0	6,0	6,6	6,7	6,5	6,3	6,4	6,2	6,5
Mikkelin lääni	3,9	3,9	4,0	4,8	4,3	3,9	4,4	4,1	3,9
Pohjois-Karjalan lääni	3,6	3,4	3,5	3,2	3,4	3,3	3,4	3,4	3,4
Kuopion lääni	5,8	5,1	5,0	5,5	5,1	4,9	5,6	5,1	5,0
Keski-Suomen lääni	5,3	5,0	5,0	5,9	5,2	4,9	5,6	5,1	5,0
Vaasan lääni	9,0	9,0	8,4	7,9	8,1	8,1	8,5	8,5	8,3
Oulun lääni	9,4	9,0	8,7	8,5	8,1	8,3	8,9	8,6	8,5
Lapin lääni	3,8	3,9	4,0	4,0	3,8	3,8	3,9	3,8	3,9
Ahvenanmaan maakunta	0,3	0,4	0,5	0,4	0,4	0,5	0,4	0,4	0,5
Yhteensä %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Kaikki / Koko väestö	2 052	2 513	1 625 052	2 055	2 492	1 593 491	4 107	5 005	3 218 543

Vastaajarakenne verrattuna vuosiin 1980 ja 1990

Vertailtaessa tutkimustuloksia aiempina vuosina tehtyihin tutkimuksiin (Tilastokeskuksen aikuiskoulutustutkimukset 1980 ja 1990) on syytä tarkastella, millä tavalla vastaajarakenne on vuosien aikana muuttunut, ja millä tavalla se vaikuttaa tulosten vertailtavuuteen.

Vastaajarakenne on vuosiin 1980 ja 1990 verrattuna painottunut hieman enemmän vanhempiin ikäryhmiin. Kun vuonna 1980 alle 30-vuotiaiden osuus kaikista vastaajista oli 31 prosenttia, oli se vuonna 1990 enää 26 prosenttia. Vuonna 1995 osuus oli edelleen laskussa (25 %), kun vähintään 45-vuotiaiden osuus oli kasvanut vuoden 1990 36 prosentista 39 prosenttiin. Sukupuolijakautuma on pysynyt jotakuinkin muuttumattomana.

Vastaajien koulutustaso on aiempiin vuosiin verrattuna jonkin verran korkeampi, kuten väestön koulutustason muutokset antavat olettaakin. Vuonna 1990 kaikista 18–64-vuotiaista vastaajista 39 prosentilla oli perusasteen ja 12 prosentilla korkea-asteen tutkinto. Vuoden 1995 vastaajista 34 prosentilla oli pelkkä perusasteen koulutus, ja 15 prosentilla korkea-asteen tutkinto. Tutkimusten mukaan aikuiskoulutukseen osallistuminen on sitä suurempaa, mitä koulutetumpi henkilö on. Vertailtavuuden kannalta muutokset ovat kuitenkin suhteellisen pieniä.

Eräs keskeinen, vertailtavuutta heikentävä tekijä löytyy työllisten ja työttömien osuuden muutoksista. Kun vuonna 1990 vastaajista vain kaksi prosenttia oli työttömänä, niin vuonna 1995 vastaava osuus oli 15 prosenttia (huom. kyseessä ei ole työttömyysaste, koska mukaan on laskettu kaikki vastaajat, ei vain työvoima). Samalla työllisten osuus on vähentynyt 74 prosentista 61 prosenttiin.

Suurin osa työhön tai ammattiin liittyvästä aikuiskoulutuksesta on palkansaajille suunnattua henkilöstökoulutusta. Koko työvoiman osallistumisosuuksia laskettaessa työttömien suuri osuus heijastuu lukuihin, koska heistä vain melko pieni osa osallistuu työhön

liittyvään aikuiskoulutukseen (tässä tutkimuksessa työttömistä 13 % otti osaa tällaiseen koulutukseen, kun työssäkävivistä osallistui 50 %).

Lisäksi on otettava huomioon mm. se, että nuorten, alle 30-vuotiaiden vastaajien osuus työvoimasta on laskenut 24 prosentista 19 prosenttiin vuodesta 1990 vuoteen 1995. Heidän osuutensa työvoiman ulkopuolisista vastaajista on samaan aikaan kohonnut 35 prosentista 41 prosenttiin.

Näin ollen työhön tai ammattiin liittyvän aikuiskoulutuksen osallistumismuutokset työvoiman osalta eivät ole suoraan vertailukelpoisia vuosien 1990 ja 1995 välillä. Joissain tapauksissa onkin parempi vertailla työssäkävien tai palkansaajien osallistumisosuuksia. Toki näissäkin tapauksissa on muistettava, että palkansaajarakenne on muuttunut vuosiin 1980 ja 1990 verrattuna.

Taulukko 7
Palkansaajavastaajat Aikuiskoulutustutkimuksissa vuosina 1980, 1990 ja 1995 iän, sukupuolen, sosioekonomisen aseman ja koulutusasteen mukaan (18–64-vuotiaat palkansaajat)

	Palkansaajia:		
	1980 %	1990 %	1995 %
Ikä			
18–24-vuotiaat	14,7	12,0	7,1
25–29-vuotiaat	17,2	13,6	11,9
30–34-vuotiaat	19,4	14,2	13,7
35–44-vuotiaat	23,2	31,8	30,9
45–54-vuotiaat	18,3	21,4	28,6
55–64-vuotiaat	7,2	7,0	7,8
Sosioekonominen asema			
Ylemmät toimihenkilöt	12,1	19,5	24,6
Alemmat toimihenkilöt	37,2	40,5	39,1
Työntekijät	49,6	40,0	36,3
Tuntematon	1,1	0,0	–
Koulutusaste			
Perusaste	..	30,9	24,0
Alempi keskiaste	..	29,8	27,6
Ylempi keskiaste	..	24,0	24,0
Korkea-aste	..	15,3	24,4
Yhteensä %	100,0	100,0	100,0
Palkansaajavastaajia	1 926	2 291	2 054

Nuorten osuus palkansaajista on vähentynyt; kun vuonna 1980 palkansaajista 32 prosenttia oli alle 30-vuotiaita, oli heidän osuutensa vuonna 1995 enää 19 prosenttia (vuonna 1990 26 %). Samalla vähintään 45-vuotiaiden palkansaajavastaajien osuus kasvoi 25 prosentista 36 prosenttiin. (Taulukko 7.)

Palkansaajarakenne on yhä enemmän toimihenkilöistynyt, mikä näkyy myös tässä tutkimuksessa. Vuonna 1980 palkansaajavastaajista vain 12 prosenttia oli ylemmässä toimihenkilöasemassa ja puolet työntekijäasemassa. Vuonna 1995 ylempien toimihenkilöiden osuus kaikista 18–64-vuotiaista palkansaajavastaajista oli jo 25 prosenttia. Samanaikaisesti työntekijöiden osuus oli enää runsas kolmasosa. Näiden ryhmien osalta on tapahtunut muutosta myös vuoteen 1990 verrattuna. Sen sijaan alempien toimihenkilöiden osuus palkansaajavastaajista on pysynyt melko vakaina eri tutkimusvuosina.

Palkansaajarakenteen muutosta heijastaa myös koulutustason nousu. Korkea-asteen peruskoulutuksen saaneita oli vuoden 1995

tutkimukseen vastanneista palkansaajista 24 prosenttia, kun vielä viisi vuotta aiemmin heidän osuutensa oli 15 prosenttia.

Yleisesti ottaen tulokset ovat yleistettävissä 18–64-vuotiaaseen väestöön. On kuitenkin muistettava, että pelkän perusasteen koulutuksen saaneet ovat haastatelluissa aliedustettuina. Pelkän perusasteen koulutuksen saaneet osallistuivat aikuiskoulutukseen vähemmän kuin muut. Pelkän perusasteen kato oli suurin yli 54-vuotiaiden ikäryhmässä.

Perusasteen muita korkeamman kadon vaikutus on kuitenkin varsin pieni. Tämä näkyy esimerkiksi aikuiskoulutukseen osallistumisen osuutta arvioitaessa. Jos arvioinnissa käytetään oletuksena pelkän perusasteen koulutuksen saaneilla perusasteen otoksen ikäjakautuman osuuksia ja koko otoksen ikäryhmittäisiä vastausosuuksia, saadaan vuoden 1995 aikuiskoulutukseen osallistumisosuudeksi 48,1 prosenttia (eli vain 0,2 prosenttiyksikköä alempi kuin aiemmin laskettu osuus; vrt. liitetaulukko 1).

Taulukko- ja kuvioluettelo

Taulukoissa käytetyt symbolit

<i>Ei yhtään</i>	—
<i>Tieto on epälooginen esitettäväksi</i>	.
<i>Tietoa ei ole saatu tai se on liian epävarma esitettäväksi</i>	..
<i>Koko väestöön painotettu lukumäärä</i>	<i>N</i>
<i>Otokseen painotettu lukumäärä</i>	<i>n</i>
<i>Osuus on alle 0,5 prosenttiyksikköä</i>	0

Taulukkoluetelo

1 Aikuiskoulutukseen osallistuminen	
1.1 Aikuiskoulutukseen osallistuminen 1980, 1990 ja 1995 sukupuolen mukaan (18–64-vuotias väestö)	9
2 Aikuisopintojen kesto, sisältö ja vaikutukset	
2.1 Koulutukseen osallistuminen koulutuksen järjestäjän mukaan vuonna 1995 (18–64-vuotias väestö)	13
2.2 Aikuiskoulutukseen osallistumispäiviä yhteensä vuonna 1995 iän mukaan (aikuiskoulutukseen osallistunut 18–64-vuotias väestö)	14
2.3 Työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistumispäiviä yhteensä vuonna 1995 pääasiallisen toiminnan mukaan (ko. koulutukseen osallistunut 18–64-vuotias työvoima)	14
2.4 Työnantajan tukemaan aikuiskoulutukseen osallistumispäiviä yhteensä vuonna 1995 sosioekonomisen aseman mukaan (ko. koulutukseen osallistuneet 18–64-vuotiaat palkansaajat).....	15
2.5 Omaehtoiseen työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistumispäiviä yhteensä vuonna 1995 (ko. koulutukseen osallistuneet 18–64-vuotiaat palkansaajat).....	15
2.6 Muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistumispäiviä yhteensä vuonna 1995 pääasiallisen toiminnan mukaan (ko. koulutukseen osallistunut 18–64-vuotias väestö, pl. opiskelijat ja varusmiehet)	16
2.7 Työnantajan tukeman aikuiskoulutuksen koulutussisältö vuonna 1995 sosioekonomisen aseman mukaan (ko. koulutukseen osallistuneet 18–64-vuotiaat palkansaajat).....	16
2.8 Työhön tai ammattiin liittyvän aikuiskoulutuksen koulutussisältö vuonna 1995 (ko. koulutukseen osallistunut 18–64-vuotias työvoima)	17
2.9 Muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvän aikuiskoulutuksen sisältö vuonna 1995 sukupuolen mukaan (ko. koulutukseen osallistunut 18–64-vuotias väestö, pl. opiskelijat ja varusmiehet)	18
2.10 Työnantajan tukemaan työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistumisen syyt ja aloite vuonna 1995 sosioekonomisen aseman mukaan (ko. koulutukseen osallistuneet 18–64-vuotiaat palkansaajat).....	19
2.11 Työnantajan tukeman aikuiskoulutuksen/kurssin koetut vaikutukset vuonna 1995 sosioekonomisen aseman mukaan. Vaikutti paljon tai jonkin verran -vastausten osuus (18–64-vuotiaat henkilöstökoulutukseen osallistuneet palkansaajat)	20
3 Itseopiskelu	
3.1 Vapaa-ajan itseopiskelun sisältö (vapaa-aikana itsekseen opiskelleet 18–64-vuotiaat)	22
3.2 Työajan itseopiskelun sisältö (työajalla itsekseen opiskelleet 18–64-vuotiaat).....	23
4 Koulutus ja oppiminen työssä	
4.1 Työhön tai ammattiin liittyvään koulutukseen osallistuminen elämän aikana (18–64-vuotiaat, joilla työkokemusta)	24
5 Kielitaito	
5.1 Yleisimpiä vieraita kieliä osaavien osuudet osaamistason mukaan (18–64-vuotias väestö)	34
5.2 Saksan kieltä eri kielitaitotasolla osaavat pohjakoulutuksen mukaan (18–64-vuotias väestö)	36

6	Koulutushalukkuus	
6.1	"Oletteko kiinnostunut menemään lähivuosina työhön tai ammattiin liittyvään lisäkoulutukseen?" (18–64-vuotias työvoima iän mukaan)	37
6.2	"Kuinka paljon seuraavat syyt aiheuttavat kiinnostusta mennä lähivuosina työhön tai ammattiin liittyvään lisäkoulutukseen?" Tärkein syy (18–64-vuotias työvoima)	37
7	Työhön liittyvä koulutustarve	
7.1	Työhön liittyvä kielikoulutustarve kielen, sukupuolen ja iän mukaan (18–64-vuotias väestö pl. eläkeläiset)	43
7.2	Työelämään liittyvä kielikoulutustarve kielen, pohjakoulutuksen ja sosioekonomisen aseman mukaan (18–64-vuotias väestö pl. eläkeläiset)	44
8	Vapaa-aikaan ja harrastuksiin liittyvä koulutustarve	
8.1	Muuhun kuin työhön liittyvää kielikoulutustarvetta ilmoittaneet kielen ja sukupuolen mukaan (18–64-vuotias väestö)	46
9	Aikomukset osallistua koulutukseen	
9.1	Aikomukset osallistua koulutukseen tutkimushetkeä seuraavien 12 kuukauden aikana (18–64-vuotias väestö iän mukaan)	48
9.2	Aikomukset osallistua aikuiskoulutukseen tutkimushetkeä seuraavien 12 kuukauden aikana koulutuksen järjestäjän mukaan (18–64-vuotias väestö)	49
10	Koulutusesteet ja -vaikeudet	
10.1	Vapaa-ajalla ja omalla kustannuksella tapahtuvaan koulutuksen osallistumisen suurin este sukupuolen mukaan (18–64-vuotias väestö)	51
10.2	Työajalla työnantajan kustantamaan koulutukseen osallistumisen suurin este sukupuolen mukaan (18–64-vuotiaat palkansaajat)	54
Aineiston laatu		
1	Prosenttilukujen keskivirhe havaintojen lukumäärän mukaan	63
2	Aikuiskoulutustutkimusten 1995:n ja 1990:n hyväksytyt haastattelut ja kato tiettyjen taustamuuttujien mukaan (18–64-vuotiaat)	64
3	Kadon jakautuminen ikäryhmässä 55–64-vuotiaat verrattuna koko otoksen katoon	66
4	Kadon jakautuminen pelkän perusasteen koulutuksen saaneilla verrattuna koko otoksen katoon (18–64-vuotiaat)	66
5	Kadon jakautuminen pääkaupunkiseudulla ja muualla Uudenmaan läänissä verrattuna koko otoksen katoon (18–64-vuotiaat)	67
6	Haastatellut ja otos verrattuna tilastojen mukaiseen perusjoukkoon (painottamattomat osuudet) (18–64-vuotiaat)	69
7	Palkansaajavastaajat Aikuiskoulutustutkimuksissa vuosina 1980, 1990 ja 1995 iän, sukupuolen, sosioekonomisen aseman ja koulutusasteen mukaan (18–64-vuotiaat palkansaajat)	70

Kuvioluettelo

1 Aikuiskoulutukseen osallistuminen

- 1.1 Aikuiskoulutukseen osallistuminen vuosina 1980, 1990 ja 1995 pohjakoulutuksen mukaan (18–64-vuotias väestö) 9
- 1.2 Työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen vuosina 1990 ja 1995 sosioekonomisen aseman mukaan (18–64-vuotiaat työlliset) 10
- 1.3 Työnantajan tuella tapahtuvaan aikuiskoulutukseen osallistuminen vuosina 1990 ja 1995 iän mukaan (18–64-vuotiaat palkansaajat) 11
- 1.4 Työnantajan tuella tapahtuvaan aikuiskoulutukseen osallistuminen vuosina 1990 ja 1995 sosioekonomisen aseman mukaan (18–64-vuotiaat palkansaajat) 12

3 Itseopiskelu

- 3.1 Itseopiskeluun osallistuneet vuonna 1995 sosioekonomisen aseman mukaan (18–64-vuotias väestö, pl. opiskelijat) 22

4 Koulutus ja oppiminen työssä

- 4.1 "Millä tavoin käymänne koulutukset ovat yleisesti ottaen auttaneet tai vaikuttaneet työhönne? Oletteko koulutuksen ansiosta: ...?" Kyllä-vastausten osuus (18–64-vuotiaat, joilla työkokemusta) 24
- 4.2 "Missä määrin nykyinen työnne tarjoaa teille mahdollisuuksia käyttää aikaisemmin oppimianne tietoja ja taitoja?" Erittäin tai melko paljon -vastausten osuus (18–64-vuotiaat palkansaajat sukupuolen ja sosioekonomisen aseman mukaan) 25
- 4.3 "Missä määrin teillä on nykyisessä työssänne mahdollista kehittää kykyjänne ja ammattitaitoanne?" Erittäin tai melko paljon -vastausten osuus (18–64-vuotiaat palkansaajat sukupuolen ja sosioekonomisen aseman mukaan) 26
- 4.4 "Missä määrin nykyinen työnne tarjoaa teille mahdollisuuksia oppia uusia asioita?" Erittäin tai melko paljon -vastausten osuus (18–64-vuotiaat palkansaajat sukupuolen ja sosioekonomisen aseman mukaan) 26
- 4.5 "Kuinka kauan työtehtävienne oppiminen veisi aikaa uudelta työntekijältä, jolla on tarvittava pohjakoulutus?" (18–64-vuotiaat palkansaajat sukupuolen ja sosioekonomisen aseman mukaan) 27
- 4.6 "Vaaditaanko työtehtävissänne mielestänne: ...?" (18–64-vuotiaat palkansaajat ja yrittäjät koulutusasteen ja sosioekonomisen aseman mukaan) 28
- 4.7 "Kuinka paljon ne tiedot ja taidot, joita tarvitsette nykyisessä työssänne, pohjautuvat: ...?" (18–64-vuotiaat palkansaajat ja yrittäjät) 28
- 4.8 "Mikä kuvaa parhaiten valmiuksianne työssänne: ...?" (18–64-vuotiaat palkansaajat ja yrittäjät koulutusasteen ja sosioekonomisen aseman mukaan) 29
- 4.9 Mahdollisuudet saada työpaikalla ammattitaitoa kehittävää tai uraa edistävää koulutusta (18–64-vuotiaat palkansaajat sukupuolen ja sosioekonomisen aseman mukaan) 30
- 4.10 "Missä määrin teillä on nykyisessä työssänne mahdollisuuksia vaikuttaa siihen, millaista koulutusta työpaikallanne annetaan?" (18–64-vuotiaat palkansaajat sukupuolen ja sosioekonomisen aseman mukaan) 30
- 4.11 "Maassamme ilmestyy paljon erilaisia ammattijulkaisuja. Seuraatteko säännöllisesti: ...?" (18–64-vuotiaat palkansaajat sosioekonomisen aseman mukaan) 32

5 Kielitaito

- 5.1 Vähintään yhtä vierasta kieltä ainakin jonkin verran osaavat sukupuolen ja iän mukaan (18–64-vuotias väestö) 33
- 5.2 Englannin kieltä osaavat eri kielitaitotasolla iän mukaan (18–64-vuotias väestö) 34
- 5.3 Ruotsin kieltä osaavat eri kielitaitotasolla sukupuolen ja pohjakoulutuksen mukaan (18–64-vuotias väestö) (Vieras kieli = muu kuin äidinkieli) 35

6 Koulutushalukkuus

- 6.1 "Kuinka paljon seuraavat syyt aiheuttavat kiinnostusta mennä lähivuosina työhön tai ammattiin liittyvään lisäkoulutukseen: ...?" (18–64-vuotiaat työvoimaan kuuluvat lisäkoulutuksesta kiinnostuneet) 38
- 6.2 "Kuinka paljon seuraavat syyt aiheuttavat kiinnostusta mennä lähivuosina työhön tai ammattiin liittyvään lisäkoulutukseen: ...?" Paljon tai jonkin verran -vastausten osuus (18–64-vuotiaat työvoimaan kuuluvat lisäkoulutuksesta kiinnostuneet työllisyyden mukaan) .. 39
- 6.3 "Jos tällä hetkellä jäisitte työttömäksi (Koska olette tällä hetkellä työttömänä), olisitteko valmis: ...?" Kyllä-vastausten osuus (18–64-vuotias työvoima työllisyyden mukaan) 40
- 6.4 "Jos tällä hetkellä jäisitte työttömäksi, olisitteko valmis: ...?" Kyllä-vastausten osuus (18–64-vuotiaat työlliset sukupuolen mukaan) 41
- 6.5 "Kysyn sellaisesta opintotuesta, jota ei tarvitse maksaa takaisin. Kuinka suuri tällaisen tuen pitäisi yhteensä olla, jotta voisitte ryhtyä päätoimisesti opiskelemaan? Pitäisikö käteen jäävän tuen olla: ...?" (18–64-vuotiaat työlliset) 42

7 Työhön liittyvä koulutustarve

- 7.1 Työelämän vuoksi koettu kielikoulutustarve sukupuolen ja pohjakoulutuksen mukaan (18–64-vuotias väestö pl. eläkeläiset) 43

8 Vapaa-aikaan ja harrastuksiin liittyvä koulutustarve

- 8.1 Muuten kuin työelämän vuoksi vieraiden kielten opiskeluhaltua ilmoittaneet sosioekonomisen aseman mukaan (18–64-vuotias väestö) 46

10 Koulutusesteet ja -vaikeudet

- 10.1 Syyt, jotka estivät/hankaloittivat paljon tai jonkin verran osallistumista vapaa-ajalla ja omalla kustannuksella koulutukseen (18–64-vuotias väestö) 50
- 10.2 Vapaa-ajalla ja omalla kustannuksella koulutukseen osallistumisen esteet ja vaikeudet. Esti paljon tai jonkin verran -vastausten osuus (18–64-vuotias väestö aikuiskoulutukseen osallistumisen mukaan) 52
- 10.3 Syyt, jotka estivät/hankaloittivat paljon tai jonkin verran osallistumista työajalla työnantajan kustantamaan koulutukseen (18–64-vuotiaat palkansaajat) 53
- 10.4 Työajalla työnantajan kustantamaan koulutukseen osallistumisen esteet ja vaikeudet. Esti paljon tai jonkin verran -vastausten osuus (18–64-vuotiaat palkansaajat aikuiskoulutukseen osallistumisen mukaan) 54

Liitetaulukot

Taulukoissa käytetyt symbolit

<i>Ei yhtään</i>	—
<i>Tieto on epälooginen esitettäväksi</i>	.
<i>Tietoa ei ole saatu tai se on liian epävarma esitettäväksi</i>	..
<i>Koko väestöön painotettu lukumäärä</i>	<i>N</i>
<i>Otokseen painotettu lukumäärä</i>	<i>n</i>
<i>Osuus on alle 0,5 prosenttiyksikköä</i>	<i>0</i>

Aikuiskoulutukseen osallistuminen

1.	Aikuiskoulutukseen osallistuminen 1995 (18–64-vuotias väestö).....	84
2.	Aikuiskoulutukseen osallistuminen 1990 (18–64-vuotias väestö).....	85
3.	Aikuiskoulutukseen osallistuminen 1980 (18–64-vuotias väestö).....	86
4.	Työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen 1995 (18–64-vuotias työvoima).....	87
5.	Työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen 1990 (18–64-vuotias työvoima).....	88
6.	Työnantajan tukemaan koulutukseen (henkilöstökoulutukseen) osallistuminen 1995 (18–64-vuotiaat palkansaajat).....	89
7.	Työnantajan tukemaan koulutukseen (henkilöstökoulutukseen) osallistuminen 1990 (18–64-vuotiaat palkansaajat).....	90
8.	Täysin omalla kustannuksella tapahtuvaan työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen 1995 (18–64-vuotiaat palkansaajat).....	91
9.	Täysin omalla kustannuksella tapahtuvaan työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen 1990 (18–64-vuotiaat palkansaajat).....	92
10.	Muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen 1995 (18–64-vuotiaat pl. opiskelijat ja varusmiehet).....	93
11.	Muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen 1990 (18–64-vuotiaat pl. opiskelijat ja varusmiehet).....	94

Aikuisopintojen kesto, sisältö ja vaikutukset

12.	Aikuiskoulutukseen osallistuminen 1995 koulutuksen järjestäjän mukaan (18–64-vuotias väestö).....	95
13.	Aikuiskoulutukseen osallistuneiden osallistumispäiviä keskimäärin eri tyyppisissä aikuiskoulutuksissa 1995.....	96
14.	Työnantajan tukemaan aikuiskoulutukseen (henkilöstökoulutukseen) osallistuminen 1995 koulutuksen sisällön mukaan (18–64-vuotiaat ko. koulutukseen osallistuneet palkansaajat)...	97
15.	Työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen 1995 koulutuksen sisällön mukaan (18–64-vuotias ko. koulutukseen osallistunut työvoima).....	98
16.	Muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen 1995 koulutuksen sisällön mukaan (18–64-vuotiaat ko. koulutukseen osallistuneet).....	99
17.	Työnantajan tukemaan aikuiskoulutukseen osallistumisen syyt 1995 (18–64-vuotiaat henkilöstökoulutukseen osallistuneet palkansaajat).....	100
18.	Työnantajan tukemaan aikuiskoulutukseen osallistumisen aloite 1995 (18–64-vuotiaat henkilöstökoulutukseen osallistuneet palkansaajat).....	101
19.	Työnantajan tukeman aikuiskoulutuksen/kurssin koetut vaikutukset 1995 iän ja sukupuolen mukaan (Vaikutti paljon tai jonkin verran -vastausten osuus) (18–64-vuotiaat henkilöstökoulutukseen osallistuneet palkansaajat).....	102
20.	Työnantajan tukeman aikuiskoulutuksen/kurssin koetut vaikutukset 1995 sosio-ekonomisen aseman mukaan (Vaikutti paljon tai jonkin verran -vastausten osuus) (18–64-vuotiaat henkilöstökoulutukseen osallistuneet palkansaajat).....	102

21. Työnantajan tukeman aikuiskoulutuksen/kurssin koetut vaikutukset 1995 koulutusasteen mukaan (Vaikutti paljon tai jonkin verran -vastausten osuus) (18–64-vuotiaat henkilöstökoulutukseen osallistuneet palkansaajat) 103
22. Työnantajan tukeman aikuiskoulutuksen/kurssin koetut vaikutukset 1995 työnantajan mukaan (Vaikutti paljon tai jonkin verran -vastausten osuus) (18–64-vuotiaat henkilöstökoulutukseen osallistuneet palkansaajat) 103

Koulutus ja oppiminen työssä

23. Työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistumiskerrat koko elämän aikana (18–64-vuotiaat, joilla työkokemusta) 104
24. Kaiken työhön tai ammattiin liittyvän aikuiskoulutuksen vaikutukset iän ja sukupuolen mukaan (Kyllä-vastausten osuus) (18–64-vuotiaat, jotka osallistuneet joskus työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen) 105
25. Kaiken työhön tai ammattiin liittyvän aikuiskoulutuksen vaikutukset sosioekonomisen aseman mukaan (Kyllä-vastausten osuus) (18–64-vuotiaat, jotka osallistuneet joskus työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen) 105
26. Kaiken työhön tai ammattiin liittyvän aikuiskoulutuksen vaikutukset koulutusasteen mukaan (Kyllä-vastausten osuus) (18–64-vuotiaat, jotka osallistuneet joskus työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen) 105
27. Kaiken työhön tai ammattiin liittyvän aikuiskoulutuksen vaikutukset työnantajan mukaan (Kyllä-vastausten osuus) (18–64-vuotiaat, jotka osallistuneet joskus työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen) 106
28. Käsitukset nykyisen työn tarjoamista mahdollisuuksista iän ja sukupuolen mukaan (Paljon tai jonkin verran mahdollisuuksia -vastausten osuus) (18–64-vuotiaat palkansaajat) 106
29. Käsitukset nykyisen työn tarjoamista mahdollisuuksista sosioekonomisen aseman mukaan (Paljon tai jonkin verran mahdollisuuksia -vastausten osuus) (18–64-vuotiaat palkansaajat) 107
30. Käsitukset nykyisen työn tarjoamista mahdollisuuksista koulutusasteen mukaan (Paljon tai jonkin verran mahdollisuuksia -vastausten osuus) (18–64-vuotiaat palkansaajat) 107
31. Käsitukset nykyisen työn tarjoamista mahdollisuuksista työnantajan mukaan (Paljon tai jonkin verran mahdollisuuksia -vastausten osuus) (18–64-vuotiaat palkansaajat) 108
32. Käsitukset nykyisen työn tarjoamista mahdollisuuksista työpaikan henkilökuntamäärän mukaan (Paljon tai jonkin verran mahdollisuuksia -vastausten osuus) (18–64-vuotiaat palkansaajat) 108
33. Saadun peruskoulutuksen ja työtehtävien vaatimustason suhde (18–64-vuotiaat työlliset) 109
34. Työssä tarvittavien taitojen hankinta (18–64-vuotiaat työlliset) 110
35. Työtehtävien ja koettujen valmiuksien vastaavuus (18–64-vuotiaat työlliset) 112
36. Mahdollisuudet saada työpaikalla ammattitaitoa kehittävää tai uraa edistävää koulutusta (18–64-vuotiaat palkansaajat) 113
37. Työelämässä tarvittavien tietojen ja taitojen kokeminen puutteellisiksi (18–64-vuotias työvoima) 114

38.	Avunsaanti tilanteissa, joissa tiedot ja taidot on koettu puutteellisiksi iän ja sukupuolen mukaan (Kyllä-vastausten osuus) (Ne 18–64-vuotiaat työvoimaan kuuluvat, jotka ilmoittivat joutuneensa tilanteisiin, joissa olivat kokeneet tietonsa tai taitonsa puutteellisiksi)	115
39.	Avunsaanti tilanteissa, joissa tiedot ja taidot on koettu puutteellisiksi sosioekonomisen aseman mukaan (Kyllä-vastausten osuus) (Ne 18–64-vuotiaat työvoimaan kuuluvat, jotka ilmoittivat joutuneensa tilanteisiin, joissa olivat kokeneet tietonsa tai taitonsa puutteellisiksi)	115
40.	Avunsaanti tilanteissa, joissa tiedot ja taidot on koettu puutteellisiksi koulutusasteen mukaan (Kyllä-vastausten osuus) (Ne 18–64-vuotiaat työvoimaan kuuluvat, jotka ilmoittivat joutuneensa tilanteisiin, joissa olivat kokeneet tietonsa tai taitonsa puutteellisiksi)	115

Koulutushalukkuus

41.	Syyt, jotka aiheuttavat paljon tai jonkin verran kiinnostusta mennä lähivuosina työhön tai ammattiin liittyvään lisäkoulutukseen iän ja sukupuolen mukaan (18–64-vuotiaat työvoimaan kuuluvat, jotka olivat kiinnostuneita lisäkoulutuksesta)	116
42.	Syyt, jotka aiheuttavat paljon tai jonkin verran kiinnostusta mennä lähivuosina työhön tai ammattiin liittyvään lisäkoulutukseen sosioekonomisen aseman mukaan (18–64-vuotiaat työvoimaan kuuluvat, jotka olivat kiinnostuneita lisäkoulutuksesta)	116
43.	Syyt, jotka voisivat herättää paljon tai jonkin verran kiinnostusta mennä lähivuosina työhön tai ammattiin liittyvään lisäkoulutukseen iän ja sukupuolen mukaan (18–64-vuotiaat työvoimaan kuuluvat, jotka EIVÄT olleet kiinnostuneita lisäkoulutuksesta)	117
44.	Syyt, jotka voisivat herättää paljon tai jonkin verran kiinnostusta mennä lähivuosina työhön tai ammattiin liittyvään lisäkoulutukseen sosioekonomisen aseman mukaan (18–64-vuotiaat työvoimaan kuuluvat, jotka EIVÄT olleet kiinnostuneita lisäkoulutuksesta)	117
45.	Opiskelun ehdoksi asetettu sellaisen opintotuen suuruus, jota ei tarvitse maksaa takaisin (18–64-vuotiaat työlliset)	118

Koulutustarve ja osallistumisaikomukset

46.	Työhön tai ammattiin liittyvä koulutustarve	119
47.	Työn muuttuminen työtavoiltaan ja -välineiltään seuraavien 5 vuoden aikana (18–64-vuotiaat palkansaajat)	120
48.	Vapaa-aikaan tai harrastuksiin liittyvä koulutustarve (18–64-vuotias väestö)	121
49.	Koulutukseen osallistumisaikomukset sekä kiinnostus pitkäkestoiseen opiskeluun.	122

Koulutusesteet ja -vaikeudet

50.	Tiedonsaanti aikuiskoulutusmahdollisuuksista (18–64-vuotias väestö)	123
51.	Syyt, jotka estivät/hankaloittivat paljon tai jonkin verran osallistumista vapaa-ajalla ja omalla kustannuksella koulutukseen iän ja sukupuolen mukaan (18–64-vuotiaat pl. opiskelijat ja varusmiehet)	124
52.	Syyt, jotka estivät/hankaloittivat paljon tai jonkin verran osallistumista vapaa-ajalla ja omalla kustannuksella koulutukseen sosioekonomisen aseman mukaan (18–64-vuotiaat pl. opiskelijat ja varusmiehet)	124

53.	Syyt, jotka estivät/hankaloittivat paljon tai jonkin verran osallistumista vapaa-ajalla ja omalla kustannuksella koulutukseen koulutusasteen mukaan (18–64-vuotiaat pl. opiskelijat ja varusmiehet)	125
54.	Syyt, jotka estivät/hankaloittivat paljon tai jonkin verran osallistumista työajalla työnantajan kustantamaan koulutukseen iän ja sukupuolen mukaan (18–64-vuotiaat palkansaajat)	125
55.	Syyt, jotka estivät/hankaloittivat paljon tai jonkin verran osallistumista työajalla työnantajan kustantamaan koulutukseen sosioekonomisen aseman mukaan (18–64-vuotiaat palkansaajat)	126
56.	Syyt, jotka estivät/hankaloittivat paljon tai jonkin verran osallistumista työajalla työnantajan kustantamaan koulutukseen koulutusasteen mukaan (18–64-vuotiaat palkansaajat)	126
57.	Syyt, jotka estivät/hankaloittivat paljon tai jonkin verran osallistumista työajalla työnantajan kustantamaan koulutukseen työnantajan mukaan (18–64-vuotiaat palkansaajat)	127
58.	Syyt, jotka estivät/hankaloittivat paljon tai jonkin verran osallistumista työajalla työnantajan kustantamaan koulutukseen työpaikan henkilökuntamäärä mukaan (18–64-vuotiaat palkansaajat)	127

1. Aikuiskoulutukseen osallistuminen 1995 (18–64-vuotias väestö)

	Osallistunut viimeksi tutkimushetkeä edeltävien 12 kuukauden aikana		Osallistunut viimeksi joskus aikaisemmin		Ei ole osallistunut koskaan		Yhteensä	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Ikä								
18–24-vuotiaat	183 534	41,9	132 910	30,3	121 629	27,8	438 073	100,0
25–29-vuotiaat	178 231	50,6	136 492	38,8	37 441	10,6	352 164	100,0
30–34-vuotiaat	203 635	54,3	152 423	40,7	18 896	5,0	374 953	100,0
35–44-vuotiaat	425 144	53,9	320 936	40,7	42 894	5,4	788 974	100,0
45–54-vuotiaat	404 908	53,6	317 277	42,0	33 376	4,4	755 560	100,0
55–64-vuotiaat	160 102	31,5	289 461	56,9	59 254	11,6	508 818	100,0
Sukupuoli								
Mies	705 958	43,4	711 388	43,8	207 706	12,8	1 625 052	100,0
Nainen	849 596	53,3	638 111	40,0	105 784	6,6	1 593 491	100,0
Sosioekonominen asema								
Maatalousyrittäjät	53 667	43,5	56 080	45,5	13 613	11,0	123 360	100,0
Muut yrittäjät	91 009	36,7	140 989	56,8	16 175	6,5	248 173	100,0
Ylemmät toimihenkilöt	329 791	77,9	90 872	21,5	2 765	0,7	423 427	100,0
Alemmat toimihenkilöt	494 612	66,3	232 332	31,2	18 567	2,5	745 511	100,0
Työntekijät	301 307	37,4	390 653	48,4	114 450	14,2	806 410	100,0
Opiskelijat	159 059	50,6	99 535	31,7	55 591	17,7	314 185	100,0
Eläkeläiset	68 296	20,0	227 896	66,8	45 104	13,2	341 295	100,0
Muu tai tuntematon ¹⁾	57 814	26,7	111 143	51,4	47 224	21,8	216 182	100,0
Koulutusaste								
Perusaste	331 473	32,2	522 836	50,8	175 278	17,0	1 029 588	100,0
Alempi keskiaste	377 620	43,4	410 036	47,1	82 569	9,5	870 224	100,0
Ylempi keskiaste	450 582	57,0	290 990	36,8	48 484	6,1	790 056	100,0
Korkea-aste	395 879	74,9	125 637	23,8	7 158	1,4	528 674	100,0
Työvoimaan kuuluminen								
Työvoima	1 292 587	53,4	941 730	38,9	186 742	7,7	2 421 059	100,0
Työlliset	1 164 313	59,6	678 534	34,8	109 451	5,6	1 952 298	100,0
Työttömät	128 274	27,4	263 196	56,1	77 291	16,5	468 760	100,0
Työvoiman ulkopuoliset	262 967	33,0	407 769	51,1	126 748	15,9	797 483	100,0
Lääni								
Pääkaupunkiseutu	329 655	54,7	231 960	38,5	40 537	6,7	602 152	100,0
Muu Uudenmaan lääni	135 959	49,5	123 476	45,0	15 115	5,5	274 550	100,0
Turun ja Porin lääni ²⁾	211 424	46,6	186 122	41,0	55 877	12,3	453 423	100,0
Hämeen lääni	229 305	49,9	194 701	42,4	35 639	7,8	459 645	100,0
Kymen lääni	87 807	42,3	94 745	45,6	25 093	12,1	207 645	100,0
Mikkelin lääni	56 929	45,0	60 462	47,8	9 157	7,2	126 547	100,0
Pohjois-Karjalan lääni	44 649	41,1	49 944	46,0	14 002	12,9	108 594	100,0
Kuopion lääni	73 184	45,9	64 401	40,4	21 764	13,7	159 349	100,0
Keski-Suomen lääni	83 280	52,1	66 112	41,3	10 589	6,6	159 981	100,0
Vaasan lääni	113 839	42,7	114 289	42,9	38 196	14,3	266 324	100,0
Oulun lääni	130 434	47,5	110 777	40,4	33 304	12,1	274 514	100,0
Lapin lääni	59 089	47,0	52 512	41,7	14 218	11,3	125 819	100,0
Kuntaryhmä								
Kaupunkimainen	990 538	51,7	765 968	40,0	158 137	8,3	1 914 643	100,0
Taajaan asuttu	251 538	45,2	246 077	44,2	59 180	10,6	556 796	100,0
Maaseutumainen	313 479	42,0	337 453	45,2	96 172	12,9	747 104	100,0
Yhteensä	1 555 554	48,3	1 349 499	41,9	313 490	9,7	3 218 543	100,0

1) Sosioekonomisen aseman ryhmä "muu tai tuntematon" koostuu

- omaa kotitaloutta hoitavista (54 % ryhmästä)
- työttömistä, joiden sosioekonomista asemaa ei voitu määrittellä, sillä he eivät ole toimineet työelämässä (35 %)
- varusmiehistä (8 %)
- henkilöistä, joiden pääasiallinen toiminta on muu (3 %).

2) Ahvenanmaan maakunnan tiedot on tapausten vähäisyyden vuoksi yhdistetty Turun ja Porin läänin tietoihin.

Aikuiskoulutuksella tarkoitetaan erityisesti aikuisia varten järjestettyä ja organisoitua koulutusta. Vain sellainen koulutus on laskettu mukaan, johon on osallistuttu yhteensä vähintään kuusi tuntia. Aikuiskoulutukseen osallistumista kuvaaviin taulukoihin ei ole otettu mukaan opiskelua autokouluissa eikä radion ja television opetusohjelmien seuraamista. Sen sijaan opiskelu ulkomailla on laskettu lukuihin mukaan, vaikka se ei esiintynyt omalla koulutustyyppinään vuosina 1980 ja 1990.

2. Aikuiskoulutukseen osallistuminen 1990 (18–64-vuotias väestö)

	Osallistunut viimeksi tutkimushetkeä edeltävien 12 kuukauden aikana		Osallistunut viimeksi joskus aikaisemmin		Ei ole osallistunut koskaan		Yhteensä	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Ikä								
18–24-vuotiaat	204 552	42,7	155 688	32,5	119 147	24,9	479 387	100,0
25–29-vuotiaat	206 900	55,4	137 036	36,7	29 554	7,9	373 491	100,0
30–34-vuotiaat	209 127	55,4	152 844	40,5	15 411	4,1	377 382	100,0
35–44-vuotiaat	481 846	57,0	293 654	34,8	69 519	8,2	845 019	100,0
45–54-vuotiaat	291 068	47,9	245 609	40,4	70 762	11,6	607 439	100,0
55–64-vuotiaat	132 963	24,7	293 841	54,6	111 389	20,7	538 193	100,0
Sukupuoli								
Mies	697 519	43,1	660 670	40,8	259 880	16,1	1 618 068	100,0
Nainen	828 938	51,7	618 002	38,6	155 903	9,7	1 602 843	100,0
Sosioekonominen asema								
Maatalousrittäjät	47 471	29,5	77 291	48,1	36 065	22,4	160 827	100,0
Muut yrittäjät	76 000	39,9	93 904	49,3	20 658	10,8	190 562	100,0
Ylemmät toimihenkilöt	332 761	82,9	66 889	16,7	1 658	0,4	401 307	100,0
Alemmat toimihenkilöt	574 184	68,1	241 355	28,6	27 043	3,2	842 582	100,0
Työntekijät	290 427	33,7	414 081	48,0	158 173	18,3	862 680	100,0
Opiskelijat	110 335	44,8	92 477	37,6	43 456	17,6	246 268	100,0
Eläkeläiset	69 569	17,1	233 843	57,4	103 771	25,5	407 182	100,0
Muu tai tuntematon ¹⁾	25 709	23,5	58 832	53,7	24 960	22,8	109 501	100,0
Koulutusaste								
Perusaste	390 724	31,1	587 645	46,8	276 684	22,0	1 255 052	100,0
Alempi keskiaste	405 982	46,5	373 239	42,8	93 306	10,7	872 528	100,0
Ylempi keskiaste	433 291	60,9	233 182	32,8	45 204	6,4	711 677	100,0
Korkea-aste	296 460	77,7	84 606	22,2	588	0,2	381 654	100,0
Työvoimaan kuuluminen								
Työvoima	1 321 585	53,7	895 438	36,4	245 299	10,0	2 462 322	100,0
Työlliset	1 306 690	54,6	854 863	35,8	229 628	9,6	2 391 181	100,0
Työttömät	14 895	20,9	40 575	57,0	15 671	22,0	71 142	100,0
Työvoiman ulkopuoliset	204 872	27,0	383 233	50,5	170 483	22,5	758 589	100,0
Lääni								
Pääkaupunkiseutu	314 356	55,0	213 953	37,4	43 030	7,5	571 338	100,0
Muu Uudenmaan lääni	118 717	45,0	123 622	46,8	21 585	8,2	263 924	100,0
Turun ja Porin lääni ²⁾	232 457	48,3	182 706	38,0	66 179	13,7	481 342	100,0
Hämeen lääni	218 199	48,5	160 525	35,7	71 131	15,8	449 856	100,0
Kymen lääni	100 285	46,1	88 748	40,8	28 399	13,1	217 433	100,0
Miikkelin lääni	56 871	42,9	60 339	45,5	15 258	11,5	132 468	100,0
Pohjois-Karjalan lääni	56 446	52,7	39 983	37,4	10 584	9,9	107 013	100,0
Kuopion lääni	70 458	42,6	69 717	42,2	25 217	15,2	165 392	100,0
Keski-Suomen lääni	61 529	37,6	79 321	48,4	22 981	14,0	163 831	100,0
Vaasan lääni	106 823	40,1	110 604	41,5	49 157	18,4	266 584	100,0
Oulun lääni	132 294	48,1	98 248	35,7	44 746	16,3	275 288	100,0
Lapin lääni	58 021	45,9	50 906	40,3	17 516	13,9	126 443	100,0
Kuntaryhmä								
Kaupunkimainen	967 939	51,1	734 320	38,8	192 725	10,2	1 894 985	100,0
Taajaan asuttu	229 611	46,4	197 783	40,0	67 451	13,6	494 844	100,0
Maaseutumainen	328 906	39,6	346 569	41,7	155 607	18,7	831 082	100,0
Yhteensä	1 526 457	47,4	1 278 672	39,7	415 783	12,9	3 220 911	100,0

1) Sosioekonomisen aseman ryhmä "muu tai tuntematon" koostuu

– omaa kotitaloutta hoitavista (81 % ryhmästä)

– varusmiehistä (14 %)

– työttömistä, joiden sosioekonomista asemaa ei voitu määrittellä, sillä he eivät ole toimineet työelämässä (3 %)

– henkilöistä, joiden sosioekonomista asemaa ei voitu päätellä (2 %).

2) Aihenmaan maakunnan tiedot on tapausten vähäisyyden vuoksi yhdistetty Turun ja Porin läänin tietoihin.

Aikuiskoulutuksella tarkoitetaan erityisesti aikuisia varten järjestettyä ja organisoitua koulutusta. Vain sellainen koulutus on laskettu mukaan, johon on osallistuttu yhteensä vähintään kuusi tuntia. Aikuiskoulutukseen osallistumista kuvaaviin taulukoihin ei ole otettu mukaan opiskelua autokouluissa eikä radion ja television opetusohjelmien seuraamista.

3. Aikuiskoulutukseen osallistuminen 1980 (18–64-vuotias väestö)

	Osallistunut aikuiskoulutukseen lukuvuonna 79/80		Osallistunut aikuiskoulutukseen syksyllä 1980 tai ennen lukuvuotta 1979/80		Ei ole osallistunut koskaan		Yhteensä	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Ikä								
18–24-vuotiaat	153 022	30,0	191 556	37,5	166 114	32,5	510 693	100,0
25–29-vuotiaat	163 600	39,6	182 536	44,2	66 682	16,2	412 818	100,0
30–34-vuotiaat	174 855	37,2	227 664	48,5	67 244	14,3	469 763	100,0
35–44-vuotiaat	206 322	35,9	276 151	48,1	91 968	16,0	574 441	100,0
45–54-vuotiaat	173 512	31,4	261 182	47,3	117 504	21,3	552 198	100,0
55–64-vuotiaat	69 471	15,3	210 374	46,2	175 600	38,6	455 445	100,0
Sukupuoli								
Mies	400 121	26,7	671 971	44,8	426 268	28,4	1 498 360	100,0
Nainen	540 660	36,6	677 492	45,9	258 845	17,5	1 476 998	100,0
Sosioekonominen asema								
Maatalousyrittäjät	25 314	20,4	51 787	41,8	46 771	37,8	123 872	100,0
Muut yrittäjät	15 697	18,5	49 932	58,9	19 104	22,5	84 733	100,0
Ylemmät toimihenkilöt	134 375	56,0	97 538	40,6	8 044	3,4	239 956	100,0
Alemmat toimihenkilöt	364 766	50,3	308 748	42,6	51 008	7,0	724 522	100,0
Työntekijät	232 508	23,3	476 724	47,8	287 212	28,8	996 444	100,0
Opiskelijat	56 827	32,7	73 420	42,2	43 766	25,2	174 013	100,0
Eläkeläiset	30 104	10,9	123 483	44,9	121 653	44,2	275 239	100,0
Muu tai tuntematon ¹⁾	81 190	22,8	167 831	47,1	107 556	30,2	356 578	100,0
Koulutusaste								
Perusaste	365 822	23,0	705 081	44,4	518 505	32,6	1 589 408	100,0
Keskiaste	428 686	38,7	521 359	47,1	157 414	14,2	1 107 459	100,0
Korkea-aste	146 273	52,5	123 024	44,2	9 194	3,3	278 491	100,0
Suuralue (NUTS2)								
Pääkaupunkiseutu	185 069	37,8	244 702	50,0	59 633	12,2	489 404	100,0
Muu Uusimaa	69 871	30,9	94 446	41,7	62 094	27,4	226 410	100,0
Etelä-Suomi ²⁾	319 074	28,7	514 440	46,2	278 872	25,1	1 112 387	100,0
Itä-Suomi	130 542	31,8	176 102	42,9	104 078	25,3	410 723	100,0
Väli-Suomi	129 349	32,1	181 678	45,1	92 061	22,8	403 087	100,0
Pohjois-Suomi	106 876	32,1	138 096	41,4	88 375	26,5	333 346	100,0
Yhteensä	940 781	31,6	1 349 463	45,4	685 113	23,0	2 975 357	100,0

1) Sosioekonomisen aseman ryhmä "muu tai tuntematon" koostuu

- omaa kotitaloutta hoitavista (47 % ryhmästä)
- yritystalouden avustavista perheenjäsenistä (31 %)
- varusmiehistä (9 %)
- työttömistä, joiden sosioekonomista asemaa ei voitu määrittellä, sillä he eivät ole toimineet työelämässä (7 %)
- palkansaajista ja muista, joiden sosioekonomista asemaa ei voitu päätellä (6 %).

2) Ml. Ahvenanmaan maakunta.

Suuralue-luokitus vastaa NUTS2-jakoa (Uusimaa jaettu kahteen ryhmään: pääkaupunkiseutu ja muu Uusimaa)

Aikuiskoulutuksella tarkoitetaan erityisesti aikuisia varten järjestettyä ja organisoitua koulutusta. Vain sellainen koulutus on laskettu mukaan, johon on osallistuttu yhteensä vähintään kuusi tuntia. Aikuiskoulutukseen osallistumista kuvaaviin taulukoihin ei ole otettu mukaan radion ja television opetusohjelmien seuraamista.

Vuoden 1980 tutkimuksessa kysyttiin osallistumista syyslukukaudella 1980 tai lukuvuonna 1979/80. Vertailukelpoisimmaksi tiedoksi vuosien 1990 ja 1995 tutkimuksiin nähden katsottiin osallistuminen lukuvuonna 1979/80, koska se kuvaa parhaiten osallistumista vuoden (12 kuukauden) aikana.

4. Työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen 1995 (18–64-vuotias työvoima)

	Osallistunut tutkimushetkeä edeltävien 12 kuukauden aikana				Yhteensä	
	Kyllä		Ei		N	%
	N	%	N	%		
Ikä						
18–24-vuotiaat	50 555	27,1	135 736	72,9	186 291	100,0
25–29-vuotiaat	111 662	40,3	165 362	59,7	277 024	100,0
30–34-vuotiaat	149 013	46,9	168 621	53,1	317 635	100,0
35–44-vuotiaat	325 990	45,0	398 196	55,0	724 186	100,0
45–54-vuotiaat	317 436	46,8	361 155	53,2	678 591	100,0
55–64-vuotiaat	77 434	32,6	159 897	67,4	237 331	100,0
Sukupuoli						
Mies	503 638	39,3	777 960	60,7	1 281 598	100,0
Nainen	528 452	46,4	611 009	53,6	1 139 460	100,0
Sosioekonominen asema						
Maatalousyrittäjät	38 384	31,1	84 976	68,9	123 360	100,0
Muut yrittäjät	55 912	22,6	191 599	77,4	247 511	100,0
Ylemmät toimihenkilöt	289 534	68,4	133 893	31,6	423 427	100,0
Alemmat toimihenkilöt	407 848	54,7	337 663	45,3	745 511	100,0
Työntekijät	229 509	28,5	575 361	71,5	804 870	100,0
Muu tai tuntematon	10 903	14,3	65 478	85,7	76 380	100,0
Koulutusaste						
Perusaste	192 530	27,6	503 955	72,4	696 485	100,0
Alempi keskiaste	251 429	35,5	456 921	64,5	708 350	100,0
Ylempi keskiaste	279 411	50,0	279 135	50,0	558 545	100,0
Korkea-aste	308 720	67,5	148 959	32,5	457 679	100,0
Työvoimaan kuuluminen						
Työlliset	969 066	49,6	983 232	50,4	1 952 298	100,0
Työttömät	63 024	13,4	405 736	86,6	468 760	100,0
Lääni						
Pääkaupunkiseutu	225 867	48,6	238 860	51,4	464 727	100,0
Muu Uudenmaan lääni	99 371	45,5	118 976	54,5	218 348	100,0
Turun ja Porin lääni ¹⁾	143 088	42,7	192 392	57,3	335 480	100,0
Hämeen lääni	149 196	44,3	187 857	55,7	337 052	100,0
Kymen lääni	53 999	34,9	100 519	65,1	154 518	100,0
Mikkelin lääni	36 709	36,0	65 174	64,0	101 883	100,0
Pohjois-Karjalan lääni	31 006	39,0	48 424	61,0	79 431	100,0
Kuopion lääni	51 797	43,9	66 312	56,1	118 109	100,0
Keski-Suomen lääni	50 244	41,5	70 849	58,5	121 092	100,0
Vaasan lääni	62 039	31,2	136 883	68,8	198 922	100,0
Oulun lääni	90 937	45,9	107 347	54,1	198 284	100,0
Lapin lääni	37 837	40,6	55 376	59,4	93 213	100,0
Kuntaryhmä						
Kaupunkimainen	669 133	46,4	772 344	53,6	1 441 476	100,0
Taajaan asuttu	167 898	40,0	251 505	60,0	419 403	100,0
Maaseutumainen	195 059	34,8	365 120	65,2	560 179	100,0
Yhteensä	1 032 090	42,6	1 388 969	57,4	2 421 059	100,0

1) Ahvenanmaan maakunnan tiedot on tapausten vähäisyyden vuoksi yhdistetty Turun ja Porin lääniin tietoihin.

Sellainen aikuiskoulutusorganisaatioissa järjestetty koulutus, jonka vastaaja itse koki liittyvän työhön tai ammattiin, on laskettu tähän. Tarkastelun ulkopuolelle on aikuiskoulutusorganisaatioista jätetty autokoulut, tv:n ja radion opetusohjelmasarjat, konferenssit, seminaarit tms. (osittain mittausteknisistä syistä).

5. Työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen 1990 (18–64-vuotias työvoima)

	Osallistunut tutkimushetkeä edeltävien 12 kuukauden aikana				Yhteensä	
	Kyllä		Ei		N	%
	N	%	N	%		
Ikä						
18–24-vuotiaat	97 831	36,2	172 753	63,8	270 584	100,0
25–29-vuotiaat	159 646	50,1	158 787	49,9	318 433	100,0
30–34-vuotiaat	169 458	49,0	176 249	51,0	345 707	100,0
35–44-vuotiaat	373 050	47,8	407 284	52,2	780 334	100,0
45–54-vuotiaat	234 914	44,0	299 525	56,0	534 439	100,0
55–64-vuotiaat	57 283	26,9	155 542	73,1	212 826	100,0
Sukupuoli						
Mies	535 048	41,2	764 170	58,8	1 299 218	100,0
Nainen	557 134	47,9	605 970	52,1	1 163 104	100,0
Sosioekonominen asema						
Maatalousyrittäjät	19 922	12,4	140 905	87,6	160 827	100,0
Muut yrittäjät	50 762	26,6	139 800	73,4	190 562	100,0
Ylemmät toimihenkilöt	293 271	73,1	108 036	26,9	401 307	100,0
Alemmat toimihenkilöt	499 215	59,2	343 368	40,8	842 582	100,0
Työntekijät	228 270	26,5	634 410	73,5	862 680	100,0
Muu tai tuntematon	742	17,0	3 621	83,0	4 363	100,0
Koulutusaste						
Perusaste	231 283	27,6	607 427	72,4	838 710	100,0
Alempi keskiaste	297 519	39,8	450 478	60,2	747 997	100,0
Ylempi keskiaste	306 548	57,4	227 067	42,6	533 615	100,0
Korkea-aste	256 832	75,1	85 169	24,9	342 001	100,0
Työvoimaan kuuluminen						
Työlliset	1 083 547	45,3	1 307 634	54,7	2 391 181	100,0
Työttömät	8 635	12,1	62 507	87,9	71 142	100,0
Lääni						
Pääkaupunkiseutu	252 202	54,2	212 758	45,8	464 959	100,0
Muu Uudenmaan lääni	92 226	41,8	128 528	58,2	220 754	100,0
Turun ja Porin lääni ¹⁾	149 552	41,5	210 426	58,5	359 978	100,0
Hämeen lääni	154 758	43,7	198 975	56,2	353 733	100,0
Kymen lääni	71 886	46,0	84 311	54,0	156 197	100,0
Mikkelin lääni	40 920	39,6	62 420	60,4	103 339	100,0
Pohjois-Karjalan lääni	42 335	49,7	42 923	50,3	85 257	100,0
Kuopion lääni	51 917	44,9	63 783	55,1	115 700	100,0
Keski-Suomen lääni	42 996	36,9	73 390	63,1	116 387	100,0
Vaasan lääni	61 447	30,1	142 745	69,9	204 192	100,0
Oulun lääni	91 438	47,5	101 166	52,5	192 604	100,0
Lapin lääni	40 506	45,4	48 716	54,6	89 222	100,0
Kuntaryhmä						
Kaupunkimainen	722 787	49,7	731 240	50,3	1 454 027	100,0
Taajaan asuttu	163 528	41,8	227 945	58,2	391 473	100,0
Maaseutumainen	205 866	33,4	410 956	66,6	616 822	100,0
Yhteensä	1 092 182	44,4	1 370 140	55,6	2 462 322	100,0

1) Ahvenanmaan maakunnan tiedot on tapausten vähäisyyden vuoksi yhdistetty Turun ja Porin lääniin tietoihin.

Sellainen aikuiskoulutusorganisaatioissa järjestetty koulutus, jonka vastaaja itse koki liittyvän työhön tai ammattiin, on laskettu tähän. Tarkastelun ulkopuolelle on aikuiskoulutusorganisaatioista jätetty autokoulut, tv:n ja radion opetusohjelmasarjat, konferenssit, seminaarit tms. (osittain mittausteknisistä syistä).

6. Työnantajan tukemaan koulutukseen (henkilöstökoulutukseen) osallistuminen 1995 (18–64-vuotiaat palkansaajat)

	Osallistunut tutkimushetkeä edeltävien 12 kuukauden aikana				Yhteensä	
	Kyllä		Ei		N	%
	N	%	N	%		
Ikä						
18–24-vuotiaat	37 360	32,5	77 584	67,5	114 943	100,0
25–29-vuotiaat	87 920	46,1	102 848	53,9	190 768	100,0
30–34-vuotiaat	116 719	53,1	103 175	46,9	219 894	100,0
35–44-vuotiaat	264 282	53,0	234 419	47,0	498 701	100,0
45–54-vuotiaat	261 089	56,7	199 059	43,3	460 148	100,0
55–64-vuotiaat	63 460	50,7	61 806	49,3	125 266	100,0
Sukupuoli						
Mies	393 756	48,8	413 902	51,2	807 657	100,0
Nainen	437 075	54,5	364 989	45,5	802 064	100,0
Sosioekonominen asema						
Ylemmät toimihenkilöt	271 750	68,5	124 683	31,5	396 433	100,0
Alemmat toimihenkilöt	365 676	58,2	262 557	41,8	628 233	100,0
Työntekijät	193 404	33,1	391 651	66,9	585 055	100,0
Koulutusaste						
Perusaste	142 934	37,0	243 155	63,0	386 089	100,0
Alempi keskiaste	191 082	42,9	253 902	57,1	444 984	100,0
Ylempi keskiaste	224 465	58,1	162 168	41,9	386 634	100,0
Korkea-aste	272 349	69,5	119 665	30,5	392 014	100,0
Työnantaja						
Yksityissektori	359 558	43,0	476 766	57,0	836 323	100,0
Kuntasektori	269 328	62,6	161 162	37,4	430 490	100,0
Valtiosektori	152 708	59,7	103 203	40,3	255 911	100,0
Muu (järjestöt)	41 923	55,8	33 266	44,2	75 189	100,0
Ei osaa sanoa	7 315	61,9	4 494	38,1	11 808	100,0
Työpaikan henkilökuntamäärä						
1– 49 henkeä	147 319	32,6	305 003	67,4	452 322	100,0
50– 99 henkeä	52 930	51,3	50 261	48,7	103 191	100,0
100–199 henkeä	67 699	59,1	46 793	40,9	114 492	100,0
200–499 henkeä	103 321	59,8	69 460	40,2	172 781	100,0
Yli 500 henkeä	425 722	62,9	250 831	37,1	676 553	100,0
Ei osaa sanoa	33 839	37,4	56 543	62,6	90 382	100,0
Lääni						
Pääkaupunkiseutu	194 234	56,5	149 448	43,5	343 682	100,0
Muu Uudenmaan lääni	84 429	53,6	73 220	46,4	157 649	100,0
Turun ja Porin lääni ¹⁾	109 071	49,9	109 613	50,1	218 684	100,0
Hämeen lääni	118 611	51,7	110 747	48,3	229 357	100,0
Kymen lääni	42 855	41,8	59 719	58,2	102 574	100,0
Mikkelin lääni	27 470	45,2	33 322	54,8	60 791	100,0
Pohjois-Karjalan lääni	21 847	44,5	27 206	55,5	49 053	100,0
Kuopion lääni	43 729	60,4	28 716	39,6	72 445	100,0
Keski-Suomen lääni	41 836	53,2	36 813	46,8	78 649	100,0
Vaasan lääni	44 271	39,8	66 886	60,2	111 157	100,0
Oulun lääni	73 267	56,1	57 416	43,9	130 683	100,0
Lapin lääni	29 211	53,1	25 786	46,9	54 997	100,0
Kuntaryhmä						
Kaupunkimainen	569 852	54,4	477 180	45,6	1 047 032	100,0
Taajaan asuttu	127 912	47,5	141 126	52,5	269 038	100,0
Maaseutumainen	133 067	45,3	160 584	54,7	293 651	100,0
Yhteensä	830 830	51,6	778 891	48,4	1 609 721	100,0

1) Ahvenanmaan maakunnan tiedot on tapausten vähäisyyden vuoksi yhdistetty Turun ja Porin lääniin tietoihin.

Henkilöstökoulutukseksi määriteltiin työnantajan joko osittain tai kokonaan tukema työhön tai ammattiin liittyvä aikuiskoulutus. Tuki on voinut koskea joko koulutuksen kustannuksia tai siihen käytettävää aikaa.

7. Työnantajan tukemaan koulutukseen (henkilöstökoulutukseen) osallistuminen 1990 (18–64-vuotiaat palkansaajat)

	Osallistunut tutkimushetkeä edeltävien 12 kuukauden aikana				Yhteensä	
	Kyllä		Ei		N	%
	N	%	N	%		
Ikä						
18–24-vuotiaat	82 445	33,6	162 865	66,4	245 310	100,0
25–29-vuotiaat	139 992	50,4	138 025	49,6	278 017	100,0
30–34-vuotiaat	145 342	50,3	143 779	49,7	289 121	100,0
35–44-vuotiaat	338 924	52,1	311 650	47,9	650 574	100,0
45–54-vuotiaat	209 508	48,0	226 814	52,0	436 322	100,0
55–64-vuotiaat	52 524	36,9	89 728	63,1	142 252	100,0
Sukupuoli						
Mies	467 602	45,4	562 486	54,6	1 030 089	100,0
Nainen	501 131	49,5	510 375	50,5	1 011 506	100,0
Sosioekonominen asema						
Ylemmät toimihenkilöt	288 100	72,4	109 732	27,6	397 832	100,0
Alemmat toimihenkilöt	467 208	56,6	358 812	43,4	826 019	100,0
Työntekijät	213 426	26,1	603 345	73,9	816 771	100,0
Muu tai tuntematon	–	–	973	100,0	973	100,0
Koulutusaste						
Perusaste	201 443	32,0	428 812	68,0	630 256	100,0
Alempi keskiaste	250 420	41,1	358 698	58,9	609 117	100,0
Ylempi keskiaste	275 564	56,2	214 693	43,8	490 257	100,0
Korkea-aste	241 307	77,4	70 658	22,6	311 965	100,0
Työnantaja						
Yksityissektori	581 079	42,9	774 934	57,1	1 356 013	100,0
Kuntasektori	264 173	54,2	223 299	45,8	487 472	100,0
Valtiosektori	123 481	62,9	72 768	37,1	196 249	100,0
Tuntematon/Tieto puuttuu	–	–	1 860	100,0	1 860	100,0
Lääni						
Pääkaupunkiseutu	233 077	55,2	188 852	44,8	421 930	100,0
Muu Uudenmaan lääni	85 358	43,5	110 868	56,5	196 226	100,0
Turun ja Porin lääni ¹⁾	130 312	44,8	160 504	55,2	290 816	100,0
Hämeen lääni	136 495	44,7	169 177	55,3	305 671	100,0
Kymen lääni	67 449	52,1	62 124	47,9	129 572	100,0
Mikkelin lääni	33 290	42,1	45 774	57,9	79 065	100,0
Pohjois-Karjalan lääni	33 515	54,8	27 635	45,2	61 150	100,0
Kuopion lääni	45 242	50,4	44 500	49,6	89 742	100,0
Keski-Suomen lääni	38 548	43,0	51 151	57,0	89 699	100,0
Vaasan lääni	50 103	34,9	93 588	65,1	143 691	100,0
Oulun lääni	79 765	48,8	83 656	51,2	163 422	100,0
Lapin lääni	35 579	50,4	35 032	49,6	70 611	100,0
Kuntaryhmä						
Kaupunkimainen	658 178	50,7	641 015	49,3	1 299 193	100,0
Taajaan asuttu	141 856	43,5	184 216	56,5	326 073	100,0
Maaseutumainen	168 699	40,5	247 630	59,5	416 329	100,0
Yhteensä	968 734	47,4	1 072 861	52,6	2 041 595	100,0

1) Ahvenanmaan maakunnan tiedot on tapausten vähäisyyden vuoksi yhdistetty Turun ja Porin läänin tietoihin.

Henkilöstökoulutukseksi määriteltiin työnantajan joko osittain tai kokonaan tukema työhön tai ammattiin liittyvä aikuiskoulutus. Tuki on voinut koskea joko koulutuksen kustannuksia tai siihen käytettävää aikaa.

8. Täysin omalla kustannuksella tapahtuvaan työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen 1995 (18–64-vuotiaat palkansaajat)

	Osallistunut tutkimushetkeä edeltävien 12 kuukauden aikana				Yhteensä	
	Kyllä		Ei		N	%
	N	%	N	%		
Ikä						
18–29-vuotiaat	16 318	5,3	289 394	94,7	305 712	100,0
30–44-vuotiaat	41 858	5,8	676 737	94,2	718 595	100,0
45–64-vuotiaat	32 973	5,6	552 441	94,4	585 414	100,0
Sukupuoli						
Mies	26 571	3,3	781 086	96,7	807 657	100,0
Nainen	64 577	8,1	737 486	91,9	802 064	100,0
Sosioekonominen asema						
Ylemmät toimihenkilöt	36 004	9,1	360 429	90,9	396 433	100,0
Alemmat toimihenkilöt	44 502	7,1	583 731	92,9	628 233	100,0
Työntekijät	10 643	1,8	574 413	98,2	585 055	100,0
Koulutusaste						
Perusaste	7 180	1,9	378 909	98,1	386 089	100,0
Alempi keskiaste	12 270	2,8	432 715	97,2	444 984	100,0
Ylempi keskiaste	26 779	6,9	359 855	93,1	386 634	100,0
Korkea-aste	44 920	11,5	347 094	88,5	392 014	100,0
Työnantaja						
Yksityissektori	30 632	3,7	805 691	96,3	836 323	100,0
Kuntasektori	39 864	9,3	390 626	90,7	430 490	100,0
Valtiosektori	12 679	5,0	243 232	95,0	255 911	100,0
Muu (järjestöt)	7 974	10,6	67 215	89,4	75 189	100,0
Ei osaa sanoa	–	–	11 808	100,0	11 808	100,0
Työpaikan henkilökuntamäärä						
1– 49 henkeä	26 039	5,8	426 283	94,2	452 322	100,0
50– 99 henkeä	8 095	7,8	95 095	92,2	103 191	100,0
100–199 henkeä	9 168	8,0	105 325	92,0	114 492	100,0
200–499 henkeä	8 239	4,8	164 543	95,2	172 781	100,0
Yli 500 henkeä	36 973	5,5	639 580	94,5	676 553	100,0
Ei osaa sanoa	2 634	2,9	87 747	97,1	90 382	100,0
Suuralue (NUTS2)						
Uusimaa	30 467	6,1	470 865	93,9	501 332	100,0
Etelä-Suomi ¹⁾	29 298	5,2	531 660	94,8	560 957	100,0
Itä-Suomi	7 412	3,8	188 440	96,2	195 852	100,0
Väli-Suomi	15 051	7,9	174 755	92,1	189 806	100,0
Pohjois-Suomi	8 921	5,5	152 854	94,5	161 774	100,0
Kuntaryhmä						
Kaupunkimainen	56 256	5,4	990 776	94,6	1 047 032	100,0
Taajaan asuttu	18 555	6,9	250 483	93,1	269 038	100,0
Maaseutumainen	16 337	5,6	277 314	94,4	293 651	100,0
Yhteensä	91 148	5,7	1 518 573	94,3	1 609 721	100,0

1) Ml. Ahvenanmaan maakunta.

Täysin omalla kustannuksella tapahtuvaan työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen ei ole työnantaja tai ammattiliitto antanut mitään tukea, ei ole osallistunut koulutuksen kustannuksiin eikä koulutukseen ole käytetty työaika.

9. Täysin omalla kustannuksella tapahtuvaan työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen 1990 (18–64-vuotiaat palkansaajat)

	Osallistunut tutkimushetkeä edeltävien 12 kuukauden aikana				Yhteensä	
	Kyllä		Ei		N	%
	N	%	N	%		
Ikä						
18–29-vuotiaat	32 603	6,2	490 723	93,8	523 326	100,0
30–44-vuotiaat	62 390	6,6	877 305	93,4	939 695	100,0
45–64-vuotiaat	30 204	5,2	548 370	94,8	578 574	100,0
Sukupuoli						
Mies	37 549	3,6	992 540	96,4	1 030 089	100,0
Nainen	87 648	8,7	923 858	91,3	1 011 506	100,0
Sosioekonominen asema						
Ylemmät toimihenkilöt	46 900	11,8	350 933	88,2	397 832	100,0
Alemmat toimihenkilöt	61 045	7,4	764 974	92,6	826 019	100,0
Työntekijät	17 252	2,1	799 519	97,9	816 771	100,0
Muu tai tuntematon	–	–	973	100,0	973	100,0
Koulutusaste						
Perusaste	17 870	2,8	612 385	97,2	630 256	100,0
Alempi keskiaste	32 081	5,3	577 037	94,7	609 117	100,0
Ylempi keskiaste	37 471	7,6	452 786	92,4	490 257	100,0
Korkea-aste	37 775	12,1	274 190	87,9	311 965	100,0
Työnantaja						
Yksityissektori	68 254	5,0	1 287 759	95,0	1 356 013	100,0
Kuntasektori	40 223	8,3	447 249	91,7	487 472	100,0
Valtiosektori	16 720	8,5	179 529	91,5	196 249	100,0
Tuntematon/Tieto puuttuu	–	–	1 860	100,0	1 860	100,0
Suuralue (NUTS2)						
Uusimaa	36 874	6,0	581 282	94,0	618 156	100,0
Etelä-Suomi ¹⁾	41 558	5,6	701 147	94,4	742 705	100,0
Itä-Suomi	20 924	8,3	231 297	91,7	252 221	100,0
Väli-Suomi	14 105	6,0	219 285	94,0	233 390	100,0
Pohjois-Suomi	11 736	6,0	183 387	94,0	195 123	100,0
Kuntaryhmä						
Kaupunkimainen	82 090	6,3	1 217 103	93,7	1 299 193	100,0
Taajaan asuttu	21 018	6,4	305 055	93,6	326 073	100,0
Maaseutumainen	22 090	5,3	394 239	94,7	416 329	100,0
Yhteensä	125 197	6,1	1 916 398	93,9	2 041 595	100,0

1) Ml. Ahvenanmaan maakunta.

Täysin omalla kustannuksella tapahtuvaan työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen ei ole työnantaja tai ammattiliitto antanut mitään tukea, ei ole osallistunut koulutuksen kustannuksiin eikä koulutukseen ole käytetty työaikaa.

**10. Muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen¹⁾ osallistuminen 1995
(18–64-vuotiaat pl. opiskelijat ja varusmiehet)**

	Osallistunut tutkimushetkeä edeltävien 12 kuukauden aikana				Yhteensä	
	Kyllä		Ei		N	%
	N	%	N	%		
Ikä						
18–24-vuotiaat	36 170	18,0	165 213	82,0	201 383	100,0
25–29-vuotiaat	58 085	19,2	244 965	80,8	303 050	100,0
30–34-vuotiaat	68 422	19,2	287 200	80,8	355 622	100,0
35–44-vuotiaat	147 087	19,1	622 403	80,9	769 490	100,0
45–54-vuotiaat	131 040	17,5	617 971	82,5	749 011	100,0
55–64-vuotiaat	77 844	15,3	430 974	84,7	508 818	100,0
Sukupuoli						
Mies	154 190	10,5	1 309 364	89,5	1 463 553	100,0
Nainen	364 458	25,6	1 059 361	74,4	1 423 819	100,0
Sosioekonominen asema						
Maatalousyrittäjät	21 859	17,7	101 501	82,3	123 360	100,0
Muut yrittäjät	30 770	12,4	217 402	87,6	248 173	100,0
Ylemmät toimihenkilöt	83 155	19,6	340 272	80,4	423 427	100,0
Alemmat toimihenkilöt	179 806	24,1	565 705	75,9	745 511	100,0
Työntekijät	101 795	12,6	704 616	87,4	806 410	100,0
Eläkeläiset	61 107	17,9	280 189	82,1	341 296	100,0
Muu tai tuntematon	40 155	20,2	159 041	79,8	199 196	100,0
Koulutusaste						
Perusaste	103 176	11,0	835 449	89,0	938 626	100,0
Alempi keskiaste	137 901	16,8	684 329	83,2	822 230	100,0
Ylempi keskiaste	148 498	24,1	467 167	75,9	615 666	100,0
Korkea-aste	129 072	25,3	381 779	74,7	510 851	100,0
Lääni						
Pääkaupunkiseutu	95 045	17,8	439 079	82,2	534 124	100,0
Muu Uudenmaan lääni	44 295	17,3	212 346	82,7	256 641	100,0
Turun- ja Porin lääni ²⁾	67 925	17,1	330 457	82,9	398 382	100,0
Hämeen lääni	80 861	19,5	333 354	80,5	414 215	100,0
Kymen lääni	34 359	18,4	152 616	81,6	186 975	100,0
Mikkelin lääni	20 333	17,4	96 682	82,6	117 015	100,0
Pohjois-Karjalan lääni	14 065	14,5	82 811	85,5	96 876	100,0
Kuopion lääni	25 771	17,7	119 647	82,3	145 418	100,0
Keski-Suomen lääni	34 602	24,0	109 505	76,0	144 108	100,0
Vaasan lääni	42 748	17,9	196 430	82,1	239 177	100,0
Oulun lääni	35 706	14,7	207 632	85,3	243 337	100,0
Lapin lääni	22 938	20,6	88 166	79,4	111 105	100,0
Kuntaryhmä						
Kaupunkimainen	304 698	18,0	1 388 029	82,0	1 692 727	100,0
Taajaan asuttu	88 582	17,5	417 845	82,5	506 427	100,0
Maaseutumainen	125 367	18,2	562 851	81,8	688 218	100,0
Yhteensä	518 648	18,0	2 368 725	82,0	2 887 373	100,0

1) Muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen on laskettu toisiin opintoihin liittyvät, luottamustehtäviin, harrastuksiin tms. vapaa-ajan toimintoihin liittyvät sekä peruskoulu-, lukio- tai muut yleissivistävät opinnot. Tällaisen aikuiskoulutuksen määrittely perustui vastaajan omaan ilmoitukseen. Tarkastelun ulkopuolelle on aikuiskoulutusorganisaatioista jätetty autokoulu, tv:n ja radion opetusohjelmasarjat, konferenssit, seminaarit tms. (osittain mittausteknisistä syistä).

2) Ahvenanmaan maakunnan tiedot on tapausten vähäisyyden vuoksi yhdistetty Turun ja Porin läänin tietoihin.

11. Muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen¹⁾ osallistuminen 1990 (18–64-vuotiaat pl. opiskelijat ja varusmiehet)

	Osallistunut tutkimushetkeä edeltävien 12 kuukauden aikana				Yhteensä	
	Kyllä		Ei		N	%
	N	%	N	%		
Ikä						
18–24-vuotiaat	49 301	17,5	232 780	82,5	282 080	100,0
25–29-vuotiaat	64 866	19,2	272 124	80,8	336 990	100,0
30–34-vuotiaat	62 448	17,2	300 906	82,8	363 353	100,0
35–44-vuotiaat	172 371	20,7	659 432	79,3	831 802	100,0
45–54-vuotiaat	111 111	18,4	494 394	81,6	605 505	100,0
55–64-vuotiaat	85 202	15,8	452 991	84,2	538 193	100,0
Sukupuoli						
Mies	168 309	11,3	1 326 219	88,7	1 494 528	100,0
Nainen	376 988	25,8	1 086 407	74,2	1 463 395	100,0
Sosioekonominen asema						
Maatalousyrittäjät	40 113	24,9	120 714	75,1	160 827	100,0
Muut yrittäjät	23 507	12,3	167 056	87,7	190 562	100,0
Ylemmät toimihenkilöt	91 290	22,7	310 017	77,3	401 307	100,0
Alemmat toimihenkilöt	206 882	24,6	635 700	75,4	842 582	100,0
Työntekijät	103 737	12,0	758 943	88,0	862 680	100,0
Eläkeläiset	61 363	15,1	345 819	84,9	407 182	100,0
Muu tai tuntematon	18 404	19,8	74 377	80,2	92 782	100,0
Koulutusaste						
Perusaste	165 385	14,0	1 018 518	86,0	1 183 903	100,0
Alempi keskiaste	161 251	19,4	670 980	80,6	832 231	100,0
Ylempi keskiaste	128 905	22,6	440 916	77,4	569 821	100,0
Korkea-aste	89 757	24,1	282 212	75,9	371 968	100,0
Lääni						
Pääkaupunkiseutu	74 107	14,1	450 616	85,9	524 723	100,0
Muu Uudenmaan lääni	42 189	16,8	208 981	83,2	251 170	100,0
Turun ja Porin lääni ²⁾	96 882	22,2	339 353	77,8	436 235	100,0
Hämeen lääni	74 015	17,5	347 965	82,5	421 980	100,0
Kymen lääni	43 487	21,7	157 084	78,3	200 571	100,0
Mikkelin lääni	25 661	20,8	97 791	79,2	123 452	100,0
Pohjois-Karjalan lääni	21 167	21,2	78 789	78,8	99 957	100,0
Kuopion lääni	18 542	12,6	129 050	87,4	147 592	100,0
Keski-Suomen lääni	17 050	11,4	131 954	88,6	149 004	100,0
Vaasan lääni	53 884	22,3	188 121	77,7	242 005	100,0
Oulun lääni	56 419	22,7	192 604	77,3	249 024	100,0
Lapin lääni	21 895	19,5	90 316	80,5	112 211	100,0
Kuntaryhmä						
Kaupunkimainen	294 693	17,1	1 428 705	82,9	1 723 399	100,0
Taajaan asuttu	93 711	20,4	366 175	79,6	459 886	100,0
Maaseutumainen	156 893	20,3	617 746	79,7	774 639	100,0
Yhteensä	545 297	18,4	2 412 626	81,6	2 957 924	100,0

1) Muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen on laskettu toisiin opintoihin liittyvät, luottamustehtäviin, harrastuksiin tms. vapaa-ajan toimintoihin liittyvät sekä peruskoulu-, lukio- tai muut yleissivistävät opinnot. Tällaisen aikuiskoulutuksen määrittely perustui vastaajan omaan ilmoitukseen. Tarkastelun ulkopuolelle on aikuiskoulutusorganisaatioista jätetty autokoulut, tv:n ja radion opetusohjelmasarjat, konferenssit, seminaarit tms. (osittain mittausteknisistä syistä).

2) Ahvenanmaan maakunnan tiedot on tapausten vähäisyyden vuoksi yhdistetty Turun ja Porin läänin tietoihin.

12. Aikuiskoulutukseen osallistuminen 1995 koulutuksen järjestäjän mukaan (18–64-vuotias väestö)

	Työpaikka- koulutus/ koulutusyritykset		Kansalais- opistot		Järjestöt, liitot, yhdistykset		Aikuiskoulutus ammattillisissa oppilaitoksissa (tms. ammattilinen)		Aikuiskoulutus korkea- kouluissa ja kesä- yliopistoissa		Muu aikuiskoulutus		18–64- vuotias väestö
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N
Ikä													
18–24-vuotiaat	68 406	15,6	45 353	10,4	32 826	7,5	47 680	10,9	22 628	5,2	42 061	9,6	438 073
25–29-vuotiaat	111 250	31,6	45 581	12,9	27 649	7,9	35 377	10,0	14 986	4,3	22 759	6,5	352 165
30–34-vuotiaat	135 169	36,0	51 055	13,6	44 555	11,9	46 104	12,3	25 788	6,9	24 989	6,7	374 953
35–44-vuotiaat	273 291	34,6	104 454	13,2	88 344	11,2	98 682	12,5	28 859	3,7	53 829	6,8	788 974
45–54-vuotiaat	283 953	37,6	113 639	15,0	82 495	10,9	65 412	8,7	22 108	2,9	47 885	6,3	755 560
55–64-vuotiaat	80 281	15,8	67 731	13,3	31 678	6,2	9 004	1,8	5 814	1,1	13 348	2,6	508 818
Sukupuoli													
Mies	460 746	28,4	106 188	6,5	153 500	9,4	145 789	9,0	42 978	2,6	77 845	4,8	1 625 052
Nainen	491 604	30,9	321 635	20,2	154 048	9,7	156 469	9,8	77 205	4,8	127 027	8,0	1 593 491
Sosioekonominen asema													
Maatalousyrittäjät	14 056	11,4	25 795	20,9	28 075	22,8	9 358	7,6	–	–	1 573	1,3	123 360
Muut yrittäjät	43 262	17,4	23 852	9,6	24 444	9,8	10 786	4,3	5 716	2,3	9 348	3,8	248 173
Ylemmät toimihenkilöt	277 009	65,4	63 320	15,0	70 322	16,6	50 702	12,0	53 392	12,6	58 568	13,8	423 427
Alemmat toimihenkilöt	375 180	50,3	138 722	18,6	84 612	11,3	93 160	12,5	25 096	3,4	53 565	7,2	745 511
Työntekijät	184 083	22,8	60 608	7,5	50 430	6,3	66 806	8,3	5 771	0,7	24 732	3,1	806 410
Opiskelijat	40 397	12,9	38 713	12,3	25 096	8,0	54 282	17,3	22 305	7,1	39 407	12,5	314 185
Eläkeläiset	6 888	2,0	46 382	13,6	12 928	3,8	5 155	1,5	1 910	0,6	9 854	2,9	341 296
Muu tai tuntematon	11 474	5,3	30 430	14,1	11 640	5,4	12 008	5,6	5 992	2,8	7 825	3,6	216 182
Koulutusaste													
Perusaste	160 954	15,6	89 731	8,7	55 972	5,4	60 697	5,9	8 278	0,8	35 581	3,5	1 029 588
Alempi keskiaste	201 528	23,2	112 997	13,0	77 179	8,9	86 582	9,9	5 410	0,6	27 027	3,1	870 225
Ylempi keskiaste	280 187	35,5	115 978	14,7	91 014	11,5	91 649	11,6	45 689	5,8	71 913	9,1	790 056
Korkea-aste	309 681	58,6	109 117	20,6	83 383	15,8	63 331	12,0	60 806	11,5	70 351	13,3	528 674
Suuralue (NUTS2)													
Uusimaa	308 362	35,2	105 880	12,1	85 084	9,7	69 875	8,0	38 827	4,4	85 329	9,7	876 702
Etelä-Suomi ¹⁾	327 315	28,7	141 873	12,4	109 426	9,6	108 677	9,5	41 002	3,6	72 688	6,4	1 141 504
Itä-Suomi	112 827	26,4	57 193	13,4	39 075	9,1	37 974	8,9	12 589	2,9	11 034	2,6	427 166
Väli-Suomi	105 926	24,8	75 985	17,8	34 595	8,1	50 049	11,7	17 461	4,1	23 483	5,5	426 305
Pohjois-Suomi	97 919	28,2	46 891	13,5	39 367	11,3	35 684	10,3	10 303	3,0	12 338	3,6	346 865
Yhteensä	952 350	29,6	427 822	13,3	307 547	9,6	302 258	9,4	120 183	3,7	204 872	6,4	3 218 543

1) Ml. Ahvenanmaan maakunta.

Prosentit ovat osallistujien osuuksia koko 18–64-vuotiaasta väestöstä.

Lukuja ei voi laskea yhteen, koska sama henkilö on voinut osallistua yhteen tai useampaan koulutukseen.

Koulutuksen järjestäjät on tässä ryhmitely seuraavasti:

- Työpaikkakoulutus/koulutusyritykset -ryhmä sisältää myös konferenssit, erilliset seminaarit tms.
- Kansalaisopistot
- Järjestöt, liitot, yhdistykset
- Aikuiskoulutus ammattillisissa oppilaitoksissa -ryhmä sisältää myös oppisopimus- ja työvoimakoulutuksen.
- Aikuiskoulutus korkeakouluissa ja kesäyliopistoissa -ryhmä sisältää korkeakoulujen ammattillisen täydennyskoulutuksen, erilliset arvosanat, avoimen yliopiston opinnot sekä kesäyliopistoissa tapahtuneen koulutuksen.
- Muu aikuiskoulutus -ryhmä sisältää aikuisille tarkoitetun opiskelun aikuislukioissa, kansanopistoissa, musiikkioppilaitoksissa, urheiluyliopistoissa, kielikouluissa, kirjeopistoissa, opintokeskuksissa, tekstinkäsittelykouluissa, tanssikouluissa, opiskelun ulkomailta ja muun aikuisopiskelun.

13. Aikuiskoulutukseen osallistuneiden osallistumispäiviä keskimäärin eri tyyppisissä aikuiskoulutuksissa 1995

	Osallistumispäiviä keskimäärin (mediaanit)			
	Aikuiskoulutus (kaikki osallistuneet)	Amm./työhön liittyvä koulutus (osallistunut työvoima)	Henkilöstökoulutus (osallistuneet palkansaajat)	Muu aikuiskoulutus (kaikki osallistuneet) ¹⁾
Ikä				
18–24-vuotiaat	12,0	9,5	4,0	10,0
25–29-vuotiaat	9,0	5,0	4,0	7,0
30–34-vuotiaat	8,0	5,0	5,0	6,0
35–44-vuotiaat	8,0	6,0	5,0	7,0
45–54-vuotiaat	7,0	5,0	5,0	7,0
55–64-vuotiaat	6,0	4,0	3,0	8,0
Sukupuoli				
Mies	7,0	5,0	5,0	7,0
Nainen	9,0	5,0	4,0	7,0
Sosioekonominen asema				
Maatalousyrittäjät	7,0	4,0	.	8,0
Muut yrittäjät	5,0	4,0	.	6,0
Ylemmät toimihenkilöt	9,0	7,0	7,0	6,0
Alemmat toimihenkilöt	8,0	5,0	4,0	8,0
Työntekijät	5,0	3,0	3,0	8,5
Opiskelijat	24,5	.	.	.
Eläkeläiset	9,0	.	.	9,0
Muu tai tuntematon	9,0	42,0	.	5,5
Koulutusaste				
Perusaste	6,0	4,0	3,0	7,5
Alempi keskiaste	7,0	4,0	3,0	7,0
Ylempi keskiaste	9,0	6,0	5,0	8,0
Korkea-aste	10,0	7,0	6,0	6,5
Suuralue (NUTS2)				
Uusimaa	8,0	6,0	5,0	7,0
Etelä-Suomi ²⁾	8,0	5,0	4,0	6,0
Itä-Suomi	7,0	4,0	4,0	8,0
Väli-Suomi	11,0	7,0	5,0	7,0
Pohjois-Suomi	8,0	5,0	4,0	8,0
Työvoimaan kuuluminen				
Työvoima	7,0	5,0	.	7,0
Työlliset	7,0	5,0	.	7,0
Työttömät	17,5	41,0	.	10,0
Työvoiman ulkopuoliset	12,0	.	.	7,0
Osallistumispäiviä osallistujaa kohden (mediaani)	8,0	5,0	5,0	7,0

1) Pl. opiskelijat ja varusmiehet.

2) Ml. Ahvenanmaan maakunta.

Osallistumispäivillä tarkoitetaan niitä päiviä, jotka henkilö on ollut koulutuksessa. Tässä ei siis tarkoitettu koulutuksen tai kurssin kokonaiskestoa. Yhdessä koulutuksen osallistumispäiväksi laskettiin vähintään 6 tunnin opiskelu, koska opiskelu oli voinut tapahtua lyhyemmissä kuin päivän jaksoissa.

Parhaan kuvan keskimääräisestä osallistumispäivien määrästä henkeä kohti antaa mediaaniarvo eikä aritmeettinen keskiarvo, sillä osallistumispäivien määrissä esiintyy suurta hajontaa. Mediaani puolittaa aineiston arvot kahteen yhtä suureen osaan ja hakee keskimääräisen arvon niin, että kummallekin puolelle jää 50 prosenttia tapauksista.

Ks. Käsitteet ja luokitukset -kappale.

14. Työnantajan tukemaan aikuiskoulutukseen (henkilöstökoulutukseen) osallistuminen 1995 koulutuksen sisällön mukaan (18–64-vuotiaat ko. koulutukseen osallistuneet palkansaajat)

	Tieto- tekniikan hyväksi- käyttö	Oikeus-, yhteiskunta- ja käyttätymis- tieteet/ Johtaminen/ esimies- taidot	Liiketalous, markkinointi, toimistoala	Hoitoalojen koulutus	Tekniikan ja luonnon- tieteiden koulutus	Palvelutyö/ Työsuojelu, vartiointi, palo-, pelastus- ja sotilastyö	Opettajan- koulutus	Vieraat kielet	Muut koulutukset yhteensä	Koulu- tukseen osallistu- neita vas- tanneita yhteensä	n
	%	%	%	%	%	%	%	%	%		
Ikä											
18–24-vuotiaat	15,9	13,9	12,1	10,2	20,6	33,1	6,5	–	11,8	48	
25–29-vuotiaat	27,3	20,0	16,9	12,9	21,3	13,6	7,2	7,9	7,9	112	
30–34-vuotiaat	23,4	25,1	15,5	14,9	15,4	14,0	12,5	11,7	6,6	149	
35–44-vuotiaat	27,8	23,7	20,6	17,9	13,9	11,6	7,2	6,6	7,2	337	
45–54-vuotiaat	28,4	24,9	22,0	17,5	15,3	11,3	7,9	5,3	7,0	333	
55–64-vuotiaat	16,0	34,0	12,3	11,3	8,5	17,0	7,4	4,6	8,1	81	
Sukupuoli											
Mies	25,0	26,6	16,9	5,8	26,8	16,7	6,1	6,2	8,8	502	
Nainen	26,7	22,1	20,6	25,2	4,8	10,5	10,0	7,0	6,1	558	
Sosioekonominen asema											
Ylemmät toimihenkilöt	27,7	36,3	19,5	12,1	10,2	4,9	21,0	10,6	5,6	347	
Alemmat toimihenkilöt	30,8	22,7	25,1	23,1	9,2	11,5	2,7	5,9	4,8	467	
Työntekijät	14,1	10,2	6,2	8,0	33,6	29,0	0,4	2,4	14,7	247	
Koulutusaste											
Perusaste	23,2	18,7	24,6	8,2	17,7	18,3	0,9	3,8	9,3	182	
Alempi keskiaste	18,6	12,9	14,3	19,5	21,5	18,2	1,5	2,4	11,6	244	
Ylempi keskiaste	33,4	24,1	26,6	12,9	13,3	15,8	3,3	9,6	6,0	286	
Korkea-aste	26,2	35,2	12,8	20,1	11,1	5,6	20,6	8,6	4,5	348	
Työnantaja											
Yksityissektori	30,1	19,5	26,9	5,3	21,7	14,0	1,4	8,0	5,2	459	
Kuntasektori	20,1	23,5	6,8	34,3	7,9	11,6	18,8	3,2	7,8	344	
Valtiosektori	28,7	32,9	20,8	7,6	14,8	17,9	3,0	7,3	8,8	195	
Muu (järjestöt)	16,1	38,5	18,3	23,6	5,3	4,0	18,0	10,3	15,5	53	
Ei osaa sanoa	33,5	20,9	33,9	–	32,1	13,7	–	24,0	23,7	9	
Suuralue (NUTS2)											
Uusimaa	32,2	27,8	18,8	12,2	13,7	15,2	5,5	11,2	6,3	356	
Etelä-Suomi ¹⁾	25,6	22,9	18,6	16,1	15,3	11,8	8,4	6,0	8,7	349	
Itä-Suomi	18,8	21,1	16,2	18,6	18,1	14,3	9,8	2,6	9,9	132	
Väli-Suomi	22,1	23,0	21,0	21,1	19,7	9,1	9,4	3,5	5,8	110	
Pohjois-Suomi	19,1	21,9	21,1	19,5	12,0	16,1	12,4	1,8	5,6	114	
Kaikki	25,9	24,2	18,9	16,0	15,2	13,4	8,1	6,6	7,4	1 060	
Yhteensä (N)	215 075	201 288	156 929	132 755	126 450	111 631	67 603	54 925	61 356	830 830	

1) Ml. Ahvenanmaan maakunta.

Oikeus-, yhteiskunta- ja käyttätymistieteiden opinnot olivat mm. työyhteisöön ja sen kehittämiseen liittyviä kursseja sekä ammattiyhdistyskoulutusta.

15. Työhön tai amattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen 1995 koulutuksen sisällön mukaan (18–64-vuotias ko. koulutukseen osallistunut työvoima)

	Tieto- tekniikan hyväksi- käyttö	Oikeus-, yhteiskunta- ja käyttäytymis- tieteet/ Johtaminen/ esimies- taidot	Liiketalous, markkinointi, toimistoala	Tekniikan ja luonnon- tieteiden koulutus	Hoito- alojen koulutus	Palvelutyö/ Työsuojelu, vartiointi, palo-, pelastus- ja sotilastyö	Vieraat kielet	Opettajan- koulutus	Maa- ja metsä- talouden koulutus	Muut koulu- tukset yhteensä	Koulu- tukseen osallistu- neita vas- tanneita yhteensä	n
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%		
Ikä												
18–24-vuotiaat	13,8	13,1	16,8	25,5	8,9	32,8	1,4	5,8	1,0	10,8		65
25–29-vuotiaat	24,2	20,1	15,2	21,1	11,9	14,8	10,8	5,6	2,0	9,4		142
30–34-vuotiaat	19,6	22,4	16,6	15,6	13,3	14,6	12,3	11,3	6,0	6,2		190
35–44-vuotiaat	25,7	21,2	20,3	13,0	17,0	11,8	8,4	7,2	6,3	6,5		416
45–54-vuotiaat	27,9	23,2	22,5	15,7	17,0	10,8	7,4	7,8	4,7	5,6		405
55–64-vuotiaat	15,4	29,0	14,9	8,8	10,5	14,0	7,7	7,2	7,2	5,6		99
Sukupuoli												
Mies	22,3	22,8	17,9	25,8	5,0	15,4	7,0	5,0	7,0	7,7		643
Nainen	25,6	21,4	20,7	5,4	24,5	11,6	10,0	10,3	3,3	5,6		674
Sosioekonominen asema												
Maatalousyrittäjät	4,2	4,4	25,1	4,0	4,3	6,6	–	–	82,2	3,6		49
Muut yrittäjät	10,8	8,6	19,8	15,5	9,0	24,0	8,9	2,4	3,1	10,1		71
Ylemmät toimihenkilöt	28,7	35,6	19,7	11,2	12,3	4,6	13,5	22,3	0,4	6,4		369
Alemmat toimihenkilöt	30,7	22,6	24,7	9,2	23,1	11,2	8,9	3,2	1,4	4,2		520
Työntekijät	13,4	11,1	7,4	33,4	7,4	27,4	2,6	0,3	5,4	10,7		293
Muu tai tuntematon	4,6	5,8	35,3	14,9	13,7	7,6	12,2	–	–	11,9		14
Koulutusaste												
Perusaste	20,7	17,0	24,4	18,0	7,1	17,6	5,7	0,7	6,3	7,5		246
Alempi keskiaste	16,8	11,8	14,4	20,0	16,8	18,8	2,9	1,1	11,4	7,8		321
Ylempi keskiaste	30,4	21,6	27,3	13,5	12,4	14,5	12,6	2,9	2,2	6,9		357
Korkea-aste	26,0	34,0	13,0	11,6	20,9	5,5	11,2	21,9	1,9	5,0		394
Lääni												
Pääkaupunkiseutu	29,9	26,3	19,9	11,6	12,1	11,3	15,5	6,8	–	8,7		288
Muu Uudenmaan lääni	28,7	21,7	17,3	21,3	12,5	22,5	10,4	4,4	1,7	6,6		127
Turun- ja Porin lääni ¹⁾	23,5	23,1	14,7	17,4	15,6	13,0	7,7	7,6	6,9	8,9		183
Hämeen lääni	26,5	21,0	20,3	15,5	12,8	13,6	7,6	7,7	4,1	6,6		190
Kymen lääni	13,5	19,7	24,8	8,4	12,3	12,0	3,7	8,0	2,7	6,1		69
Mikkelin lääni	19,6	12,5	21,6	16,4	15,2	20,0	5,0	1,3	12,3	5,3		47
Pohjois-Karjalan lääni	9,0	22,3	24,5	16,1	19,0	5,3	2,0	15,7	13,6	10,6		40
Kuopion lääni	24,1	19,2	15,2	17,4	19,9	14,7	3,0	9,2	9,7	1,3		66
Keski-Suomen lääni	22,8	24,9	21,4	18,8	17,4	6,5	9,2	9,9	6,7	6,7		64
Vaasan lääni	20,3	15,0	21,5	17,9	23,0	9,7	9,0	8,0	11,8	2,2		79
Oulun lääni	18,2	20,6	23,0	14,3	16,9	12,7	2,8	9,5	8,5	5,3		116
Lapin lääni	20,9	26,3	10,9	13,2	18,1	20,7	3,9	12,9	4,1	2,4		48
Kaikki	24,0	22,1	19,3	15,4	15,0	13,4	8,5	7,7	5,1	6,6		1 317
Yhteensä (N)	247 401	227 887	199 439	158 440	154 840	138 553	87 911	79 827	52 860	68 503		1 032 090

1) Ahvenanmaan maakunnan tiedot on tapausten vähäisyyden vuoksi yhdistetty Turun ja Porin läänin tietoihin.

Oikeus-, yhteiskunta- ja käyttäytymistieteiden opinnot olivat mm. työyhteisöön ja sen kehittämiseen liittyviä kursseja sekä ammattiyhdistyskoulutusta.

16. Muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen 1995 koulutuksen sisällön mukaan (18–64-vuotiaat ko. koulutukseen osallistuneet¹⁾)

	Taide- ja taito-aineet	Liikunta, urheilu- valmennus	Vieraat kielet	Oikeus-, yhteiskunta- ja käyttäytymis- tieteet/ Johtaminen/ esimiestaidot	Humanistiset aineet/ Yleis- sivistävä koulutus	Liiketalous, markkinointi, toimistoala Tieto- tekniikan hyväksikäyttö	Hoito- alojen koulutus	Muut aineet yhteensä	Ko. koulutukseen osallistuneita vastanneita yhteensä	n
	%	%	%	%	%	%	%	%		
Ikä										
18–24-vuotiaat	22,2	22,5	17,3	19,6	11,9	14,7	3,4	10,7	46	
25–29-vuotiaat	28,8	23,9	30,4	12,6	8,6	5,3	5,0	8,2	74	
30–34-vuotiaat	20,9	25,7	26,9	16,5	7,8	4,7	5,9	19,2	87	
35–44-vuotiaat	31,9	32,4	21,9	10,4	2,5	7,2	4,2	16,4	188	
45–54-vuotiaat	33,0	26,7	27,1	15,8	7,4	4,3	3,1	12,0	167	
55–64-vuotiaat	40,9	26,4	32,3	7,6	5,3	2,9	5,9	4,5	99	
Sukupuoli										
Mies	25,1	13,6	20,8	19,8	6,1	7,1	4,2	20,5	197	
Nainen	33,6	33,4	28,2	10,2	6,2	5,3	4,5	9,2	465	
Sosioekonominen asema										
Maatalousyrittäjät	40,1	50,9	9,9	3,1	–	6,2	4,3	8,2	28	
Muut yrittäjät	23,4	23,4	27,1	5,7	5,5	2,1	–	23,5	39	
Ylemmät toimihenkilöt	28,4	25,0	27,2	13,6	5,4	5,3	5,3	15,1	106	
Alemmat toimihenkilöt	27,6	29,4	29,4	16,1	6,8	6,4	3,6	10,8	229	
Työntekijät	34,9	21,0	20,7	15,0	4,8	6,6	5,6	16,1	130	
Eläkeläiset	41,7	23,3	27,9	9,5	10,6	6,3	5,6	5,9	78	
Muu tai tuntematon	27,3	37,9	27,3	9,7	5,8	4,1	5,0	10,3	51	
Koulutusaste										
Perusaste	32,5	26,1	23,6	10,5	8,7	4,2	6,6	10,3	132	
Alempi keskiaste	41,3	27,0	20,9	9,8	1,5	5,5	3,8	10,9	176	
Ylempi keskiaste	21,4	26,0	25,5	18,8	10,2	8,2	4,8	14,2	189	
Korkea-aste	30,1	31,0	34,1	11,9	4,6	4,7	3,0	14,1	165	
Suuralue (NUTS2)										
Uusimaa	22,7	30,0	27,7	14,9	9,3	6,9	4,1	14,0	178	
Etelä-Suomi	25,1	26,7	29,6	14,6	6,7	4,9	4,5	12,4	238	
Itä-Suomi	39,3	21,8	21,0	12,0	2,9	6,6	8,0	15,5	78	
Väli-Suomi	41,8	32,8	23,5	5,9	3,8	5,2	2,4	12,2	99	
Pohjois-Suomi	48,2	22,8	18,8	14,5	3,7	6,2	3,9	6,3	69	
Kaikki osallistuneet	31,1	27,5	26,0	13,1	6,2	5,8	4,4	12,5	662	
Yhteensä (N)	161 130	142 721	135 050	67 685	32 071	30 194	23 019	65 090	518 648	

1) Poislukien opiskelijat ja varusmiehet

2) Ml. Ahvenanmaan maakunta.

Oikeus-, yhteiskunta- ja käyttäytymistieteiden opinnot olivat mm. ammattiyhdistys- ja muuta järjestökoulutusta, yhteiskuntatietoutta.

17. Työnantajan tukemaan aikuiskoulutukseen osallistumisen syyt 1995 (18–64-vuotiaat henkilöstökoulutukseen osallistuneet palkansaajat)

	Koulutukseen osallistumisen ensisijainen syy				Ko. koulutukseen osallistuneita vastanneita yhteensä n
	Itsensä/ ammattitaidon kehittäminen %	Työnantajan velvoite %	Työtehtävät pakottivat %	Muu syy %	
Ikä					
18–29-vuotiaat	49,6	55,4	14,5	12,4	160
30–44-vuotiaat	60,5	45,5	25,0	5,6	486
45–64-vuotiaat	46,7	50,1	29,5	4,8	414
Sukupuoli					
Mies	46,2	52,3	24,4	8,5	502
Nainen	60,0	45,7	25,9	4,4	558
Sosioekonominen asema					
Ylemmät toimihenkilöt	62,8	44,0	33,8	7,0	347
Alemmat toimihenkilöt	56,6	45,5	23,9	5,3	467
Työntekijät	34,5	61,9	15,3	7,3	247
Koulutusaste					
Perusaste	42,0	50,6	20,0	9,0	182
Alempi keskiaste	42,6	55,0	15,5	6,7	244
Ylempi keskiaste	57,9	46,7	29,7	4,0	286
Korkea-aste	63,5	45,2	30,9	6,5	348
Työnantaja					
Yksityissektori	48,8	50,9	21,3	5,0	459
Kuntasektori	59,5	45,7	27,6	7,0	344
Valtiosektori	50,9	50,7	28,6	7,2	195
Muu (järjestöt)	61,7	44,6	33,2	7,5	53
Ei osaa sanoa	67,4	45,8	9,5	23,0	9
Työpaikan henkilökuntamäärä					
1– 49 henkeä	54,5	43,6	27,0	6,1	188
50–199 henkeä	50,0	54,4	29,6	11,3	154
200–499 henkeä	56,7	50,3	24,0	2,8	132
Yli 500 henkeä	54,3	48,0	24,3	5,9	543
Ei osaa sanoa	41,1	57,2	16,3	4,9	43
Suuralue (NUTS2)					
Uusimaa	55,9	45,0	27,6	7,6	356
Etelä-Suomi ¹⁾	50,9	50,8	24,9	5,4	349
Itä-Suomi	51,6	54,8	25,8	4,2	132
Väli-Suomi	61,1	45,4	18,7	8,7	110
Pohjois-Suomi	48,6	51,2	24,0	5,4	114
Kuntaryhmä					
Kaupunkimainen	55,6	46,1	24,6	6,0	727
Taajaan asuttu	53,6	52,8	24,7	7,8	163
Maaseutumainen	44,3	56,4	28,0	6,1	170
Kaikki osallistuneet palkansaajat	53,5	48,8	25,2	6,3	1 060

1) Ml. Ahvenanmaan maakunta.

Ensisijaisia syitä ei voi laskea yhteen, koska henkilöitä kohti on niin monta koulutukseen hakeutumisen syytä kuin on kursejakin.

18. Työnantajan tukemaan aikuiskoulutukseen osallistumisen aloite 1995 (18–64-vuotiaat henkilöstökoulutukseen osallistuneet palkansaajat)

	Työnantajan aloite	Oma aloite	Muu aloite/ Ei osaa sanoa	Ko. koulutukseen osallistuneita palkansaaja- vastaajia yhteensä
	%	%	%	n
Ikä				
18–29-vuotiaat	74,0	49,7	2,8	160
30–44-vuotiaat	67,1	57,7	2,0	486
45–64-vuotiaat	72,9	48,2	2,5	414
Sukupuoli				
Mies	74,7	46,4	3,6	502
Nainen	66,5	58,5	1,1	558
Sosioekonominen asema				
Ylemmät toimihenkilöt	63,3	70,5	2,5	347
Alemmat toimihenkilöt	70,1	52,2	2,9	467
Työntekijät	81,1	28,8	1,1	247
Koulutusaste				
Perusaste	74,4	39,0	2,4	182
Alempi keskiaste	81,3	30,0	1,5	244
Ylempi keskiaste	66,7	58,8	2,2	286
Korkea-aste	63,7	71,0	3,0	348
Työnantaja				
Yksityissektori	75,9	43,6	1,5	459
Kuntasektori	65,1	63,3	1,9	344
Valtiosektori	67,3	53,8	3,6	195
Muu (järjestöt)	63,6	62,2	7,7	53
Ei osaa sanoa	100,0	43,4	–	9
Työpaikan henkilökuntamäärä				
1– 49 henkeä	71,2	50,2	3,0	188
50–199 henkeä	66,4	58,0	2,9	154
200–499 henkeä	72,3	53,1	0,7	132
Yli 500 henkeä	71,0	53,1	2,3	543
Ei osaa sanoa	67,7	40,5	2,5	43
Suuralue (NUTS2)				
Uusimaa	66,7	58,5	2,0	356
Etelä-Suomi ¹⁾	68,4	53,0	1,8	349
Itä-Suomi	76,6	42,4	2,0	132
Väli-Suomi	70,8	53,3	3,7	110
Pohjois-Suomi	80,6	45,7	3,8	114
Kuntaryhmä				
Kaupunkimainen	67,2	54,8	2,6	727
Taajaan asuttu	74,5	55,1	2,5	163
Maaseutumainen	80,3	41,8	1,2	170
Kaikki	70,4	52,8	2,3	1 060

1) Ml. Ahvenanmaan maakunta.

19. Työnantajan tukeman aikuiskoulutuksen/kurssin koetut vaikutukset 1995 iän ja sukupuolen mukaan (Vaikutti paljon tai jonkin verran -vastausten osuus) (18–64-vuotiaat henkilöstökoulutukseen osallistuneet palkansaajat)

Vaikutukset	Ikä				Sukupuoli		Kaikki osallistuneet palkansaajat
	18–24-vuotiaat	25–29-vuotiaat	30–44-vuotiaat	45–64-vuotiaat	Miehet	Naiset	
	%	%	%	%	%	%	
Koulutus							
antoi uutta käyttökelpoista tietoa	97,6	96,4	97,6	97,6	97,0	98,0	97,5
auttoi selviytymään työstä tai ammatista	90,3	85,8	91,2	89,2	87,3	92,1	89,8
paransi työmotivaatiota	81,7	85,7	87,4	84,0	81,4	89,4	85,6
kohensi itseluottamusta	79,4	78,5	80,3	82,7	79,2	82,7	81,0
innosti lisätietojen hankintaan	66,7	70,8	79,0	76,1	70,4	81,9	76,5
antoi taitoja uusiin työtehtäviin	78,2	77,1	72,6	66,2	68,5	72,9	70,8
jokin muu vaikutus	92,5	96,9	96,1	96,0	97,0	95,0	96,0
Ko. koulutukseen osallistuneet vastaajat (n)	48	112	486	414	502	558	1 060

20. Työnantajan tukeman aikuiskoulutuksen/kurssin koetut vaikutukset 1995 sosioekonomisen aseman mukaan (Vaikutti paljon tai jonkin verran -vastausten osuus) (18–64-vuotiaat henkilöstökoulutukseen osallistuneet palkansaajat)

Vaikutukset	Sosioekonominen asema			Työntekijät	Kaikki osallistuneet palkansaajat
	Ylemmät toimihenkilöt	Alemmat toimihenkilöt			
	%	%	%		
Koulutus					
antoi uutta käyttökelpoista tietoa	98,9	97,6	95,4	97,5	
auttoi selviytymään työstä tai ammatista	94,1	92,1	79,4	89,8	
paransi työmotivaatiota	91,1	87,2	75,0	85,6	
kohensi itseluottamusta	83,2	83,6	73,0	81,0	
innosti lisätietojen hankintaan	84,7	78,3	61,4	76,5	
antoi taitoja uusiin työtehtäviin	72,2	73,2	64,4	70,8	
jokin muu vaikutus	97,9	94,7	95,6	96,0	
Ko. koulutukseen osallistuneet vastaajat (n)	347	467	247	1 060	

21. Työnantajan tukeman aikuiskoulutuksen/kurssin koetut vaikutukset 1995 koulutusasteen mukaan (Vaikutti paljon tai jonkin verran -vastausten osuus) (18–64-vuotiaat henkilöstökoulutukseen osallistuneet palkansaajat)

Vaikutukset	Koulutusaste				Kaikki osallistuneet palkansaajat
	Perusaste	Alempi keskiaste	Ylempi keskiaste	Korkea-aste	
	%	%	%	%	
Koulutus					
antoi uutta käyttökelpoista tietoa	95,8	95,6	99,4	98,2	97,5
auttoi selviytymään työstä tai ammatista	83,2	83,5	94,3	93,9	89,8
paransi työmotivaatiota	82,0	80,0	85,8	91,4	85,6
kohensi itseluottamusta	77,0	78,6	82,2	83,8	81,0
innosti lisätietojen hankintaan	66,0	69,1	78,3	85,6	76,5
antoi taitoja uusiin työtehtäviin	65,0	66,0	70,6	77,5	70,8
jokin muu vaikutus	96,3	94,4	94,9	97,8	96,0
Ko. koulutukseen osallistuneet vastaajat (n)	182	244	286	348	1 060

22. Työnantajan tukeman aikuiskoulutuksen/kurssin koetut vaikutukset 1995 työnantajan mukaan (Vaikutti paljon tai jonkin verran -vastausten osuus) (18–64-vuotiaat henkilöstökoulutukseen osallistuneet palkansaajat)

Vaikutukset	Työnantaja					Kaikki osallistuneet palkansaajat
	Yksityis-sektori	Kunta-sektori	Valtio-sektori	Muut (järjestöt)	Ei osaa sanoa	
	%	%	%	%	%	
Koulutus						
antoi uutta käyttökelpoista tietoa	96,5	98,4	98,0	98,3	100,0	97,5
auttoi selviytymään työstä tai ammatista	89,7	90,1	90,2	89,6	76,7	89,8
paransi työmotivaatiota	81,6	89,7	87,9	87,2	76,7	85,6
kohensi itseluottamusta	78,1	84,1	81,3	85,8	76,7	81,0
innosti lisätietojen hankintaan	70,1	85,3	74,4	81,7	76,7	76,5
antoi taitoja uusiin työtehtäviin	67,4	75,6	69,2	74,3	76,7	70,8
jokin muu vaikutus	95,6	96,1	96,7	100,0	72,9	96,0
Ko. koulutukseen osallistuneet vastaajat (n)	459	344	195	53	9	1 060

23. Työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistumiskerrat koko elämän aikana (18–64-vuotiaat, joilla työkokemusta)

	Työhön liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen elämän aikana							
	Ei kertaakaan	Kerran	2–3 kertaa	4–10 kertaa	Yli 10 kertaa	Ei osaa sanoa	Yhteensä	
	%	%	%	%	%	%	n	%
Ikä								
18–24-vuotiaat	58,7	19,2	11,2	6,5	4,1	0,3	256	100,0
25–29-vuotiaat	34,1	16,1	20,1	19,2	10,0	0,5	422	100,0
30–34-vuotiaat	20,4	9,9	14,5	27,9	25,9	1,4	473	100,0
35–44-vuotiaat	15,6	7,7	12,9	26,5	36,2	0,9	1 004	100,0
45–54-vuotiaat	14,7	5,2	11,0	19,2	49,0	0,9	961	100,0
55–64-vuotiaat	23,6	5,8	10,9	16,8	41,6	1,2	647	100,0
Sukupuoli								
Mies	21,5	10,4	12,9	19,8	34,3	1,1	1 896	100,0
Nainen	23,2	7,1	13,0	22,1	33,7	0,8	1 867	100,0
Sosioekonominen asema								
Maatalousyrittäjät	24,0	9,4	12,3	27,0	26,0	1,2	157	100,0
Muut yrittäjät	17,4	7,2	12,0	22,8	39,5	1,1	315	100,0
Ylemmät toimihenkilöt	3,7	3,6	6,1	20,6	64,9	1,2	529	100,0
Alemmät toimihenkilöt	11,1	5,4	12,5	25,4	45,6	0,1	941	100,0
Työntekijät	30,7	14,8	16,7	20,2	16,7	0,9	1 007	100,0
Opiskelijat	49,6	10,8	17,0	12,9	9,2	0,5	182	100,0
Ei-äkeläiset	29,4	7,3	13,0	15,5	33,0	1,9	431	100,0
Muu tai tuntematon	49,4	11,1	13,1	16,3	7,7	2,4	200	100,0
Koulutusaste								
Perusaste	31,9	10,4	13,7	17,7	25,4	0,8	1 199	100,0
Alempi keskiaste	22,9	10,3	16,1	23,4	26,0	1,3	1 068	100,0
Ylempi keskiaste	19,4	8,3	10,8	23,5	37,3	0,7	841	100,0
Korkea-aste	7,6	3,8	9,2	19,8	58,6	0,9	655	100,0
Palkansaajien työnantaja								
Yksityissektori	18,2	9,1	14,1	26,0	32,0	0,6	1 041	100,0
Kuntasektori	8,3	4,3	10,0	22,6	54,5	0,4	539	100,0
Valtiosektori	6,2	5,4	7,8	24,7	55,6	0,4	324	100,0
Muu (järjestöt)	7,4	6,9	14,8	17,5	53,4	–	96	100,0
Ei osaa sanoa	5,7	28,1	5,7	18,1	34,2	8,1	15	100,0
Muut kuin palkansaajat	33,1	10,5	14,2	17,0	23,8	1,4	1 747	100,0
Palkansaajien työpaikan henkilökuntamäärä								
1– 49 henkeä	22,6	10,0	15,4	24,9	26,7	0,3	566	100,0
50– 99 henkeä	12,4	7,2	10,5	30,3	39,6	–	130	100,0
100–199 henkeä	9,2	3,5	9,6	24,9	52,8	–	145	100,0
200–499 henkeä	10,1	4,3	13,2	22,8	49,0	0,5	218	100,0
Yli 500 henkeä	7,0	6,6	10,4	23,3	52,2	0,5	845	100,0
Ei osaa sanoa	21,1	9,0	8,3	25,7	32,9	3,1	111	100,0
Muut kuin palkansaajat	33,1	10,5	14,2	17,0	23,8	1,4	1 747	100,0
Lääni								
Pääkaupunkiseutu	16,5	7,5	13,0	21,0	41,1	0,9	710	100,0
Muu Uudenmaan lääni	19,2	7,8	13,4	24,0	34,4	1,2	332	100,0
Turun ja Porin lääni ¹⁾	26,7	8,9	11,9	20,3	31,5	0,7	525	100,0
Hämeen lääni	24,1	9,3	13,4	20,7	32,1	0,4	538	100,0
Kymen lääni	22,2	7,0	9,7	24,8	35,1	1,3	240	100,0
Mikkelin lääni	22,5	9,5	16,0	22,7	28,7	0,7	151	100,0
Pohjois-Karjalan lääni	19,8	10,6	12,3	21,4	35,9	–	122	100,0
Kuopion lääni	26,7	7,4	11,8	19,6	33,4	1,1	185	100,0
Keski-Suomen lääni	22,3	8,7	13,0	20,6	34,6	0,9	189	100,0
Vaasan lääni	26,2	10,5	10,4	19,5	31,0	2,5	308	100,0
Oulun lääni	23,8	9,3	18,8	16,0	30,8	1,3	316	100,0
Lapin lääni	21,6	11,9	11,0	25,7	29,8	–	147	100,0
Kaikki	22,4	8,7	13,0	21,0	34,0	0,9	3 762	100,0

1) Ahvenanmaan maakunnan tiedot on tapausten vähäisyyden vuoksi yhdistetty Turun ja Porin läänin tietoihin.

27. Kaiken työhön tai ammattiin liittyvän aikuiskoulutuksen vaikutukset työnantajan mukaan (Kyllä-vastausten osuus) (18–64-vuotiaat, jotka osallistuneet joskus työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen)

Koulutusten vaikutukset	Palkansaajien työnantaja					Muut kuin palkansaajat	Kaikki osallistuneet
	Yksityis-	Kunta-	Valtio-	Muu	Ei tiedä		
	sektori	sektori	sektori	(järjestöt)	sektoria		
	%	%	%	%	%	%	%
Saanut uusia työtehtäviä	48,4	39,3	55,8	46,2	51,1	43,8	45,7
Siirtynyt vaativampiin tehtäviin	40,9	28,0	46,3	48,0	31,6	37,8	38,2
Saanut säilytettyä työpaikkansa	36,8	28,5	35,5	23,2	34,7	33,8	33,6
Saanut lisää palkkaa	25,5	15,5	26,2	21,6	24,8	27,5	24,6
Ollut apuna vakituisen työpaikan saamisessa	20,3	21,0	21,5	28,9	16,5	21,1	21,1
Vaihtanut työpaikkaa tai ammattia	11,4	13,7	11,3	15,2	16,5	13,7	12,8
Koulutusten muut vaikutukset	31,7	45,1	39,9	39,3	26,3	32,4	35,3
Ko. koulutukseen joskus osallistuneet vastaajat (n)	845	493	302	89	13	1 144	2 886

28. Käsitykset nykyisen työn tarjoamista mahdollisuuksista iän ja sukupuolen mukaan (Paljon tai jonkin verran mahdollisuuksia -vastausten osuus) (18–64-vuotiaat palkansaajat)

Nykyinen työ tarjoaa paljon tai jonkin verran mahdollisuuksia	Ikä				Sukupuoli		Kaikki palkansaajat
	18–24-	25–29-	30–44-	45–64-	Miehet	Naiset	
	vuotiaat	vuotiaat	vuotiaat	vuotiaat			
	%	%	%	%	%	%	%
Käyttää opittuja tietoja ja taitoja	88,7	95,5	95,8	94,7	95,4	94,3	94,8
Tehdä työtä yhdessä muiden kanssa	96,7	94,7	96,0	91,5	95,2	93,3	94,3
Valita omat työskentelytavat ja kehittää niitä	87,7	92,6	95,9	93,3	95,4	92,6	94,0
Kokea olevansa työyhteisön arvostettu jäsen	95,1	93,2	93,2	92,0	93,9	91,9	92,9
Kehittää omia kykyjä ja ammattitaitoa	91,6	94,5	93,6	91,2	93,5	91,9	92,7
Oppia uusia asioita	89,1	93,9	92,5	89,9	91,1	91,9	91,5
Saada arvostusta hyvin tehdystä työstä	90,2	90,0	88,2	86,7	87,3	88,7	88,0
Säädellä itsenäisesti työtahtia	82,1	89,4	85,9	82,4	89,1	80,5	84,8
Vaikuttaa työnjakoon ja toimintatapaan	69,5	78,5	79,4	77,0	79,2	76,3	77,7
Siirtyä työtehtävästä toiseen	68,0	68,7	62,8	57,2	63,2	60,4	61,8
Vaikuttaa työpaikalla annettavaan koulutukseen	41,3	60,8	63,1	60,9	61,0	59,9	60,5
Siirtyä vaativampiin työtehtäviin	67,6	64,9	50,4	36,7	54,3	42,4	48,4
Osallistua yrityksen päätöksentekoon	23,0	35,8	39,3	39,7	39,4	36,3	37,9
Palkansaajavastaajat (n)	147	243	917	747	1 031	1 023	2 054

29. Käsitykset nykyisen työn tarjoamista mahdollisuuksista sosioekonomisen aseman mukaan (Paljon tai jonkin verran mahdollisuuksia -vastausten osuus) (18–64-vuotiaat palkansaajat)

Nykyinen työ tarjoaa paljon tai jonkin verran mahdollisuuksia	Sosioekonominen asema			Kaikki palkansaajat
	Ylemmät toimihenkilöt	Alemmat toimihenkilöt	Työntekijät	
	%	%	%	
Käyttää opittuja tietoja ja taitoja	99,8	96,0	90,3	94,8
Tehdä työtä yhdessä muiden kanssa	97,8	94,9	91,3	94,3
Valita omat työskentelytavat ja kehittää niitä	98,8	93,2	91,6	94,0
Kokea olevansa työyhteisön arvostettu jäsen	98,2	92,5	89,7	92,9
Kehittää omia kykyjä ja ammattitaitoa	98,8	93,7	87,5	92,7
Oppia uusia asioita	98,5	94,0	84,0	91,5
Saada arvostusta hyvin tehdystä työstä	94,4	88,2	83,5	88,0
Säädellä itsenäisesti työahtia	93,2	83,3	80,7	84,8
Vaikuttaa työnjakoon ja toimintatapaan	90,6	79,2	67,4	77,7
Siirtyä työtehtävästä toiseen	55,6	62,8	64,9	61,8
Vaikuttaa työpaikalla annettavaan koulutukseen	86,6	64,3	38,6	60,5
Siirtyä vaativampiin työtehtäviin	58,1	46,9	43,4	48,4
Osallistua yrityksen päätöksentekoon	64,8	35,4	22,3	37,9
Palkansaajavastaajat (n)	506	802	747	2 054

30. Käsitykset nykyisen työn tarjoamista mahdollisuuksista koulutusasteen mukaan (Paljon tai jonkin verran mahdollisuuksia -vastausten osuus) (18–64-vuotiaat palkansaajat)

Nykyinen työ tarjoaa paljon tai jonkin verran mahdollisuuksia	Koulutusaste				Kaikki palkansaajat
	Perusaste	Alempi keskiaste	Ylempi keskiaste	Korkea-aste	
	%	%	%	%	
Käyttää opittuja tietoja ja taitoja	90,3	94,3	96,7	98,1	94,8
Tehdä työtä yhdessä muiden kanssa	89,9	92,1	97,4	98,0	94,3
Valita omat työskentelytavat ja kehittää niitä	89,5	94,0	94,9	97,6	94,0
Kokea olevansa työyhteisön arvostettu jäsen	91,2	90,0	93,8	96,9	92,9
Kehittää omia kykyjä ja ammattitaitoa	88,1	90,8	94,7	97,4	92,7
Oppia uusia asioita	84,4	88,8	95,2	97,8	91,5
Saada arvostusta hyvin tehdystä työstä	86,8	83,1	90,1	92,8	88,0
Säädellä itsenäisesti työahtia	79,7	82,7	86,8	90,3	84,8
Vaikuttaa työnjakoon ja toimintatapaan	68,2	72,0	83,7	87,7	77,7
Siirtyä työtehtävästä toiseen	61,8	65,3	64,4	55,2	61,8
Vaikuttaa työpaikalla annettavaan koulutukseen	43,9	48,1	69,5	81,9	60,5
Siirtyä vaativampiin työtehtäviin	40,0	42,3	56,4	55,7	48,4
Osallistua yrityksen päätöksentekoon	26,1	28,3	40,0	58,2	37,9
Palkansaajavastaajat (n)	493	568	493	500	2 054

31. Käsitukset nykyisen työn tarjoamista mahdollisuuksista työnantajan mukaan (Paljon tai jonkin verran mahdollisuuksia -vastausten osuus) (18–64-vuotiaat palkansaajat)

Nykyinen työ tarjoaa paljon tai jonkin verran mahdollisuuksia	Työnantaja					Kaikki palkansaajat
	Yksityis-	Kunta-	Valtio-	Muu	Ei osaa	
	sektori	sektori	sektori	(järjestöt)	sanoa	
	%	%	%	%	%	%
Käyttää opittuja tietoja ja taitoja	92,6	97,4	97,2	97,6	91,7	94,8
Tehdä työtä yhdessä muiden kanssa	93,8	95,0	96,1	90,2	88,5	94,3
Valita omat työskentelytavat ja kehittää niitä	92,1	96,3	95,6	96,6	94,4	94,0
Kokea olevansa työyhteisön arvostettu jäsen	91,2	94,5	95,4	93,9	94,3	92,9
Kehittää omia kykyjä ja ammattitaitoa	90,4	95,3	94,8	94,4	100,0	92,7
Oppia uusia asioita	89,2	93,5	95,6	92,9	79,8	91,5
Saada arvostusta hyvin tehdystä työstä	87,2	89,6	86,5	94,4	79,9	88,0
Säädellä itsenäisesti työahtia	83,8	83,7	87,4	91,7	91,7	84,8
Vaikuttaa työnjakoon ja toimintatapaan	74,3	83,8	78,9	79,3	60,8	77,7
Siirtyä työtehtävästä toiseen	62,5	58,1	67,8	56,0	51,8	61,8
Vaikuttaa työpaikalla annettavaan koulutukseen	52,9	68,4	67,8	74,7	55,0	60,5
Siirtyä vaativampiin työtehtäviin	50,4	39,3	59,2	39,3	60,1	48,4
Osallistua yrityksen päätöksentekoon	33,6	49,5	30,0	50,8	7,1	37,9
Palkansaajavastaajat (n)	1 067	549	327	96	15	2 054

32. Käsitukset nykyisen työn tarjoamista mahdollisuuksista työpaikan henkilökuntamäärän mukaan (Paljon tai jonkin verran mahdollisuuksia -vastausten osuus) (18–64-vuotiaat palkansaajat)

Nykyinen työ tarjoaa paljon tai jonkin verran mahdollisuuksia	Työpaikan henkilökuntamäärä					Kaikki palkansaajat
	1–49	50–199	200–499	Yli 500	Ei osaa	
	henkeä	henkeä	henkeä	henkeä	sanoa	
	%	%	%	%	%	%
Käyttää opittuja tietoja ja taitoja	94,3	95,5	92,3	96,4	89,2	94,8
Tehdä työtä yhdessä muiden kanssa	93,2	93,8	95,7	95,7	87,7	94,3
Valita omat työskentelytavat ja kehittää niitä	93,7	94,8	95,1	93,8	92,5	94,0
Kokea olevansa työyhteisön arvostettu jäsen	92,1	91,2	93,6	94,5	87,6	92,9
Kehittää omia kykyjä ja ammattitaitoa	92,7	94,2	90,7	93,7	85,1	92,7
Oppia uusia asioita	90,5	92,5	88,4	93,4	85,8	91,5
Saada arvostusta hyvin tehdystä työstä	88,5	91,6	81,4	88,3	87,5	88,0
Säädellä itsenäisesti työahtia	87,0	84,5	89,2	83,5	75,8	84,8
Vaikuttaa työnjakoon ja toimintatapaan	75,0	79,1	78,6	80,4	66,8	77,7
Siirtyä työtehtävästä toiseen	59,0	58,5	60,5	65,5	58,7	61,8
Vaikuttaa työpaikalla annettavaan koulutukseen	51,6	65,7	64,7	65,7	44,6	60,5
Siirtyä vaativampiin työtehtäviin	41,0	47,3	52,1	54,1	38,6	48,4
Osallistua yrityksen päätöksentekoon	46,3	45,7	33,2	31,9	30,5	37,9
Palkansaajavastaajat (n)	577	278	220	863	115	2 054

33. Saadun peruskoulutuksen ja työtehtävien vaatimustason suhde (18–64-vuotiaat työlliset)

	Työtehtävissä vaaditaan				Yhteensä	
	Vähemmän kuin peruskoulutus edellyttäisi	Enemmän kuin peruskoulutus edellyttäisi	Vaatimustaso vastaa peruskoulutusta	Ei osaa sanoa	n	%
	%	%	%	%		
Ikä						
18–24-vuotiaat	21,7	24,4	52,1	1,8	152	100,0
25–29-vuotiaat	17,4	30,8	47,5	4,3	268	100,0
30–34-vuotiaat	13,0	39,4	44,6	3,0	332	100,0
35–44-vuotiaat	9,1	35,9	51,9	3,2	779	100,0
45–54-vuotiaat	8,2	36,1	53,0	2,8	731	100,0
55–64-vuotiaat	3,5	36,2	56,2	4,2	229	100,0
Sukupuoli						
Mies	10,3	37,2	49,6	2,8	1 322	100,0
Nainen	10,6	32,9	52,9	3,5	1 169	100,0
Sosioekonominen asema						
Maatalousyrittäjät	4,1	36,9	51,8	7,3	150	100,0
Muut yrittäjät	5,5	43,9	46,9	3,7	287	100,0
Ylemmät toimihenkilöt	7,3	44,1	47,6	1,0	506	100,0
Alemmat toimihenkilöt	11,9	36,1	48,5	3,5	802	100,0
Työntekijät	14,3	24,4	58,0	3,3	747	100,0
Koulutusaste						
Perusaste	6,9	32,3	57,2	3,6	653	100,0
Alempi keskiaste	9,1	33,0	53,3	4,6	711	100,0
Ylempi keskiaste	15,1	37,1	44,7	3,1	586	100,0
Korkea-aste	11,6	39,4	48,0	0,9	541	100,0
Palkansaajien työnantaja						
Yksityissektori	13,0	31,8	52,2	3,0	1 067	100,0
Kuntasektori	9,5	37,1	50,9	2,4	549	100,0
Valtiosektori	10,2	34,4	54,3	1,1	327	100,0
Muu (järjestöt)	12,6	36,1	45,4	5,8	96	100,0
Ei osaa sanoa	17,6	29,3	33,6	19,5	15	100,0
Muut kuin palkansaajat	5,0	41,5	48,6	4,9	437	100,0
Lääni						
Pääkaupunkiseutu	10,3	35,9	50,5	3,3	488	100,0
Muu Uudenmaan lääni	11,8	32,0	54,6	1,6	238	100,0
Turun ja Porin lääni ¹⁾	10,2	39,0	47,9	2,8	346	100,0
Hämeen lääni	9,2	36,0	52,3	2,5	355	100,0
Kymen lääni	13,0	29,3	52,3	5,4	163	100,0
Mikkelin lääni	11,2	30,5	55,3	3,0	98	100,0
Pohjois-Karjalan lääni	11,6	34,7	51,3	2,3	77	100,0
Kuopion lääni	8,1	37,2	53,8	1,0	118	100,0
Keski-Suomen lääni	13,3	37,5	44,2	5,0	119	100,0
Vaasan lääni	10,4	33,7	49,9	5,9	204	100,0
Oulun lääni	10,1	36,3	51,5	2,0	198	100,0
Lapin lääni	7,5	33,2	55,2	4,2	86	100,0
Kaikki	10,5	35,2	51,2	3,2	2 491	100,0

1) Ahvenanmaan maakunnan tiedot on tapausten vähäisyyden vuoksi yhdistetty Turun ja Porin lääniin tietoihin.

34. Työssä tarvittavien taitojen hankinta (18–64-vuotiaat työlliset)

	Taidot pohjautuvat peruskoulutukseen				Taidot pohjautuvat ammatilliseen lisäkoulutukseen			
	Erittäin/ melko paljon	Jonkin verran	Ei/Ei osaa sanoa	Yhteensä	Erittäin/ melko paljon	Jonkin verran	Ei osaa sanoa	Yhteensä
	%	%	%	%	%	%	%	%
Ikä								
18–24-vuotiaat	43,1	27,9	29,0	100,0	24,8	28,9	46,3	100,0
25–29-vuotiaat	48,9	35,1	16,0	100,0	30,4	40,6	29,0	100,0
30–34-vuotiaat	47,8	36,5	15,8	100,0	46,2	35,9	17,9	100,0
35–44-vuotiaat	45,3	36,0	18,7	100,0	47,5	32,8	19,7	100,0
45–54-vuotiaat	44,4	34,1	21,5	100,0	46,5	33,6	19,9	100,0
55–64-vuotiaat	42,1	36,2	21,7	100,0	43,9	33,3	22,8	100,0
Sukupuoli								
Mies	42,0	35,7	22,3	100,0	41,4	35,9	22,6	100,0
Nainen	49,1	34,0	16,9	100,0	45,7	32,0	22,2	100,0
Sosioekonominen asema								
Maatalousyrittäjät	27,1	37,7	35,2	100,0	30,4	34,2	35,5	100,0
Muut yrittäjät	39,6	36,0	24,3	100,0	41,0	33,5	25,5	100,0
Ylemmät toimihenkilöt	61,3	34,3	4,4	100,0	59,3	34,7	6,0	100,0
Alemmat toimihenkilöt	50,4	35,7	13,9	100,0	50,9	32,8	16,3	100,0
Työntekijät	34,8	33,5	31,7	100,0	28,4	35,3	36,4	100,0
Koulutusaste								
Perusaste	27,9	31,2	40,9	100,0	31,0	31,2	37,8	100,0
Alempi keskiaste	44,1	37,6	18,4	100,0	38,4	36,4	25,1	100,0
Ylempi keskiaste	46,6	40,6	12,8	100,0	52,2	33,0	14,8	100,0
Korkea-aste	66,6	29,8	3,6	100,0	55,6	35,8	8,6	100,0
Palkansaajien työnantaja								
Yksityissektori	39,7	36,9	23,4	100,0	39,9	32,7	27,4	100,0
Kuntasektori	61,3	28,1	10,6	100,0	48,9	35,4	15,7	100,0
Valtiosektori	51,1	36,0	12,9	100,0	52,0	37,2	10,8	100,0
Muu (järjestöt)	45,5	39,6	14,9	100,0	51,0	34,5	14,6	100,0
Ei osaa sanoa	25,1	41,9	33,0	100,0	39,0	27,3	33,7	100,0
Muut kuin palkansaajat	35,3	36,6	28,1	100,0	37,3	33,7	28,9	100,0
Lääni								
Pääkaupunkiseutu	48,3	35,7	16,0	100,0	46,5	34,7	18,8	100,0
Muu Uudenmaan lääni	43,4	33,8	22,8	100,0	50,4	29,2	20,4	100,0
Turun ja Porin lääni ¹⁾	43,4	35,8	20,9	100,0	43,5	31,4	25,1	100,0
Hämeen lääni	43,2	36,3	20,5	100,0	40,0	33,7	26,3	100,0
Kymen lääni	35,2	41,5	23,2	100,0	35,7	39,0	25,3	100,0
Mikkelin lääni	42,1	37,2	20,7	100,0	43,1	30,3	26,6	100,0
Pohjois-Karjalan lääni	54,3	31,9	13,9	100,0	44,5	34,0	21,5	100,0
Kuopion lääni	51,3	29,5	19,1	100,0	45,0	38,2	16,8	100,0
Keski-Suomen lääni	39,8	36,7	23,4	100,0	52,3	26,5	21,2	100,0
Vaasan lääni	40,4	34,6	25,0	100,0	33,8	38,8	27,4	100,0
Oulun lääni	55,3	28,9	15,8	100,0	42,1	40,1	17,8	100,0
Lapin lääni	52,6	31,9	15,5	100,0	46,8	31,6	21,7	100,0
Kaikki	45,3	34,9	19,8	100,0	43,5	34,1	22,4	100,0

1) Ahvenanmaan maakunnan tiedot on tapausten vähäisyyden vuoksi yhdistetty Turun ja Porin läänin tietoihin.

	Taidot perustuvat työkokemukseen				Taidot perustuvat omatoimiseen opiskeluun				
	Erittäin/ melko paljon	Jonkin verran	Ei/Ei osaa sanoa	Yhteensä	Erittäin/ melko paljon	Jonkin verran	Ei/Ei osaa sanoa	Yhteensä	
	%	%	%	%	%	%	%	n	%
Ikä									
18–24-vuotiaat	78,9	14,7	6,4	100,0	44,3	34,2	21,5	152	100,0
25–29-vuotiaat	92,1	6,5	1,5	100,0	51,0	35,8	13,2	268	100,0
30–34-vuotiaat	88,9	9,1	2,0	100,0	51,1	35,3	13,6	332	100,0
35–44-vuotiaat	95,0	4,1	0,9	100,0	51,5	32,8	15,6	779	100,0
45–54-vuotiaat	96,4	2,8	0,8	100,0	52,3	32,2	15,4	731	100,0
55–64-vuotiaat	97,6	1,5	0,9	100,0	48,2	35,7	16,1	229	100,0
Sukupuoli									
Mies	94,0	4,8	1,1	100,0	51,9	33,9	14,2	1 322	100,0
Nainen	92,9	5,3	1,8	100,0	49,8	33,3	16,9	1 169	100,0
Sosioekonominen asema									
Maatalousyrittäjät	96,4	2,8	0,7	100,0	49,3	38,1	12,5	150	100,0
Muut yrittäjät	96,7	2,9	0,4	100,0	63,1	25,6	11,3	287	100,0
Ylemmät toimihenkilöt	95,5	3,6	0,9	100,0	57,0	37,1	5,9	506	100,0
Alemmat toimihenkilöt	93,7	5,0	1,3	100,0	50,3	34,8	14,9	802	100,0
Työntekijät	90,2	7,4	2,4	100,0	43,0	32,3	24,7	747	100,0
Koulutustaso									
Perusaste	94,0	3,9	2,2	100,0	49,2	27,8	23,0	653	100,0
Alempi keskiaste	93,2	5,6	1,2	100,0	48,0	34,4	17,6	711	100,0
Ylempi keskiaste	92,7	5,8	1,5	100,0	49,5	38,1	12,4	586	100,0
Korkea-aste	94,3	5,0	0,7	100,0	58,3	35,0	6,7	541	100,0
Palkansaajien työnantaja									
Yksityissektori	93,3	5,3	1,4	100,0	48,6	33,2	18,3	1 067	100,0
Kuntasektori	92,8	5,6	1,5	100,0	51,7	34,1	14,2	549	100,0
Valtiosektori	91,9	6,2	1,9	100,0	49,3	37,7	13,0	327	100,0
Muu (järjestöt)	92,0	5,8	2,2	100,0	47,1	37,8	15,2	96	100,0
Ei osaa sanoa	86,3	–	13,7	100,0	31,3	46,4	22,3	15	100,0
Muut kuin palkansaajat	96,6	2,9	0,5	100,0	58,4	29,9	11,7	437	100,0
Lääni									
Pääkaupunkiseutu	93,7	4,9	1,4	100,0	52,3	35,4	12,3	488	100,0
Muu Uudenmaan lääni	90,3	6,9	2,8	100,0	47,4	32,1	20,5	238	100,0
Turun ja Porin lääni ¹⁾	94,4	3,6	2,0	100,0	47,9	33,3	18,8	346	100,0
Hämeen lääni	93,4	5,9	0,7	100,0	54,2	34,2	11,6	355	100,0
Kymen lääni	95,3	3,5	1,2	100,0	54,2	28,3	17,5	163	100,0
Mikkelin lääni	96,1	3,9	–	100,0	50,4	28,7	20,9	98	100,0
Pohjois-Karjalan lääni	93,5	6,5	–	100,0	50,3	42,4	7,3	77	100,0
Kuopion lääni	90,9	6,9	2,2	100,0	56,8	30,9	12,3	118	100,0
Keski-Suomen lääni	95,8	3,6	0,6	100,0	60,7	27,2	12,1	119	100,0
Vaasan lääni	91,3	7,6	1,1	100,0	40,4	39,6	20,0	204	100,0
Oulun lääni	95,7	3,4	0,9	100,0	47,6	37,8	14,5	198	100,0
Lapin lääni	93,1	3,0	3,9	100,0	56,6	24,0	19,4	86	100,0
Kaikki	93,5	5,1	1,4	100,0	50,9	33,6	15,4	2 491	100,0

1) Ahvenanmaan maakunnan tiedot on tapausten vähäisyyden vuoksi yhdistetty Turun ja Porin läänin tietoihin.

35. Työtehtävien ja koettujen valmiuksien vastaavuus (18–64-vuotiaat työlliset)

	Koetut valmiudet työtehtäviin					Yhteensä	
	Tarvitsee lisäkoulutusta selvitäkseen hyvin työtehtävistään	Työtehtävät vastaavat hyvin tämänhetkisiä valmiuksia	Työtehtävät ovat liian yksinkertaisia	Ei osaa sanoa		n	%
	%	%	%	%			
Ikä							
18–24-vuotiaat	16,0	58,6	24,6	0,7	152	100,0	
25–29-vuotiaat	13,8	63,9	21,9	0,4	268	100,0	
30–34-vuotiaat	19,4	63,6	16,7	0,3	332	100,0	
35–44-vuotiaat	20,1	64,7	14,2	1,0	779	100,0	
45–54-vuotiaat	18,3	69,0	11,7	1,0	731	100,0	
55–64-vuotiaat	12,2	78,1	8,0	1,8	229	100,0	
Sukupuoli							
Mies	17,9	68,7	12,7	0,7	1 322	100,0	
Nainen	17,8	64,2	16,9	1,2	1 169	100,0	
Sosioekonominen asema							
Maatalousyrittäjät	23,0	67,8	7,0	2,1	150	100,0	
Muut yrittäjät	21,5	68,1	8,5	1,9	287	100,0	
Ylemmät toimihenkilöt	22,1	68,3	9,1	0,4	506	100,0	
Alemmat toimihenkilöt	19,2	63,5	16,8	0,5	802	100,0	
Työntekijät	11,1	67,8	20,1	1,0	747	100,0	
Koulutusaste							
Perusaste	14,7	68,7	15,2	1,4	653	100,0	
Alempi keskiaste	17,3	68,7	13,0	1,1	711	100,0	
Ylempi keskiaste	19,0	61,8	18,8	0,3	586	100,0	
Korkea-aste	21,2	66,4	11,9	0,6	541	100,0	
Palkansaajien työnantaja							
Yksityissektori	14,1	67,2	18,0	0,7	1 067	100,0	
Kuntasektori	19,6	65,4	14,3	0,8	549	100,0	
Valtiosektori	21,1	63,8	14,4	0,7	327	100,0	
Muu (järjestöt)	16,2	72,7	11,1	–	96	100,0	
Ei osaa sanoa	41,0	45,2	13,8	–	15	100,0	
Muut kuin palkansaajat	22,0	68,0	8,0	2,0	437	100,0	
Suuralue (NUTS2)							
Uusimaa	17,7	64,1	17,4	0,9	726	100,0	
Etelä-Suomi ¹⁾	16,6	68,1	14,3	1,0	880	100,0	
Itä-Suomi	19,9	65,8	14,0	0,4	312	100,0	
Väli-Suomi	18,5	65,1	15,1	1,3	323	100,0	
Pohjois-Suomi	19,3	71,4	8,4	0,9	250	100,0	
Kuntaryhmä							
Kaupunkimainen	17,1	65,4	16,5	1,0	1 495	100,0	
Taajaan asuttu	16,6	69,6	13,2	0,6	433	100,0	
Maaseutumainen	20,9	67,2	11,1	0,8	564	100,0	
Kaikki	17,8	66,6	14,7	0,9	2 491	100,0	

1) Ml. Ahvenanmaan maakunta.

36. Mahdollisuudet saada työpaikalla ammattitaitoa kehittävää tai uraa edistävää koulutusta (18–64-vuotiaat palkansaajat)

	Koulutusmahdollisuudet työpaikalla				Yhteensä	
	Hyvät	Kohtalaiset	Heikot	Ei osaa sanoa	n	%
	%	%	%	%		
Ikä						
18–24-vuotiaat	20,8	33,0	38,3	8,0	147	100,0
25–29-vuotiaat	23,7	39,0	34,9	2,4	243	100,0
30–34-vuotiaat	25,9	40,2	33,3	0,6	281	100,0
35–44-vuotiaat	22,0	40,8	34,7	2,5	636	100,0
45–54-vuotiaat	25,5	34,0	37,3	3,3	587	100,0
55–64-vuotiaat	27,2	38,5	29,6	4,7	160	100,0
Sukupuoli						
Mies	26,1	35,5	35,2	3,2	1 031	100,0
Nainen	22,0	40,1	35,1	2,9	1 023	100,0
Sosioekonominen asema						
Ylemmät toimihenkilöt	36,9	41,5	20,0	1,6	506	100,0
Alemmat toimihenkilöt	26,1	40,4	31,1	2,4	802	100,0
Työntekijät	13,1	32,6	49,7	4,6	747	100,0
Koulutusaste						
Perusaste	19,0	29,6	46,2	5,3	493	100,0
Alempi keskiaste	17,5	36,5	43,0	3,0	568	100,0
Ylempi keskiaste	28,2	43,4	25,6	2,7	493	100,0
Korkea-aste	32,3	41,9	24,7	1,1	500	100,0
Työpaikan henkilökuntamäärä						
1– 49 henkeä	15,7	33,5	47,5	3,3	577	100,0
50– 99 henkeä	25,1	34,5	39,1	1,4	132	100,0
100–199 henkeä	28,2	41,0	29,3	1,5	146	100,0
200–499 henkeä	19,6	41,7	36,1	2,6	220	100,0
Yli 500 henkeä	31,3	39,8	26,0	2,9	863	100,0
Ei osaa sanoa	13,9	36,7	42,2	7,2	115	100,0
Työnantaja						
Yksityissektori	21,4	36,1	38,4	4,1	1 067	100,0
Kuntasektori	21,8	40,5	36,0	1,7	549	100,0
Valtiosektori	34,7	40,1	23,4	1,8	327	100,0
Muu (järjestöt)	26,9	36,2	34,9	2,0	96	100,0
Ei osaa sanoa	41,0	25,1	28,3	5,6	15	100,0
Kaikki	24,0	37,8	35,1	3,0	2 054	100,0

37. Työelämässä tarvittavien tietojen ja taitojen kokeminen puutteellisiksi (18–64-vuotias työvoima¹⁾)

	Tietojen ja taitojen kokeminen puutteellisiksi			Yhteensä	
	Usein/ Melko usein	Joskus	Ei juuri koskaan/ Ei osaa sanoa	n	%
	%	%	%		
Ikä					
18–24-vuotiaat	12,5	50,9	36,7	165	100,0
25–29-vuotiaat	15,7	55,4	28,9	343	100,0
30–34-vuotiaat	18,9	56,9	24,2	404	100,0
35–44-vuotiaat	20,4	55,4	24,3	923	100,0
45–54-vuotiaat	16,2	55,1	28,6	865	100,0
55–64-vuotiaat	14,2	54,6	31,3	301	100,0
Sukupuoli					
Mies	18,2	51,7	30,1	1 583	100,0
Nainen	16,4	59,1	24,5	1 417	100,0
Sosioekonominen asema					
Maatalousyrittäjät	26,5	48,3	25,2	157	100,0
Muut yrittäjät	17,3	49,4	33,4	314	100,0
Ylemmät toimihenkilöt	30,7	52,2	17,1	529	100,0
Alemmat toimihenkilöt	15,7	62,9	21,4	941	100,0
Työntekijät	11,1	53,1	35,9	1 006	100,0
Muu tai tuntematon	9,0	41,9	49,1	54	100,0
Koulutusaste					
Perusaste	13,2	48,7	38,0	872	100,0
Alempi keskiaste	13,0	59,9	27,1	883	100,0
Ylempi keskiaste	18,8	57,1	24,2	674	100,0
Korkea-aste	28,8	55,5	15,7	572	100,0
Työvoimaan kuuluminen					
Työllinen	18,9	57,4	23,7	2 451	100,0
Työtön	10,5	45,3	44,3	550	100,0
Kaikki	17,4	55,2	27,4	3 001	100,0

1) 18–64-vuotias työvoima, poislukien ne työttömät, joilla ei vielä ollut työkokemusta.

38. Avunsaanti tilanteissa, joissa tiedot ja taidot on koettu puutteellisiksi iän ja sukupuolen mukaan (Kyllä-vastausten osuus) (Ne 18–64-vuotiaat työvoimaan kuuluvat, jotka ilmoittivat joutuneensa tilanteisiin, joissa olivat kokeneet tietonsa tai taitonsa puutteellisiksi)

Saanut apua	Ikä				Sukupuoli		Yhteensä
	18–24-vuotiaat	25–29-vuotiaat	30–44-vuotiaat	45–64-vuotiaat	Miehet	Naiset	
	%	%	%	%	%	%	
Työtovereilta tai työpaikan asiantuntijoilta	90,0	93,1	85,6	82,0	82,2	88,4	85,3
Kirjallisuudesta tai ammattilehdistöstä	43,0	60,9	64,3	67,4	64,1	64,1	64,1
Koulutuksesta	28,9	44,1	56,8	59,2	53,1	56,9	54,9
Ulkopuolisilta asiantuntijoilta	32,4	39,7	54,2	55,1	55,9	47,7	51,9
Jostain muualta	10,5	5,2	8,3	7,6	8,1	7,5	7,8
Ym. tilanteisiin joutuneita (n)	105	244	1 005	824	1 107	1 070	2 177

39. Avunsaanti tilanteissa, joissa tiedot ja taidot on koettu puutteellisiksi sosioekonomisen aseman mukaan (Kyllä-vastausten osuus) (Ne 18–64-vuotiaat työvoimaan kuuluvat, jotka ilmoittivat joutuneensa tilanteisiin, joissa olivat kokeneet tietonsa tai taitonsa puutteellisiksi)

Saanut apua	Sosioekonominen asema						Yhteensä
	Maatalous-yrittäjät	Muut yrittäjät	Ylemmät toimihenkilöt	Alemmat toimihenkilöt	Työntekijät	Muu tai tunteeton	
	%	%	%	%	%	%	
Työtovereilta tai työpaikan asiantuntijoilta	60,3	59,3	86,5	90,8	91,0	88,2	85,3
Kirjallisuudesta tai ammattilehdistöstä	91,2	80,0	79,6	65,3	41,8	71,2	64,1
Koulutuksesta	50,3	48,7	69,8	61,6	40,6	44,4	54,9
Ulkopuolisilta asiantuntijoilta	83,1	80,2	65,8	49,1	32,0	21,1	51,9
Jostain muualta	6,8	13,8	10,8	6,7	5,5	–	7,8
Ym. tilanteisiin joutuneita (n)	118	209	438	740	645	27	2 177

40. Avunsaanti tilanteissa, joissa tiedot ja taidot on koettu puutteellisiksi koulutusasteen mukaan (Kyllä-vastausten osuus) (Ne 18–64-vuotiaat työvoimaan kuuluvat, jotka ilmoittivat joutuneensa tilanteisiin, joissa olivat kokeneet tietonsa tai taitonsa puutteellisiksi)

Saanut apua	Koulutusaste				Yhteensä
	Perusaste	Alempi keskiaste	Ylempi keskiaste	Korkeaaste	
	%	%	%	%	
Työtovereilta tai työpaikan asiantuntijoilta	82,1	87,5	85,8	85,3	85,3
Kirjallisuudesta tai ammattilehdistöstä	48,5	59,4	69,9	81,6	64,1
Koulutuksesta	39,4	51,1	60,1	72,1	54,9
Ulkopuolisilta asiantuntijoilta	43,4	45,0	57,1	64,9	51,9
Jostain muualta	5,2	7,2	10,1	9,0	7,8
Ym. tilanteisiin joutuneita (n)	540	644	511	482	2 177

43. Syyt, jotka voisivat herättää paljon tai jonkin verran kiinnostusta mennä lähivuosina työhön tai ammattiin liittyvään lisäkoulutukseen iän ja sukupuolen mukaan (18–64-vuotiaat työvoimaan kuuluvat, jotka EIVÄT olleet kiinnostuneita lisäkoulutuksesta)

Kiinnostusta herättävät syyt	Ikä				Sukupuoli		Ne, jotka eivät olleet lisäkoulutuksesta kiinnostuneita
	18–24-vuotiaat	25–29-vuotiaat	30–44-vuotiaat	45–64-vuotiaat	Miehet	Naiset	
	%	%	%	%	%	%	
Itsensä kehittäminen	76,6	83,9	75,5	55,8	61,6	70,6	65,5
Ammattitaidon ylläpitäminen/kehittäminen	68,9	69,1	68,7	46,3	54,8	59,2	56,7
Työttömyys tai sen uhka	72,1	71,7	70,7	43,8	55,9	56,9	56,3
Halu saada nykyistä paremmat ansiot	86,6	73,3	64,4	36,2	51,3	50,4	50,9
Vaihtelunhalu	66,1	64,2	51,6	32,5	41,6	44,6	42,9
Pääsy tai halu päästä toisiin työtehtäviin	54,3	58,3	53,1	18,5	33,5	36,6	34,9
Halu löytää uusia ystäviä	38,5	36,3	36,3	23,5	27,6	31,9	29,5
Pääsy tai halu päästä vaativampiin työtehtäviin	59,5	59,5	42,8	13,8	28,2	30,2	29,1
Halu vaihtaa/hankkia uusi työpaikka	50,7	51,7	44,7	14,0	28,6	29,4	28,9
Vakituisen työpaikan saaminen	68,9	48,8	28,9	16,8	25,5	25,9	25,7
Koulutuksen tuoman arvostuksen saaminen	55,3	33,7	29,9	17,0	22,8	26,4	24,4
Halu vaihtaa ammattia	49,0	41,1	37,4	10,7	24,3	23,2	23,8
Muodollisen pätevyyden hankkiminen	46,3	36,2	24,2	10,1	18,2	18,8	18,5
Koska tututkin osallistuvat	15,8	7,4	14,5	9,3	10,9	11,7	11,2
Muu koulutustarvetta herättävä syy	3,1	1,2	2,1	1,9	2,4	1,5	2,0
Ei kiinnostunut työvoima (n)	53	80	396	618	642	506	1 148

44. Syyt, jotka voisivat herättää paljon tai jonkin verran kiinnostusta mennä lähivuosina työhön tai ammattiin liittyvään lisäkoulutukseen sosioekonomisen aseman mukaan (18–64-vuotiaat työvoimaan kuuluvat, jotka EIVÄT olleet kiinnostuneita lisäkoulutuksesta)

Kiinnostusta herättävät syyt	Sosioekonominen asema						Ne, jotka eivät olleet lisäkoulutuksesta kiinnostuneita
	Maa-talous-yrittäjät	Muut yrittäjät	Ylemmät toimihenkilöt	Alemmat toimihenkilöt	Työntekijät	Muu tai tuntematon	
	%	%	%	%	%	%	
Itsensä kehittäminen	57,4	64,5	75,2	75,8	57,4	72,3	65,5
Ammattitaidon ylläpitäminen/kehittäminen	49,1	49,7	72,2	67,4	48,9	56,6	56,7
Työttömyys tai sen uhka	41,9	47,2	59,5	57,8	60,4	52,7	56,3
Halu saada nykyistä paremmat ansiot	39,6	34,3	40,0	53,1	58,8	75,5	50,9
Vaihtelunhalu	35,7	33,3	49,5	49,6	40,3	56,4	42,9
Pääsy tai halu päästä toisiin työtehtäviin	22,9	21,8	31,8	42,3	37,7	32,6	34,9
Halu löytää uusia ystäviä	29,0	22,0	25,9	33,5	29,4	46,7	29,5
Pääsy tai halu päästä vaativampiin työtehtäviin	9,3	16,3	32,2	35,2	32,3	28,4	29,1
Halu vaihtaa/hankkia uusi työpaikka	18,0	17,0	23,0	34,5	31,2	57,5	28,9
Vakituisen työpaikan saaminen	16,2	13,5	13,9	24,0	32,9	75,0	25,7
Koulutuksen tuoman arvostuksen saaminen	14,6	14,9	21,6	28,0	27,2	35,3	24,4
Halu vaihtaa ammattia	19,4	16,9	16,3	25,9	27,4	29,1	23,8
Muodollisen pätevyyden hankkiminen	4,8	15,1	12,1	16,9	23,3	45,8	18,5
Koska tututkin osallistuvat	14,4	6,6	9,3	11,2	13,0	8,5	11,2
Muu koulutustarvetta herättävä syy	1,3	-	1,5	1,8	2,8	5,8	2,0
Ei kiinnostunut työvoima (n)	84	153	130	300	452	28	1 148

45. Opiskelun ehdoksi asetettu sellaisen opintotuen suuruus, jota ei tarvitse maksaa takaisin (18–64-vuotiaat työlliset)

	Opintotuen pitäisi olla					Yhteensä	
	1/2 nykyisistä nettotuloista ¹⁾	3/4 nykyisistä nettotuloista	Vähintään nykyiset nettotulot	Ei ryhtyisi opiskelemaan ²⁾	Ei osaa sanoa	n	%
	%	%	%	%	%		
Ikä							
18–24-vuotiaat	38,9	28,8	21,6	8,6	2,1	152	100,0
25–29-vuotiaat	27,5	34,0	26,3	12,2	–	268	100,0
30–34-vuotiaat	18,0	32,8	32,5	14,4	2,4	332	100,0
35–44-vuotiaat	18,4	28,3	33,6	17,6	2,1	779	100,0
45–54-vuotiaat	15,0	25,1	31,6	25,1	3,1	731	100,0
55–64-vuotiaat	10,8	13,5	19,8	52,3	3,7	229	100,0
Sukupuoli							
Mies	17,2	26,9	29,7	23,6	2,6	1 322	100,0
Nainen	20,8	27,7	30,6	18,9	2,1	1 169	100,0
Sosioekonominen asema							
Maatalousyrittäjät	19,6	12,5	22,7	36,9	8,3	150	100,0
Muut yrittäjät	20,0	15,7	29,7	30,4	4,2	287	100,0
Ylemmät toimihenkilöt	19,3	33,7	21,3	23,5	2,2	506	100,0
Alemmat toimihenkilöt	19,3	32,0	30,5	17,1	1,1	802	100,0
Työntekijät	17,6	25,2	37,2	18,1	1,9	747	100,0
Koulutusaste							
Perusaste	15,1	18,7	35,5	27,2	3,4	653	100,0
Alempi keskiaste	16,2	27,6	33,6	20,3	2,2	711	100,0
Ylempi keskiaste	22,1	30,4	29,8	16,3	1,3	586	100,0
Korkea-aste	23,5	33,7	19,1	21,3	2,4	541	100,0
Bruttotulot kuukaudessa							
4 000 markkaa tai vähemmän	17,6	9,4	43,1	23,2	6,8	145	100,0
4 001– 6 000 markkaa	17,5	23,9	40,8	15,7	2,2	254	100,0
6 001– 8 000 markkaa	18,5	28,1	36,3	15,0	2,1	500	100,0
8 001–10 000 markkaa	20,7	31,0	27,7	19,3	1,2	546	100,0
10 001–12 000 markkaa	18,6	29,8	28,7	21,2	1,7	402	100,0
12 001–14 000 markkaa	18,7	36,4	19,7	23,4	1,8	212	100,0
14 001–18 000 markkaa	17,2	33,2	24,6	24,4	0,6	178	100,0
Yli 18 000 markkaa	25,6	23,8	14,0	35,8	0,7	130	100,0
Ei halua vastata/Ei osaa sanoa	13,0	6,1	25,2	44,4	11,3	122	100,0
Kuntaryhmä							
Kaupunkimainen	18,1	29,0	29,7	21,2	2,1	1 495	100,0
Taajaan asuttu	21,4	25,7	30,1	19,8	3,0	433	100,0
Maaseutumainen	19,1	23,8	31,2	23,3	2,6	564	100,0
Kaikki työlliset	18,9	27,3	30,1	21,4	2,4	2 491	100,0

- 1) Sisältää myös henkilöt, jotka valmiita opiskelemaan 1/4 nettopalkasta. Tällaisia oli yhteensä 2,0 % työllisistä.
2) Ei ole missään tapauksessa kiinnostunut opiskelusta tai vastaajalla ei ole tuloja.

46. Työhön tai ammatin liittyvä koulutustarve

	Tarvetta saada työhön liittyvää koulutusta (ei kielikoulutusta) (18–64-vuotiaat pl. eläkeläiset ja opiskelijat, joilla ei työkokemusta)					Tarvetta saada kielikoulutusta työelämän vuoksi (18–64-vuotiaat pl. eläkeläiset)				
	Kyllä	Ei	Ei osaa sanoa	Yhteensä		Kyllä	Ei	Ei osaa sanoa	Yhteensä	
	%	%	%	n	%	%	%	%	n	%
Ikä										
18–24-vuotiaat	49,5	44,8	5,7	355	100,0	55,5	42,4	2,1	557	100,0
25–29-vuotiaat	54,3	41,9	3,9	430	100,0	54,1	45,7	0,2	446	100,0
30–34-vuotiaat	58,5	38,7	2,7	473	100,0	50,9	48,9	0,2	474	100,0
35–44-vuotiaat	51,7	45,2	3,1	977	100,0	49,7	49,9	0,5	977	100,0
45–54-vuotiaat	42,9	52,7	4,3	894	100,0	41,4	58,1	0,5	894	100,0
55–64-vuotiaat	14,4	83,6	2,1	324	100,0	25,0	75,0	–	324	100,0
Sukupuoli										
Mies	45,7	51,0	3,3	1 749	100,0	47,8	51,6	0,6	1 853	100,0
Nainen	48,2	47,8	3,9	1 704	100,0	46,4	53,0	0,6	1 818	100,0
Sosioekonominen asema										
Maatalousyrittäjät	45,1	49,5	5,4	157	100,0	17,6	81,7	0,7	157	100,0
Muut yrittäjät	51,6	44,5	3,8	317	100,0	53,2	46,8	–	317	100,0
Ylemmät toimihenkilöt	60,5	38,2	1,3	540	100,0	60,2	39,6	0,2	540	100,0
Alemmät toimihenkilöt	50,1	46,6	3,3	951	100,0	51,6	48,2	0,2	951	100,0
Työntekijät	33,4	63,0	3,5	1 029	100,0	31,6	68,3	0,1	1 029	100,0
Opiskelijat	50,4	40,5	9,2	182	100,0	68,7	28,5	2,8	401	100,0
Muu tai tuntematon	53,5	41,7	4,8	276	100,0	41,4	56,3	2,3	276	100,0
Koulutustaso										
Perustaso	33,3	61,8	4,9	960	100,0	34,5	64,9	0,6	1 050	100,0
Alempi keskiaste	43,0	53,1	3,9	992	100,0	39,0	60,3	0,7	1 009	100,0
Ylempi keskiaste	56,3	40,3	3,4	867	100,0	60,3	39,0	0,7	978	100,0
Korkea-aste	61,1	37,3	1,6	633	100,0	60,3	39,2	0,5	635	100,0
Palkansaajien työnantaja										
Yksityissektori	40,8	57,9	1,3	1 067	100,0	48,5	51,5	–	1 067	100,0
Kuntasektori	52,7	44,1	3,2	549	100,0	38,2	61,4	0,4	549	100,0
Valtiosektori	44,1	53,0	2,9	327	100,0	56,6	43,4	–	327	100,0
Muu (järjestöt)	56,8	38,2	4,9	96	100,0	52,6	47,4	–	96	100,0
Ei osaa sanoa	29,4	52,1	18,5	15	100,0	38,8	61,2	–	15	100,0
Muut kuin palkansaajat	49,5	45,5	5,0	1 035	100,0	40,0	59,4	0,5	1 035	100,0
Palkansaajien työpaikan henkilökuntamäärä										
1– 49 henkeä	41,7	55,4	2,8	577	100,0	47,4	52,6	–	577	100,0
50– 99 henkeä	51,3	46,5	2,1	132	100,0	46,8	52,5	0,7	132	100,0
100–199 henkeä	47,2	50,4	2,4	146	100,0	43,3	56,7	–	146	100,0
200–499 henkeä	44,5	54,1	1,5	220	100,0	45,8	54,2	–	220	100,0
Yli 500 henkeä	47,5	50,3	2,2	863	100,0	50,7	49,2	0,1	863	100,0
Ei osaa sanoa	36,3	60,4	3,3	115	100,0	27,8	72,2	–	115	100,0
Muut kuin palkansaajat	49,5	45,5	5,0	1 035	100,0	40,0	59,4	0,5	1 035	100,0
Työvoimaan kuuluminen										
Työvoima	46,6	50,1	3,3	3 089	100,0	44,8	55,0	0,3	3 089	100,0
Työlliset	45,8	51,5	2,7	2 491	100,0	46,4	53,5	0,1	2 491	100,0
Työttömät	49,8	44,5	5,8	598	100,0	38,1	61,1	0,8	598	100,0
Työvoiman ulkopuoliset	49,9	43,3	6,8	363	100,0	59,2	38,3	2,6	582	100,0
Lääni										
Pääkaupunkiseutu	53,6	43,4	3,0	674	100,0	60,3	39,1	0,5	713	100,0
Muu Uudenmaan lääni	42,8	53,7	3,5	304	100,0	40,2	58,7	1,2	315	100,0
Turun ja Porin lääni ¹⁾	42,4	53,9	3,7	482	100,0	43,6	55,9	0,5	517	100,0
Hämeen lääni	48,3	49,7	2,1	488	100,0	44,5	55,0	0,5	514	100,0
Kymen lääni	44,7	52,3	3,0	222	100,0	47,0	52,6	0,4	240	100,0
Mikkelin lääni	41,3	55,7	3,0	142	100,0	36,4	63,6	–	146	100,0
Pohjois-Karjalan lääni	43,5	53,8	2,6	112	100,0	45,5	54,5	–	121	100,0
Kuopion lääni	50,5	48,7	0,9	161	100,0	42,9	55,5	1,6	174	100,0
Keski-Suomen lääni	49,5	45,4	5,1	169	100,0	49,8	49,8	0,4	179	100,0
Vaasan lääni	44,1	52,0	3,9	286	100,0	38,7	60,4	0,9	307	100,0
Oulun lääni	46,0	43,9	10,1	284	100,0	47,2	51,9	0,9	304	100,0
Lapin lääni	47,9	49,8	2,3	130	100,0	49,7	50,3	–	142	100,0
Kaikki	47,0	49,4	3,6	3 453	100,0	47,1	52,3	0,6	3 671	100,0

1) Ahvenanmaan maakunnan tiedot on tapausten vähäisyyden vuoksi yhdistetty Turun ja Porin läänin tietoihin.

47. Työn muuttuminen työtavoiltaan ja -välineiltään seuraavien 5 vuoden aikana (18–64-vuotiaat palkansaajat)

Todennäköisyys työtapojen/-välineiden muuttumiseen seuraavien 5 vuoden aikana

	Hyvin toden-	Melko toden-	Melko epätoden-	Erittäin epätoden-	Ei osaa sanoa	Yhteensä	
	näköistä	näköistä	näköistä	näköistä	%	n	%
Ikä							
18–24-vuotiaat	10,9	19,9	34,3	28,3	6,7	147	100,0
25–29-vuotiaat	22,6	26,8	29,0	18,9	2,7	243	100,0
30–34-vuotiaat	16,0	29,7	31,4	21,5	1,3	281	100,0
35–44-vuotiaat	17,2	26,0	30,3	24,8	1,8	636	100,0
45–54-vuotiaat	14,1	26,2	28,8	29,0	2,0	587	100,0
55–64-vuotiaat	19,4	13,4	35,2	31,0	1,1	160	100,0
Sukupuoli							
Mies	18,2	24,5	30,8	24,4	2,1	1 031	100,0
Nainen	14,8	26,0	30,3	26,7	2,2	1 023	100,0
Sosioekonominen asema							
Ylemmät toimihenkilöt	23,8	27,5	32,6	15,5	0,5	506	100,0
Alemmat toimihenkilöt	15,9	25,8	30,1	26,2	1,9	802	100,0
Työntekijät	12,2	23,0	29,5	31,7	3,5	747	100,0
Koulutusaste							
Perusaste	13,7	23,2	27,3	32,4	3,4	493	100,0
Alempi keskiaste	12,2	22,8	31,6	30,1	3,4	568	100,0
Ylempi keskiaste	19,8	26,5	30,3	22,4	1,0	493	100,0
Korkea-aste	20,9	28,7	32,8	16,8	0,8	500	100,0
Työnantaja							
Yksityissektori	14,7	22,2	32,5	27,8	2,8	1 067	100,0
Kuntasektori	14,8	29,6	29,2	25,2	1,2	549	100,0
Valtiosektori	25,5	28,7	26,5	17,9	1,4	327	100,0
Muu (järjestöt)	14,9	20,7	31,8	29,6	3,0	96	100,0
Ei osaa sanoa	20,5	34,6	19,2	20,1	5,6	15	100,0
Työpaikan henkilökuntamäärä							
1– 49 henkeä	11,1	20,6	33,7	33,4	1,2	577	100,0
50– 99 henkeä	16,4	25,8	29,5	23,2	5,0	132	100,0
100–199 henkeä	13,5	32,5	30,7	22,5	0,8	146	100,0
200–499 henkeä	19,5	27,4	26,8	23,5	2,8	220	100,0
Yli 500 henkeä	21,0	26,1	29,6	21,6	1,7	863	100,0
Ei osaa sanoa	7,8	27,9	29,9	26,9	7,6	115	100,0
Lääni							
Pääkaupunkiseutu	18,9	25,5	30,9	23,0	1,7	439	100,0
Muu Uudenmaan lääni	16,8	24,7	31,2	23,9	3,4	201	100,0
Turun ja Porin lääni ¹⁾	14,7	26,7	31,9	24,6	2,2	279	100,0
Hämeen lääni	16,8	20,1	27,0	33,2	2,9	293	100,0
Kymen lääni	16,7	22,0	32,0	29,3	–	131	100,0
Mikkelin lääni	18,7	16,8	35,7	28,1	0,8	78	100,0
Pohjois-Karjalan lääni	11,9	23,3	39,2	24,4	1,3	63	100,0
Kuopion lääni	16,7	25,5	29,6	25,4	2,8	92	100,0
Keski-Suomen lääni	13,1	23,8	36,2	23,6	3,3	100	100,0
Vaasan lääni	15,0	30,1	22,6	28,6	3,6	142	100,0
Oulun lääni	15,9	31,2	34,4	17,5	1,0	167	100,0
Lapin lääni	17,3	34,9	19,3	25,6	3,0	70	100,0
Kaikki palkansaajat	16,5	25,2	30,5	25,6	2,2	2 054	100,0

1) Ahvenanmaan maakunnan tiedot on tapausten vähäisyyden vuoksi yhdistetty Turun ja Porin läänin tietoihin.

48. Vapaa-aikaan tai harrastuksiin liittyvä koulutustarve (18–64-vuotias väestö)

	Tarve saada koulutusta vapaa-aikaan tai harrastuksiin liittyen (ei kielikoulutusta)					Halu opiskella kieliä muuten kuin työelämän vuoksi				
	Kyllä	Ei	Ei osaa sanoa	Yhteensä		Kyllä	Ei	Ei osaa sanoa	Yhteensä	
	%	%	%	n	%	%	%	%	n	%
Ikä										
18–24-vuotiaat	17,5	80,6	1,9	559	100,0	61,1	36,7	2,2	559	100,0
25–29-vuotiaat	21,7	76,3	2,0	449	100,0	65,8	32,8	1,4	449	100,0
30–34-vuotiaat	31,6	66,2	2,2	478	100,0	64,3	34,3	1,4	478	100,0
35–44-vuotiaat	25,6	72,6	1,8	1 007	100,0	63,7	35,6	0,7	1 007	100,0
45–54-vuotiaat	20,9	77,2	1,9	964	100,0	58,3	39,9	1,7	964	100,0
55–64-vuotiaat	18,3	78,0	3,7	649	100,0	42,1	55,3	2,6	649	100,0
Sukupuoli										
Mies	19,4	78,6	2,0	2 074	100,0	52,1	46,3	1,6	2 074	100,0
Nainen	25,7	71,9	2,5	2 033	100,0	66,0	32,4	1,6	2 033	100,0
Sosioekonominen asema										
Maatalousyrittäjät	16,3	80,0	3,7	157	100,0	43,0	54,3	2,7	157	100,0
Muut yrittäjät	19,7	79,0	1,3	317	100,0	64,7	35,0	0,3	317	100,0
Ylemmät toimihenkilöt	32,5	66,3	1,2	540	100,0	72,1	27,3	0,6	540	100,0
Alemmat toimihenkilöt	25,3	72,8	1,9	951	100,0	68,5	30,3	1,2	951	100,0
Työntekijät	18,6	79,3	2,1	1 029	100,0	50,6	47,6	1,8	1 029	100,0
Opiskelijat	20,3	77,7	1,9	401	100,0	68,1	29,9	1,9	401	100,0
Eläkeläiset	20,1	75,3	4,7	436	100,0	36,5	60,5	3,0	436	100,0
Muu tai tuntematon	21,6	75,9	2,5	276	100,0	56,4	41,1	2,5	276	100,0
Koulutusaste										
Perusaste	16,6	80,8	2,6	1 314	100,0	48,9	48,5	2,6	1 314	100,0
Alempi keskiaste	19,7	77,4	2,9	1 110	100,0	54,0	44,6	1,5	1 110	100,0
Ylempi keskiaste	27,3	71,1	1,6	1 008	100,0	68,0	31,0	1,0	1 008	100,0
Korkea-aste	31,4	67,4	1,2	675	100,0	73,3	25,9	0,8	675	100,0
Työvoimaan kuuluminen										
Työvoima	23,2	74,9	1,9	3 089	100,0	61,0	37,7	1,3	3 089	100,0
Työlliset	23,7	74,6	1,7	2 491	100,0	63,0	35,8	1,2	2 491	100,0
Työttömät	21,1	76,2	2,7	598	100,0	52,7	45,7	1,6	598	100,0
Työvoiman ulkopuoliset	20,4	76,4	3,2	1 018	100,0	52,8	44,6	2,6	1 018	100,0
Lääni										
Pääkaupunkiseutu	30,3	68,2	1,5	768	100,0	66,4	32,5	1,1	768	100,0
Muu Uudenmaan lääni	17,9	78,6	3,6	350	100,0	58,4	39,5	2,1	350	100,0
Turun ja Porin lääni ¹⁾	18,6	80,1	1,4	579	100,0	58,8	39,8	1,4	579	100,0
Hämeen lääni	23,4	74,0	2,6	587	100,0	63,0	35,5	1,5	587	100,0
Kymen lääni	17,6	79,8	2,6	265	100,0	55,5	43,3	1,3	265	100,0
Mikkelin lääni	19,4	78,8	1,8	161	100,0	55,7	43,6	0,7	161	100,0
Pohjois-Karjalan lääni	23,1	76,9	–	139	100,0	51,1	47,9	1,0	139	100,0
Kuopion lääni	23,3	74,7	2,0	203	100,0	54,6	44,3	1,1	203	100,0
Keski-Suomen lääni	23,2	75,3	1,5	204	100,0	56,6	41,4	2,1	204	100,0
Vaasan lääni	20,2	77,4	2,4	340	100,0	51,0	47,5	1,5	340	100,0
Oulun lääni	22,4	72,6	4,9	350	100,0	55,0	40,5	4,5	350	100,0
Lapin lääni	20,1	79,4	0,5	161	100,0	60,6	39,4	–	161	100,0
Kaikki	22,5	75,3	2,2	4 107	100,0	59,0	39,4	1,6	4 107	100,0

1) Ahvenanmaan maakunnan tiedot on tapausten vähäisyyden vuoksi yhdistetty Turun ja Porin lääniin tietoihin.

49. Koulutukseen osallistumisaikomukset sekä kiinnostus pitkäkestoiseen opiskeluun

	Koulutukseen osallistumisaikomukset seuraavien 12 kuukauden aikana (18–64-vuotias väestö)					Kiinnostus osallistua tutkimushetkeä seuraavien 2 vuoden kuluessa vähintään vuoden kestävään tutkintoon johtavaan koulutukseen (18–64-vuotias työvoima)				
	Kyllä	Ei	Ei osaa sanoa	Yhteensä		Kyllä	Ehkä	Ei/Ei osaa sanoa	Yhteensä	
	%	%	%	n	%	%	%	%	n	%
Ikä										
18–24-vuotiaat	77,6	20,7	1,7	559	100,0	28,3	16,3	55,4	238	100,0
25–29-vuotiaat	65,7	31,4	2,9	449	100,0	12,3	14,8	72,9	353	100,0
30–34-vuotiaat	63,8	35,0	1,3	478	100,0	12,7	12,5	74,8	405	100,0
35–44-vuotiaat	58,5	37,3	4,2	1 007	100,0	7,2	10,3	82,5	924	100,0
45–54-vuotiaat	50,2	46,8	3,0	964	100,0	4,1	7,9	88,1	866	100,0
55–64-vuotiaat	32,6	65,9	1,5	649	100,0	0,8	1,7	97,5	303	100,0
Sukupuoli										
Mies	52,4	44,7	2,8	2 074	100,0	7,3	9,3	83,4	1 635	100,0
Nainen	60,5	36,9	2,5	2 033	100,0	10,2	10,8	78,9	1 454	100,0
Sosioekonominen asema										
Maatalousyrittäjät	38,4	60,3	1,2	157	100,0	1,8	3,4	94,8	157	100,0
Muut yrittäjät	45,2	52,5	2,3	317	100,0	4,3	8,7	87,0	316	100,0
Ylemmät toimihenkilöt	79,8	18,5	1,7	540	100,0	12,1	8,5	79,4	540	100,0
Alemmat toimihenkilöt	64,6	32,6	2,8	951	100,0	11,5	9,7	78,8	951	100,0
Työntekijät	41,9	52,9	5,2	1 029	100,0	5,5	11,2	83,3	1 027	100,0
Opiskelijat	94,9	5,1	–	401	100,0	.	.	.	.	.
Eläkeläiset	26,3	72,5	1,2	436	100,0	.	.	.	.	.
Muu tai tuntematon	51,5	46,3	2,2	276	100,0	20,3	24,4	55,2	97	100,0
Koulutusaste										
Perusaste	39,4	58,1	2,5	1 314	100,0	6,1	8,7	85,2	889	100,0
Alempi keskiaste	48,2	47,6	4,3	1 110	100,0	5,5	10,1	84,3	904	100,0
Ylempi keskiaste	71,9	26,1	2,0	1 008	100,0	13,2	12,0	74,8	713	100,0
Korkea-aste	80,1	18,4	1,5	675	100,0	11,8	9,5	78,7	584	100,0
Työvoimaan kuuluminen										
Työvoima	56,3	40,4	3,3	3 089	100,0	8,6	10,0	81,3	3 089	100,0
Työlliset	58,0	38,9	3,1	2 491	100,0	8,0	8,1	84,0	2 491	100,0
Työttömät	49,4	46,7	3,9	598	100,0	11,5	18,3	70,2	598	100,0
Työvoiman ulkopuoliset	56,9	42,3	0,8	1 018	100,0	.	.	.	.	.
Lääni										
Pääkaupunkiseutu	66,7	30,2	3,1	768	100,0	12,2	11,4	76,4	593	100,0
Muu Uudenmaan lääni	52,8	42,6	4,6	350	100,0	7,7	11,6	80,7	279	100,0
Turun ja Porin lääni ¹⁾	51,6	45,9	2,5	579	100,0	5,4	9,3	85,4	428	100,0
Hämeen lääni	59,6	40,1	0,3	587	100,0	11,0	7,9	81,1	430	100,0
Kymen lääni	54,9	42,2	2,9	265	100,0	6,3	9,8	84,0	197	100,0
Mikkelin lääni	46,5	50,8	2,7	161	100,0	6,4	10,5	83,1	130	100,0
Pohjois-Karjalan lääni	52,6	46,8	0,6	139	100,0	7,4	6,6	86,0	101	100,0
Kuopion lääni	50,8	47,9	1,3	203	100,0	6,6	10,1	83,3	151	100,0
Keski-Suomen lääni	59,0	38,0	3,0	204	100,0	10,5	10,8	78,7	155	100,0
Vaasan lääni	51,2	43,9	4,9	340	100,0	4,4	12,4	83,2	254	100,0
Oulun lääni	53,8	42,4	3,8	350	100,0	10,7	8,8	80,5	253	100,0
Lapin lääni	57,9	40,7	1,4	161	100,0	8,9	9,3	81,7	119	100,0
Kaikki vastanneet	56,4	40,9	2,7	4 107	100,0	8,6	10,0	81,3	3 089	100,0

1) Ahvenanmaan maakunnan tiedot on tapausten vähäisyyden vuoksi yhdistetty Turun ja Porin läänin tietoihin.

50. Tiedonsaanti aikuiskoulutusmahdollisuuksista (18–64-vuotias väestö)

	Saanut tietoa aikuisten koulutusmahdollisuuksista			Yhteensä	
	Riittävästi	Vähän	Ei ole tarvinnut/ Ei osaa sanoa	n	%
	%	%	%		
Ikä					
18–24-vuotiaat	60,8	25,2	14,0	559	100,0
25–29-vuotiaat	61,3	28,8	9,8	449	100,0
30–34-vuotiaat	71,3	24,4	4,3	478	100,0
35–44-vuotiaat	73,1	21,2	5,7	1 007	100,0
45–54-vuotiaat	73,9	18,4	7,8	964	100,0
55–64-vuotiaat	74,6	10,0	15,4	649	100,0
Sukupuoli					
Mies	69,7	19,7	10,5	2 074	100,0
Nainen	71,0	21,3	7,7	2 033	100,0
Sosioekonominen asema					
Maatalousyrittäjät	75,1	16,5	8,4	157	100,0
Muut yrittäjät	71,9	17,5	10,6	317	100,0
Ylemmät toimihenkilöt	83,5	13,0	3,5	540	100,0
Alemmat toimihenkilöt	71,1	23,1	5,9	951	100,0
Työntekijät	64,9	26,5	8,6	1 029	100,0
Opiskelijat	64,7	19,1	16,2	401	100,0
Eläkeläiset	70,3	11,8	17,9	436	100,0
Muu tai tuntematon	66,4	25,5	8,1	276	100,0
Koulutusaste					
Perusaste	67,2	19,9	13,0	1 314	100,0
Alempi keskiaste	67,5	23,8	8,6	1 110	100,0
Ylempi keskiaste	70,4	21,3	8,4	1 008	100,0
Korkea-aste	81,1	15,2	3,7	675	100,0
Lääni					
Pääkaupunkiseutu	68,1	22,9	9,0	768	100,0
Muu Uudenmaan lääni	73,3	21,4	5,4	350	100,0
Turun ja Porin lääni ¹⁾	68,7	22,7	8,6	579	100,0
Hämeen lääni	73,9	17,9	8,2	587	100,0
Kymen lääni	75,7	16,0	8,3	265	100,0
Mikkelin lääni	70,9	16,0	13,1	161	100,0
Pohjois-Karjalan lääni	81,8	14,2	4,0	139	100,0
Kuopion lääni	65,5	21,2	13,3	203	100,0
Keski-Suomen lääni	74,6	15,4	10,0	204	100,0
Vaasan lääni	60,8	22,1	17,1	340	100,0
Oulun lääni	68,6	24,4	7,0	350	100,0
Lapin lääni	73,5	20,0	6,5	161	100,0
Kuntaryhmä					
Kaupunkimainen	70,6	20,8	8,6	2443	100,0
Taajaan asuttu	69,8	20,8	9,4	710	100,0
Maaseutumainen	70,1	19,6	10,3	953	100,0
Kaikki	70,4	20,5	9,1	4 107	100,0

1) Ahvenanmaan maakunnan tiedot on tapausten vähäisyyden vuoksi yhdistetty Turun ja Porin läänin tietoihin.

53. Syyt, jotka estivät/hankaloittivat paljon tai jonkin verran osallistumista vapaa-ajalla ja omalla kustannuksella koulutukseen koulutusasteen mukaan (18–64-vuotiaat pl. opiskelijat ja varusmiehet)

Este/vaikeus	Koulutusaste				Kaikki vastanneet
	Perusaste	Alempi keskiaste	Ylempi keskiaste	Korkea-aste	
	%	%	%	%	
Taloudelliset syyt	38,1	49,6	51,0	44,7	45,3
Koulutusmahdollisuuksien sijainti tai kulkuyhteydet	32,8	41,8	39,1	39,1	37,8
Väsytys	33,8	36,9	40,0	41,2	37,3
Kiinnostuksen puute	48,6	38,3	30,3	22,0	37,0
Hankalat tai epäsäännölliset työajat	30,0	37,4	41,9	39,9	36,4
Sopivien koulutusmahdollisuuksien puute	27,6	37,2	40,2	33,2	34,0
Koulutuksesta ei ole hyötyä	37,8	28,8	26,9	29,5	31,5
Vähäinen pohjakoulutus	41,6	33,5	11,2	3,0	26,0
Tiedon puute opiskelumahdollisuuksista	23,3	27,5	30,1	19,0	25,2
Ikä tai terveydelliset syyt	37,0	26,2	11,4	14,7	24,5
Harrastukset	17,2	21,6	30,4	29,9	23,5
Lastenhoitoon liittyvät syyt	10,8	23,7	28,0	30,1	21,6
Koulutuksen tai opetuksen heikko laatu	11,7	15,8	26,7	33,1	19,9
Muut koti- tai perhesyyt	10,9	17,5	20,5	26,2	17,5
Epäonnistumisen pelko	17,0	13,0	8,0	5,2	11,9
Muu este tai vaikeus	4,7	3,4	7,2	7,4	5,3
Vastanneita (n)	1 198	1 049	786	652	3 684

54. Syyt, jotka estivät/hankaloittivat paljon tai jonkin verran osallistumista työajalla työnantajan kustantamaan koulutukseen iän ja sukupuolen mukaan (18–64-vuotiaat palkansaajat)

Este/vaikeus	Ikä				Sukupuoli		Kaikki palkansaajat
	18–24-vuotiaat	25–29-vuotiaat	30–44-vuotiaat	45–64-vuotiaat	Miehet	Naiset	
	%	%	%	%	%	%	
Kiireet työpaikalla	48,2	65,9	62,7	53,5	54,9	62,5	58,7
Työnantaja ei järjestä koulutusta	53,2	48,0	43,2	36,8	40,3	44,1	42,2
Sopivaa koulutusta ei ole tarjolla	52,3	51,0	42,1	35,7	39,2	44,0	41,6
Vaikeus päästä kiinnostavaan koulutukseen	40,9	43,0	42,2	33,8	34,1	44,2	39,1
Työnantaja ei arvosta koulutusta riittävästi	16,4	22,3	24,3	22,6	23,2	22,6	22,9
Tiedon puute koulutusmahdollisuuksista	32,9	29,7	23,6	16,8	21,0	24,2	22,5
Koulutuksesta ei ole hyötyä	18,0	21,6	19,2	18,0	20,0	17,9	19,0
Koulutuksen tai opetuksen heikko laatu	13,4	23,4	19,9	14,8	17,3	18,7	18,0
Kiinnostuksen puute	12,1	14,3	12,4	15,1	12,6	14,6	13,6
Epäonnistumisen pelko	1,8	5,4	4,3	4,1	2,6	5,9	4,2
Työnantajalla ei ole varaa kustantaa koulutusta	0,6	2,0	2,3	1,0	1,2	2,2	1,7
Muut esteet	4,0	4,6	5,0	5,7	3,5	6,8	5,1
Palkansaajavastaajat (n)	147	243	917	747	1 031	1 023	2 054

55. Syyt, jotka estivät/hankaloittivat paljon tai jonkin verran osallistumista työajalla työnantajan kustantamaan koulutukseen sosioekonomisen aseman mukaan (18–64-vuotiaat palkansaajat)

Este/vaikeus	Sosioekonominen asema			Kaikki palkansaajat
	Ylemmät toimihenkilöt	Alemmat toimihenkilöt	Työntekijät	
	%	%	%	
Kiireet työpaikalla	72,2	62,2	45,8	58,7
Työnantaja ei järjestä koulutusta	32,2	38,1	53,3	42,2
Sopivaa koulutusta ei ole tarjolla	39,6	40,7	43,9	41,6
Vaikeus päästä kiinnostavaan koulutukseen	33,9	43,1	38,4	39,1
Työnantaja ei arvosta koulutusta riittävästi	20,1	23,1	24,5	22,9
Tiedon puute koulutusmahdollisuuksista	15,1	23,8	26,2	22,5
Koulutuksesta ei ole hyötyä	26,9	16,8	15,9	19,0
Koulutuksen tai opetuksen heikko laatu	26,8	18,2	11,8	18,0
Kiinnostuksen puute	13,0	12,6	11,1	13,6
Epäonnistumisen pelko	1,2	5,5	4,9	4,2
Työnantajalla ei ole varaa kustantaa koulutusta	3,7	1,3	0,7	1,7
Muut esteet	6,2	6,0	3,5	5,1
Palkansaajavastaajat (n)	506	802	747	2 054

56. Syyt, jotka estivät/hankaloittivat paljon tai jonkin verran osallistumista työajalla työnantajan kustantamaan koulutukseen koulutusasteen mukaan (18–64-vuotiaat palkansaajat)

Este/vaikeus	Koulutusaste				Kaikki palkansaajat
	Perusaste	Alempi keskiaste	Ylempi keskiaste	Korkea-aste	
	%	%	%	%	
Kiireet työpaikalla	44,5	52,3	68,2	70,5	58,7
Työnantaja ei järjestä koulutusta	44,8	45,6	40,2	37,7	42,2
Sopivaa koulutusta ei ole tarjolla	37,7	43,6	41,0	43,7	41,6
Vaikeus päästä kiinnostavaan koulutukseen	33,6	40,5	41,8	40,4	39,1
Työnantaja ei arvosta koulutusta riittävästi	21,5	25,4	21,6	22,5	22,9
Tiedon puute koulutusmahdollisuuksista	20,2	26,9	24,5	17,9	22,5
Koulutuksesta ei ole hyötyä	14,2	14,9	19,1	28,1	19,0
Koulutuksen tai opetuksen heikko laatu	7,9	15,4	21,6	27,3	18,0
Kiinnostuksen puute	15,2	12,0	13,4	13,9	13,6
Epäonnistumisen pelko	4,8	5,5	4,1	2,2	4,2
Työnantajalla ei ole varaa kustantaa koulutusta	1,0	0,9	1,0	3,9	1,7
Muut esteet	2,2	5,6	5,9	6,8	5,1
Palkansaajavastaajat (n)	493	568	493	500	2 054

57. Syyt, jotka estivät/hankaloittivat paljon tai jonkin verran osallistumista työajalla työnantajan kustantamaan koulutukseen työnantajan mukaan (18–64-vuotiaat palkansaajat)

Este/vaikeus	Työnantaja					Kaikki palkansaajat
	Yksityis-	Kunta-	Valtio-	Muu	Ei osaa	
	sektori	sektori	sektori	(järjestöt)	sanoa	
	%	%	%	%	%	%
Kiireet työpaikalla	55,6	66,5	54,7	63,4	49,6	58,7
Työnantaja ei järjestä koulutusta	44,4	45,6	31,5	36,0	31,3	42,2
Sopivaa koulutusta ei ole tarjolla	39,6	45,3	41,7	41,0	42,8	41,6
Vaikeus päästä kiinnostavaan koulutukseen	34,3	50,2	37,0	37,3	37,0	39,1
Työnantaja ei arvosta koulutusta riittävästi	22,5	25,5	19,7	23,2	17,0	22,9
Tiedon puute koulutusmahdollisuuksista	23,8	22,2	19,3	21,4	24,9	22,5
Koulutuksesta ei ole hyötyä	16,0	23,3	21,2	19,1	21,2	19,0
Koulutuksen tai opetuksen heikko laatu	13,9	25,1	18,5	22,5	5,9	18,0
Kiinnostuksen puute	12,3	14,2	16,7	13,7	15,4	13,6
Epäonnistumisen pelko	4,5	4,0	3,1	5,3	8,3	4,2
Työnantajalla ei ole varaa kustantaa koulutusta	0,7	3,7	0,5	4,9	–	1,7
Muut esteet	3,2	9,2	3,9	6,5	15,6	5,1
Palkansaajavastaajat (n)	1 067	549	327	96	15	2 054

58. Syyt, jotka estivät/hankaloittivat paljon tai jonkin verran osallistumista työajalla työnantajan kustantamaan koulutukseen työpaikan henkilökuntamäärä mukaan (18–64-vuotiaat palkansaajat)

Este/vaikeus	Työpaikan henkilökuntamäärä				Ei osaa sanoa	Kaikki palkansaajat
	1–49	50–199	200–499	Yli 500		
	henkeä	henkeä	henkeä	henkeä		
	%	%	%	%	%	%
Kiireet työpaikalla	55,3	69,4	64,2	57,8	46,4	58,7
Työnantaja ei järjestä koulutusta	50,3	43,9	44,7	35,4	42,7	42,2
Sopivaa koulutusta ei ole tarjolla	40,0	43,3	45,0	41,6	38,9	41,6
Vaikeus päästä kiinnostavaan koulutukseen	36,7	41,5	43,6	39,7	32,5	39,1
Työnantaja ei arvosta koulutusta riittävästi	24,2	25,2	29,6	20,2	17,6	22,9
Tiedon puute koulutusmahdollisuuksista	26,5	22,7	17,4	21,3	21,3	22,5
Koulutuksesta ei ole hyötyä	17,4	17,3	21,8	19,7	19,9	19,0
Koulutuksen tai opetuksen heikko laatu	14,8	21,3	25,1	17,7	14,9	18,0
Kiinnostuksen puute	11,5	13,8	17,4	13,9	13,7	13,6
Epäonnistumisen pelko	4,3	4,0	5,0	3,8	5,9	4,2
Työnantajalla ei ole varaa kustantaa koulutusta	2,0	1,8	2,2	1,4	1,5	1,7
Muut esteet	3,8	6,4	4,7	6,0	3,5	5,1
Palkansaajavastaajat (n)	577	278	220	863	115	2 054

Haastattelulomake

3. KAIKILTA (PAITSI PALKANSAAJILTA): HUOM! JOS VASTAAJALLA EI OLE LAINKAAN TYÖKOKEMUSTA, VOIT MERKITÄ SUORAAN KOODIKSI 2 JA SIIRTYÄ SEURAAVAAN KYSYMYSKSEEN.
Olettko ollut viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana työelämässä palkansaajana yhäjaksoisesti vähintään kolmen kuukauden ajan? Opiskelujen aikaisia kesätöitä sekä tilapäisuonteista tai satunnaisia töitä ei oteta huomioon.

- Kyllä..... 1
Ei..... 2
Ei osaa sanoa..... 9

HYPPY 2: YRITTÄJÄT JA AVUSTAVAT PERHEENJÄSENET →K6
VARUSMIEHET, OPISKELUJAT, ELÄKELÄISET, OMAA KOTITAL. HOITAVAT, MUUT →K22

4. VAIN TYÖTTÖMILTÄ: Seuraavaksi kysyisin tilannettanne ennen työttömyyttä:

- olitteko työssä..... 1
hakeuduttakot nyt ensimmäistä kertaa työelämään pysvästi..... 2 →K22
vai olitteko muuten siirtymässä työelämään?..... 3 →K22

5. Oletteko:

- palkansaaja..... 1
yrittäjä maatilalla..... 2
yrittäjä liike- tai muussa yrityksessä tai ammatinharjoittaja..... 3
työskentelette perheen maatilalla ilman varsinaista palkkaa..... 4
vai työskentelette perheen liike- tai muussa yrityksessä ilman varsinaista palkkaa? 5

6. PALKANSAAJILTA, YRITTÄJILTÄ SEKÄ TYÖTTÖMILTÄ, JOILLA ON TYÖKOKEMUSTA:

Mikä on tämän hetken ammatinne?

TYÖTÖN:

Mikä oli ammatinne viimeisimmässä työpaikassanne?

7. Onko se pääasiallinen tai varsinainen ammatinne? (Tarkoitetaan ammattia, jonka henkilö kokee pääasialliseksi ammatikseen – ei esim. oppi-arvoa eikä ammattia, jonka henkilö kokee tilapäiseksi.)

- Kyllä..... 1 →HYPPY 3
Ei..... 2
Ei osaa sanoa..... 9 →HYPPY 3

Kohdenumero: _____
Mikä on haastateltavan asuinalue: _____

Merkitse haastateltavan syntymävuosi: _____

Merkitse haastateltavan sukupuoli: _____

- Mies..... 1
Nainen..... 2

1. KAIKILTA: Aluksi kysyn joitakin tietoja toiminnastanne.
Mikä on pääasiallinen toimintanne tällä hetkellä? Oletteko:

- palkansaaja..... 01
(maatalous)yrittäjä maatilalla..... 02
yrittäjä liike- tai muussa yrityksessä..... 03
työskentelette perheen maatilalla ilman varsinaista palkkaa..... 04
työskentelette perheen yrityksessä ilman varsinaista palkkaa (ei maatilalla)..... 05
työtön tai lomautettu palkatta..... 06 →K2
varusmies..... 07
opiskelija tai koululainen..... 08
työkytymyseläkkeellä tai pitkäaikaisesti sairas..... 09
eläkkeellä iän tai työvuosien perusteella..... 10
työttömyyseläkkeellä..... 11
hoidatte omaa kotitaloutta..... 12
vai teettekö jotain muuta?..... 13

1x. Kerokaa tarkemmin mikä sitten on pääasiallinen toimintanne?

2. Kuinka monta vuotta olette ollut työssä elämäne aikana yhteensä? – Työkokemus lasketaan 15 ikävuodesta lähtien. – Opiskelujen aikaisia kesätöitä sekä tilapäisuonteista tai satunnaisia töitä ei oteta huomioon. (Työssä oloilla tarkoitetaan työtä toisen palveluksessa, perheen maatilalla tai yrityksessä tai ammatinharjoittajana.)

EI TIETOA TAI EI OSAA SANODA, MERKITSE KOODIKSI '97'

HYPPY 1: PALKANSAAJAT →K6

8. Mitä ammattia sitten pidätte pääasiallisena ammatinanne?

HYPPY 3: TYÖTTÖMÄT →K12
YRITTÄJÄT →K11

9. VAIN PALKANSAAJILTA: Onko nykyinen työsuhteenne (TARKOITTAÄ PÄÄTYÖPAIKKAA):

pysvä (päättymisaikaa ei ole määrätty) ..... 1 →K10
 vai määräaikainen tai tilapäinen ..... 2 →K10
 Muu? 3

9x. Kuvaile tarkemmin työsuhteenne pysyvyyttä (KOSKA VASTASI EDELLISESSÄ KYSYMYKSESSÄ 'MUU')

10. Entä onko se:

kokoaikatyötä ..... 1 →K11
 vai osa-aikatyötä? ..... 2 →K11
 Muuta? 3

10x. Kuvaile tarkemmin, millainen työaika teillä sitten on? (KOSKA VASTASI EDELLISESSÄ KYSYMYKSESSÄ 'MUU')

11. PALKANSAAJILTA JA YRITTÄJILTÄ:

Kuinka monta tuntia on säännöllinen (normaali) työaikanne viikossa ilman ylitöitä ja ilman mahdollisia pekkäsvapaita? (TARKOITTAÄ PÄÄTYÖPAIKKAA) JOS EI SAANNOLLISTA TYÖAIKAA, PYDÄ ARVOMAAN KESKIMÄÄRÄINEN VIIKKOTYÖAIKA (ESIM. YRITTÄJÄT, OPETTAJAT, PERIODITYÖNTEKIJÄT)

12. PALKANSAAJILTA, YRITTÄJILTÄ SEKÄ TYÖTTÖMILTÄ, JOILLA ON TYÖKOKEMUSTA: Mikä on työpaikkanne nimi?

13. PALKANSAAJILTA, YRITTÄJILTÄ SEKÄ TYÖTTÖMILTÄ, JOILLA ON TYÖKOKEMUSTA: Mikä on/Mikä oli työpaikkanne toimi- tai tuotantola?

14. PALKANSAAJILTA, YRITTÄJILTÄ SEKÄ TYÖTTÖMILTÄ, JOILLA ON TYÖKOKEMUSTA: KYSY TARVITTAESSA, JOS TIETO ILMENEÄ MUUTEN, MERKITSE VASTAUS ITSE. Luetaan työpaikkanne toiminta kuuluvaksi:

alkutuotantoon (maa- ja metsätalous, kaivostoiminta) 1
 jalostukseen (teollisuus, energiahuolto, rakentaminen) 2
 vai palvelusektorille? 3
 Ei osaa sanoa 9

HYPPY 4: YRITTÄJÄT →K16

15. PALKANSAAJILTA SEKÄ TYÖTTÖMILTÄ, JOILLA ON TYÖKOKEMUSTA: Onko/Oliko työnantajanne: (OSUUSTOIMINNALLISET YHTEISÖT (osuusliike, osuuspankki jne.) LUETAAN TÄSSÄ YKSITYISIIN YRITYKSIIN.)

yksityinen yritys 1
 kunta tai kuntayhtymä 2
 kunnan yhtiö tai liikelaitos 3
 valtio 4
 valtion yhtiö tai liikelaitos (ml. valtiolenem. osakeyhtiö) 5
 vai järjestö, yhdistys tai sätätö? 6
 Muu 7
 Ei osaa sanoa 9

16. PALKANSAAJILTA, YRITTÄJILTÄ SEKÄ TYÖTTÖMILTÄ, JOILLA ON TYÖKOKEMUSTA: Missä kumassa työpaikkanne sijaitsee/sijaitsi?

17. PALKANSAAJILTA, YRITTÄJILTÄ SEKÄ TYÖTTÖMILTÄ, JOILLA ON TYÖKOKEMUSTA: KYSY TARVITTAESSA, JOS TIETO EI MUUTEN OLE TULLUT ESILLE. Onko/oliko tämä työpaikkanne maatilalla? (TARKOITTAÄ PÄÄTYÖPAIKKAA)

Kyllä 1
 Ei ..... 2 →K19
 Ei osaa sanoa ..... 9 →K19

18. Teetköt/Teittekö maatilalla pääasiassa:

maataloustyötä (maanviljely, karjanhoito, puutarha, turkistarha, kalastus) ..... 1 →K19
 maataloustyötä (metsähoito, puunkorjuu tms.) ..... 2 →K19
 vai jotain muuta työtä? 3

18x. Mitä tämä mainitsemanne 'muu työ' tarkemmin kuvailituna on/oli?

19. PALKANSAAJILTA, YRITTÄJILTÄ SEKÄ TYÖTTÖMILTÄ, JOILLA ON TYÖKOKEMUSTA:

On/oli kortti numero 1 esille ja vastataks sen vaihtoehtoja käyttäen. Kuinka monta henkilöä on/oli siinä toimipaikassa, jossa itse työskentelette/työskentelitte?

1 – 4 henkeä 1
5 – 9 henkeä 2
10 – 19 henkeä 3
20 – 49 henkeä 4
50 – 99 henkeä 5
100 – 199 henkeä 6
200 – 499 henkeä 7
500 – 999 henkeä 8
1000 henkeä tai enemmän 9
Ei osaa sanoa 97

20. PALKANSAAJILTA, YRITTÄJILTÄ SEKÄ TYÖTTÖMILTÄ, JOILLA ON TYÖKOKEMUSTA:

Onko/Oliko työnantajallanne muita toimipaikkoja kuin se, missä olette/olitte työssä? JOS KYLLÄ: Onko/Oliko näitä toimipaikkoja alle viisi, 5 – 10 vai yli kymmenen?

Ei muita toimipaikkoja ..... 1 →K22
Alle 5 toimipaikkaa 2
5 – 10 toimipaikkaa 3
Yli 10 toimipaikkaa 4
Ei osaa sanoa ..... 9 →K22

21. Käyttäkää edelleen kortin numero 1 vaihtoehtoja. Kuinka monta henkilöä on/oli avoilta tämän työnantajan palveluksessa kaikissa toimipaikoissa yhteensä?

1 – 4 henkeä 1
5 – 9 henkeä 2
10 – 19 henkeä 3
20 – 49 henkeä 4
50 – 99 henkeä 5
100 – 199 henkeä 6
200 – 499 henkeä 7
500 – 999 henkeä 8
1000 henkeä tai enemmän 9
Ei osaa sanoa 97

22. KAIKILTA: Seuraavaksi kysyn joitain tietoja peruskoulutuksestanne. Mikä on yleisimmäinen pohjakoulutuksenne? Oletteko suorittanut:

osan kansakoulua, kansakoulun tai kansalaiskoulun 1
osan keskikoulua tai peruskoulua 2
keskikoulun tai peruskoulun 3
osan lukiota 4
lukion 5
vai ylioppilastutkinnon? 6
Ei osaa sanoa 9

23. KAIKILTA: Seuraavaksi kysyn ammatillisesta pohjakoulutuksesta. Teen erikseen kysymykset keskeisen koulu- ja opistatason sekä korkeakoulututkintoja. Oletteko suorittanut jonkin koulutuksen tutkinnon? (esimerkiksi ammatikoulussa, kauppakoulussa, teknillisessä koulussa, maatalouskoulussa jne.)

Kyllä 1
Ei ..... 2 →K24
Ei osaa sanoa ..... 9 →K24

Mitä tutkintoja?

24. KAIKILTA: Entä oletteko suorittanut jonkin opistoasteen tutkinnon tai ammattikorkeakoulututkinnon? (esimerkiksi kauppapopistossa, teknillisessä opistossa, sairaanhoito-opistossa jne.)

Kyllä 1
Ei ..... 2 →K25
Ei osaa sanoa ..... 9 →K25

Mitä tutkintoja?

25. KAIKILTA: Oletteko suorittanut jonkin muun ammatillisen, vähintään 4 kuukautta kestäväen koulutuksen (esim. työvoimakoulutuksen)?

Kyllä 1
Ei ..... 2 →K26
Ei osaa sanoa ..... 9 →K26

Mitä koulutuksia?

26. KAIKILTA: Oletteko suorittanut jonkin korkeakoulututkinnon?

Kyllä..... 1
Ei..... 2 →K27
Ei osaa sanoa..... 9 →K27

Mitä tutkintoja?

27. Onko jokin mainitsemistenne koulutuksista ollut oppisopimuskoulutusta?
(TULOSETAAN LISTA EM. TUTKINNOISTA, PAITSI KORKEAKOULUTUTK.)?

28. KAIKILTA: Mikä näistä on mielestänne pääasiallinen tai tärkeinpitäen pitämänne ammatillinen
koulutus: (TULOSETAAN LISTA EM. TUTKINNOISTA)? JOS EI OSAA SANOA, MERKITSE
KODIIKSI '97'

29. KAIKILTA: Kuinka monta vuotta yhteensä olette käynyt koulua tai opiskelut kokopäiväisesti
eli ollut päätoiminen koululainen tai opiskelija? _____

30. KAIKILTA: Entä mikä on perhetilanteenne? Oletteko:

naimaton..... 1 →K34
naimissa tai avoliitossa..... 2
eronnut tai asumuserossa..... 3 →K34
vai leski?..... 4 →K34

31. Mikä on puolisonne pääasiallinen toiminta tällä hetkellä? Onko hän:

palkansaaja..... 01
maalaisyrittäjä tai avustava perheenjäsen maatilalla..... 02 →K32
muu yrittäjä tai avustava perheenjäsen yrityksessä tai
ammattiharjoittajana..... 03
työtön tai lomautettu ilman palkkaa..... 04
opiskelija tai koululainen (tai varusmies)..... 05
työkyvyttömyyseläkkeellä tai pitkäaikaisesti sairas..... 06 →K33
eläkkeellä iän tai työvuosien perusteella..... 07
työttömyyseläkkeellä..... 08
hoitaa omaa kotitaloutta..... 09
vai tekeekö hän jotain muuta?..... 10
Ei osaa sanoa..... 97 →K33

31x. Mitä hän tarkemmin kuvailtuna sitten pääasiallisesti tekee?

→K33

32. Mikä on puolisonne ammatti? _____

33. Mikä on puolisonne pohjakoulutus? Onko hän suorittanut:

korkeintaan kansa- tai kansalaiskoulun..... 1
keski- tai peruskoulun..... 2
ammattikoulun..... 3
lukion tai ylioppilastutkinnon..... 4
ammattillisen opiston..... 5
vai korkeakoulun?..... 6
Ei osaa sanoa..... 9

34. KAIKILTA:

Kuinka monta omaa tai huollettavaa, luonanne asuvaa, alle 18-vuotiaasta lasta Teillä on? _____

35. Minkä ikäisiä nämä lapset ovat? _____

36. KAIKILTA: Seuraavaksi kysyn opinnoistanne Suomessa elämäne aikana. – Huomioon
otetaan vain sellainen opiskele, joka on kestänyt yhteensä vähintään 6 tuntia. – Opiskeluksi
katsotaan myös keskeytyneet opinnot. HUOM! KYSYMYS ON TUTKIMUKSEN KANNALTA
ERITTÄIN TÄRKEÄ! KÄY JOKAINEN KOULUTUSMUOTO HUOLELLISESTI LAPI.
JÄTKÄ ENTERILLÄ! _____

36a. Ohtakaa kortti numero 2 esille. Tässä kysytään, missä yleissivistävissä kouluissa olette
opiskelleet viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana tai joskus aikaisemmin.

K35sa KÄYTETTY LUOKITUS:

Ei ole koskaan opiskellut..... 1
Viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana..... 2
vai joskus aikaisemmin?..... 3
Ei osaa sanoa..... 9

01 Kansakoulussa tai kansalaiskoulussa? 1 2 3 9

02 Peruskoulussa tai keskikoulussa? 1 2 3 9

03 Lukiossa? 1 2 3 9

04 Iltakoulussa laikuistukko, iltalukio, lukion iltainja, iltapopikoulu, oppikoulu iltainja? 1 2 3 9

36b. Kortilla 3 on kirjoitettu eräitä ammatillisia kouluttautumistapoja.

Oletteko ollut viimeksi: kuluneiden 12 kuukauden aikana tai joskus aikaisemmin:

- (05) Oppisopimuskoulutuksessa? (KURSSIAKSOT SUORITETAAN AMMATILISESSA AIKUISKOULUTUSKESKUSSA TAI OPPILAITOKSESSA) 1 2 3 9
- (06) Työväenopiston koulutuksessa (työväenopiston koulutus)? 1 2 3 9
- 07 Pääasiassa nuorille tarkoitettua koulutusta ammattilaisissa oppilaitoksissa tai ammattikorkeakouluissa? 1 2 3 9
- (08) Erityisesti aikuisille järjestettyä koulutusta ammattilaisissa oppilaitoksissa tai aikuiskoulutuskeskuksissa (mukaan luetaan myös yksityisoppilaat)? 1 2 3 9
- 09 Sotilasalan oppilaitoksissa (ei varusmiespalvelu)? 1 2 3 9

36c. Kortilla 4 luetellaan oppilaitoksia, jotka tarjoavat sekä ammatillista että harrastus-tavoitteista opetusta.

Oletteko opiskellut:

- 10 Kansanopistossa tai kansankorkeakoulussa ammatillisen kelpoisuuden tuottavassa koulutuksessa? 1 2 3 9
- (11) Kansanopistossa tai kansankorkeakoulussa muussa koulutuksessa? 1 2 3 9
- 12 Konservatoriossa ammatillisen kelpoisuuden tuottavassa koulutuksessa tai musiikkikoulussa tai -opistossa (ei aikuisosastolla)? 1 2 3 9
- (13) Musiikkioppilaitoksessa musiikkikouluasteeseen sisältyväällä aikuisosastolla (enintään kansankonservatorio-osasto)? 1 2 3 9
- 14 Urheiluliopistossa ammatillisen kelpoisuuden tuottavassa koulutuksessa? 1 2 3 9
- (15) Urheiluliopiston muussa koulutuksessa? 1 2 3 9

36d. Kortilla 5 luetellaan erilaisia korkeakoulujen opintomuotoja ja kesäyliopistot.

Oletteko opiskelleet:

- 16 Korkeakoulun perustutkintoon tähtäävässä koulutuksessa? 1 2 3 9
- 17 Korkeakoulun jatkotutkintoon tähtäävässä koulutuksessa? 1 2 3 9
- (18) Korkeakoulussa ammatillisella täydennyskoulutuskursilla tai sen täydennys-koulutuskeskuksessa? 1 2 3 9
- (19) Korkeakoulussa tai sen täydennyskoulutuskeskuksessa erillistä avosanaa tai avoimen korkeakoulun kursseja? 1 2 3 9
- (20) Kesäyliopistossa? 1 2 3 9

36e. Kortilla 6 on koottu sellaisia koulutuksen järjestäjiä, jotka ottavat koulutustarjonnassaan aikuiset erikseen huomioon.

Oletteko opiskellut viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana tai joskus aikaisemmin:

- (21) Kansalais- tai työväenopistossa? 1 2 3 9
- (22) Kielikoulun tai -opiston koulutuksessa Suomessa? 1 2 3 9
- (23) Kirjeopistossa? 1 2 3 9
- (24) Jonkin järjestön, liiton tai yhdistyksen koulutuksessa sen omassa koulutus-keskuksessa tai muissa tiloissa? 1 2 3 9
- (25) Opintokeskuksen opintokerhossa tai kursseilla? 1 2 3 9
- (26) Erityisesti konekirjoitus- tai tekstinkäsittelykoulussa? 1 2 3 9
- (27) Tanssikoulussa tai -opistossa (moderni- tai jazztanssi tai baletti)? 1 2 3 9
- 28 Autokoulussa? 1 2 3 9
- 29 Opiskellut seuraamalla säännöllisesti opetusohjelmasarjaa radiosta tai televisiosta? 1 2 3 9

36f. Kortilla 7 mainitaan yleisimmät työhön liittyvän koulutuksen järjestämistavat.

Oletteko olleet:

- (30) Työnantajan järjestämässä koulutuksessa työpaikalla, omassa koulutusyksikössä tai muussa koulutuslaitoksessa (myös sivutyö)? 1 2 3 9
- (31) Erityisesti täydennyskoulutusta antavassa koulutusyksikössä tai koulutus-keskuksessa (liiketoimintana toimivat koulutuskeskukset, konsultit yms.)? 1 2 3 9
- 32 Osallistunut konferensseihin, erillisin seminaareihin tai vastaaviin koulutustilaisuuksiin? 1 2 3 9

36g. Oletteko olleet Suomessa vielä jossain muussa koulutuksessa?

- Ei ..... 1 →K37
- Viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana 2
- Joskus aiemmin ..... 3 →K37
- Ei osaa sanoa ..... 9 →K37

36h. Kuvailekaa tarkemmin millaisessa koulutuksessa?

37. Entä oletko opiskellut ulkomailta viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana?

- Ei 1
 Kyllä 2
 Ei osaa sanoa 9
38. Entä oletko opiskellut ulkomailta joskus aikaisemmin?
- Ei ..... 1 →HYPPY 5
 Kyllä 2
 Ei osaa sanoa ..... 9 →HYPPY 5

38a. Mitä opiskelitte ulkomailta joskus aikaisemmin? (Opiskelustanne ulkomailta viimeisten 12 kuukauden aikana kysytään myöhemmin). KYSY KOULUTUKSEN AIHE TAI AIHEPIIRI.

HYPPY 5: VÄHINTÄÄN YHDESSÄ YMPYRÖIDYSSÄ KOULUTUSMUODOSSA KOODI 2 →K39
 MUUT →K54

39. AIKUISKOULUTUKSEEN OSALLISTUNEILTA:
 (KYSYMYKSET 39-53 KYSYTTÄÄN JOKAISESTA KURSSISTA ERIKSEEN KOULUTUSMUODOITAIN)

Seuraavaksi kysyn tarkemmin niistä kurseista ja aikuiskoulutuksesta, jossa kerroite olleenne viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana.

Sanoite, että olitte (viimeksi) kuluneiden 12 kuukauden aikana
 (TÄHÄN TULLEE KYSESSÄ OLEVAN KOULUTUSMUODON NIMI)
 HYVÄKSY ENTERILLÄ TAI KIRJOITA KOULUTUSMUODON KOODI TARVITTAESSA! _____

40. Mikä oli kurssin tai koulutuksen nimi?
 Jos ette muista nimeä, kertokaa koulutuksen aihe mahdollisimman tarkasti.

41. Otaakaa kortti numero 8 esille. Minkälainen sisältö saamallanne koulutuksella oli?
 (Jos vastaaja esittää useampia kuin yhden vaihtoehdon, niin yritä saada vastaaja esittämään tärkeimpänä pitämänsä vaihtohto.) _____

42. Mikä oppilaitos tai organisaatio järjesti koulutuksen? Jos koulutus oli työnantajan työpaikalla järjestämää koulutusta, sanokaa työnantajan nimi.

43. Liittykö tämä koulutus ensisijaisesti:

- työhön tai ammattiinne ..... 1 →K44
 muihin opintoihinne tai opiskeluinne 2
 luottamustehtäviinne työpaikalla 3
 luottamustehtäviinne muualla (ESIMERKIKSI KUNTA, SEURAKUNTA, TALOYHTIÖ TMS.) ..... 4 →K52 tai K44*
 harrastuksiinne 5
 vai opiskelitteko peruskoulu-, lukio- tai muita yleissivistäviä aineita? 6
 Muu syy 7
 Ei osaa sanoa ..... 9 →K52 tai K44*

(* = JOS KOULUTUSMUOTO ON 06 TYÖLLISYYSKOULUTUSTA)

43x. Kertokaa tarkemmin, mikä on mainitsemanne 'muu syy', mihin käyty kurssi tai koulutus liittyy?

44. Oiko saatu koulutus tutkimtoon johtavaa?

- Kyllä 1
 Ei 2
 Ei osaa sanoa 9

45a. Missä määrin tällä koulutuksella oli seuraavia vaikutuksia?
 Saitteko uutta käytöntehtäviä tietoja:

- paljon 1
 jonkin verran 2
 vai ette lainkaan? 3
 Ei osaa sanoa 9

45b. Auttaiko koulutus Teitä selviytymään työstänne tai ammatistanne:

- paljon 1
 vai jonkin verran paremmin 2
 vai ei sitä ollut mitään merkitystä? 3
 Ei osaa sanoa 9

45c. Antaiko koulutus Teille taitoja uusiin työtehtäviin:

- paljon 1
 jonkin verran 2
 vai ei lainkaan? 3
 Ei osaa sanoa 9

45d. Saiko koulutus Terdät innostumaan lisätietojen hankinnasta:

- paljon..... 1
 jonkin verran..... 2
 vai ei kukaan ollut mitään vaikutusta?..... 3
 Ei osaa sanoa..... 9

45e. Oliko kouluksella työmotivaatiotanne parantavaa vaikutusta:

- paljon..... 1
 jonkin verran..... 2
 vai ei lainkaan?..... 3
 Ei osaa sanoa..... 9

45f. Entä oliko sillä itseluottamustanne kohentavaa vaikutusta:

- paljon..... 1
 jonkin verran..... 2
 vai ei lainkaan?..... 3
 Ei osaa sanoa..... 9

45g. Oliko kursilla jokin muuta tässä mainitsematonta vaikutusta?

- Kyllä..... 1
 Ei..... 2 →K46
 Ei osaa sanoa..... 9 →K46

45h. Millaisia nämä 'muut vaikutukset' tarkemmin kuvailuina olivat?

46. Veitteen kortilla 9 olevista syistä se, minkä vuoksi ensisijaisesti osallistuitte tähän työhön tai ammattiinne liittyvään koulutukseen.

- Teistä tuntui, että kehittyvät työtehtävät pakottivat osallistumaan..... 1
 Työnantaja velvoitti osallistumaan..... 2
 Halusitte saada uuden ammatin..... 3
 Halusitte oppia uusia asioita sekä kehittää itseänne ja ammattiatoanne..... 4 →K47
 Työttömyyden tai sen uhan vuoksi..... 5
 Suunnittelitte oman yrityksen perustamista..... 6
 Halusitte (muuten) edetä urallanne..... 7
 Jokin muu syy..... 8
 Ei osaa sanoa..... 97 →K47

46x. Kertokaa tarkemmin, mikä mainitsemenne 'muu syy' oikein oli?

47. Kenen aloitteesta menitte tähän koulutukseen? Menittekö ensisijaisesti:

- omasta aloitteesta..... 1
 työnantajan..... 2
 työvoimaviranomaisten..... 3
 vai ammattiyhdistyksen tai -liiton aloitteesta..... 4
 vai tuliko aloite muualta?..... 5
 Ei osaa sanoa..... 9

HYPY 6: JOS VASTAAJAJA EI OLE OLLUT PALKANSAAJANA VIIMEKSI KULUNEIDEN 12 KUUKAUDEN AIKANA (K3 = Ei tai EOS) TAI PARHAALLAAN KYSYTTÄVÄ KOULUTUS ON TYÖVOIMAKOULUTUSTA (K39=6) →K50a

48a. Käyttikö tähän koulutukseen osallistumiseen palkallista työaikaa?

- Kyllä..... 1
 Ei..... 2
 Ei osaa sanoa..... 9

48b. Entä omaa vapaa- tai loma-aikaanne?

- Kyllä..... 1
 Ei..... 2
 Ei osaa sanoa..... 9

48c. Entä palkatonta lomaa?

- Kyllä..... 1
 Ei..... 2
 Ei osaa sanoa..... 9

48d. Entä käyttikö tähän koulutukseen osallistumiseen opintovapaata?

- Kyllä..... 1
 Ei..... 2
 Ei osaa sanoa..... 9

49a. Miten rahotte tähän koulutukseen liittyvät kustannukset (esim. kurssimaksun, oppimateriaalin, matka-, majoitus- ja ruokailukustannukset yms.). Osallistuko työnantaja kustannuksiin?

Kyllä..... 1
 Ei..... 2
 Ei osaa sanoa..... 9

49b. Entä kustansitteko itse jotakin?

Kyllä..... 1
 Ei..... 2
 Ei osaa sanoa..... 9

49c. Saitteko valtion takaamaa opintotukea?

Kyllä..... 1
 Ei..... 2
 Ei osaa sanoa..... 9

49d. Entä tukiko ammattiitto (tai oma yrittäjäjärjestönne) opintojanne?

Kyllä..... 1
 Ei..... 2
 Ei osaa sanoa..... 9

49e. Saitteko taloudellista tukea muualta?

Kyllä..... 1
 Ei..... 2 →K52
 Ei osaa sanoa..... 9 →K52

49x. Kuvaillkaa tarkemmin, mistä 'muualta' saitte taloudellista tukea?

50a-51x. AIKUISKOULUTUKSEEN OSALLISTUNEILTA, JOS KOULUTUS ON TYÖVOIMA-KOULUTUSTA K36-6 TAI VASTAAJIA EI OLE OLLUT PALKANSAAJANA VIIM. 12 KUUKAUDEN AIKANA.

50a. Osallistuitteko tähän koulutukseen päivisin?

Kyllä..... 1
 Ei..... 2
 Ei osaa sanoa..... 9

50b. Entä osallistuitteko iltaisin tai viikonloppuisiin?

Kyllä..... 1
 Ei..... 2
 Ei osaa sanoa..... 9

51a. Miten rahotte tähän koulutukseen liittyvät kustannukset (esim. kurssimaksun, oppimateriaalin, matka-, majoitus- ja ruokailukustannukset yms.)?

Osallistuko valtio kustannuksiin? (ei tarkoita työttömyyskorvausta!)

Kyllä..... 1
 Ei..... 2
 Ei osaa sanoa..... 9

51b. Kustansitteko itse jotakin?

Kyllä..... 1
 Ei..... 2
 Ei osaa sanoa..... 9

51c. Saitteko valtion takaamaa opintotukea?

Kyllä..... 1
 Ei..... 2
 Ei osaa sanoa..... 9

51d. Entä tukiko ammattiitto (tai oma yrittäjäjärjestönne) opintojanne?

Kyllä..... 1
 Ei..... 2
 Ei osaa sanoa..... 9

51e. Saitteko taloudellista tukea muualta?

Kyllä..... 1
 Ei..... 2 →K52
 Ei osaa sanoa..... 9 →K52

51x. Kuvaillkaa tarkemmin, mistä 'muualta' saitte taloudellista tukea?

52. KAIKILTA AIKUISKOULUTUKSEEN OSALLISTUNEILTA:

Arvioikaa, kuinka monta päivää yhteensä olitte tässä koulutuksessa viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana. (6 oppituntia = 1 päivä)
 HUOM! MERKITSE KOKONAISINA PÄIVINÄ – EI TUNTEINA!

53. Edellä olevat kysymykset koskivat koulutusta (TÄHÄN TULEE KOULUTUSMUODON NIMI)
Oletteko vielä jossain muussa tämän saman organisaation/koulutuksen järjestäjän/
oppilaitoksen koulutuksessa viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana?

Kyllä..... 1 →K39
Ei..... 2

HYPY 7: JOS MUUTA AIKUISKOULUTUSMUOTOJA →K39

54. KAIKILTA: Aiotteko osallisina johonkin edellä mainittuun koulutukseen seuraavien
12 kuukauden aikana (myös kesken oleva koulutus otetaan huomioon)? Voitte käyttää
apuna korttia numero 10: MERKITSE KOULUTUSMUODON NUMERO! JOS HENKILÖ EI AIO
OSALLISTUA, KIRJOITA KOODIKSIO _____

HYPY 8: JOS K54 = 33 →K55, MUUT →HYPY 9

55. Mitä aiotte opiskella ulkomailta? Ilmoittakaa koulutussisältö käyttämällä
kortin 8 vaihtoeitoja.

HYPY 9: VARUSMIEHET JA OPISKELIJAT, JOILLA EI OLE TYÖKOKEMUSTA →K61
MUUT, JOILLA EI OLE TYÖKOKEMUSTA →K57

56. KAIKILTA, JOILLA ON TYÖKOKEMUSTA: Kuinka monta kertaa olette sen jälkeen, kun
siirrytte työelämään (tai olette työelämässä), ollut ammattin tai työhönne liittyviä
kurseilla tai koulutuksissa:

Ette kertaakaan..... 0 →K57
kerran..... 1
2 - 3..... 2
4 - 10..... 3
vai yli 10 kertaa?..... 4
Ei osaa sanoa..... 9 →K57

56a. Seuraavaksi pyydän arvioimaan, millä tavoin nämä käymänne koulutukset ovat yleisesti
ottaneen auttaneet tai vaikuttaneet työhönne. Ovatko kurssit auttaneet teitä saamaan
lisää palkkaa?

Kyllä..... 1
Ei..... 2
Ei osaa sanoa..... 9

56b. Oletteko saanut kurssien tai koulutusten vuoksi uusia työtehtäviä?
Kyllä..... 1
Ei..... 2
Ei osaa sanoa..... 9

56c. Oletteko koulutusten ansiosta siirtynyt vaativampiin tehtäviin?

Kyllä..... 1
Ei..... 2
Ei osaa sanoa..... 9

56d. Oletteko suorittamienne koulutusten seurauksena vaihtanut työpaikkaanne
tai ammattianne?

Kyllä..... 1
Ei..... 2
Ei osaa sanoa..... 9

56e. Oletteko käymienne kurssien avulla saanut säilytettyä työpaikkaanne?

Kyllä..... 1
Ei..... 2
Ei osaa sanoa..... 9

56f. Ovatko kurssit ja koulutukset auttaneet vakituisten työpaikan saamisessa?

Kyllä..... 1
Ei..... 2
Ei osaa sanoa..... 9

56g. Onko näillä koulutuksilla ollut muita vaikutuksia?

Kyllä..... 1
Ei..... 2 →HYPY 10
Ei osaa sanoa..... 9 →HYPY 10

56x. Mikä tämä mainitsemanne muu vaikutus on ollut?

HYPY 10: OPISKELIJAT →K61

57. KAIKILTA (PAITSI OPISELUJOLILTA JA VARUSMIEHILTÄ): Vastatkaa kortin 11 vaihtoehtoja käyttäen seuraaviin kysymyksiin. Kuinka paljon seuraavat syyt estävät tai hankaloittavat nykyisessä elämäntilanteessanne osallistumistamme omalla vapaa-ajallanne (työn ohessa tai muuten) ja omalla kustannuksellamme kurssille tai koulutukseen?

KYSYMYKSEN 57 KÄYTTÄMÄT VASTAUSVAIHTOEHDOT:

Paljon..... 1
Jonkin verran..... 2
Ei lainkaan..... 3
Ei osaa sanoa..... 9

57a. Hankaloittaako kiinnostuksen puute osallistumistamme? 1 2 3 9
57b. Entä väsymys? 1 2 3 9
57c. Entä se, että koulutuksesta ei ole hyötyä Teille? 1 2 3 9
57d. Koulutuksen tai opetuksen heikko laatu? 1 2 3 9
57e. Häärustukset? 1 2 3 9
57f. Vähäinen pohjakoulutus? 1 2 3 9
57g. Epäonnistumisen pelko? 1 2 3 9
57h. Hankalat tai epäsäännölliset työpajat? 1 2 3 9
57i. Entä hankaloittaviko taloudelliset syyt osallistumistamme koulutukseen omalla ajallanne ja omalla kustannuksellanne? 1 2 3 9
57j. Lastenhoitoon liittyvät syyt? 1 2 3 9
57k. Tai muut koti- ja perheasiat? 1 2 3 9
57l. Ikä tai terveydelliset syyt? 1 2 3 9
57m. Tiedon puute opiskelumahdollisuuksista? 1 2 3 9
57n. Sopivien koulutusmahdollisuuksien puute? 1 2 3 9
57o. Koulutusmahdollisuuksien sijainti tai kulkuyhteydet? 1 2 3 9
57p. Entä hankaloittaako osallistumistamme jokin muu este tai vaikeus? 1 2 3 9 (JOS KOODI 3 TAI 9 →K58)

57x. Kuvailekaa tarkemmin, millaisia nämä mainitsemamme 'muut esteet' ovat?

58. Mikä näistä edellä mainituista esteistä on suurimpina esteenä tai hankaluutena osallistumisillamme?
(KORTTI 11) JOS EI OSAA SANOA, MERKITSE KOODIKSI '97' _____

HYPY 11: MUUT KUIN PALKANSAAJAT →K61

59. VAIN PALKANSAAJILTA: Otakaa kortti numero 12 esille. Entä kuinka paljon seuraavat syyt estävät tai hankaloittavat nykyisessä elämäntilanteessanne osallistumistamme työpajalle työnantajan kustantaman koulutukseen?

KYSYMYKSEN 59 KÄYTTÄMÄT VASTAUSVAIHTOEHDOT:

Paljon..... 1
Jonkin verran..... 2
Ei lainkaan..... 3
Ei osaa sanoa..... 9

59a. Hankaloittaako kiinnostuksen puute? 1 2 3 9
59b. Koulutuksesta ei ole hyötyä? 1 2 3 9
59c. Koulutuksen tai opetuksen heikko laatu? 1 2 3 9
59d. Epäonnistumisen pelko? 1 2 3 9
59e. Kiireet työpajalla? 1 2 3 9
59f. Työntantaja ei arvosta koulutusta riittävästi? 1 2 3 9
59g. Tiedon puute koulutusmahdollisuuksista? 1 2 3 9
59h. Sopivaa koulutusta ei ole tarjolla? 1 2 3 9
59i. Vaikeus päästä kiinnostavaan koulutukseen? 1 2 3 9
59j. Työntantaja ei järjestä koulutusta? 1 2 3 9
59k. Entä hankaloittaako osallistumistamme jokin muu este tai vaikeus? 1 2 3 9 (JOS KOODI 3 TAI 9 →K60)

59x. Kuvailekaa tarkemmin, mikä tämä mainitsemamme muu este on?

60. Mikä näistä syistä on suurimpina esteenä tai hankaluutena?
(KORTTI 12) JOS EI OSAA SANOA, MERKITSE KOODIKSI '97' _____

61. KAIKILTA: Oletteko tarvitseessa saanut tietoa aikuisille tarkoitetuista koulutusmahdollisuuksista:

täysin riittävästi..... 1
jokseenkin riittävästi..... 2
melko vähän..... 3
vähän liian vähän?..... 4
Ei ole tarvinnut tietoa..... 5
Ei osaa sanoa..... 9

HYPY 12: OPISKELIJAT, JOILLA ON TYÖKOKEMUSTA →K64
OPISKELIJAT, JOILLA EI OLE TYÖKOKEMUSTA →K94

62. KAIKILTA (PAITSI OPISKELIJUILTA): Uusia tietoja ja taitoja voi hankkia työssä tai vapaa-aikana muutenkin kuin kurseilla tai koulutuksessa. Oletteko viimeksi kuuluneiden 12 kuukauden aikana opiskellut ominpäin tai yhdessä ystävien tai tuttavien tai työtovereiden kanssa jotain uutta asiaa yhteensä vähintään 20 tunnin ajan?

Kyllä 1
Ei ..... 2 →K64
Ei osaa sanoa ..... 9 →K64

63. Opiskelitteko:
vapaa-ajalla 1
vai työajalla ..... 2 →K63b
vai opiskelitteko sekä vapaa- että työajalla? 3

63a. Mitä asioita opiskelitte tällä tavoin vapaa-ajallanne?

63b. Mitä asioita opiskelitte tällä tavoin työ-ajallanne?

HYPY 13: ELÄKELAISET, JOILLA EI OLE TYÖKOKEMUSTA →K94
MUUT, JOILLA EI OLE TYÖKOKEMUSTA →K66

64. KAIKILTA, JOILLA ON TYÖKOKEMUSTA:
Seuraavat kysymykset koskevat työtänne ja työssänne tapahtuneita muutoksia. Oletteko ollut elämäne aikana:

aina lähes samanlaisessa ammatissa 1
2 – 3 selvästi erilaisessa 2
vai useammassa selvästi erilaisessa ammatissa? 3
Ei ole (vielä) ollut varsinaista ammattia 4
Ei osaa sanoa 9

HYPY 14: ELÄKELAISET →K94

65. KAIKILTA, JOILLA ON TYÖKOKEMUSTA (PAITSI ELÄKELÄISILTÄ):
Kuinka monen eri työnantajan palveluksessa olette päätoimisesti työskennellyt viimeksi kuluneiden 5 vuoden aikana? HUOM! TYÖNANTAJA TAI OMA YRITYS. – JOS EI OLE OLLUT TYÖELÄMÄSSÄ VIIM. 5 VUODEN AIKANA, MERKITSE KODDIKSI '90' – JOS EI TIETOA, MERKITSE KODDIKSI '97' _____

66. KAIKILTA (PAITSI ELÄKELÄISILTÄ): Oletteko ollut työttömänä viimeisten 5 vuoden aikana? JOS KYLLÄ: Kuinka monta kertaa? TYÖTÖN: Kuinka monta kertaa olette ollut työttömänä viimeisten 5 vuoden aikana? JOS EI OLE OLLUT TYÖELÄMÄSSÄ VIIMEISTEN 5 VUODEN AIKANA, MERKITSE KODDIKSI 7

Ei ole ollut työttömänä ..... 0 → HYPY 15
Kerran 1
Kaksi kertaa 2
Kolme kertaa 3
Yli kolme kertaa? 4
Ei työelämässä viiteen vuoteen ..... 7 → HYPY 15
Ei osaa sanoa ..... 9 → HYPY 15

67. Kuinka monta kuukautta olette ollut yhteensä työttömänä viimeisten 5 vuoden aikana? _____

HYPY 15: PALKANSAAJAT JA YRITTÄJÄT →K72
VARUSMIEHET, OPISKELIJAT, OMAA KOITTAALUTTAAN HOITAVAT, MUUT →K94

68. VAIN TYÖTTÖMILTÄ: Entä kuinka monta kuukautta nykyinen työttömyysjaksonne on kestänyt? _____

69. Mikä on mielestänne tärkein syy siihen, että yleensä olette jäänyt työttömäksi? YRITÄ LÖYTÄÄ TYÖTÖMYYDEN PERUSSY. HAASTATELAVALLA SAA TILAA OLLA OLLUT USEITA LYHYTAIKAISIA TYÖSUHTEITA TYÖTTÖMÄKSI JÄÄTÄÄN. TARKOITUS OLISI TIETÄÄ, MIKSI HAASTATELTAVA ALUNPERIN JOUTUI TYÖTTÖMÄKSI.

Irtisanominen, lomautus tai yritystoiminnan loppuminen 1
Määräaikainen työsuhte päättyi 2
Henkilökohtaiset syyt (mm. terveydell. syyt, halusi lopettaa senhetkiset työt tms.) ..... 3 →K70
On hakeutumassa ensimmäistä kertaa työllämaan, esim. ammattiin valmistumisen jälkeen 4
Muu syy 5
Ei osaa sanoa ..... 9 →K70

69x. KIRJOITA TÄHÄN VASTAAJAN MAINITSEMA 'MUU' SYY:

70. VAIN TYÖTTÖMILTÄ: Mikä seuraavista kuvaa parhaiten taloudellista tilamettanne:

Taloudellisia huolia ei ole	1
On pienhköjä taloudellisia huolia	2
On melko suuria taloudellisia huolia	3
On vakavia taloudellisia huolia	4
Ei osaa sanoa	9
-
71. VAIN TYÖTTÖMILTÄ: Ottakaa kortti numero 13 esille.
Mikä ovat henkilökohtaiset bruttotulonne kuukaudessa tällä hetkellä keskimäärin?
Sanokaa kortilla kuukaustulojanne vastaava numero.
Ei ole lainkaan tuloja	0
2 000 markkaa tai vähemmän	1
2 001 – 4 000 markkaa	2
4 001 – 6 000 markkaa	3
6 001 – 8 000 markkaa	4
8 001 – 10 000 markkaa	5
10 001 – 12 000 markkaa	6
12 001 – 14 000 markkaa	7
14 001 – 16 000 markkaa	8
16 001 – 18 000 markkaa	9
18 001 – 20 000 markkaa	10
20 001 – 22 000 markkaa	11
22 001 – 24 000 markkaa	12
24 001 – 26 000 markkaa	13
Yli 26 000 markkaa	14
Ei halua vastata	15
Ei osaa sanoa	97

HYPPY 16: TYÖTTÖMÄT PALKANSAAJAT (K5 = 1) →K79
 MUUT TYÖTTÖMÄT, JOILLA ON TYÖKOKEMUSTA →K86
 MUUT TYÖTTÖMÄT, JOILLA EI OLE TYÖKOKEMUSTA →K92

72. PALKANSAAJILTA JA YRITTÄJILTÄ: Ottakaa kortti numero 13 esille. Mikä ovat henkilökohtaiset kuukaustulonne päätyöstä veroja vähentämättä? Mukaan lasketaan vuorotyö-, ikälisät ja vastaavat, mutta ei yritystä saatuja korvauksia. Sanokaa kortilla kuukaustulojanne vastaava numero.

Ei ole lainkaan tuloja	0
2 000 markkaa tai vähemmän	1
2 001 – 4 000 markkaa	2
4 001 – 6 000 markkaa	3
6 001 – 8 000 markkaa	4
8 001 – 10 000 markkaa	5
10 001 – 12 000 markkaa	6
12 001 – 14 000 markkaa	7
14 001 – 16 000 markkaa	8
16 001 – 18 000 markkaa	9
18 001 – 20 000 markkaa	10
20 001 – 22 000 markkaa	11
22 001 – 24 000 markkaa	12
24 001 – 26 000 markkaa	13
Yli 26 000 markkaa	14
Ei halua vastata	15
Ei osaa sanoa	97

73. PALKANSAAJILTA JA YRITTÄJILTÄ:
 PALKANSAAJA: Kuinka monta vuotta olette yhteensä ollut nykyisessä työpaikassanne?
 YRITTÄJÄ: Kuinka kauan olette hoitaneet nykyistä yritystä?
 – YRITTÄJIEN KOHDALLA TARKOITTA YRITYSTÄ, MAATALOUSYRITTÄJILLÄ MAATILAA
 TMS. TOIMIPAIKKAAN – KOSKEE YHTÄJAKSOISTA TYÖSUHDETTA AIYTSÖMÄT,
 LOMAUTUKSET TMS. MUKAAN LUKIEN. – EI TIETOA TAI EI OSAA SANOA, MERKITSE
 KOODIKSI '97'

74. Kuinka monta vuotta olette hoitaneet nykyisessä työpaikassanne nykyistä työtehtävääne?
 EI TIETOA TAI EI OSAA SANOA, MERKITSE KOODIKSI '97'

HYPPY 17: YRITTÄJÄT, JOILLA ON TYÖKOKEMUSTA →K86
 YRITTÄJÄT, JOILLA EI OLE TYÖKOKEMUSTA →K89

75a. VAIN PALKANSAAJILTA: Vastatkaa seuraaviin kysymyksiin käyttämällä kortin 14 vaihtoehtoja.
Miten todennäköisenä pidätte sitä, että seuraavien 2 vuoden aikana vaihdatte ammattianne?

Hyvin todennäköisenä.....	1
Melko todennäköisenä.....	2
Melko epätodennäköisenä.....	3
Erittäin epätodennäköisenä.....	4
Ei osaa sanoa.....	9

75b. Miten todennäköisenä pidätte sitä, että vaihdatte toisen työnantajan palvelukseen seuraavien 2 vuoden aikana?

Hyvin todennäköisenä.....	1
Melko todennäköisenä.....	2
Melko epätodennäköisenä.....	3
Erittäin epätodennäköisenä.....	4
Ei osaa sanoa.....	9

75c. Entä sitä, että vaihdatte nykyisen työnantajan palveluksessa toisiin tötehtäviin?

Hyvin todennäköisenä.....	1
Melko todennäköisenä.....	2
Melko epätodennäköisenä.....	3
Erittäin epätodennäköisenä.....	4
Ei osaa sanoa.....	9

76a. Missä määrin koette työolaimässä tällä hetkellä seuraavia epävarmuustekijöitä. Onko Teillä uhkaa siitä, että jätte työttömäksi tai Teidät lomautetaan? Onko tällaista uhkaa paljon, jonkin verran vai ei lainkaan?

Paljon.....	1
Jonkin verran.....	2
Ei lainkaan.....	3
Ei osaa sanoa.....	9

76b. Entä uhkaa sirtä, että teidät siirretään tahtomattanne toisiin tehtäviin?

Paljon.....	1
Jonkin verran.....	2
Ei lainkaan.....	3
Ei osaa sanoa.....	9

76c. Entä muita epävarmuustekijöitä?

Paljon.....	1
Jonkin verran.....	2
Ei lainkaan.....	3
Ei osaa sanoa.....	9

→K77

→K77

76x. Kertokaa tarkemmin, millaisia nämä mainitsemanne muut epävarmuustekijät ovat?

77. Kuinka todennäköistä mielestänne on se, että nykyinen työne muuttuu ratkaisevasti esimerkiksi työtaulitetaan ja -välineitään seuraavien 5 vuoden aikana? Onko muuttuminen mielestänne:

hyvin todennäköistä.....	1
melko todennäköistä.....	2
melko epätodennäköistä.....	3
vai erittäin epätodennäköistä.....	4
Ei osaa sanoa.....	9

→K79

→K79

→K79

78. Koetko tämän mahdollisen muutoksen ensisijaisesti:

haastavana.....	1
vai epävarmuutta aiheuttavana?.....	2
Ei osaa sanoa.....	9

79. PALKANSAAJILTA JA TYÖTTÖMILTÄ PALKANSAAJILTA:
Kuuluteko johonkin palkansaajien ammattijärjestöön tai työttömyyskassaan? JOS KUULUU: Mihin?

Ei kuulu mihinkään.....	0	→K81a	
SAK.....	1	}	
STTK.....	2		→K80
Akava.....	3		
Tietää ammattiliiton nimen, mutta ei keskusjärjestöä.....	4		
Kuuluu vain työttömyyskassaan.....	5	→K81a	
Jokin muu liitto tai ei osaa sanoa.....	6	→K79b	

79a. Mikä tämän ammattiliiton nimi on? HUOMAA, ETTÄ HYVIN MONI LIITTO ALKAA SANALLA 'SUOMEN'!

→K80

79b. Mikä tämä mainitsemme muu liitto on?

→K81a

VASTAUSVAIHTOEHDOT KYSYMYKSISSÄ K80 – K82:

- Kyllä 1
Ei 2
Ei osaa sanoa 9

80. Toimitteko parhaillaan tai oletteko joskus toiminut jossakin oman ammattiliitonne tai ammattiosastonne luottamustehtävässä? 1 2 9

81a. PALKANSAAJILTA JA TYÖTTÖMILTÄ PALKANSAAJILTA: Maassamme ilmestyy paljon erilaisia ammattijulkaisuja. Seuraatteko säännöllisesti: **Ay-lehdistö (ammattiliiton tai keskusjärjestön julkaisemia lehtiä)?**

81b. (Seuraatteko säännöllisesti...) **Alanne muuta ammattilehdistöä?**

81c. (Seuraatteko säännöllisesti...) **Alanne ammattikirjallisuutta?**

HYPPY 18: JOS KAIKKI K81:ssä ON EI/2 TAI EOS 9 →HYPPY 19

82a. **Kuinne saatte näitä julkaisuja: Saatteko niitä jäsenyyden perusteella?**

82b. (Kuinne saatte näitä julkaisuja:) **Hankkimalla itse?**

82c. (Kuinne saatte näitä julkaisuja:) **Työnantaja hankkii niitä käyttööne?**

82d. (Kuinne saatte näitä julkaisuja:) **Lainaamalla kirjastosta?**

82e. (Kuinne saatte näitä julkaisuja:) **Lainaamalla tuttavilta tai työtovereilta?**

82f. (Kuinne saatte näitä julkaisuja:) **Muulla tavoin?**

82g. **Voisitteko hieman kuvailla, millä muulla tavoin saatte ammattijulkaisuja?**

HYPPY 19: TYÖTTÖMÄT, JOILLA ON TYÖKOKEMUSTA →K86
TYÖTTÖMÄT, JOILLA EI OLE TYÖKOKEMUSTA →K92

83. VAIN PALKANSAAJILTA: Luektelen erilaisia työaikamuotoja. Mikä seuraavista vaihtoehtoista kuvaa parhaiten tämänhetkistä työaikaanne:

- säännöllinen päivättyö 1
säännöllinen iltatyö 2
säännöllinen yötyö 3
säännöllinen aamutyö 4
kaksivuorotyö 5
vai kolmi vuorotyö (5-vuorotyö)? 6
muu työaikamuoto 7

→K84

83x. Vastasitte 'muu työaikamuoto'. Kerotkaa tarkemmin, millainen työaikamuoto Teillä on.

84. VAIN PALKANSAAJILTA: Kuinka kauan omien työtehtävienne kokonaisuuden oppiminen veisi mielestänne aikaa uudelta työntekijältä, jolla on tarvittava pohjakoulutus:

- jotakin tunteja 1
jotakin päivää 2
jotakin viikkoa 3
jotakin kuukausia 4
1–2 vuotta 5
vai yli 2 vuotta? 6
Ei osaa sanoa 9

VASTAUSVAIHTOEHDOT KYSYMYKSESSÄ 85:

- Kyllä 1
Ei 2
Ei osaa sanoa 9

85a. VAIN PALKANSAAJILTA: **Miten Teille opetettiin nykyiset työtehtäväne?** Järjestö työnantaja erityistä työohjerehlyttämis-koulutusta tai -kursssia? 1 2 9

85b. Opettiko lähin esimies tarvittaessa? 1 2 9

85c. Opettivatko työtoverit tarvittaessa? 1 2 9

85d. Opeteltitteko itseksenne? 1 2 9

85e. Entä jollain muulla tavoin? 1 2 9 (JOS KOODI 2 TAI 9 →K86)

85x. Kerotkaa tarkemmin, mikä tämä 'muu tapa', jolla Teille työtehtäväne opetettiin, oikein on?

86. PALKANSAAJILTA, YRITTÄJILTÄ JA TYÖTTÖMILTÄ (JOILLA ON TYÖKOKEMUSTA): Työlämän muuttaminen aiheuttaa tilanteita, joissa työntekijä voi kokea tietonsa ja taitonsa puutteelliseksi. Oletteko joutunut tällaiseen tilanteeseen:

- usein 1
melko usein 2
joskus 3
vai ette juuri koskaan? 4
Ei osaa sanoa 9
→HYPPY 20
→HYPPY 20

VASTAUSVAIHTOEHDOT KYSYMYKSESSÄ 86:

- Kyllä..... 1
 Ei..... 2
 Ei osaa sanoa..... 9
- 86a. Oletteko saanut tällaisissa tilanteissa apua työtovereiltai tai työpaikan asiointijuilta?**
 1 2 9
- 86b. Entä oletteko saanut apua työpaikan ulkopuolisilta asiointijuilta?**
 1 2 9
- 86c. Entä oletteko tällaisissa työelämän muutostilanteissa saanut apua koulutuksesta?**
 1 2 9
- 86d. Tai kirjallisuudesta tai ammattilehdistöstä?**
 1 2 9
- 86e. Entä soitteko apua tällaisessa tilanteessa jostain muualta?**
 1 2 9 (KOODI 2 TAI 9 →HYPPY 20)
- 86x. Kuvaailkaa tarkemmin, mistä muualta saitte apua?**

HYPPY 20: YRITTÄJÄT →K69

TYÖTÖMÄT →K92

VASTAUSVAIHTOEHDOT KYSYMYKSESSÄ 87:

- Erittäin paljon..... 1
 Melko paljon..... 2
 Jotkin verran..... 3
 Ei lainkaan..... 4
 Ei osaa sanoa..... 9

87a. VAIN PALKANSAAJILTA:

Arvioikaa käyttämällä kortin 15 vaihtoehtoja, missä määrin nykyinen työne tarjoaa Teille mahdollisuuksia oppia uusia asioita?

- 87b.** Käyttää aikaisemmin oppimianne tietoja ja taitoja? 1 2 3 4 9
87c. Valitsee omat työskentelytapansa ja kehittää niitä? 1 2 3 4 9
87d. Säädelee itsenäisesti työtahtiaan? 1 2 3 4 9
87e. Kehittää kykylänne ja ammattitaitoanne? 1 2 3 4 9
87f. Saada arvostusta hyvin tehdystä työstä? 1 2 3 4 9
87g. Kokea olevanne työtehtävienne arvostettu jäsen? 1 2 3 4 9
87h. Tehdä työtä yhdessä muiden kanssa? (kanssakäymisessä työtovereidien kanssa, työryhmissä, tiimin jäsenenä) 1 2 3 4 9
87i. Entä missä määrin Teillä on nykyisessä työssänne mahdollisuuksia siirtyä työtehtävistä toiseen omalla työpaikallanne? 1 2 3 4 9
87j. Siirtyä työkokemuksen karttuessa entistä vaativampiin työtehtäviin? 1 2 3 4 9
87k. Missä määrin Teillä on nykyisessä työssänne mahdollisuuksia vaikuttaa siihen, millaista koulutusta työpaikallanne annetaan? 1 2 3 4 9
87l. Entä vaikuttaa oman työyksikönne työnjakoon ja toimintatapaan? 1 2 3 4 9
87m. Osallistua koko yritystä koskevaan päätöksentekoon? 1 2 3 4 9

88. Onko Teillä työpaikallanne:

- hyvät..... 1
 kohtalaiset..... 2
 vai heikot mahdollisuudet saada ammattitaitoanne kehittävää tai uraanne edistävää koulutusta?..... 3
 Ei osaa sanoa..... 9

89. PALKANSAAJILTA JA YRITTÄJILTÄ: Ottakaa kortti 16 esille ja vastatkaa sen vaihtoehtoja käyttäen, mikä kuvaa parhaiten valmiuksianne työssänne:

- Tarvitsette lisäkoulutusta, jotta selviäisitte hyvin työtehtävistänne..... 1
 Työtehtävänne vastaavat hyvin tämänhetkisiä valmiuksianne..... 2
 Työtehtävänne ovat liian yksinkertaisia, uskotte selviytyväne paljon vaatvimmistakin tehtävistä..... 3
 Ei osaa sanoa..... 9

90. PALKANSAAJILTA JA YRITTÄJILTÄ: HUOMI! PERUSKOULUTUKSELLA TARKOITETAAN TUTKINTOON JOHTANUTTA KOULUTUSTA (SEKÄ AMMATILLISTA ETTÄ YLEISSIVISTÄVÄÄ). Vaaditaan työtehtävissänne mielestänne:

- vähemmän..... 1
 vai enemmän kuin peruskoulutukseen edellyttäisi..... 2
 vai vastaako työtehtävienne vaatimustaso saamaanne peruskoulutusta?..... 3
 Ei osaa sanoa..... 9

VASTAUSVAIHTOEHDOT KYSYMYKSESSÄ K91:

- Erittäin paljon..... 1
 Melko paljon..... 2
 Jotkin verran..... 3
 Ei lainkaan..... 4
 Ei osaa sanoa..... 9

91a. PALKANSAAJILTA JA YRITTÄJILTÄ: Ottakaa kortti numero 17 esille. Kuvaa paljon ne tiedot ja taidot, joita tarvitsette nykyisessä työssänne, pohjautuvat saamaanne peruskoulutukseen?

- 1 2 3 4 9

91b. Entä kuinka paljon taitoanne pohjautuvat ammattimmi tai työhön liittyvään lisäkoulutukseen?

- 1 2 3 4 9

91c. Missä määrin tietonne ja taitonne perustuvat työssä hankittuun kokemukseen?

- 1 2 3 4 9

91d. Entä missä määrin työssä tarvitsemanne taidot perustuvat työn yhteydessä tapahtuneeseen omatoimiseen opiskeluun?

- 1 2 3 4 9

92. PALKANSAAJILTA, YRITTÄJILTÄ JA TYÖTTÖMILTÄ:
Minkälaisiksi arvioisitte etenemismahdollisuutemme yleensä työelämässä?
Ovatko mahdollisuutemme:

hyvät, ...	1
kohtalaiset	2
vai heikot?	3
Ei osaa sanoa	9

93. PALKANSAAJILTA, YRITTÄJILTÄ JA TYÖTTÖMILTÄ:
Uskotteko itsellänne olevan hyvät, kohtalaiset vai heikot mahdollisuudet uuden työpaikan saamiseen?

Hyvät	1
Kohtalaiset	2
Heikot	3
Ei osaa sanoa	9

94. KAIKILTA: Mitä vieraita kieliä osatte? HUOMI ÄIDINKIELI EI OLE VIERAS KIELI! ANNA VASTAAJAN KERTOA, MITÄ KIELIÄ HÄN OSAA. ÄLÄ LUETTELE NIITÄ.

Ei mitään	0	→HYPY 21
Suomi	11	
Ruotsi/Muut pohjoismaiset	12	
Englanti	13	
Saksa	14	
Ranska	15	
Venäjä	16	
Espanja	17	→K95
Italia	18	
Viro	19	
Arabia	20	
Heprea	21	
Kreikka	22	
Portugali	23	
Unkari	24	
Jokin muu, mikä?	25	
EOS	97	→HYPY 21

94x. KIRJOITA TÄHÄN VASTAAJAN MAINITSEMA EDELLISEN KYSYMYKSEN 'MUU KIELI'.

95. KAIKILTA: Otakaa kortti numero 18 esille ja valitkaa sen vaihtoehtoista se, jonka katsotte parhaiten sojivan kielen hallittaanne?
Kunne hyvin osaatte (TAHAN KO. KIELEN NIMI) kieltä?

Seividytyte tuluissa rutiinitilanteissa (mm. esittäytyminen, ruuan tilaaminen)	1
Seividytyte kohtalaisesti arkielämän tavallisissa puhe-tilanteissa	2
Seividytyte hyvin käytämön kielenkäyttötilanteissa	3
Seividytyte vauvattomasti julkisissa kielenkäyttötilanteissa, esim. kokouksissa	4
Kielenhallintanne on melkein kuin synyperäisellä	5
Ei osaa sanoa	9

HYPY 21: ELÄKELÄISET →K97

96. KAIKILTA (PAITSI ELÄKELÄISILTÄ):
Missä vieraisa kielissä tarvitsette koulutusta työelämän vuoksi?
HUOMI ÄIDINKIELI EI OLE VIERAS KIELI!

Ei mitään	0	→K97
Suomi	11	
Ruotsi/Muut pohjoismaiset	12	
Englanti	13	
Saksa	14	
Ranska	15	
Venäjä	16	
Espanja	17	→K96a
Italia	18	
Viro	19	
Arabia	20	
Heprea	21	
Kreikka	22	
Portugali	23	
Unkari	24	
Jokin muu, mikä?	25	
EOS	97	→K97

96x. KIRJOITA TÄHÄN VASTAAJAN MAINITSEMA EDELLISEN KYSYMYKSEN 'MUU KIELI'.

96a. Tarvitsetteko (TÄHÄN TULEE KO. KIELEN NIMI) kielen harjoitusta puhumisessa?

- Kyllä..... 1
 Ei..... 2
 Ei osaa sanoa..... 9
- 96b. Entä lukemisessa?**
- Kyllä..... 1
 Ei..... 2
 Ei osaa sanoa..... 9

96c. Entä tarvitsetteko (TÄHÄN TULEE KO. KIELEN NIMI) kielen harjoitusta kirjoittamisessa?

- Kyllä..... 1
 Ei..... 2
 Ei osaa sanoa..... 9

97. KAIKILTA: Entä haluaisitteko muuten kuin työelämän vuoksi opiskella jotain vierasta kieltä?

- Kyllä..... 1
 Ei..... 2 →HYPPY 22
 Ei osaa sanoa..... 9 →HYPPY 22

97a. KAIKILTA: Mitä kieltä? HUOM! ÄIDINKIELI EI OLE VIERAS KIELI!

- Ei mitään..... 0
 Suomi..... 11
 Ruotsi/Muut pohjoismaiset..... 12
 Englanti..... 13
 Saksa..... 14
 Ranska..... 15
 Venäjä..... 16
 Espanja..... 17
 Italia..... 18
 Viro..... 19
 Arabia..... 20
 Heprea..... 21
 Kreikka..... 22
 Portugali..... 23
 Unkari..... 24
 Jokin muu, mikä?..... 25
 EOS..... 97

HYPPY 22: OPISKELIJAT, JOILLA EI OLE TYÖKOKEMUSTA →K100**ELÄKELÄISET →K100****98. KAIKILTA (PAITSI ELÄKELÄISILTÄ JA NIILTÄ OPISKELIJAILTA, JOILLA EI OLE TYÖKOKEMUSTA): Katsotteko tällä hetkellä tarvitsevanne lisää jotakin muuta ammattitaitoanne (kuin kieltä) kehittävää tai uraanne edistävää koulutusta?**

- Kyllä..... 1
 Ei..... 2 →HYPPY 23
 Ei osaa sanoa..... 9 →HYPPY 23

98a. Arviokaa käytännöllä kortin 8 vaihtoehtoja, millaista koulutusta tarvitsisitte?**HYPPY 23: VARUSMIHET, OPISKELIJAT, OMAA KOITTAJUUTTA HOITAVAT JA 'MUU' RYHMÄ →K100****VASTAUSVAIHTOEHDOT KYSYMYKSESSÄ 99:**

- Pajon..... 1
 Jonkin verran..... 2
 Ei lainkaan..... 3
 Ei osaa sanoa..... 9

99a. PALKANSAAJILTA, YRITTÄJILTÄ JA TYÖTTÖMILTÄ:**Kuinka paljon uskotte lisäkoulutuksen auttavan****Teitä uuden työpaikan saamisessa?****Autaisiko se paljon, jonkin verran vai ei lainkaan?**

- 1 2 3 9
 1 2 3 9

99b. Entä olisiko lisäkoulutuksesta apua uralla etenemisessä?**HYPPY 24: TYÖTTÖMÄT →K100****99c. PALKANSAAJILTA JA YRITTÄJILTÄ:****Olisiko lisäkoulutuksesta apua työpaikan säilyttämisessä?****Olisiko sirtä apua paljon, jonkin verran vai ei lainkaan?**

- 1 2 3 9
 1 2 3 9

99d. Entä työtehtävienne hoitamisessa?**100. KAIKILTA: Onko Teillä tällä hetkellä tarvetta saada jotakin muuta kuin kielikoulutusta vapaa-aikaanne tai harrastuksiinne liittyvissä asioissa?**

- Kyllä..... 1
 Ei..... 2 →HYPPY 25
 Ei osaa sanoa..... 9 →HYPPY 25

100a. Millaista koulutusta tarvitsitte?

HYPPY 25: VARUSMIEHET, OPISKELIJAT, OMAA KOTITALOUITTA
HOITAVAT JA 'MUU' RYHMÄ →K106a
ELÄKELAISET →K111

**101. PALKANSAAJILTA, YRITTÄJILTÄ JA TYÖTTÖMILTÄ:
Olette kiinnostunut menemään lähivuosiin ammattiin tai työhön liittyvään
lisäkoulutukseen?**

Kyllä..... 1
Ei..... 2
Ei osaa sanoa..... 9

**JOS KYS 101=Kyllä: Kuinka paljon seuraavat syyt aiheuttavat tätä kiinnostusta?
Voitte käyttää korttia numero 19 apuna vastatessanne.**

**JOS KYS 101=Ei tai Ei osaa sanoa: Voisitteko seuraavat syyt herättää Teissä kiinnostusta
mennä koulutukseen lähivuosiin? Voitte käyttää korttia numero 19 apuna vastatessanne.**

VASTAUSVAIHTOEHDOT KYSYMYKSESSÄ 101:

Pajjon..... 1
Jonkin verran..... 2
Ei lainkaan..... 3
Ei osaa sanoa..... 9

- 101a.** Työttömyys tai sen uhka? 1 2 3 9
101b. Pääsy tai halu päästä toisiin työtehtäviin? 1 2 3 9
101c. Pääsy tai halu päästä vaativampiin työtehtäviin? 1 2 3 9
101d. Halu vaihtaa/hankkia uusi työpaikka? 1 2 3 9
101e. Halu vaihtaa ammattia? 1 2 3 9
101f. Halu saada nykyistä paremmat ansiot (palkat)? 1 2 3 9
101g. Ammattitaitomme ylläpitäminen tai kehittäminen? 1 2 3 9
101h. Vakituisen työpaikan saaminen? 1 2 3 9
101i. Muodollisen pätevyyden hankkiminen? 1 2 3 9
101j. Itseme kehittäminen? 1 2 3 9
101k. Vaihteluhalu? 1 2 3 9
101l. Halu löytää uusia ystäviä? 1 2 3 9
101m. Koska tuturkin osallistuvat? 1 2 3 9
101n. Koulutuksen mukanaan tuoman arvostuksen saaminen? 1 2 3 9
101o. Entä aiheuttaako jokin muu syy koulutustarvetta? 1 2 3 9 (JOS KOODI 3 TAI
9 →K102)

101x. Mitä nämä muut koulutustarvetta aiheuttavat syyt ovat?

**102. Mitä näistä edellä kysyivistä syistä aiheuttaa tai voisi aiheuttaa eniten koulutustarvetta?
(KORTTI 19) JOS EI OSAA SANDA, MERKITSE KOODIKSI '97' —**

**103. PALKANSAAJILTA, YRITTÄJILTÄ JA TYÖTTÖMILTÄ:
Aiotteko seuraavien 2 vuoden kuluessa osallistua vähintään vuoden kestävään, tutkintoon
johtavaan koulutukseen?**

Kyllä..... 1
Ehkä..... 2
Ei aio osallistua..... 3
Ei osaa sanoa..... 9

104. PALKANSAAJILTA, YRITTÄJILTÄ JA TYÖTTÖMILTÄ:

**Seuraavaksi kysyn sellaisesta opintotuesta, jota ei tarvitse maksaa takaisin.
Kuinka suuri tällaisen tuen pitäisi yhteensä olla, jotta voisitte ryhtyä päätoimisesti
opiskelemaan?**

Pitäisikö käteen jäävän tuen olla:

1/4 nykyisistä nettotuloistanne..... 1
puolet nykyisistä nettotuloistanne..... 2
3/4 nykyisistä nettotuloistanne..... 3
vai vähintään yhtä suuri kuin nykyiset nettotulonne?..... 4
Ei ole kiinnostunut/Ei ryhtyisi opiskelemaan..... 5
Vastaajalla ei ole tuloja..... 6
Ei osaa sanoa..... 9

HYPPY 26: TYÖTTÖMÄT →K105b

VASTAUSVAIHTOEHDOT KYSYMYKSESSÄ 105:

Kyllä..... 1
Ei..... 2
Ei osaa sanoa..... 9

**105a. PALKANSAAJILTA JA YRITTÄJILTÄ: Jos tällä hetkellä jäisitte
työttömäksi, olisitteko valmis vaihtamaan ammattia?**

1 2 9 →K105c

**105b. VAIN TYÖTTÖMILTÄ: Koska olette tällä hetkellä työttömänä,
niin olisitteko valmis: Vaihtamaan ammattia?**

1 2 9

**105c. PALKANSAAJILTA, YRITTÄJILTÄ JA TYÖTTÖMILTÄ: Entä
opiskelemaan uuden ammatin?**

1 2 9

105d. Hankkimaan lisäkoulutusta nykyiseen ammattiinne?

1 2 9

**105e. Entä olisitteko valmis menemään väliaikaisesti koulutustanne
tai ammattitaitonne vastaanottamaan työhön?**

1 2 9

- 105f. Entä muuttamaan kotipaikkakunnaltanne saadaksenne työtä? 1 2 9
 105g. Muuttamaan kotipaikkakunnaltanne saadaksenne koulutusta? 1 2 9
 105h. Lähtemään ulkomaille työn hakuun? 1 2 9
 105i. Entä olisitteko valmis perustamaan oman yrityksen? 1 2 9

106a. KAIKILTA (PAITSI ELÄKELÄISILTÄ):

Luettelen keskeisiä elämäntilanteita, joiden merkitys on erilainen eri ihmisille. Kunkin tärkeitä nämä elämäntilanteet ovat juuri Teille.

Onko ansiotyö Teille erittäin tärkeä, melko tärkeä vai ei kovinkaan tärkeä?

- Erittäin tärkeä..... 1
 Melko tärkeä..... 2
 Ei kovinkaan tärkeä..... 3
 Ei osaa sanoa..... 9

106b. Entä koti- ja perhe-elämä?

- Erittäin tärkeä..... 1
 Melko tärkeä..... 2
 Ei kovinkaan tärkeä..... 3
 Ei osaa sanoa..... 9

106c. Ovatko vapaa-ajan harrastukset Teille erittäin tai melko tärkeitä vai eivätkö ne ole kovinkaan tärkeitä?

- Erittäin tärkeä..... 1
 Melko tärkeä..... 2
 Ei kovinkaan tärkeä..... 3
 Ei osaa sanoa..... 9

107. KAIKILTA (PAITSI ELÄKELÄISILTÄ): Ottakaa kortti numero 20 esille.

Jos saisitte röhää esimerkiksi lotosta tai perimänä niin paljon, että voisitte elää mukavasti tekemättä työtä, niin mitä tekisitte:

- ette tekisi ansiotyötä lainkaan..... 1
 tekisitte vain silloin tällöin jotain ansiotyötä..... 2
 tekisitte työtä, mutta vain lyhyitä työaikoja noudattaen..... 3
 vai tekisitte kokopäivätyötä (normaali työaika)?..... 4
 Ei osaa sanoa..... 9

HYPY 27: MUUT KUIN OPSIKELUAT →K111

108. VAIN OPSIKELUJILTA: Mitä arvelette tekevänne sen jälkeen, kun valmistutte nykyisestä koulutuksestanne? Valittakaa kortilta 21 mielestänne sopivin vaihtoehto.

- Jatkatte opiskelua..... 01
 Olette koulutustanne vastaavassa pysyvässä työsuhteessa..... 02
 Olette koulutustanne vastaavissa tilapäistehtävissä..... 03
 Olette pysyvässä työsuhteessa, joka ei vastaa koulutustanne..... 04
 Olette tilapäistehtävissä, jotka eivät vastaa koulutustanne..... 05 →K109
 Jäätte työttömäksi..... 06
 Jäätte kotiin, esim. hoitamaan lapsia..... 07
 Menette varusmies- tai siviilipalvelukseen..... 08
 Pädätte ns. välivuoden..... 09
 Teette jotain muuta (Mitä?)..... 10
 Ei osaa sanoa..... 97

108x. Kuvailekaa tarkemmin mitä ('muuta') arvelette tekevänne?

109. VAIN OPSIKELUJILTA: Ottakaa kortti numero 22 esille ja valittakaa siltä mielestänne sopivin vaihtoehto. Mitä arvelette tekevänne noin seitsemän vuoden kuluttua siitä, kun valmistutte nykyisestä koulutuksestanne?

- Olette täysin nykyistä koulutustanne vastaavassa työssä..... 1
 Olette jossain määrin, muttei täysin nykyistä koulutustanne vastaavassa työssä..... 2 →K110
 Olette kokonaan muun alan työssä..... 3
 Teette jotain aivan muuta? (mitä?)..... 4
 Ei osaa sanoa..... 9

109x. Kuvailekaa tarkemmin mitä ('muuta') arvelette tekevänne?

110. VAIN OPSIKELUJILTA: Ottakaa kortti numero 23 esille ja valittakaa mielestänne sopivin vaihtoehto. Millaisessa tehtävässä ja asemassa arvelette olevan noin seitsemän vuoden kuluttua siitä, kun valmistutte nykyisestä koulutuksestanne? Oletteko:

- suorittustason tehtävässä..... 1
 työnjohdollisissa tehtävissä..... 2
 päällikötason tehtävissä..... 3
 liikkeen- tai yritysjohdossa liittyvässä tehtävässä..... 4 →K111
 asiantuntija- , suunnittelija- tai kehittäjätehtävissä..... 5
 vai opetustehtävissä?..... 6
 Muissa tehtävissä (missä?)..... 7
 Ei osaa sanoa..... 9

110x. Millaisia nämä mainitsemamme 'muu tehtävät' sitten ovat?

111. KAIKILTA: Lopuksi luen teille erilaisia näkemyksiä aikuiskoulutuksesta. Sanokaa kortin 24 vaihtoehtoja käyttäen, oletteko samaa vai eri mieltä väittämän kanssa. Kerotkaa vain oma mielipiteenne, sillä kysymyksin ei ole olemassa oikeita tai vääriä vastauksia. JATKA ENTERILLÄ

VASTAUSVAIHTOEHDOT KYSYMYKSESSÄ 111:

- Täysin samaa mieltä 1
Jokseenkin samaa mieltä 2
Ei samaa, mutta ei eri mieltäkään 3
Jokseenkin eri mieltä 4
Täysin eri mieltä 5
Ei osaa sanoa 9

- 111a. Ammatillinen aikuiskoulutus tulee kohdistaa niille aloille, joilla teknikan kehitys on nopeinta? 1 2 3 4 5 9
- 111b. Työntekijöitten tulee osallistua työhönsä liittyvän koulutuksen kustannuksiin? 1 2 3 4 5 9
- 111c. Työntekivät opitaan työpaikalla, ei koulunpenkillä? 1 2 3 4 5 9
- 111d. Työpaikkakoulutus hyödyttää enemmän työnantajia kuin työntekijöitä? 1 2 3 4 5 9
- 111e. Työpaikkakoulutus on työntekijöille useimmiten vain ajankulua? 1 2 3 4 5 9
- 111f. Työelämän aikuiskoulutusta on annettava ensisijaisesti heikoimmin koulutetuille? 1 2 3 4 5 9
- 111g. Mitä parempi koulutus, sitä varmempi työpaikka? 1 2 3 4 5 9
- 111h. Aina löytyy sellaisia töitä, joissa ei tarvita mitään koulutusta? 1 2 3 4 5 9
- 111i. Hyvä peruskoulutus auttaa työsaamisissa? 1 2 3 4 5 9
- 111j. Työttömyyden on parempi olla koulutuksessakin kuin vain työttömänä? 1 2 3 4 5 9
- 111k. Pitkään työelämässä ollut ei tarvitse aikuiskoulutusta? 1 2 3 4 5 9
- 111l. Työntekijöiden tulee itse saada päättää, osallistuvatko he koulutukseen vai eivät? 1 2 3 4 5 9
- 111m. Yhteiskunnan pitää rahoittaa ammatillinen aikuiskoulutus? 1 2 3 4 5 9
- 111n. Työelämässä pärjäävät vain pitkälle koulutetut? 1 2 3 4 5 9

111o. Tutkinto on osoitus hyvästä ammattitaidosta?

111p. Koulutus lisää tseiluuttamusta?

111q. Koulutus on suomalaisen hyvinvoinnin peruspilari?

112. KAIKILTA: Haluaisitteko vielä haastattelun päätteeksi sanoa jotain tästä tutkimuksesta tai kertoa terveisemme tutkijoille tai koulutussasioista päättävälle?

Kuvailulehti

Julkaisija

TILASTOKESKUS
00022 Tilastokeskus

Pub. (09) 17 341

Julkaisun päivämäärä

26.9.1997

Tekijät (toimielimestä: toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri)

Irja Blomqvist
Riitta Koskinen
Helena Niemi
Matti Simpanen

Julkaisun laji

Toimeksiantaja

Tilastokeskuksen, opetusministeriön ja työministeriön yhteishanke

Toimielimen asettamispm

Julkaisun nimi

Aikuisopiskelu Suomessa
Aikuiskoulutustutkimus 1995

Julkaisun osat

Tiivistelmä

Aikuiskoulutustutkimus 1995 on jatkoa vuosien 1980 ja 1990 aikuiskoulutukseen osallistumista kartoittaville tutkimuksille. Tutkimus on toteutettu Tilastokeskuksen, opetusministeriön ja työministeriön yhteishankeena. Aikuiskoulutustutkimus 1995:n perusjoukkona ovat 18–64-vuotiaat Suomessa pysyvästi asuvat henkilöt. Tiedot tutkimukseen kerättiin vuoden 1995 syys-joulukuun aikana käyntihaastatteluna. Hyväksyttäviä haastatteluja saatiin 4 107 ja vastausprosentti oli 82.

Tässä Aikuiskoulutustutkimus 1995:n raportissa *Aikuisopiskelu Suomessa* tarkastellaan aikuiskoulutukseen osallistumista, koulutushalukkuutta, koulutustarvetta sekä aikuisopintojen kestoa, sisältöä ja vaikutuksia. Raportissa on selvitetty myös aikuisten kielitaitoon ja kielikoulutustarpeeseen liittyviä asioita.

Aikuiskoulutukseen osallistui vuonna 1995 1,6 miljoonaa henkeä, mikä on noin puolet 18–64-vuotiaista. Naiset olivat miehiä innokkaampia aikuisopiskelijoita. Eniten osallistui aikuiskoulutukseen pitkän pohjakoulutuksen saaneet. Nämä ryhmät osallistuiivat myös vuosina 1980 ja 1990 muita useammin aikuiskoulutukseen.

Aikuiskoulutukseen osallistuminen työhön tai ammattiin liittyvästä syystä oli saman suuruinen kuin vuonna 1990 eli työvoimasta (työssä käyvistä ja työttömistä) yhteensä 43 prosenttia. Työhön tai ammattiin liittyvästä koulutuksesta suurin osa oli työnantajan tuella tapahtuvaa henkilöstökoulutusta, johon palkansaajista osallistui puolet. Työnantajan tukemassa henkilöstökoulutuksessa oli oltu keskimäärin viisi päivää.

Opiskelu työpaikalla tai erityisissä täydennyskoulutusta antavissa yrityksissä oli yleisin aikuiskoulutuksen muoto. Seuravaksi yleisintä oli opiskelu kansalaisopistoissa. 1,8 miljoonaa henkeä eli yli puolet aikuisista ilmoitti aikovansa osallistua seuraavan vuoden aikana johonkin koulutukseen.

Vapaa-ajan toimintoihin tai harrastuksiin tai luottamustehtäviin liittyviä tai yleissivistäviä tms. opintoja harjoitti aikuisista 18 prosenttia. Kun vapaa-ajalla ja omalla kustannuksella tapahtuvaan koulutukseen osallistumista olivat estäneet eniten taloudelliset syyt, niin työajalla työnantajan kustantamaan koulutukseen osallistumista olivat haitanneet työkiireet.

Avainsanat (asiasanat)

Aikuiskoulutus, henkilöstökoulutus, itseopiskelu, kielitaito, koulutus, koulutushalukkuus, koulutukseen osallistumisen esteet ja koulutustarve

Muut tiedot

Sarjan nimi ja numero		ISSN	ISBN
Koulutus 1997/4		1236-4746	951-727-362-2
Kokonaissivumäärä 149	Kieli Suomi	Hinta	Luottamuksellisuus Julkinen
Jakaja		Kustantaja	
TILASTOKESKUS 00022 Tilastokeskus puh. (09) 17 341		TILASTOKESKUS	

Julkaisuun on koottu tietoja:

- aikuiskoulutukseen osallistumisesta vuonna 1995
- osallistumisesta verrattuna vuosien 1980 ja 1990
- koulutuksen sisällöstä, syistä ja vaikutuksista
- itseopiskelusta ja oppimisesta työssä
- kielitaidosta ja -koulutustarpeesta
- koulutushalukkuudesta ja -tarpeesta
- koulutusesteistä ja -vaikeuksista

Julkaisu perustuu Aikuiskoulutustutkimus 1995:n aineistoon.

Myynti:
Tilastokeskus
Myyntipalvelu
PL 3B
00022 TILASTOKESKUS
puh. (09) 1734 2011
faksi (09) 1734 2474
sähköposti: myynti.tilastokeskus@stat.fi

Försäljning:
Statistikcentralen
Försäljningstjänsten
PB 3B
00022 STATISTIKCENTRALEN
tfn (09) 1734 2011
fax (09) 1734 2474
e-post: myynti.tilastokeksus@stat.fi

Orders:
Statistics Finland
Sales services
P.O.Box 3B
FIN-00022 STATISTICS FINLAND
Tel. +358 9 1734 2011
Fax +358 9 1734 2474
E-mail: myynti.tilastokeskus@stat.fi

ISSN 1236-4746
= Koulutus
ISBN 951-727-362-2

9 789517 273626